



STRATEGIJA
ZELENE URBANE OBNOVE
OPĆINE BARILOVIĆ



Barilović, 2025.



STRATEGIJA ZELENE URBANE OBNOVE OPĆINE BARILOVIĆ

Naručitelj: Općina Barilović

Izrađivač: Projekta, obrt za usluge



Barilović, 2025.

Sadržaj

UVOD	6
Svrha, razlozi i proces izrade.....	7
1. Nacionalni zakonodavni okvir	8
2. Poveznica na programe ZI i Program razvoja KG i NPOO.....	15
2.1. Doprinos Strategije ciljevima Programa razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. – 2030.	15
2.2. Doprinos Strategije ciljevima Programa razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. – 2030.	16
2.3. Poveznica Strategije s reformom C6.1.R5 / C7.2 R2 / C7.2 R3 NPOO-a.....	18
3. Srednjoročna vizija razvoja	21
3.1. Ciljevi razvoja zelene infrastrukture u Općini Barilović	21
3.2. Ciljevi plave infrastrukture u Općini Barilović.....	22
3.3. Načelo „Ne nanosi značajnu štetu“ (DNSH – „Do No Significant Harm“).....	22
4. Razvojne potrebe i potencijali	23
4.1. Razvojne potrebe.....	23
4.2. Razvojni potencijali.....	24
5. OSNOVNA OBILJEŽJA PODRUČJA OBUHVATA	26
5.1. Geoprostorna obilježja	26
5.1.1. Makrolokacija – Karlovačka županija.....	26
5.1.2. Mikrolokacija – Općina Barilović	27
5.1.3. Reljef i geomorfološke značajke	29
5.1.4. Hidrološke značajke	29
5.1.5. Geološke značajke	29
5.1.6. Prometna infrastruktura	30
5.2. Administrativni ustroj	30
5.3. Demografske karakteristike	31
5.4. Klimatska obilježja	33
5.5. Rizici od prirodnih nepogoda.....	35
5.5.1. Poplave	35
5.5.2. Potres.....	37
5.5.3. Požari otvorenog tipa	37
5.5.4. Suša.....	38
6. Analiza ulaznih podataka povezanih s temom zelene urbane obnove.....	40
6.1. Analiza strateške dokumentacije	40
6.1.1. Analiza prostorno – planske dokumentacije	46

6.1.2. Analiza ulaganja u pojedinačne elemente.....	52
6.2. Povijesna analiza prostora	53
6.3. Kulturna baština	56
6.4. Analiza zelene infrastrukture.....	59
6.4.1. Analiza infrastrukture vezane za prirodne ekosustave	60
6.4.2. Analiza utjecaja na bioraznolikost	66
6.5. Analiza opterećenja okoliša	70
6.5.1. Promjene u namjeni zemljišta i prostornom uređenju.....	70
6.5.2. Zaštita od buke	72
6.5.3. Svjetlosno onečišćenje	72
6.5.4. Zrak	73
6.5.5. Gospodarenje otpadom	74
6.5.6. Ekološke prijetnje i rizici	75
6.6. Analiza prirodnih elemenata	76
6.6.1. Tlo	77
6.6.2. Vodna infrastruktura.....	78
6.6.3. Šumska infrastruktura.....	80
6.7. Društveno-gospodarska analiza.....	83
6.7.1. Gospodarstvo.....	83
6.7.2. Poljoprivreda	87
6.7.3. Turizam	90
6.7.4. Obrazovanje.....	93
6.7.5. Zdravstvo i socijalna skrb.....	95
6.7.6. Civilno društvo	96
6.7.7. Vjerski život.....	96
6.8. Analiza postojeće zelene infrastrukture	97
6.8.1. Površine za sport i rekreaciju.....	99
6.8.2. Travnjaci.....	104
6.8.3. Brownfield površine.....	104
6.8.4. Vodotoci, poplavna područja i površinske kopnene vode	105
6.8.5. Zone za turizam	107
6.8.6. Zelene površine uza zgrade javne, društvene i gospodarske namjene.....	109
6.8.7. Zelene površine uz prometnice	110
6.9. Održivi oblici mobilnosti	111
6.9.1. Biciklistička infrastruktura	112
6.9.2. Pješakačka infrastruktura	113

6.10. Analiza cestovnog prometa	115
6.11. Analiza dostupnosti zgrada i prostora za osobe smanjene pokretljivosti i osobe s invaliditetom	116
7. Model kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	118
7.1. Planiranje i gradnja novih zgrada u skladu s kružnim gospodarstvom	119
7.2. Revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada.....	121
7.2.1. Identificirani lokaliteti nekorištenih prostora i zgrada s prijedlozima revitalizacije i obnove	121
7.3. Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada	123
8. Područja pogodna za urbanu preobrazbu i/ili urbanu sanaciju.....	124
8.1. Područja pogodna za urbanu preobrazbu	124
8.2. Područja pogodna za urbanu sanaciju.....	125
8.3. Strateška važnost identifikacije područja	125
8.4. Urbani toplinski otoci	125
9. SWOT ANALIZA	129
10. STRATEŠKI OKVIR	133
10.1. Strateški cilj 1. Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih resursa i bioraznolikosti.....	135
10.1.1. Posebni cilj 1.1. Razvoj održive poljoprivrede	135
10.1.2. Posebni cilj 1.2. Unaprjeđenje prirodnih i društvenih vrijednosti vodnih tijela	136
10.2. Strateški cilj 2. Razvoj zelene infrastrukture i javnih zelenih prostora.....	138
10.2.1. Posebni cilj 2.1. Unaprjeđenje postojećih i uspostava novih zelenih površina	138
10.2.2. Posebni cilj 2.2. Uređenje i unaprjeđenje prometno-krajobrazne infrastrukture	140
10.2.3. Posebni cilj 2.3. Unaprjeđenje turističke i rekreacijske ponude	141
10.3. Strateški cilj 3. Promicanje održivog i kružnog gospodarstva u prostoru i zgradarstvu.....	143
10.3.1. Posebni cilj 3.1. Kružno gospodarenje prostorom i zgradama	143
11. Horizontalna načela.....	149
11.1. Promicanje ravnopravnosti žena i muškaraca i zabrana diskriminacije.....	149
11.2. Pristupačnost za osobe s invaliditetom	149
11.3. Održivi razvoj	150
12. Pokazatelji, indikativni financijski plan i terminski plan provedbe	151
13. Zaključak okvira za praćenje i provedbu.....	161
14. POPIS IZVORA/LITERATURE	162
Popis slika, tablica, grafikona i karti.....	165

UVOD

Strategija zelene urbane obnove Općine Barilović predstavlja ključni planski dokument usmjeren na dugoročno očuvanje prirodnih resursa, unapređenje krajobraznih i izgrađenih vrijednosti te sustavno upravljanje zelenom infrastrukturom i prostorom u skladu s načelima održivog razvoja. Utemeljena je na detaljnoj analizi postojećeg stanja prostora, uključujući prirodne ekosustave, poljoprivredne površine, šumska područja, vodotoke, naselja i infrastrukturne elemente, kao i socioekonomske pokazatelje koji oblikuju život lokalne zajednice. Dokument pritom postavlja jasnu viziju razvoja, definirane ciljeve i konkretne smjernice koje omogućuju uravnotežen i kvalitetan razvoj Općine do 2029. godine.

Zelena infrastruktura, kao jedan od temeljnih koncepata ove Strategije, sagledava se prema suvremenim europskim standardima koji je definiraju kao planski oblikovanu mrežu prirodnih i poluprirodnih područja, ekoloških koridora, vodenih tijela, šuma, travnjaka, poljoprivrednih površina i urbanih zelenih prostora. Na području Općine Barilović to obuhvaća niz iznimno vrijednih krajobraznih elemenata, kanjonske doline rijeka Korane i Mrežnice, šumske komplekse, travnjačke površine, poljoprivredna zemljišta, kao i javne površine unutar naselja. Sve navedeno čini temelj za jačanje ekosustavnih usluga poput regulacije klime, poboljšanja kvalitete zraka i vode, zaštite tla, smanjenja rizika od poplava, očuvanja bioraznolikosti te povećanja rekreacijskih i turističkih vrijednosti prostora.

U dokument je snažno integrirana i dimenzija kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, koja potiče racionalno korištenje postojećih prostora, revitalizaciju brownfield lokacija, prenamjenu i obnovu zapuštenih građevina, smanjenje nastanka otpada te primjenu održivih i energetski učinkovitih rješenja u gradnji.

Strategija se nadovezuje i na ključne razvojne projekte Općine Barilović, izgradnju sportskih i rekreativnih sadržaja, poboljšanje infrastrukture, uređenje javnih prostora, unapređenje društvenih sadržaja i povećanje pristupačnosti osobama s invaliditetom. Planirane investicije, uključujući izgradnju Sportskog centra za pustolovni turizam, uređenje turističko-sportskog centra Donji Velemerić, dogradnju i modernizaciju dječjih vrtića te izgradnju doma za starije i nemoćne, predstavljaju važan segment održivog razvoja koji ujedno povećava kvalitetu života lokalnog stanovništva, ali i jača turistički potencijal Općine.

Posebna pažnja posvećena je upravljanju prirodnim resursima, zaštiti vodotoka, ublažavanju rizika od poplava, očuvanju šuma, tlu i bioraznolikosti te razvoju održive mobilnosti, uključujući biciklističke i pješačke rute. S obzirom na to da se dio područja Općine Barilović nalazi unutar zone potencijalnih rezervi podzemnih voda prve razine te na vrijednost kanjonskih dolina Korane i Mrežnice, Strategija naglašava odgovorno upravljanje i potrebu izbjegavanja negativnih utjecaja na vodne i krške sustave, koji su iznimno osjetljivi.

Ovaj dokument, stoga, ne predstavlja samo analitičku podlogu, nego i razvojni okvir koji integrira ekološke, prostorne, gospodarske i socijalne aspekte razvoja. Njegova je uloga usmjeravati buduće odluke, projekte i politike Općine Barilović prema održivijem, zelenijem i otpornijem razvoju. Strategija tako predstavlja temeljni instrument za jačanje lokalnog identiteta, očuvanje prirodne i kulturne baštine te stvaranje zdravog, funkcionalnog i ugodnog prostora za sadašnje i buduće generacije stanovnika.

Svrha, razlozi i proces izrade

Strategija zelene urbane obnove Općine Barilović razvijena je kako bi se osigurao sustavan i održiv pristup upravljanju lokalnim prostorom. Glavni cilj Strategije je unaprijediti kvalitetu života stanovnika kroz razvoj zelene infrastrukture, primjenu rješenja temeljenih na prirodi (Nature Based Solutions - NBS) i integraciju principa kružnog gospodarenja prostorom i zgradama. Poseban naglasak stavljen je na povećanje energetske učinkovitosti, prilagodbu klimatskim promjenama i jačanje otpornosti naselja na različite rizike.

Razlozi za izradu Strategije proizlaze iz stvarnog stanja prostora u Općini Barilović. Brojne zelene površine i otvoreni prostori su fragmentirani, nedovoljno povezani ili djelomično zapušteni, dok mnogi građevinski objekti zahtijevaju revitalizaciju i učinkovitije korištenje. Postojeći prostorni resursi, ako se ne koordiniraju i ne nadograde, ne mogu u potpunosti ostvariti svoj ekološki, društveni i estetski potencijal. Strategija stoga identificira razvojne potrebe i mogućnosti povezivanja prostora u funkcionalnu i održivu mrežu, stvarajući tako temelje za dugoročno poboljšanje prostora i života lokalne zajednice.

Proces izrade Strategije temelji se na participativnom pristupu i suradnji s različitim dionicima, uključujući stanovnike, lokalnu samoupravu, stručnjake i relevantne institucije. Aktivnosti su uključivale savjetovanja, javne rasprave i on-line anketu, čime je prikupljeno mišljenje šire javnosti o zelenoj infrastrukturi, kružnom gospodarenju prostorom i prioritetima za urbanu obnovu. Dobiveni podaci korišteni su za oblikovanje ciljeva, mjera i razvojnih smjernica, osiguravajući da Strategija odražava stvarne potrebe i stavove zajednice.

Strategija je izrađena u skladu s obveznim i opcionalnim sadržajem propisanim Smjernicama za izradu Strategija zelene urbane obnove, Verzija 2.0., lipanj 2024., te obuhvaća sljedeća poglavlja:

1. Nacionalni zakonodavni okvir
2. Poveznica na programe ZI i KG i NPOO
3. Srednjoročna vizija razvoja
4. Razvojne potrebe i potencijali
5. Osnovna obilježja područja obuhvata
6. Analiza ulaznih podataka povezanih s temom zelene urbane obnove
7. Model kružnog gospodarenja prostorom i zgradama
8. Područja pogodna za urbanu preobrazbu i/ili urbanu sanaciju
9. Izrada SWOT analize
10. Strateški okvir
11. Horizontalna načela
12. Pokazatelji, indikativni financijski plan i terminski plan provedbe
13. Popis izvora/literature

Strategija je planirana za razdoblje do 2030. godine i predstavlja srednjoročni okvir djelovanja Općine. Njezin integrirani pristup omogućuje revitalizaciju napuštenih i zapuštenih prostora, povezivanje zelenih površina u funkcionalnu mrežu, povećanje energetske učinkovitosti građevina, smanjenje građevinskog i drugog otpada te primjenu inovativnih i prirodi prilagođenih rješenja. Tako Strategija pruža okvir za oblikovanje sigurnih, otpornijih i održivih naselja koja ujedno doprinose očuvanju prirodnih i kulturnih vrijednosti i unapređenju kvalitete života stanovnika Općine Barilović.

1. Nacionalni zakonodavni okvir

U Republici Hrvatskoj planiranje i uređenje prostora temelji se na dva međusobno povezana sustava - prostornom planiranju, koje definira zakonske okvire, prostorne planove i uvjete za korištenje zemljišta, te strateškom planiranju, koje postavlja dugoročne razvojne ciljeve i smjernice za održivi razvoj lokalnih i regionalnih zajednica. Iako oba sustava imaju jasno definirane funkcije, u praksi se često primjećuje nedostatak učinkovite koordinacije između strateških ciljeva i konkretnih mjera u prostoru, što posebice dolazi do izražaja u procesima cjelovite obnove zgrada, revitalizacije napuštenih ili neiskorištenih površina i usklađivanja prostornog razvoja s principima održivosti.

Strategija zelene urbane obnove Općine Barilović nastoji odgovoriti na ovu potrebu kroz integrirani pristup koji povezuje prostorno i strateško planiranje s modernim konceptima održivog razvoja. Osnovni ciljevi Strategije uključuju razvoj zelene infrastrukture koja povezuje otvorene i urbane površine u funkcionalnu mrežu, primjenu modela kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, povećanje energetske učinkovitosti postojećih i novih građevina te unaprjeđenje otpornosti naselja na klimatske i druge prirodne ili antropogene rizike.

Ovaj pristup omogućuje da intervencije u prostoru ne služe isključivo estetskoj ili infrastrukturnoj funkciji, već doprinose cjelovitom poboljšanju kvalitete života stanovnika, očuvanju prirodnih resursa i jačanju ekološke, društvene i ekonomske održivosti zajednice. Strategija tako predstavlja važnu poveznicu između planiranja i stvarne provedbe projekata urbane obnove, osiguravajući da razvojni zahvati budu u skladu s dugoročnim ciljevima održivog, zelenog i otpornog prostornog razvoja Općine Barilović.

Uključivanje zelenih i održivih koncepata potiče cjelovitu urbanu obnovu, omogućuje maksimalno iskorištavanje zemljišnih resursa i stvara temelje za ostvarenje ciljeva održivog razvoja. Posebno se naglašava integracija rješenja temeljenih na prirodi (Nature Based Solutions, NBS) i zelene infrastrukture, primjena modela kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, povećanje otpornosti na prirodne i antropogene rizike te primjena mjera energetske učinkovitosti. Na taj način Strategija ne teži samo poboljšanju fizičke infrastrukture, već i unaprjeđenju ukupne održivosti i funkcionalnosti prostora.

Na lokalnoj razini, strategije zelene urbane obnove postaju ključni alati za prilagodbu prostornim planovima i izradu strateških dokumenata u skladu sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske. One također omogućuju neposrednu provedbu mjera, testiranje različitih modela financiranja i razvoj rješenja primjenjivih na manjim obuhvatima.

Nacionalni zakonodavni okvir nema osmišljenu i cjelovitu politiku koja se bavi temom zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama već se o ovoj temi pristupa fragmentirano i na indirektan način kroz pojedine zakonske dokumente i strategije:

- Zakon o gradnji („Narodne novine“ br. 153/13, 20/17, 39/19, 125/19, 145/24);
- Zakon o prostornom uređenju („Narodne novine“ br. 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23);
- Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“ br. 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23);
- Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18);
- Zakon o klimatskim promjena i zaštiti ozonskog stroja (Narodne novine broj 67/25);

- Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu („Narodne novine“ br. 46/20);
- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 106/17);
- Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine broj 123/17, 151/22)

Zakon o gradnji („NN“ br. 153/13., 20/17., 39/19. i 125/19, 145/24) uređuje projektiranje, izgradnju, uporabu i održavanje građevina te propisuje uvjete za zaštitu i uređenje prostora, osiguravanje temeljnog standarda građevina i razvoj programa zelene infrastrukture u urbanim sredinama. Također, Zakon propisuje program kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, s ciljem poticanja ponovnog korištenja i produljenja trajnosti postojećih prostora, smanjenja građevinskog otpada i povećanja energetske učinkovitosti.

Prema Zakonu o gradnji, Vlada Republike Hrvatske donosi Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje od 2021. do 2030. godine, usvojen Odlukom Vlade HR „NN“ broj 147/21. Program definira ciljeve i mjere usmjerene na razvoj zelene infrastrukture u urbanim sredinama, s ciljem stvaranja održivih, sigurnih i otpornijih gradova i naselja. To uključuje povećanje energetske učinkovitosti zgrada i građevinskih područja, unaprjeđenje zelene infrastrukture unutar zgradarstva te provođenje mjera urbane preobrazbe i sanacije.

U sklopu istog zakonskog okvira, donosi se i Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za isto razdoblje, usvojen Odlukom Vlade RH „NN“ broj 143/21. Program postavlja mjere i ciljeve koji promiču kružnu ekonomiju u gradnji, uključujući planiranje novih zgrada uz principe kružnosti, ponovno korištenje napuštenih ili zapuštenih objekata, produljenje životnog vijeka postojećih prostora i građevina, smanjenje građevinskog otpada te povećanje energetske učinkovitosti zgrada.

Zakon o prostornom uređenju („NN“ br. 153/13., 65/17., 114/18., 39/19., 98/19. i 67/23.) definira sustav prostornog uređenja, uključujući ciljeve, načela, subjekte, praćenje stanja u prostoru, uvjete planiranja te donošenje i provedbu prostornih planova. Zakon postavlja temelje za racionalno korištenje zemljišta, očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti, kvalitetan razvoj urbanih i ruralnih naselja, osiguravanje funkcionalnog prometnog sustava te dostupnost usluga i infrastrukture svim skupinama stanovništva.

Ciljevi prostornog uređenja uključuju ravnomjieran razvoj teritorija u skladu s gospodarskim, društvenim i okolišnim polazištima, očuvanje prirodnih i kulturnih resursa, održivo korištenje građevinskog zemljišta, razvoj sigurnih i funkcionalnih urbanih sredina te usklađivanje teritorija Republike Hrvatske s europskim sustavima prostornog uređenja.

U sljedećoj su tablici definirani ciljevi prostornog uređenja sukladno Zakonu o prostornom uređenju.¹

Tablica 1 Ciljevi prostornog uređenja

Ciljevi prostornog uređenja	Ravnomjeran prostorni razvoj usklađen s gospodarskim, društvenim i okolišnim polazištima
	Prostorna održivost u odnosu na racionalno korištenje i očuvanje kapaciteta prostora na kopnu, moru i u podmorju u svrhu učinkovite zaštite prostora
	Povezivanje teritorija Države s europskim sustavima prostornog uređenja
	Njegovanje i razvijanje regionalnih prostornih osobitosti
	Međusobno usklađen i dopunjujući razmještaj različitih ljudskih djelatnosti i aktivnosti u prostoru radi funkcionalnog i skladnog razvoja zajednice uz zaštitu integralnih vrijednosti prostora
	Razumno korištenje i zaštita prirodnih dobara, očuvanje prirode, zaštita okoliša i prevencija od rizika onečišćenja
	Zaštita kulturnih dobara i vrijednosti
	Dobro organizirana raspodjela i uređenje građevinskog zemljišta
	Kvalitetan i human razvoj gradskih i ruralnih naselja, razvoj zelene infrastrukture te siguran, zdrav, društveno funkcionalan životni i radni okoliš
	Cjelovitost vrijednih obalnih ekosustava i kakvoća mora za kupanje i rekreaciju
	Odgovarajući prometni sustav, osobito javni prijevoz
	Opskrba, funkcionalna pristupačnost i uporaba usluga i građevina za potrebe različitih skupina stanovništva, osobito djece, starijih ljudi i osoba smanjenih sposobnosti i pokretljivosti
	Kvaliteta, kultura i ljepota prostornog i arhitektonskog oblikovanja
	Stvaranje visokovrijednog izgrađenog prostora s uvažavanjem specifičnosti pojedinih cjelina te razvijanjem zelene infrastrukture uz poštivanje prirodnog i urbanog krajobraza i kulturnog nasljeđa, a posebice uređenja ugostiteljsko - turističkih područja na obalnom i kopnenom području uz zaštitu užeg obalnog pojasa od građenja
	Prostorni uvjeti za razvoj gospodarstva
Nacionalna sigurnost i obrana Države te zaštita prirodnih i drugih nesreća	

Izvor: Zakon o prostornom uređenju

Zakon o zaštiti prirode („NN“ br. 80/13., 15/18., 14/19., 127/19. i 155/23) uređuje sustav zaštite prirode i očuvanja njenih dijelova, uključujući bioraznolikost, krajobraznu i georaznolikost. U ovom Zakonu definirana je i zelena infrastruktura kao multifunkcionalna mreža zaštićenih i drugih prirodnih ili umjetno oblikovanih područja visokih ekoloških vrijednosti, koja pruža ekosustavske usluge i doprinosi ostvarivanju ekoloških, gospodarskih i društvenih koristi u okviru održivog razvoja.²

Tablica 2 Ciljevi i zadaće zaštite prirode

Ciljevi i zadaće zaštite prirode	Očuvati i/ili obnoviti bioraznolikost očuvanjem prirodnih stanišnih tipova, divljih vrsta i njihovih staništa, uključujući i sve vrste ptica koje se prirodno pojavljuju na teritoriju Republike Hrvatske, kao i ptičjih jaja i gnijezda, uspostavom odgovarajućeg sustava zaštite, upravljanja i nadzora
	Pridonijeti očuvanju prirodnosti tla, očuvanju kakvoće, količine i dostupnosti vode, mora, očuvanju atmosfere i proizvodnji kisika te očuvanju klime
	Utvrđiti i pratiti stanje prirode
	Osigurati sustav zaštite prirode radi njezina trajnog očuvanja

¹ Zakon o prostornom uređenju. Narodne novine broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23.

² Zakon o zaštiti prirode, Narodne novine broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 155/23.

	Osigurati održivo korištenje prirodnih dobara bez bitnog oštećivanja dijelova prirode i uz što manje narušavanja ravnoteže njezinih sastavnica
	Očuvati krajobraznu raznolikost i georaznolikost u stanju prirodne ravnoteže i usklađenih odnosa s ljudskim djelovanjem
	Spriječiti ili ublažiti štetne zahvate ljudi i poremećaje u prirodi kao posljedice tehnološkog razvoja i obavljanja djelatnosti

Izvor: Zakon o zaštiti prirode

Zakon o zaštiti okoliša („NN“ 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18, 155/23) uređuje temeljna načela zaštite okoliša unutar okvira održivog razvoja. Propisuje zaštitu svih sastavnica okoliša te zaštitu okoliša od različitih opterećenja, definira subjekte odgovorne za njegovu zaštitu i dokumente koji se odnose na održivi razvoj i zaštitu okoliša. Zakon također utvrđuje instrumente zaštite okoliša, sustave praćenja stanja u okolišu, načine osiguravanja pristupa informacijama o okolišu, te sudjelovanje javnosti u pitanjima okoliša. Uz to, regulira pravo na pristup pravosuđu u vezi s okolišem, odgovornost za štetu u okolišu, financiranje i provedbu politike zaštite okoliša, te obuhvaća nadzor i inspekcijske ovlasti nad provedbom zakona.³

Tablica 3 Ciljevi zaštite okoliša

Ciljevi zaštite okoliša	Zaštita života i zdravlja ljudi
	Zaštita biljnog i životinjskog svijeta, georaznolikosti, bioraznolikosti i krajobrazne raznolikosti te očuvanje ekološke stabilnosti
	Zaštita i poboljšanje kakvoće pojedinih sastavnica okoliša
	Zaštita ozonskog omotača i ublažavanje klimatskih promjena
	Zaštita i obnavljanje kulturnih i estetskih vrijednosti krajobrazna
	Sprječavanje velikih nesreća koje uključuju opasne stvari
	Sprječavanje i smanjenje onečišćenja okoliša
	Trajna uporaba prirodnih dobara
	Racionalno korištenje energije i poticanje obnovljivih izvora energije
	Uklanjanje posljedica onečišćenja okoliša
	Poboljšanje narušene prirodne ravnoteže i ponovno uspostavljanje njezinih regeneracijskih sposobnosti
	Ostvarenje održive proizvodnje i potrošnje
	Napuštanje i nadomještanje uporabe opasnih i štetnih tvari
	Održivo korištenje prirodnih dobara
	Osiguranje i razvoj dugoročne održivosti
Unapređenje stanja okoliša i osiguravanje zdravog okoliša	

Izvor: Zakon o zaštiti okoliša

Zakonom o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja („NN“ br. 67/25) definiraju se nadležnosti i odgovornosti u području ublažavanja klimatskih promjena, prilagodbe klimatskim uvjetima te zaštite ozonskog sloja. Također, Zakon uređuje izradu i vođenje dokumenata vezanih uz klimatske promjene i zaštitu ozonskog sloja, praćenje i izvještavanje o emisijama stakleničkih plinova, sustav trgovanja emisijama, kao i sektore koji ne ulaze u sustav trgovanja emisijama. U zakonskom okviru obuhvaćeni su

³ Zakon o zaštiti okoliša. Narodne novine broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18, 155/23.

Registar Unije, tvari koje oštećuju ozonski sloj, fluorirani staklenički plinovi te financiranje mjera za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama. Zakon također predviđa uspostavu informacijskog sustava za praćenje klimatskih promjena i zaštite ozonskog sloja te uređuje upravni i inspeksijski nadzor nad provedbom propisanih mjera.⁴

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske („NN“ br. 106/17.) temelji se na ključnim vrijednostima utvrđenim Ustavom Republike Hrvatske, prema kojem prirodni resursi - uključujući more, obalu, otoke, vode, zračni prostor, rudno bogatstvo, zemljište, šume, biljni i životinjski svijet - kao i nekretnine te kulturna i povijesna dobra od posebnog značenja, uživaju posebnu zaštitu države. Strategija naglašava da prepoznavanje, očuvanje i održivo korištenje ovih vrijednosti, osobito onih koje oblikuju identitet hrvatskog prostora, predstavlja temelj uspješnog prostornog razvoja te realizacije njegovih strateških prioriteta.

Kao glavni državni dokument za usmjeravanje prostornog razvoja, Strategija ističe važnost primjene principa kružnosti i održivosti u prostoru. Posebna pažnja posvećena je ponovnom korištenju napuštenih i neiskorištenih prostora, revitalizaciji brownfield područja, smanjenju nastajanja građevnog otpada, te povećanju energetske učinkovitosti u zgradarstvu. Time Strategija pruža okvir za balansiran i dugoročno održiv razvoj prostora u Republici Hrvatskoj, integrirajući ekološke, društvene i ekonomske ciljeve.⁵

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine, s pogledom na 2070. godinu („NN“ br. 46/20.), usmjerena je na podizanje svijesti o utjecajima klimatskih promjena na društvo te identifikaciju potencijalnih prijetnji. Strategija naglašava potrebu uključivanja principa prilagodbe u postojeće i buduće politike, strateške i planske dokumente, programe i druge aktivnosti na svim razinama upravljanja.

Cilj Strategije je osigurati da se prilagodba klimatskim promjenama prepozna kao ključni kriterij pri planiranju i donošenju razvojnih odluka, čime se smanjuje ranjivost okoliša, gospodarstva i društva na negativne učinke klimatskih promjena. Istovremeno, Strategija doprinosi koordinaciji među sektorima i smanjenju mogućih sukoba u provedbi mjera prilagodbe, stvarajući temelje za sustavan, integriran i održiv pristup razvoju otpornog i prilagodljivog društva.⁶

Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („NN“ br. 123/17. i 151/22.) uspostavlja okvir za strateško planiranje u zemlji te definiranje upravljanja javnim politikama. Zakon propisuje postupke pripreme, izrade, provedbe, praćenja, izvještavanja i vrednovanja akata strateškog planiranja. Njegova svrha je osigurati koordinirano oblikovanje i provedbu javnih politika od strane nadležnih tijela, pri čemu se istovremeno prati učinkovitost i rezultati donesenih strateških akata.⁷

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine („NN“ br. 13/21.) predstavlja ključni strateški dokument koji usmjerava dugoročni razvoj društva i gospodarstva u zemlji. Kao sveobuhvatan okvir strateškog planiranja, Strategija se temelji na konkurentskim prednostima Hrvatske te analizi

⁴ Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja („N.N.“ br. 67/25.)

⁵ Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske („N.N.“ br. 106/17.)

⁶ Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine, s pogledom na 2070. godinu („N.N.“ br. 46/20.)

⁷ Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („N.N.“ br. 123/17. i 151/22.)

razvojnih izazova na regionalnoj, nacionalnoj, europskoj i globalnoj razini. Strateški okvir dokumenta uključuje jasno definiranu viziju Hrvatske za 2030. godinu, razvojne pravce te konkretne strateške ciljeve koji usmjeravaju djelovanje javnih i privatnih aktera prema održivom i uravnoteženom razvoju.⁸

Slika 1 Ključna strateška odrednica razvoja i razvojni smjerovi Hrvatske do 2030.



Izvor: Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine

Jedan od četiri razvojna smjera je i Razvojni smjer 3. Zelena i digitalna tranzicija, kojim se ističe sljedeće:

„Hrvatska će biti među europskim predvodnicima u pretvaranju klimatskih i ekoloških izazova u prilike, osiguravanjem pravedne i uključive tranzicije prema klimatskoj neutralnosti. Zelena i digitalna tranzicija ostvarit će se prelaskom na čistu i dostupniju energiju, poticanjem zelenih i plavih ulaganja, dekarbonizacijom zgrada, razvojem kružnog gospodarstva, jačanjem samodostatnosti u proizvodnji hrane, razvojem biogospodarstva te očuvanjem i obnovom ekosustava i bioraznolikosti. Hrvatska će postati predvodnica u zelenom gospodarstvu i uvođenju čišćih, jeftinijih i zdravijih oblika prijevoza promicanjem sigurne i održive prometne politike. Ulagat će se u digitalnu infrastrukturu i poticati uvođenje digitalnih rješenja u interesu građana i hrvatskog gospodarstva, čime će se dati doprinos u izgradnji digitalne budućnosti Europe.“⁹

Integracija navedenih zakonodavnih okvira osigurava da Strategija zelene urbane obnove Općine Barilović ne predstavlja samo skup planiranih fizičkih i infrastrukturnih intervencija, već djeluje kao sveobuhvatan alat strateškog upravljanja prostorom. Kroz povezivanje odredbi Zakona o gradnji, Zakona o prostornom uređenju, Zakona o zaštiti okoliša, Zakona o sustavu strateškog planiranja, Nacionalne razvojne strategije, Strategije prilagodbe klimatskim promjenama i drugih relevantnih dokumenata, Strategija postaje sredstvo za usklađivanje lokalnog prostornog razvoja s nacionalnim i europskim politikama održivosti, energetske učinkovitosti i zaštite okoliša.

Ovaj integrirani pristup omogućuje da se proces urbane obnove temelji na principima održivog razvoja, pri čemu se istovremeno promovira očuvanje prirodnih resursa, bioraznolikosti, kulturnih dobara i društvenih vrijednosti. Strategija potiče racionalno korištenje prostora, revitalizaciju zapuštenih i

⁸ Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine („N.N.“ br. 13/21.)

⁹ Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine

napuštenih područja, smanjenje nastajanja građevnog otpada, primjenu kružnog gospodarenja zgradama i prostorom, te povećanje energetske učinkovitosti postojećih i novih građevina.

Osim toga, dokument prepoznaje važnost sinergije između različitih sektora i aktera, od lokalne uprave i javnih tijela, preko privatnog sektora, do šire javnosti, kako bi se osigurala koordinacija mjera i optimalna primjena resursa. Strategija tako služi i kao okvir za planiranje i implementaciju projekata zelene infrastrukture, uključujući urbane zelene površine, parkove, zelene krovove, ekomostove i druge elemente prirodom temeljenog razvoja.

Na taj način, Strategija zelene urbane obnove ne samo da definira konkretne mjere obnove i uređenja prostora, već postavlja temelje za dugoročnu, održivu i otpornu prostornu transformaciju Općine Barilović, usklađenu s ekološkim, društvenim i gospodarskim ciljevima. Time se osigurava da razvoj lokalne zajednice bude uravnotežen, funkcionalan i u skladu s vrijednostima prirode, kulturne baštine i kvalitete života stanovnika.

Slika 2 Ulaz u Barilović



Izvor: TZ Četiri Rijeke

2. Poveznica na programe ZI i Program razvoja KG i NPOO

2.1. Doprinos Strategije ciljevima Programa razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. – 2030.

Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine službeni je strateški dokument Republike Hrvatske, donesen od strane Vlade na sjednici održanoj 30. prosinca 2021. godine i objavljen u "Narodnim novinama" br. 147/2021.¹⁰

Ovaj program ima za cilj uspostavu održivih, otpornih, sigurnih i za život ugodnih gradova i općina kroz razvoj zelene infrastrukture. Njime se nastoji stvoriti preduvjet za bolju kvalitetu života i zdravlja ljudi te doprinos održivom društvenom, gospodarskom i prostornom razvoju.

Program se temelji na prepoznavanju važnosti zelene infrastrukture kao multifunkcionalne mreže koja uključuje zaštićena i ostala prirodna te čovjekovim djelovanjem stvorena područja i krajobrazne visoke ekološke i okolišne vrijednosti. Ova mreža doprinosi očuvanju bioraznolikosti, smanjenju rizika od prirodnih nepogoda, poboljšanju kvalitete zraka i vode te povećanju energetske učinkovitosti urbanih područja.

Program se provodi kroz niz razvojnih mjera koje uključuju kvalitetno planiranje i upravljanje razvojem zelene infrastrukture, provedbu pilot projekata, unaprjeđenje sustava praćenja i evaluacije učinaka te edukaciju i podizanje svijesti među građanima i dionicima. Posebna pažnja posvećena je integraciji zelene infrastrukture u prostorne planove i strategije razvoja na svim razinama vlasti.

Financijska sredstva za provedbu programa osiguravaju se iz različitih izvora, uključujući nacionalna sredstva, sredstva Europske unije te bespovratna sredstva iz Mehanizma za oporavak i otpornost. Program također predviđa razvoj digitalne baze podataka koja će omogućiti praćenje stanja i učinaka zelene infrastrukture u urbanim područjima. Kroz provedbu ovog programa, Republika Hrvatska nastoji postići ciljeve održivog razvoja, smanjenje emisije stakleničkih plinova, povećanje energetske učinkovitosti te jačanje otpornosti urbanih područja na klimatske promjene i druge rizike.

Sukladno identificiranim razvojnim potrebama i potencijalima te utvrđenoj viziji razvoja, definirani su sljedeći posebni ciljevi (PC) razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima:

- PC 1. Kvalitetno planiranje i upravljanje razvojem zelene infrastrukture u urbanim područjima
- PC 2. Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura u urbanim područjima
- PC 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o održivom razvoju urbanih područja kroz razvoj zelene infrastrukture

PC 1. Kvalitetno planiranje i upravljanje razvojem zelene infrastrukture u urbanim područjima u kontekstu Općine Barilović odnosi se na uspostavu sustavnog pristupa razvoju i očuvanju zelenih površina unutar naselja i njihovog neposrednog okruženja. Strategija omogućava identificiranje ključnih

¹⁰

https://mpgi.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/EnergetskaUcinkovitost/Program_razvoja_zelene_infrastrukture_do_2030.pdf

područja koja zahtijevaju obnovu ili unapređenje, kao i definiranje prioriteta za ulaganja u zelenu infrastrukturu, uzimajući u obzir lokalne ekološke, društvene i gospodarske potrebe. Kvalitetno planiranje i upravljanje također podrazumijeva praćenje učinaka provedbe mjera, uspostavu standarda održavanja te osiguravanje dugoročne funkcionalnosti zelenih površina, čime Općina Barilović može stvoriti otpornije, održivije i estetski kvalitetnije urbano okruženje za svoje stanovnike.

PC 2. Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura u urbanim područjima u kontekstu Općine Barilović usmjerena je na stvaranje mreže zelenih površina koja je prostorno ravnomjerno raspoređena, međusobno povezana i pristupačna svim građanima. Cilj je povećati kvalitetu i funkcionalnost postojećih zelenih prostora, revitalizirati zapuštene ili neiskorištene površine te uspostaviti nove zelene površine koje doprinose bioraznolikosti i zdravijem urbanom okolišu. Povezivanjem zelenih površina u koherentnu mrežu i osiguravanjem jednostavnog pristupa pješačkim i biciklističkim stazama, stanovnicima Barilovića omogućuje se veća dostupnost prirodnog okoliša, rekreacijskih i društvenih sadržaja, čime se istovremeno jača ekološka otpornost i socijalna kohezija unutar zajednice.

PC 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o održivom razvoju urbanih područja kroz razvoj zelene infrastrukture u Općini Barilović usmjerena je na podizanje informiranosti i edukaciju stanovnika o važnosti zelene infrastrukture i održivog korištenja prostora. Cilj je potaknuti građane, lokalne zajednice i donositelje odluka na aktivno sudjelovanje u planiranju, očuvanju i unapređenju zelenih površina, promovirajući principe kružnog gospodarenja i ekološki prihvatljivih rješenja. Povećanjem društvene svijesti stvara se kultura održivosti koja doprinosi dugoročnom očuvanju okoliša, poboljšanju kvalitete života i jačanju lokalnog identiteta, dok se istovremeno osigurava da planirane mjere zelene urbane obnove budu prihvaćene i učinkovito provedene u svakodnevnom životu Općine Barilović.

2.2. Doprinos Strategije ciljevima Programa razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. – 2030.

Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. - 2030. godine (u daljnjem tekstu: Program razvoja KG) ključni je strateški dokument Republike Hrvatske kojim se uspostavljaju ciljevi, mjere i prioriteti za održivo korištenje prostora i građevina. Program je usmjeren na primjenu principa kružnog gospodarenja, što uključuje:

- Ponovno korištenje napuštenih i/ili zapuštenih zgrada i prostora kako bi se produžio njihov životni vijek i smanjila potreba za novom izgradnjom;
- Smanjenje nastajanja građevnog otpada kroz planiranje i izvedbu gradnje te recikliranje građevnih materijala;
- Energetska učinkovitost zgrada i korištenje obnovljivih izvora energije, što doprinosi smanjenju emisija stakleničkih plinova;
- Primjena mjera kružnosti kod planiranja novih zgrada, uključujući modularnost i mogućnost adaptacije objekata za različite funkcije tijekom vremena (Vlada Republike Hrvatske, 2021).

Ovaj Program predstavlja operativni okvir za ostvarivanje održivog i učinkovitog prostornog razvoja, povezujući načela održivosti, zaštite okoliša i energetske učinkovitosti. Njegova primjena doprinosi

smanjenju ekološkog otiska urbanih i ruralnih područja te jačanju otpornosti lokalnih zajednica na klimatske i socioekonomske izazove (Vlada Republike Hrvatske, 2021).¹¹

Sukladno identificiranim razvojnim potrebama i potencijalima te utvrđenoj viziji razvoja, definirani su sljedeći posebni ciljevi razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama:

- Posebni cilj 1. Razvoj sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama
- Posebni cilj 2. Kružna obnova nekorištenih prostora i zgrada
- Posebni cilj 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama

Posebni cilj 1. Razvoj sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

U kontekstu Općine Barilović, razvoj sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama usmjeren je na učinkovito korištenje postojećih resursa i smanjenje negativnog utjecaja građevinskih aktivnosti na okoliš. Primjena ovog cilja podrazumijeva identificiranje napuštenih i zapuštenih zgrada unutar naselja, poput starih školskih objekata, javnih zgrada i gospodarskih prostora, te njihovu adaptaciju i prenamjenu za nove funkcije.

Strategija predviđa konkretne mjere kao što su:

- Produženje vijeka trajanja postojećih objekata koji se koriste kao i zapuštenih objekata kroz adaptaciju i obnovu, umjesto izgradnje novih građevina;
- Ponovna uporaba građevinskih materijala s ciljem smanjenja otpada i podrške lokalnoj ekonomiji;
- Integracija energetske učinkovitih rješenja, uključujući obnovljive izvore energije i modernizaciju sustava grijanja i hlađenja;
- Povezivanje građevinskih intervencija s razvojem zelene infrastrukture, kako bi adaptirani prostori postali dio funkcionalne mreže zelenih površina, npr. pretvaranje zapuštenih dvorišta i okoliša zgrada u javne zelene prostore s multifunkcionalnim sadržajima.

Primjenom ovih mjera, Općina Barilović stvara održivi model kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, koji doprinosi očuvanju resursa, smanjenju utjecaja na okoliš, povećanju energetske učinkovitosti te kvalitetnijem i funkcionalnijem prostornom okruženju za sve stanovnike.

Posebni cilj 2. Kružna obnova nekorištenih prostora i zgrada

U Općini Barilović značajan dio prostora i zgrada trenutačno je nedovoljno iskorišten, zapušten ili u potpunosti napušten, uključujući stare javne objekte, gospodarske građevine i neiskorištene zemljišne čestice unutar naselja. Strategija zelene urbane obnove predviđa njihovu kružnu obnovu, što znači revitalizaciju i prenamjenu tih prostora kroz integraciju održivih i energetske učinkovitih rješenja.

Primjeri mjera uključuju:

- Revitalizacija napuštenih zgrada, primjerice starih školskih objekata ili gospodarskih objekata, pretvaranjem u javne prostore za kulturne, sportske ili druge namjene;
- Prenamjena neiskorištenih zemljišnih površina u zelene površine, parkove ili hortikulture zone koje doprinose mreži zelene infrastrukture;

¹¹ Vlada Republike Hrvatske (2021). Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama 2021–2030. Dostupno na: <https://narodne-novine.nn.hr>

- Primjena principa kružnosti u planiranju - korištenje postojećih materijala i konstrukcija, smanjenje građevinskog i drugog otpada i optimizacija resursa;
- Integracija obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti rješenja u obnovljene objekte, čime se smanjuje ekološki otisak i poboljšava održivost prostora.

Ovim pristupom Općina Barilović potiče smanjenje degradacije prostora, povećava kvalitetu života stanovnika te stvara funkcionalne i estetski privlačne javne prostore, što doprinosi održivom i otpornom razvoju lokalne zajednice.

Posebni cilj 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama

U Općini Barilović, podizanje razine znanja i svijesti građana, lokalnih udruga i donositelja odluka o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama, ključan je preduvjet za uspješnu provedbu Strategije zelene urbane obnove. Strategija predviđa edukativne i informativne aktivnosti usmjerene na poticanje razumijevanja principa kružnog gospodarstva, ponovnog korištenja materijala i revitalizacije prostora.

Primjeri mjera uključuju:

- Organizaciju radionica i seminara za građane i lokalne dionike o kružnoj obnovi zgrada, smanjenju građevinskog otpada i energetske učinkovitosti;
- Javne kampanje i informativne materijale putem interneta i društvenih mreže kojima se promovira održivo korištenje prostora, očuvanje okoliša i važnost zelene infrastrukture;
- Uključivanje osnovne škole i kulturnih ustanova u projekte edukacije i participacije u obnovi i održavanju javnih prostora;
- Savjetodavne i participativne aktivnosti koje omogućuju građanima da daju prijedloge i sudjeluju u planiranju lokalnih intervencija, čime se jača osjećaj zajedništva i odgovornosti za održivi razvoj.

Ovim mjerama Općina Barilović osigurava da principi kružnog gospodarenja postanu sastavni dio svakodnevnog djelovanja lokalne zajednice, potičući dugoročnu održivost prostora, energetske učinkovitost i kvalitetu života svih stanovnika.

2.3. Poveznica Strategije s reformom C6.1.R5 / C7.2 R2 / C7.2 R3 NPOO-a

Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.–2026. (NPOO, 2021), izrađen u sklopu Mehanizma za oporavak i otpornost Europske unije, predstavlja temeljni instrument kojim države članice mogu koristiti bespovratna sredstva i povoljne zajmove za provedbu reformi i ulaganja usmjerenih na ubrzano gospodarsko i društveno osnaživanje nakon krize. Hrvatska je svoj plan oblikovala prema specifičnim razvojnim izazovima te ga strukturirala u pet komponenti i jedne inicijative:

- Gospodarstvo
- Javna uprava, pravosuđe i državna imovina
- Obrazovanje, znanost i istraživanje
- Tržište rada i socijalna zaštita
- Zdravstvo

- Inicijativa: Obnova zgrada

Svaka navedena komponenta sadrži reforme i investicije kojima se pridonosi ublažavanju posljedice krize, te oporavku, otpornosti i konkurentnosti gospodarstva.¹²

Strategija zelene urbane obnove Općine Barilović značajno doprinosi ostvarivanju ciljeva Inicijative Obnova zgrada, usmjerene na unapređenje postojećeg fonda zgrada, kako stambenih tako i nestambenih, u privatnom i javnom vlasništvu. Provedbom mjera koje potiču dekarbonizaciju sektora zgradarstva, razvoj zelene infrastrukture u naseljenim područjima te primjenu principa kružnog gospodarenja prostorom i objektima, osigurat će se viša razina mehaničke otpornosti i konstrukcijske stabilnosti zgrada. Istovremeno, predviđene aktivnosti omogućit će značajne uštede energije i povećanje ukupne energetske učinkovitosti na području Općine Barilović.

Cilj reforme C6.1. R5. (Uvođenje novog modela strategija zelene urbane obnove i provedba pilot-projekta razvoja zelene infrastrukture i kružnog upravljanja prostorom i zgradama) jest uspostaviti i razviti okvir koji će omogućiti učinkovitu izradu i primjenu strategija zelene urbane obnove na lokalnoj razini. Time se stvaraju temeljni preduvjeti za održivo upravljanje prostorom, s posebnim naglaskom na razvoj zelene infrastrukture, primjenu rješenja koja se oslanjaju na prirodne procese, uvođenje modela kružnog gospodarenja prostorom i zgradama te jačanje otpornosti na rizike i klimatske promjene, a sve u funkciji dugoročnog održivog razvoja.

Izradom Strategije postavljen je temelj za dugoročni održivi razvoj zelene infrastrukture te kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, koji će se dalje oblikovati kroz provedbu definiranog strateškog okvira. Predviđene aktivnosti i projekti organizirani su u tri strateška cilja:

Prvi strateški cilj (SC.1.) usmjeren je na jačanje i povezivanje zelene infrastrukture na širem prostoru, koristeći postojeće prirodne elemente kao nositelje sustava.

Drugi strateški cilj (SC.2.) bavi se urbanim područjima te razvojem projekata zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja u naseljenim zonama.

Treći strateški cilj (SC.3.) naglašava važnost uključivanja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja u prostorne i strateške dokumente Općine, kao i podizanje razine informiranosti javnosti te uspostavu sveobuhvatnih baza podataka o ZI i KG na području Općine Barilović.

Struktura provedbe reforme podijeljena je na tri glavna elementa:

1. izrada smjernica za izradu strategija zelene urbane obnove na lokalnoj razini
2. izrada strategija zelene urbane obnove na lokalnoj razini
3. financiranje i provedba pilot projekata definiranih programima razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

U okviru trećeg elementa provedbe, reforma uključuje provedbu definiranih pilot projekata na lokalnoj razini koji su identificirani kroz strategije zelene urbane obnove.

¹² Vlada Republike Hrvatske. (2021). Nacionalni plan oporavka i otpornosti Republike Hrvatske 2021. - .2026., Dostupno na mrežnoj stranici: <https://planoporavka.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Plan%20oporavka%20i%20otpornosti%2C%20srpanj%202021..pdf?vel=13435491>

Strategija zelene urbane obnove planski je dokument kojim se određuju strateški ciljevi i prioriteta održivog gospodarskog i društvenog razvoja općine. Strategija nastoji osigurati usmjerenje na razvojno perspektivne potencijale Općine i njihovo iskorištavanje na najučinkovitiji način, odnosno stvoriti sveobuhvatan razvojni plan Općine za sve ključne sektore i razvojna područja.

Ovaj plan treba objediniti mjere koje potiču povećanje otpornosti na rizike i klimatske promjene, unapređenje teritorijalnog sustava, razvoj zelene infrastrukture te primjenu rješenja temeljenih na prirodnim procesima (NBS). Uz to, mora uključiti modele kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, pristupe urbane obnove i regeneracije te mjere energetske učinkovitosti, pri čemu se razvojni potencijali sagledavaju kroz međusobno povezane društvene, gospodarske i okolišne dimenzije.

Izrada ovog dokumenta usmjerenog na prepoznavanje potreba održivog razvoja poslužit će kao temelj za pripremu i provedbu pilot-projekata i programa koji će usklađivati prostorno i strateško planiranje, uklanjati prepreke koje ograničavaju održivije korištenje prostora te usmjeravati procese urbane obnove prema održivijem, funkcionalnijem i prostorno prilagođenom razvoju.

Slika 3 Pogled na Barilović



Izvor: <https://opcina-barilovic.hr/>

3. Srednjoročna vizija razvoja

Vizija predstavlja cjelovit prikaz željenog smjera razvoja Općine Barilović do 2030. godine, dajući realnu i dosljednu sliku budućnosti prema kojoj se usmjeravaju posebni ciljevi i očekivani učinci. Ona izražava težnju da se Općina Barilović u nadolazećim godinama razvije u prostor visoke kvalitete življenja, s razvijenom i otpornom zelenom infrastrukturom koja će dodatno ojačati povezanost stanovnika s prirodnim okruženjem. Primjenom načela kružnog gospodarjenja prostorom i zgradama omogućit će se obnova i revitalizacija postojećeg građevinskog fonda te promišljeno, održivo i inovativno planiranje i izgradnja novih objekata.

Vizija Općine Barilović definirana je kroz Strateški plan razvoja općine Barilović. Temelji se na iskorištavanju postojećih potencijala područja, uključujući prirodne resurse, kulturnu baštinu i turističke mogućnosti, s naglaskom na razvoj ruralnog i ekološkog turizma, rekreativnih i sportskih aktivnosti te poticanje poduzetništva i ekološke poljoprivrede.

Vizija Općine Barilović tako glasi:

„Općina Barilović je moderna ruralna sredina koju karakterizira bogata prirodno-kulturna baština. Kroz ulaganja u razvoj zelene infrastrukture, održivo gospodarstvo, digitalna rješenja, inovativne sadržaje u turizmu i kulturi te poticanjem izvrsnosti u području sporta i obrazovanja, Općina stvara pogodne uvjete za život i rad stanovnika. Povećanje kvalitete života sugrađana polazišna je osnova svake aktivnosti i projekta kojeg Općina provodi.“¹³

Sukladno danoj viziji definirana je i misija Općine Barilović usmjerena na područje zelene urbane obnove:

„Općina Barilović je mjesto održivog i otpornog razvoja, gdje se prostorna obnova i revitalizacija naselja provode uz jačanje zelene infrastrukture, primjenu rješenja zasnovanih na prirodi i kružno gospodarjenje prostorom i zgradama, stvarajući sigurno, funkcionalno i ugodno okruženje za život, rad i zajedničke aktivnosti svih stanovnika.“

Izradom strateškog dokumenta stvorit će se preduvjeti za pokretanje projekata Općine Barilović koji će planski poticati razvoj zelene i plave infrastrukture, prilagodbu klimatskim promjenama, smanjenje rizika od poplava i ublažavanje njihovih posljedica, te smanjenje zagađenja i mitigaciju negativnih utjecaja na okoliš. Sve ove aktivnosti usmjerene su na unapređenje kvalitete života, zdravlja i dobrobiti stanovnika Općine Barilović.

3.1. Ciljevi razvoja zelene infrastrukture u Općini Barilović

- Primjena principa kružnog korištenja prostora i objekata, uključujući smjernice za izgradnju novih zgrada po principima kružne ekonomije, poticanje ponovne uporabe postojećih objekata, produljenje vijeka trajanja građevina i smanjenje nastajanja građevnog otpada.
- Razvoj i obnova javnih zelenih prostora, uključujući parkove i dječja igrališta, te izgradnja novih staza za pješaćenje i biciklizam koje povezuju postojeće zelene površine s infrastrukturnim sustavima Općine. Promicanje nemotoriziranog prijevoza, kako u svakodnevnom životu i za dolazak na posao, tako i u svrhu razvoja turizma i rekreacije, pri čemu se poštuju načela očuvanja prirode i održivog razvoja.

¹³ Provedbeni program Općine Barilović 2025. godine

- Promicanje održive uporabe energije iz obnovljivih izvora kroz uspostavu sustava koji potiče korištenje ekoloških energetske rješenja.
- Ulaganje u prostornu raznolikost i vizualnu kvalitetu prostora, s naglaskom na očuvanje i valorizaciju kulturne i povijesne baštine.
- Integracija prirodnih i održivih rješenja (NBS) u prostorno planiranje, poput zelenih krovova, kišnih vrtova i sustava zadržavanja oborinskih voda, s ciljem smanjenja negativnih posljedica poplava, regulacije otjecanja oborinskih voda i očuvanja lokalnih hidroloških sustava.

3.2. Ciljevi plave infrastrukture u Općini Barilović

- Očuvanje i unapređenje postojećih vodenih resursa, uključujući rijeke i potoke, kako bi se osigurala njihova kvaliteta, bioraznolikost i ekološka funkcija.
- Uvođenje mjera za smanjenje rizika od poplava, uključujući prirodne retencije, regulaciju tokova i održivo odvođenje oborinskih voda.
- Integracija plave infrastrukture u prostorno planiranje i urbanu obnovu, s ciljem povezivanja vodenih elemenata s zelenim površinama i rekreativnim zonama.
- Promicanje korištenja vodenih resursa za održive aktivnosti, poput ekološkog turizma, rekreacije i obrazovnih programa, uz minimalan negativni utjecaj na okoliš.
- Primjena prirodom temeljenih rješenja (NBS) za očuvanje i obnovu vodnih ekosustava, povećanje kapaciteta za zadržavanje oborinskih voda i ublažavanje učinaka klimatskih promjena.

3.3. Načelo „Ne nanosi značajnu štetu“ (DNSH – „Do No Significant Harm“)

Pri provođenju svih aktivnosti i mjera vezanih uz zelenu infrastrukturu potrebno je osigurati primjenu DNSH načela, što znači da su sve investicije i projekti dizajnirani tako da ne uzrokuju značajan negativan utjecaj na okoliš i održivi razvoj. To uključuje očuvanje i prilagodbu klimatskim promjenama, održivo korištenje i zaštitu voda, poticanje kružnog gospodarenja i recikliranja otpada, kontrolu onečišćenja zraka, tla i vode te zaštitu i obnovu biološke raznolikosti i ekosustava.

4. Razvojne potrebe i potencijali

Razvojne potrebe i potencijali predstavljaju temelj svakog strateškog planiranja. S obzirom na ubrzane promjene u lokalnom i širem okruženju, pri njihovom određivanju potrebno je uzeti u obzir ključne globalne i lokalne izazove te prepoznati specifične razvojne mogućnosti vezane uz određeno tematsko područje u planiranom razdoblju.

4.1. Razvojne potrebe

U kontekstu Općine Barilović, razvojne potrebe obuhvaćaju skup ekoloških, gospodarskih i društvenih čimbenika, pri čemu se posebno koriste prednosti koje pruža prirodno okruženje i lokalni resursi. One predstavljaju konkretne zahtjeve i uvjete koje je potrebno zadovoljiti kako bi se osigurao održiv i uravnotežen razvoj cijele općine, usklađen s potrebama stanovnika i dugoročnim ciljevima održivosti.

Razvojne potrebe koje će Strategija zelene urbane obnove zadovoljiti:

- Uspostaviti sveobuhvatnu bazu podataka kroz kartiranje postojeće zelene i sive infrastrukture, kako bi se unaprijedilo planiranje i upravljanje prostorom u skladu s principima održivog razvoja, zelene infrastrukture te kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

Razvojne potrebe kojima će Strategija zelene urbane obnove doprinijeti:

RP 1:

Očuvati i unaprijediti bioraznolikost i prirodne resurse Općine Barilović.

RP 2:

Uspostaviti održivu mrežu plave infrastrukture, osobito u naseljenim područjima, radi zaštite vodnih resursa i ublažavanja posljedica oborinskih voda.

RP 3:

Smanjiti udio sive infrastrukture kroz korištenje zelenih rješenja, potičući prilagodbu klimatskim promjenama.

RP 4:

Uspostaviti umreženi sustav otvorenih zelenih površina različitih tipova, unapređujući ekološke, društvene, gospodarske i morfološke funkcije prostora.

RP 5:

Povećati funkcionalnost i kvalitetu javnih i rekreacijskih prostora za sve stanovnike te unaprijediti održivost turističkih i rekreacijskih sadržaja.

RP 6:

Unaprijediti postojeći sustav javnih površina unutar urbanih područja kroz uređenje, ozelenjavanje i povezivanje.

RP 7:

Razviti planski sustav ozelenjavanja gospodarskih i industrijskih zona, potičući kružno korištenje prostora i energetske učinkovitost.

RP 8:

Provesti inventarizaciju i vrednovanje napuštenih i zapuštenih prostora i zgrada (uspostava registra) te ih revitalizirati i prenamijeniti prema načelima kružnog gospodarenja.

RP 9:

Poseban pristup primijeniti na privatne napuštene i zapuštene objekte, analizirati razloge njihovog neiskorištavanja te pokušati omogućiti njihovu održivu ponovnu upotrebu.

RP 10:

Planirati i projektirati nove prostore i zgrade u skladu s principima zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

RP 11:

Povećati energetska učinkovitost i održivost postojećeg građevnog fonda kroz mjere obnove i modernizacije.

RP 12:

Integrirati kulturnu baštinu, identitet i tradicijske vrijednosti kao strateški razvojni resurs u prostorno i urbano planiranje.

RP 13:

Povećati svijest stanovnika i javnosti o važnosti održivog razvoja, zelene i plave infrastrukture te kružnog gospodarenja prostorom i zgradama i dostupnosti tih prostora za sve stanovnike.

4.2. Razvojni potencijali

Razvojni potencijali predstavljaju resurse, kapacitete i čimbenike koji pridonose gospodarskom, društvenom i ekološkom napretku određenog područja te omogućuju njegovo održivo razvijanje. U skladu s tim, utvrđeni su ključni razvojni potencijali na području Općine Barilović.

Razvojni potencijali Općine Barilović:

- Pretežno ruralni karakter Općine s bogatim i očuvanim šumskim i poljoprivrednim površinama pruža dobru osnovu za razvoj zelene infrastrukture i održivog prostornog planiranja.
- Nepostojeće i neiskorištene površine moguće je prenamijeniti u javne zelene prostore različitih tipova i namjena.
- Napušteni ili nedovoljno iskorišteni prostori i zgrade u vlasništvu Općine, županije i države, predstavljaju potencijal za revitalizaciju i obnovu prema načelima kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.
- Postoje mogućnosti za razvoj održivog turizma temeljenog na prirodnim i kulturnim atrakcijama područja, uključujući rekreacijske i edukativne aktivnosti.
- Prostor Općine pruža potencijal za gospodarski razvoj i otvaranje novih radnih mjesta s naglaskom na održivost i inovativne pristupe.
- Razvoj i unapređenje javnih prostora može doprinijeti kvalitetnijem i ugodnijem životu stanovnika.
- Očuvana bioraznolikost i prirodna baština pružaju značajne ekološke i kulturne resurse za održivi razvoj.
- Među stanovnicima Općine postoji svijest o važnosti zelene infrastrukture i održivog razvoja za poboljšanje kvalitete života i gospodarski napredak.
- Postojeća osnovna društveno-javna infrastruktura ima preduvjete za integraciju zelenih površina i poticanje razvoja zajedničkih prostora.

Uzimajući u obzir razvojne potrebe i potencijale Općine Barilović, pri izradi Strategije zelene urbane obnove definirani su sljedeći ciljevi:

- Cilj 1. Uspostava i razvoj zelene i plave infrastrukture na području Općine Barilović.

- Cilj 2. Unaprjeđenje kružnog gospodarenja prostorom i zgradama u Općini Barilović.
- Cilj 3. Podizanje razine svijesti lokalnog stanovništva o važnosti održivog razvoja, zelene i plave infrastrukture te kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

Kako bi se ovi ciljevi ostvarili, Općina Barilović će unaprijediti upravljanje prostorom i razvojem, provoditi infrastrukturne projekte i opremanje javnih površina te podizati svijest i razinu informiranosti svojih stanovnika, kako o značaju zelene infrastrukture, tako i o primjeni principa kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

Slika 4 Rijeka Korana



Izvor: <https://tsc-korana.hr/o-nama/>

5. OSNOVNA OBILJEŽJA PODRUČJA OBUHVATA

Poglavlje o osnovnim obilježjima područja Općine Barilović pruža temeljni uvid u karakteristike i specifičnosti općinskog teritorija. U njemu se obrađuju nekoliko ključnih cjelina:

- Geoprostorna i prirodna obilježja - uključuju reljef, hidrološke sustave, vegetaciju, šumske i poljoprivredne površine te prostorne odnose između naselja, prometne mreže i infrastrukture.
- Administrativni ustroj - opisuje organizaciju Općine, upravne jedinice, naselja i granice, kao i funkcionalne poveznice s višim administrativnim razinama.
- Stanovništvo i demografski pokazatelji - daje informacije o broju i gustoći stanovnika, dobnoj strukturi, migracijama, obrazovnoj strukturi i drugim relevantnim socijalnim podacima.
- Klimatska obilježja - obuhvaća klimatske parametre poput prosječnih temperatura, oborina, vjetrova i drugih relevantnih klimatskih uvjeta koji utječu na prostorno planiranje i održivi razvoj.
- Rizici od prirodnih nepogoda - uključuju analizu poplava, klizišta, potresa i drugih prirodnih prijetnji te njihov utjecaj na prostorno uređenje i sigurnost stanovnika.

Podaci korišteni u ovom poglavlju prikupljeni su iz različitih pouzdanih izvora, uključujući strateške razvojne dokumente Općine i šire regije, zakonodavne akte, službene statistike, stručnu literaturu, geoportale i druge dostupne izvore. Kombinacija ovih podataka omogućuje cjelovit i točan prikaz osnovnih obilježja područja, što je ključno za planiranje daljnjih razvojnih i infrastrukturnih intervencija te strateško upravljanje prostorom u Općini Barilović.

5.1. Geoprostorna obilježja

5.1.1. Makrolokacija – Karlovačka županija

Karlovačka županija smještena je u jugozapadnom dijelu Hrvatske, na važnoj prometnoj i prirodnoj raskrsnici koja povezuje unutrašnjost zemlje s Jadranskim morem. Podijeljena na 5 gradova i 17 općina, županija se prostire na površini od približno 3.626 km² i obuhvaća raznolike reljefne jedinice, od nizina i riječnih dolina do planinskih i brdskih područja. Ovaj raznoliki reljef značajno utječe na prostorne odnose, korištenje zemljišta i razvoj infrastrukture.

Teritorij županije odlikuje bogatstvo hidroloških sustava, uključujući rijeke Kupu, Koranu, Dugu i Mrežnicu, koje imaju važnu ulogu u vodoopskrbi, ekološkoj ravnoteži te razvoju turizma i rekreacije. Rijeke i pritoke stvaraju plodne doline pogodne za poljoprivredu, dok šumske i brdske zone pružaju prirodnu zaštitu i potiču očuvanje bioraznolikosti.

Karlovačka županija obiluje šumama, koje pokrivaju značajan dio njezinog teritorija, te pruža prirodnu osnovu za očuvanje ekosustava i razvoj zelene infrastrukture. Osim toga, prostorna struktura županije uključuje urbanizirane centre, Karlovac, Duga Resa, Ogulin i Slunj, koji predstavljaju središta javne i gospodarske infrastrukture, dok veći ruralni dijelovi čine važan potencijal za održivi razvoj, turizam i rekreaciju.

Karta 1 Položaj Karlovačke županije u RH



Preuzeto s: https://bs.wikipedia.org/wiki/Karlova%C4%8Dka_%C5%BEupanija

Zahvaljujući položaju, reljefu i prirodnim resursima, geoprostorna obilježja Karlovačke županije stvaraju značajne prostorne potencijale, ali i izazove u planiranju prostora, prometnoj povezanosti, zaštiti okoliša i usklađivanju gospodarskog razvoja s očuvanjem prirodnih vrijednosti. Strategijsko prostorno planiranje i održivi razvoj stoga zahtijevaju integrirani pristup koji uzima u obzir sve ove prostorne i ekološke karakteristike.

Karta 2 Karlovačka županija



Preuzeto s: <https://view.genially.com/5be87f1edac5315ad0c6dfd5/interactive-content-karlovaacka-zupanija>

5.1.2. Mikrolokacija – Općina Barilović

Općina Barilović najvećim dijelom pripada mikroregiji koransko-slunjskih ravnjaka i kosa Središnje Hrvatske, dok se manji, jugozapadni dio općine, nalazi u području Mrežnice, pripadajući mikroregiji bosiljevsko-zvečajskog kraja. Općina se teritorijalno pruža u pravcu SSI-JJZ u duljini od oko 26 km, dok u širini ne prelazi više od oko 10-ak km. Površina Općine je 176,66 km² i čini 4,85 % ukupne površine Karlovačke županije. Općinu Barilović čini 44 naselja. Općinu Barilović čini 44 samostalna naselja (tablica ispod). Prostire se na raznolikom reljefu koji uključuje niske doline, poljoprivredna zemljišta,

šumske površine te brdska i brdovita područja. Ova raznolikost reljefa oblikuje prostorne odnose u općini, utječe na korištenje zemljišta te određuje mogućnosti za gospodarski i infrastrukturni razvoj.

Tablica 4 Popis svi naselja i udaljenost od općinskog središta

Naselje	Udaljenost	Naselje	Udaljenost
Banjsko Selo	6,29	Mali Kozinac	4,14
Barilović	-	Marlovac	15,55
Belaj	6,33	Maurovići	15,00
Belajske Poljice	7,33	Miloševac	19,20
Belajski Malinci	7,30	Mrežnica	14,20
Carevo Selo	1,42	Novi Dol	21,50
Cerovac Barilovički	7,49	Novo Selo Perjasičko	21,84
Donja Perjasica	13,82	Orijevac	18,30
Donji Skrad	6,51	Perjasica	15,34
Donji Velemerić	4,50	Podvožić	5,19
Gaćeško Selo	20,85	Ponorac Perjasički	12,69
Gornji Poloj	19,01	Potplaninsko	18,19
Gornji Velemerić	3,93	Siča	7,90
Kestenak	12,06	Srednji Poloj	21,10
Koranska Strana	15,41	Svojić	20,12
Koranski Brijeg	8,41	Šćulac	3,65
Koransko Selo	27,21	Štirkovac	23,05
Kosijersko Selo	3,01	Točak Perjasički	18,75
Križ Koranski	4,06	Veliki Kozinac	4,93
Leskovac Barilovički	2,71	Vijenac Barilovički	9,80
Lučica	9,80	Zinajevac	22,10
Mala Kosa	24,38	Žabljak	5,40

Izvor: Sistematizacija autora prema www.udaljenosti.com

Teritorij Općine Barilović bogat je hidrološkim sustavima, uključujući manje rijeke, potoke i prirodne izvore, koji imaju važnu ulogu u opskrbi vodom, očuvanju bioraznolikosti te razvoju ekološkog turizma i rekreacije. Riječna korita i plodne doline pogoduju poljoprivrednim aktivnostima, dok šumski predjeli pružaju prirodnu zaštitu i značajne resurse za zelenu infrastrukturu i očuvanje okoliša.

Općina se većim dijelom sastoji od ruralnog prostora s malim urbanim središtima, što omogućava očuvanje prirodnih i kulturnih vrijednosti. Postojeća mreža naselja povezana je osnovnom prometnom i društvenom infrastrukturom, dok neiskorišteni i zapušteni prostori predstavljaju potencijal za revitalizaciju, uređenje javnih površina i primjenu načela kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

Geoprostorna obilježja Općine Barilović stvaraju značajne razvojne potencijale, ali i zahtijevaju pažljivo prostorno planiranje kako bi se uskladili očuvanje prirodnih resursa, održivi gospodarski razvoj, razvoj turizma i poboljšanje kvalitete života stanovnika. Integrirani pristup prostornom uređenju omogućava maksimalno iskorištavanje postojećih resursa, istovremeno štiteći okoliš i bioraznolikost.

Općinu Barilović zaobilaze glavne prometnice (autoceste, državne ceste, željezničke pruge) koje prolaze ovim dijelom Središnje Hrvatske i Karlovačke Županije. Najbliže su joj državne ceste D1 Karlovac - Krnjak - Slunj - Plitvička jezera i D23 Karlovac - Duga Resa - Generalski Stol - Josipdol s kojima je spojena

županijskim cestama ŽC 3184 Duga Resa - Belajske Poljice, ŽC 3185 Karlovac - Barilović - Perjasica - Generalski Stol i ŽC 3189 Barilović - Kosijersko selo - Krnjak. Naseljena mjesta su međusobno ili s nekim samostalnim naseljima u susjednim jedinicama lokalne samouprave povezana mrežom 10-ak lokalnih. Najbliži veliki hrvatski gradovi općini Barilović su Zagreb, Karlovac, Sisak i Velika Gorica.

5.1.3. Reljef i geomorfološke značajke

Veći dio općine koji se nalazi unutar mikroregije Koransko – slunjskih ravnjaka i kosa Središnje Hrvatske čine široke i niske vapnenačke zaravni karlovačko – kordunskog krša, dok drugi dio koji se nalazi u području Mrežnice također ima obilježja krškog vapnenačkog zaravnjenog prostora oskudnog biljnim pokrovom. Na prostoru općine nalaze se samo pojedina uzvišenja, uglavnom pošumljena. U središnjem dijelu ističe se Skradnska gora (428 m.n.m.) i Kestenak (323 m.n.m.), na krajnjem jugozapadu pruža se Polojska kosa (Perjasička kosa) s vrhom Gradina (473 m.n.m.), te drugim graničnim vrhovima: Mišin vrh (455 m.n.m.), Roletina (431 m.n.m.), Perića brdo (352 m.n.m.) i V.Travnak (329 m.n.m.) dok se na krajnjem sjeveru općine ističe vrh Martinščak 345 m nadmorske visine.

Područje općine Barilović može se podijeliti na dvije prirodno-geografske i društveno-gospodarske prostorne cjeline:

- sjeverni veći dio s obje strane rijeke Korane, koje obuhvaća 22 samostalna naselja, smještenih uglavnom ispod 200 m nadmorske visine
- južni manji dio između rijeka Mrežnice i Korane, koji također obuhvaća 22 samostalna naselja, smještena iznad 200 m nadmorske visine.

5.1.4. Hidrološke značajke

Područje Karlovačke županije pripada u cijelosti slivu rijeke Kupe koja od izvora do Ozlja ima karakteristike krške rijeke, a nizvodno karakter nizinske rijeke. Sliv rijeke Kupe u krškom području čine podslivovi Kupe, Dobre, Mrežnice i Korane, koje se spajaju kod Karlovca, na prelasku iz krškog u područje panonskog bazena. Glavni vodotoci u općini Barilović su rijeke Korana i Mrežnica, dok rijeka Radonja samo malim dijelom definira sjeveroistočnu granicu Općine.

Vodeni tokovi su se usjekli u karbonatnu podlogu i formirali uske riječne doline kanjonskog oblika, pa poplave ne izazivaju veće štete, jer je korištenje poljoprivrednih površina prilagođeno režimu poplava.

5.1.5. Geološke značajke

Litološku građu Općine uglavnom čine stijene mezozojske starosti, i to dolomiti gornjotrijaske starosti, te vapnenci i dolomiti jure i krede. Kenozojske stijene su znatno manje zastupljene, karbonatnim flišom i klastitima paleogenske starosti i aluvijalnim naslagama holocenske starosti koje su istaložene oko korita vodotoka rijeke Korane i Radonje.

Pet dominantnih pedosistematskih jedinica rasprostire se na 53 % površina od ukupnog poljoprivrednog zemljišta, a to su lesivirano tipično i akrično tlo na vapnencu i dolomitu (13 %), kiselo smeđe tlo na reliktnoj crvenici (12 %), pseudoglej obronačni (11 %), rendzina na laporu (flišu) i mekim vapnencima (10 %), i močvarno glejno tlo, djelomično hidromeliorirano (7 %). Erozijski je značajan proces

destrukcije i gubitka tla ove podregije Prema stupnju seizmičnosti sjeverni dio Općine pripada VII. stupnju prema Mercalli-Cancani-Siebergovoj ljestvici (MCS), a južni dio VI. Stupnju prema MCS ljestvici.¹⁴

5.1.6. Prometna infrastruktura

Općinu Barilović zaobilaze glavne prometnice (autoceste, državne ceste, željezničke pruge) koje prolaze ovim dijelom Središnje Hrvatske i Karlovačke Županije. Najbliže su joj državne ceste D1 Karlovac - Krnjak - Slunj - Plitvička jezera i D23 Karlovac - Duga Resa - Generalski Stol - Josipdol s kojima je spojena županijskim cestama ŽC 3184 Duga Resa - Belajske Poljice, ŽC 3185 Karlovac - Barilović - Perjasica - Generalski Stol i ŽC 3189 Barilović - Kosijersko selo - Krnjak. Naseljena mjesta su međusobno ili s nekim samostalnim naseljima u susjednim jedinicama lokalne samouprave povezana mrežom 10-ak lokalnih.

Područjem Općine prolazi više od 75 km nerazvrstanih cesta, te je Odlukom o nerazvrstanim cestama (Službeni glasnik Općine Barilović 5/13) uređeno upravljanje, građenje, rekonstrukcija, održavanje, mjere za zaštitu i nadzor nad nerazvrstanim cestama na području Općine.

Najbliži veliki hrvatski gradovi općini Barilović su Zagreb, Karlovac, Sisak i Velika Gorica.

5.2. Administrativni ustroj

Općina Barilović je jedinica lokalne samouprave osnovana u skladu sa Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj („N.N.“ br. 86/06., 125/06., 16/07., 95/08., 46/10., 145/10., 37/13., 44/13., 45/13. i 110/15.) U okviru svog samoupravnog djelokruga Općina obavlja poslove lokalnog značaja koji izravno odgovaraju na potrebe građana, a nisu dodijeljeni državnim tijelima Ustavom ili zakonom. To uključuje aktivnosti vezane uz uređenje naselja i stanovanja, prostorno i urbanističko planiranje, komunalno gospodarstvo, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, sport i rekreaciju, zaštitu i unapređenje okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu te promet na području općine.

Za službenu objavu odluka i informacija, Općina Barilović izdaje vlastito glasilo pod nazivom „Općinski glasnik“.

Općina Barilović ustrojstveno se sastoji od:

1. Predstavničkog tijela - Općinskog vijeća Općine Barilović
2. Izvršnog tijela - općinski načelnik
3. Upravnog tijela - Jedinostveni upravni odjel
4. Mjesna samouprava - mjesni odbori

Tijela Općine Barilović čine Općinsko vijeće i općinski načelnik. Općinsko vijeće predstavlja lokalnu samoupravu i građane te donosi akte unutar svog djelokruga, obavlja druge poslove propisane zakonom i Statutom Općine. Rad Vijeća uređuje poslovnik, a Vijeće ima predsjednika i potpredsjednika. Vijećnici se biraju prema zakonom propisanim pravilima. Općinsko vijeće donosi Statut Općine, poslovnik, proračun, opće akte te organizira rad radnih tijela vijeća, upravlja Jedinostvenim upravnim

¹⁴ Procjena rizika od velikih nesreća Općina Barilović 2022, dostupno na: https://opcina-barilovic.hr/wp-content/uploads/2022/03/Procjena-rizika-od-velikih-nesreca_-opcina-Barilovic-2022-1_compressed.pdf

odjelom i osniva javne ustanove ili druge pravne osobe od interesa za općinu. Također raspisuje lokalne referendume i provodi druge poslove dodijeljene zakonom.

Izvršno tijelo Općine je općinski načelnik, koji se bira prema zakonskim odredbama. Načelnik zastupa Općinu, predlaže vijeću donošenje općih akata, osigurava njihovu provedbu, utvrđuje prijedlog proračuna te upravlja imovinom, prihodima i rashodima Općine. Osim toga, obavlja i druge poslove iz svoje nadležnosti.

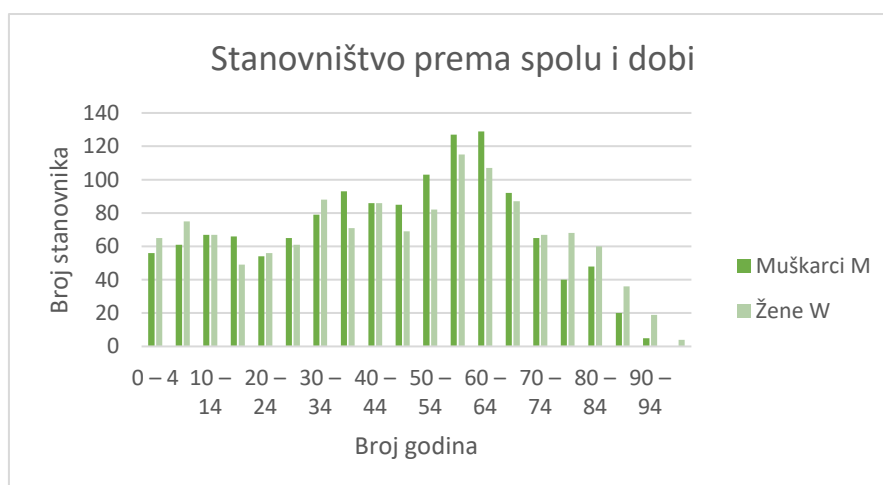
Za provedbu poslova iz samoupravnog djelokruga Općine ustrojen je Jedinstveni upravni odjel, kojim upravlja pročelnik. Odjel neposredno provodi i nadzire akte općinskog vijeća i načelnika, donosi pojedinačne akte u vezi prava i obveza građana i pravnih osoba, vodi zakonom propisane evidencije te izdaje uvjerenja i potvrde. Odjel također obavlja i druge poslove od interesa za Općinu, sukladno zakonima i Statutu.

Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske ("N.N." br.147/14., 123/17. i 118/18.) i Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti ("N.N." br. 3/24.), Općina Barilović svrstana je u V. skupinu jedinica lokalne samouprave koje se prema vrijednosti indeksa nalaze u zadnjoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave.

5.3. Demografske karakteristike

Prema podacima Popisa stanovništva iz 2021. godine, Općina Barilović ima ukupno 2.673 stanovnika što čini 2,38% stanovništva Karlovačke županije, koji žive u 924 kućanstva. Od ukupnog broja stanovnika, 1.341 su muškarci, dok je 1.332 žena, što ukazuje na gotovo uravnoteženu spolnu strukturu u općini. Analiza demografskih trendova pokazuje da općina bilježi najmanji pad broja stanovnika u odnosu na većinu drugih jedinica lokalne samouprave unutar Karlovačke županije, što odražava relativnu stabilnost stanovništva u posljednjem razdoblju.

Grafikon 1 Broj stanovnika prema spolu i dobi u općini Barilović



Izvor: Sistematizacija autora prema <https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88>

Struktura kućanstava u Općini Barilović odražava karakteristike ruralnih područja s dominantnim obiteljskim kućanstvima. Prosječna veličina kućanstva i dobna struktura stanovništva ukazuju na

prisutnost značajnog udjela radno sposobnog stanovništva, dok istovremeno postoji i postotni udio starijih osoba, što je tipično za područja s izraženim procesom demografske starenja.

Na području Općine nisu ravnomjerno razmještena naselja i stanovništvo, pa iz toga slijedi i različita gustoća naseljenosti u pojedinim njegovim dijelovima. Gustoća stanovnika u Općini iznosi 15,12 stan/km². Najveća gustoća naseljenosti bila je na krajnjem sjeveru Općine i zapadno od rijeke Korane u središnjem dijelu Općine. Najmanja gustoća naseljenosti bila je na desnoj istočnoj obali Korane u središnjem dijelu i čitavom južnom dijelu Općine.

Demografski podaci Općine Barilović ključni su za planiranje lokalnih javnih politika, obrazovanja, zdravstvene zaštite i socijalnih usluga. Stabilnost broja stanovnika, uz gotovo izjednačen omjer muškaraca i žena, pruža solidnu osnovu za strateško planiranje razvoja općine, uključujući prostorno planiranje, gospodarski razvoj i održive investicije u infrastrukturu.

Tablica 5 Broj zaposlenih prema području djelatnosti na dan 31.03.2020.

	IX. 2025. ukupno	IX. 2025. žene
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.688	494
B Rudarstvo i vađenje	91	12
C Prerađivačka industrija	9.416	2.981
D Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	487	82
E Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	891	210
F Građevinarstvo	4.211	348
G Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla	6.315	3.599
H Prijevoz i skladištenje	2.808	532
I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	2.601	1.719
J Informacije i komunikacije	948	302
K Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	725	546
L Poslovanje nekretninama	331	119
M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1.728	844
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	1.187	552
O Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	3.918	2.018
P Obrazovanje	3.100	2.517
Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	3.661	2.918
R Umjetnost, zabava i rekreacija	1.001	549
S Ostale uslužne djelatnosti	946	675
T Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca; djelatnosti kućanstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	13	11
U Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	-	-
Nerazvrstani prema djelatnosti	108	34
Ukupno	46.174	21.062

Izvor: Sistematizacija autora prema <https://data.gov.hr/ckan/hr/dataset/statistika-u-nizu-zaposlenost-i-pla-e>

Tablica prikazuje strukturu zaposlenosti u Karlovačkoj županiji u mjesecu rujnu 2025. godine te jasno upućuje na to da je najveći broj zaposlenih u prerađivačkoj industriji, koja zapošljava ukupno 9.416 osoba. Slijedi sektor trgovine na veliko i malo te popravka motornih vozila, s ukupno 6.315 zaposlenih, dok se građevinarstvo također ističe kao značajno područje s 4.211 radnika. Ovakav raspored potvrđuje industrijsku i trgovačku orijentaciju županije te stabilan udio zaposlenih u djelatnostima koje čine temelj lokalnog gospodarstva.

Najmanje zaposlenih zabilježeno je u djelatnosti kućanstva kao poslodavca sa svega 13 zaposlenih te djelatnost rudarstva i vađenja sa 91 zaposlenih, što je očekivano s obzirom na ograničenu prisutnost ove aktivnosti u županiji. Relativno nizak udio zaposlenosti vidljiv je i u području informacija i komunikacija (948 zaposlenih) te u opskrbi vodom i gospodarenju otpadom (891 zaposlenih). Iako brojčano manji, ovi sektori imaju specifičnu i stratešku ulogu, osobito u kontekstu digitalizacije, zaštite okoliša i održivog razvoja.

Promatrajući raspodjelu prema spolu, vidljivo je da muškarci dominiraju u građevinarstvu, prerađivačkoj industriji i prijevozu, dok žene čine većinu u djelatnostima pružanja smještaja i usluživanja hrane te u trgovini. Ukupno je evidentirano 29.684 zaposlenih, što čini uravnoteženu radnu strukturu s raznolikim sektorima zastupljenim u gospodarstvu županije. Ovi podaci pružaju čvrstu osnovu za usmjeravanje mjera razvoja tržišta rada, jačanje sektora s najvećim potencijalom te praćenje zapošljavanja u djelatnostima koje su u porastu.

Tablica 6 Zaposleni prema spolu u Karlovačkoj županiji u trećem tromjesečju 2025.

Županija	Aktivno stanovništvo			Ukupno zaposleni			Nezaposleni			Stopa registrirane nezaposlenosti, %		
	VII.	VIII.	IX.	VII.	VIII.	IX.	VII.	VIII.	IX.	VII.	VIII.	IX.
Karlovačka	47.755	47.694	47.636	46.416	46.241	46.174	1.339	1.453	1.462	2,8	3,0	3,1
Žene	21.990	21.968	21.859	21.258	21.170	21.062	732	798	797	3,3	3,6	3,6

Izvor: Sistematizacija autora prema: <https://podaci.dzs.hr/2025/hr/96971>

5.4. Klimatska obilježja

Klima se u užem smislu odnosi na prosječne vremenske uvjete određenog područja, izražene kroz srednje vrijednosti, ekstrema i varijabilnost klimatskih elemenata tijekom duljeg vremenskog razdoblja, najčešće od 30 godina. Među glavnim klimatskim elementima ističu se temperatura zraka, oborine i vjetar. Na globalnoj razini klima se određuje energijskom bilancom, koja uzima u obzir sve oblike primljene i izgubljene elektromagnetske energije.

Klimatske osobitosti pojedinih područja prvenstveno ovise o njihovom zemljopisnom položaju, jer sferni oblik Zemlje utječe na količinu sunčevog zračenja koja dopire do površine ovisno o širini. Osim toga, klima je pod utjecajem atmosferske cirkulacije, nadmorske visine, interakcije između atmosfere i oceana, odnosa tla i atmosfere, vlažnosti tla te vegetacijskog pokrova. Ukratko, klima predstavlja prosječno stanje klimatskog sustava koji obuhvaća različite komponente i njihove međusobne utjecaje.

Prema Köppenovoj klasifikaciji klime, na području Karlovačke županije prevladava umjereno topla vlažna klima s toplim ljetima i umjereno hladnim i suhim zimama (Cfwb). Srednja temperatura zraka u siječnju kreće se od -4 do -2°C, dok za srpanj ona iznosi od 18 do 20°C. Količina oborine u prosjeku iznosi između 1.500 i 2.000 mm godišnje te se povećava od istoka prema zapadu, kao i s porastom

apsolutne nadmorske visine. Snijeg je redovito prisutan svake godine, a snježni pokrivač tlo prekriva više od 40 dana godišnje¹⁵.

Slika 5 Srednje mjesečne vrijednosti i ekstremi za Karlovac za razdoblje od 1949.-2024. godine

	siječanj	veljača	ožujak	travanj	svibanj	lipanj	srpanj	kolovoz	rujan	listopad	studen	prosinac
TEMPERATURA ZRAKA												
Srednja [°C]	0.2	2.ožu	6.lip	11.ožu	16.0	19.kol	21.lip	20.srp	16.ožu	11.vlj	6.0	1.svi
Aps. maksimum [°C]	19.ožu	23.srp	27.vlj	31.6	33.8	39.2	42.4	40.5	34.8	30.ožu	26.lip	23.tra
Datum(dan/godina)	srp.01	16/1998	29/1989	14/2024	27/1958	30/1950	svi.50	tra.17	14/1987	23/1971	sij.22	18/1989
Aps. minimum [°C]	-24.6	-25.2	-17.7	-7.4	-1.5	3.vlj	6.svi	4.svi	-0.1	-6.3	-14.2	-19.3
Datum(dan/godina)	pro.85	16/1956	vlj.05	srp.21	stu.53	ruj.62	tra.84	29/1995	29/1977	26/2003	25/1965	31/1996

Izvor: Sistematizacija autora prema:

https://meteo.hr/klima.php?section=klima_podaci¶m=k1&Grad=karlovac

U općini Barilović prema geografskoj raspodjeli klimatskih tipova po Köppenu prevladava umjereno topla kišna klima izraženih godišnjih doba bez izrazito suhog razdoblja, uz manju količinu oborina tijekom zime. Ovaj tip klime izražen je klimatskom formulom Cfbw, a karakteristike ovog tipa su: srednja temperatura najhladnijeg mjeseca u godini između -3°C i 18°C, dok je srednja temperatura najtoplijeg mjeseca u godini između 10°C i 22°C. Srednja temperatura zraka najniža je u siječnju (-0,2°C), a najviša u srpnju (21,3°C).

Prosječne godišnje količine oborina na području općine se kreću između 1.000 i 1.400 mm, a temperature su većinom umjerene. Najhladniji mjesec je siječanj, kada prosječne temperature iznose oko 0°C, dok je srpanj najtopliji mjesec s prosječnom temperaturom od oko 21°C ±2°C. Najvlažniji mjesec u godini je srpanj, s prosječno 11 vlažnih dana, dok su najsuša razdoblja rujan i listopad te siječanj i veljača, s po 7 vlažnih dana u mjesecu.

Zimi prevladavaju stabilni anticiklonalni uvjeti, često praćeni maglom ili niskim oblacima, a slabija cirkulacija zraka pogoduje nastanku inja i mraza. U proljeće se vrijeme brzo mijenja zbog prolaska ciklona i dolina, pa se izmjenjuju oborinska i suha razdoblja, tiho i vjetrovito vrijeme, te hladniji i topliji dani. Ljeti se zadržavaju polja slabog gradijenta tlaka, dok povremeno prolaze hladne fronte koje donose svjež zrak, pojačani vjetar, pljuskove i grmljavinu. Jesen se odlikuje kombinacijom sunčanih i svježih dana s jedne strane te kišovitih i maglovitih razdoblja s druge strane, posebno u kasnijim mjesecima.

Ove klimatske karakteristike imaju izravan utjecaj na prostorno planiranje, upravljanje vodnim resursima, poljoprivrednu proizvodnju, održivi razvoj i planiranje zelene i plave infrastrukture u Općini Barilović.

¹⁵ Program ublažavanja klimatskih promjena, Prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Karlovačke županije

Općina Barilović smještena je u zoni plitkog krša, a lokalni vodeni tokovi usjekli su se u karbonatnu podlogu (vapnenci i dolomiti), tvoreći usku riječnu dolinu kanjonskog oblika širine od 150 do 250 m. Na dijelu gdje Mrežnica prolazi naseljenim područjem postoji opasnost od ugrožavanja ljudi i imovine poplavama ili drugim štetnim djelovanjem voda. Oborinske vode upuštaju se u tlo na mjestu nastajanja/koncentracije, ili otječu po površini i dopijevaju u gravitirajuće propusne depresije terena (vrtače).

Ugrožena su naselja:

- Donji Velemerić
- Barilović
- Lučica
- Belajske Poljice

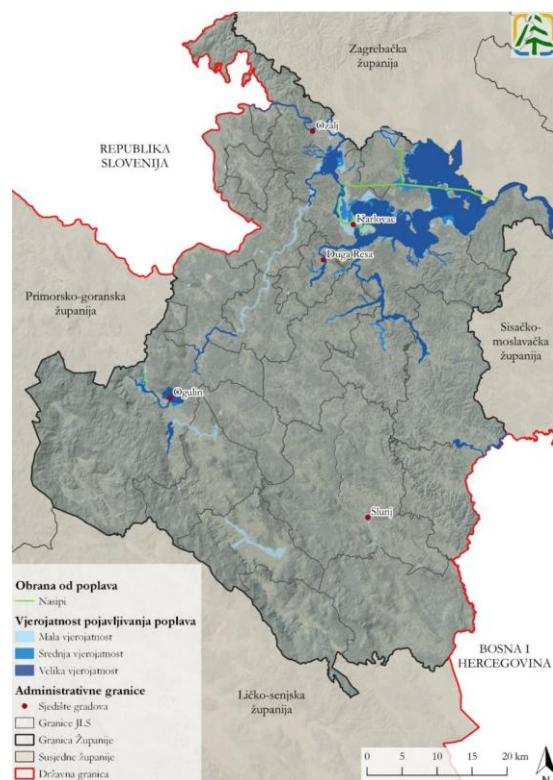
Ukupno oko 410 stanovnika.

Ugrožene su prometnice:

- Ž 3185: Karlovac - Belajske Poljice - Belaj - Barilović - Perjasica - Generalski stol
- Ž 3189: Barilović - Kosijersko selo - Krnjak
- L 34077: Belajske Poljice (Ž 3185) - Ladvenjak (DI)
- L 34082-Ž.3185: Gornji Velemerić - Donji Velemerić - Tušilović (DI)

Rizik je pod stalnim nadzorom Hrvatskih voda, a provedene su mjere upozoravanja, nadzora, edukacije stanovništva te jačanja operativnih snaga civilne zaštite. Prolomi brana također se prate kao potencijalna prijetnja.

Slika 7 Opasnosti od poplava male, srednje i velike vjerojatnosti pojavljivanja u Karlovačkoj županiji



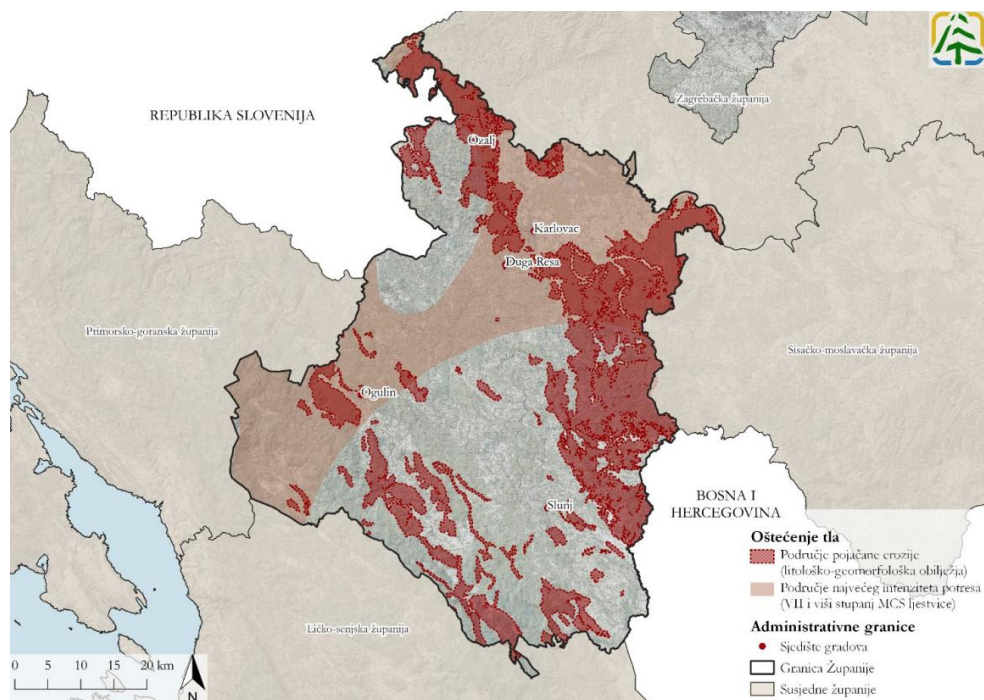
Izvor: Hrvatske vode, Geoportal DGU

5.5.2. Potres

Potresi su prirodni seizmički događaji koji nastaju naglim oslobađanjem energije u unutrašnjosti Zemlje, najčešće duž rasjeda ili pukotina u Zemljinjnoj kori. Ovo oslobađanje energije stvara seizmičke valove koji se šire kroz tlo i uzrokuju podrhtavanje površine. Jačina potresa može se značajno razlikovati – od jedva primjetnih vibracija do snažnih udara koji uzrokuju materijalnu štetu, promjene u tlu i ugrožavanje ljudskih života. Potresi su nepredvidivi, stoga je ključno primjenjivati propise o sigurnoj gradnji, provoditi edukaciju stanovništva i razvijati sustave civilne zaštite kako bi se smanjile moguće posljedice.

Karlovačka županija svrstana u područje visokog rizika od potresa. Od potresa, zbog broja stanovnika i stambenih jedinica, najugroženiji su Grad Karlovac, Grad Ogulin, Grad Duga Resa, Grad Ozalj, Grad Slunj, Općina Vojnić, Općina Josipdol, Općina Barilović te Općina Netretić. Razorni potres u prosincu 2020. godine osjetio se i na području Karlovačke županije gdje je izazvao značajnu materijalnu štetu. Hrvatska vlada 4. siječnja 2021. proglasila je katastrofu za Sisačko-moslavačku, Zagrebačku i Karlovačku županiju. Nakon potresa 2021. godine nastalo je nekoliko novih klizišta uzrokovanih potresom.¹⁶

Slika 8 Prostorni razmještaj područja pojačane erozije tla i najvećeg intenziteta potresa na području županije



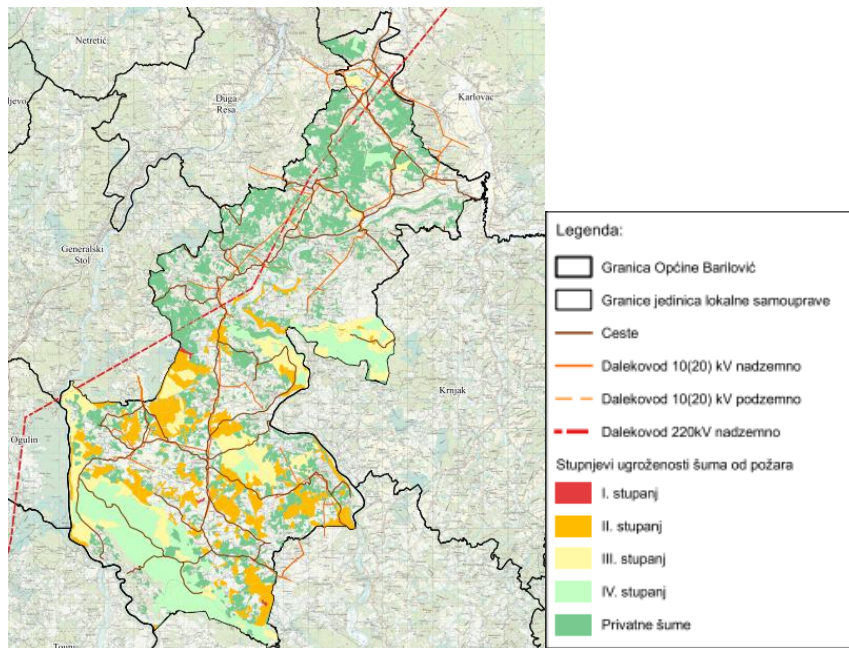
Izvor: PP KŽ i Geoportal DGU

5.5.3. Požari otvorenog tipa

Požar otvorenog tipa predstavlja nekontrolirano izgaranje vegetacije ili drugih lako zapaljivih materijala na otvorenom prostoru, poput šuma, livada, poljoprivrednih površina ili niskog raslinja. Takvi požari mogu nastati uslijed visokih temperatura, dugotrajne suše, udara groma ili ljudske nepažnje.

¹⁶ Izvješće o stanju okoliša Karlovačke županije za razdoblje 2017.-2022., Zagreb 2024. godine

Slika 9 Procjena ugroženosti od požara ili tehnološke eksplozije



Izvor: https://opcina-barilovic.hr/wp-content/uploads/2024/07/Grafi%C4%8Dki-PU-4-Karta-%C5%A1uma_compressed.pdf

Iako se na području Općine Barilović procjenjuje mala ugroženost od požara otvorenog tipa, njihova pojava i dalje može uzrokovati materijalnu štetu, narušavanje ekosustava i privremenu ugrozu sigurnosti stanovništva. Pravovremena edukacija, preventivne mjere i operativna spremnost lokalnih službi ključni su za smanjenje rizika i učinkovito postupanje u slučaju izbijanja požara.

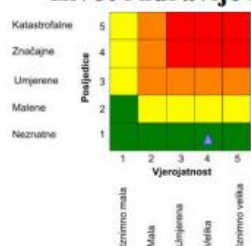
5.5.4. Suša

Suša je prirodna pojava koja nastaje kada na određenom području kroz dulje vremensko razdoblje vlada značajan nedostatak oborina, što dovodi do smanjenja raspoložive vode u tlu, vodotocima i podzemnim vodama. Posljedice suše mogu biti opsežne, osobito u poljoprivredi, gdje nedostatak vlage uzrokuje smanjenje prinosa i oštećenje usjeva.

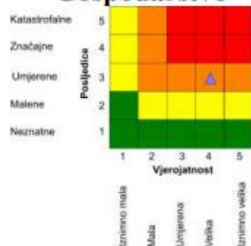
Na području Općine Barilović suše se povremeno javljaju te mogu prouzročiti određene štete, osobito tijekom izrazito toplih i suhih razdoblja. Kako bi se smanjile negativne posljedice suše, važno je planirati sustave navodnjavanja, racionalno upravljati vodnim resursima te provoditi preventivne mjere kojima se povećava otpornost lokalne zajednice na ovakve klimatske ekstreme.

Slika 10 Matrica rizika za elementarnu nepogodu – suša na području Općine Barilović

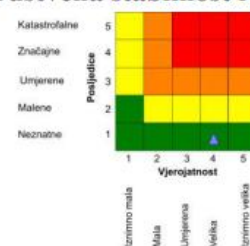
Najvjerojatniji neželjeni događaj
Život i zdravlje ljudi



Gospodarstvo

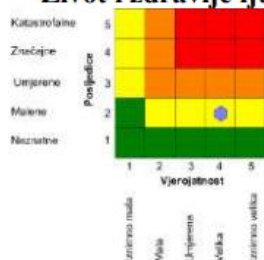


Društvena stabilnost i politika

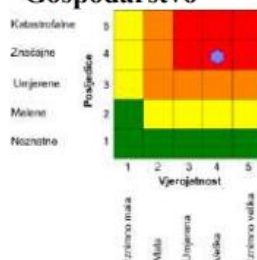


Događaj s najgorim mogućim posljedicama

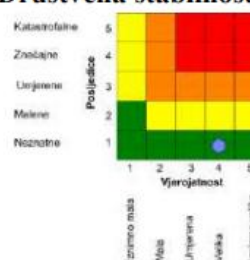
Život i zdravlje ljudi



Gospodarstvo



Društvena stabilnost i politika



Izvor: Procjena rizika od velikih nesreća, Općina Barilović-2022

Slika 11 Legenda za sliku iznad

- Vrlo visoki rizik
- Visoki rizik
- Umjeren rizik
- Nizak rizik

Rizik se može prihvatiti, izuzev u iznimnim situacijama
Rizik se može prihvatiti ukoliko je smanjenje nepraktično ili troškovi uvelike premašuju dobit
Rizik se može prihvatiti ukoliko troškovi premašuju dobit
Dodatne mjere nisu potrebne, osim uobičajenih

Izvor: Procjena rizika od velikih nesreća, Općina Barilović-2022

Ukupno gledano, prirodni rizici u Općini Barilović su uglavnom umjereni i pod kontrolom, a kombinacija prirodnih obilježja i preventivnih mjera osigurava relativnu sigurnost stanovnika i održivo korištenje prostora.

6. Analiza ulaznih podataka povezanih s temom zelene urbane obnove

Pri izradi Strategije zelene urbane obnove Općine Barilović provedena je detaljna analiza strateške i prostorno-planske dokumentacije koja definira razvojne smjernice i okvir za buduće upravljanje prostorom Općine. Uz pregled ključnih dokumenata, izrađena je i povijesna analiza prostora te analiza kulturne baštine, s ciljem razumijevanja prostornog identiteta, razvojnih ograničenja i potencijala ovoga područja.

Kako bi se precizno utvrdile mogućnosti unapređenja i razvoja zelene infrastrukture, provedena je opsežna analiza baze podataka zelenih površina. Ona uključuje pregled zaštićenih dijelova prirode, analizu staništa, bioraznolikosti, okolišnih opterećenja, ekoloških prijetnji i rizika, kao i ključnih prirodnih elemenata koji određuju krajobraz Općine Barilović. Paralelno s time provedena je i društveno-gospodarska analiza, kako bi se sagledao utjecaj demografskih trendova, lokalnih potreba i razvojnih prioriteta na planiranje zelene infrastrukture.

U sklopu izrade Strategije analizirana su i dosadašnja ulaganja Općine Barilović u projekte povezane sa zelenom urbanom obnovom, energetsom učinkovitošću i unapređenjem javnih površina. Posebno je važno bilo i ispitivanje mišljenja ključnih dionika i lokalne zajednice, što je dalo uvid u stvarne potrebe stanovnika i njihova očekivanja vezana uz kvalitetu prostora.

Zelena urbana obnova obuhvaća integrirani pristup unapređenju izgrađenog i otvorenog prostora, s ciljem povećanja kvalitete života, zaštite okoliša, te otpornosti naselja na klimatske promjene. Uključuje širok spektar mjera, od energetske obnove zgrada, korištenja obnovljivih izvora energije, održivog upravljanja vodama i poboljšanja zelenih površina, do promicanja održive mobilnosti i racionalnog korištenja resursa.

Poglavlje Analiza ulaznih podataka povezanih s temom zelene urbane obnove detaljno razrađuje sve navedene elemente, prilagođene prostornim specifičnostima i potrebama Općine Barilović. Cjelokupna analiza temelji se na podacima iz strateških dokumenata, zakonskih propisa, prostorno-planskih akata, proračunskih izdvajanja, stručne literature te drugih relevantnih izvora, stvarajući čvrstu osnovu za definiranje smjernica budućeg održivog razvoja i zelene urbane obnove Općine Barilović.

6.1. Analiza strateške dokumentacije

Strategija zelene urbane obnove izrađena je u skladu s međunarodnim, europskim, nacionalnim, regionalnim i lokalnim dokumentima koji naglašavaju važnost zelene infrastrukture u očuvanju prirodnih resursa i zaštiti ekoloških sustava. Temeljni okvir čini Agenda 2030, globalni program održivog razvoja koji je Ujedinjeni narodi usvojili u rujnu 2015. godine u New Yorku.

Agenda 2030 predstavlja sveobuhvatnu platformu za suočavanje s ključnim izazovima suvremenog društva, povezujući gospodarsku, društvenu, okolišnu i sigurnosnu dimenziju razvoja. Sadržava 17 ciljeva održivog razvoja i 169 podciljeva, koji su međusobno povezani i usmjereni na postizanje

globalnog napretka. Ovi ciljevi imaju univerzalnu primjenu – namijenjeni su svim državama i zajednicama te zahtijevaju uključivanje svakog pojedinca kako bi bili ostvareni.¹⁷

Slika 12 Agenda 2030 - Globalni ciljevi održivog razvoja

GLOBALNI CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA



Izvor: IDOP, 2020.

Zelena infrastruktura nalazi se u okviru tri cilja:

- Cilj 9 Industrija, inovacije, infrastruktura
Izgraditi izdržljivu infrastrukturu, promovirati održivu industrijalizaciju i poticati inovativnost
- Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice
Učiniti gradove i naselja inkluzivnim, sigurnim, izdržljivim i održivim
- Cilj 13 Zaštita klime
Poduzeti hitne akcije u suzbijanju klimatskih promjena i njihovih posljedica

U Parizu je 2015. godine održana konferencija Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (UNFCCC), na kojoj je postignut Pariški sporazum, prvi globalni i pravno obvezujući klimatski ugovor. Ovaj sporazum predstavlja prekretnicu u međunarodnim naporima za borbu protiv klimatskih promjena.

Pariški sporazum postavlja ključne ciljeve: ograničiti porast globalne temperature znatno ispod 2°C, uz težnju da se zagrijavanje zadrži na 1,5°C, povećati otpornost država na negativne posljedice klimatskih promjena, te osigurati stabilne financijske tokove koji će poduprijeti smanjenje emisija stakleničkih plinova i razvoj zelenih tehnologija koje ne narušavaju klimatski sustav. Sporazum je potpisalo 194

¹⁷ Ujedinjeni narodi – Opća skupština. (2015.) Program Ujedinjenih Naroda za održivi razvoj 2030. A/RES/70/1. Dostupno na: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/291/89/PDF/N1529189.pdf?OpenElement>

države, uključujući sve članice Europske unije, čime je potvrđena široka međunarodna predanost zajedničkim klimatskim ciljevima.

U međunarodnom okviru usmjerenom na razvoj urbanih područja posebno mjesto zauzima Nova urbana agenda Ujedinjenih naroda, usvojena 20. listopada 2016. godine. Ovaj dokument definira temeljne standarde i načela za planiranje, izgradnju, upravljanje i unapređenje urbanih područja te postavlja globalne ciljeve i prioritete održivog urbanog razvoja. Naglasak je stavljen na primjenu održivih rješenja u urbanističkom planiranju, promicanje kružnog gospodarenja resursima, jačanje otpornosti na klimatske promjene i rizike, kao i na važnost stvaranja, održavanja i unapređenja javnih zelenih površina kao ključnih elemenata kvalitetnog urbanog života.

Nova urbana agenda također potiče razvoj koncepta „pametnog grada“, koji koristi prednosti digitalizacije, obnovljivih izvora energije, novih tehnologija i inovativnih prometnih rješenja. Cilj takvog pristupa jest omogućiti građanima ekološki prihvatljivije izbore, poboljšati kvalitetu javnih usluga i potaknuti održivi gospodarski rast, uz istovremeno stvaranje zdravijeg i učinkovitijeg urbanog okruženja.

Održivi razvoj dugi je niz godina jedno od temeljnih načela Europske unije, koja se obvezala na provedbu UN-ove Agende 2030 i njezinih ciljeva održivog razvoja. Kao odgovor na globalne klimatske izazove i obveze preuzete u okviru Agende 2030, Europska unija donijela je Europski zeleni plan, ključni strateški dokument za postizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine. Europski zeleni plan definira preobrazbu EU-a u pravedno i prosperitetno društvo s modernim, konkurentnim i resursno učinkovitim gospodarstvom, u kojem gospodarski rast nije uvjetovan povećanom potrošnjom resursa, a neto emisije stakleničkih plinova postupno se ukidaju.

Uz to, istim se dokumentom uspostavlja i strateški pristup prilagodbi klimatskim promjenama, kroz jačanje međunarodne suradnje te unapređenje mjera koje prilagodbu čine pametnijom, sustavnijom i bržom. U tom je kontekstu donesena i Nova strategija Europske unije za prilagodbu klimatskim promjenama - „Stvaranje Europe otporne na klimatske promjene“, koja dodatno naglašava potrebu za jačanjem otpornosti zajednica, infrastrukture i prirodnih sustava na sve izražene klimatske rizike.

U međunarodnom okviru koji usmjerava razvoj urbanih područja posebno se ističe Nova urbana agenda UN-a (2016.), dokument koji definira standarde i načela za održivo planiranje, izgradnju i upravljanje urbanim prostorom. Naglašava potrebu primjene održivih rješenja, kružnog gospodarenja, jačanja otpornosti na rizike i klimatske promjene te važnost razvoja i očuvanja javnih zelenih površina. Dodatno, Agenda promovira koncept pametnog grada, koji koristi digitalne tehnologije, čistu energiju i inovativna prometna rješenja kako bi se unaprijedila kvaliteta života stanovnika

Održivi razvoj jedan je od temeljnih ciljeva Europske unije, što je potvrđeno i njezinom predanošću provedbi UN-ove Agende 2030 i donošenjem strateškog dokumenta Europski zeleni plan. Njegov je cilj stvoriti klimatski neutralno, resursno učinkovito i konkurentno gospodarstvo do 2050. godine. U okviru tog dokumenta naglašava se potreba bržeg i pametnijeg prilagođavanja klimatskim promjenama, što je dodatno razrađeno u Strategiji EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama.

Uz Zeleni plan, važna je i strategija Zelena infrastruktura – Unapređenje europskog prirodnog kapitala, koja potiče uključivanje zelene infrastrukture u sve segmente prostornog razvoja. Europska komisija u svojim izvješćima naglašava višestruke koristi zelene infrastrukture, uključujući smanjenje energetske potrebe, ublažavanje urbanih toplinskih otoka te pozitivne učinke na zdravlje i okoliš.

Godine 2016. usvojen je Amsterdamski pakt, kojim je pokrenuta Urbana agenda za EU, sveobuhvatni program za razvoj europskih gradova. U okviru Agende razvijena su tematska partnerstva, uključujući područja poput prilagodbe klimatskim promjenama, kružnog gospodarstva, energetske tranzicije, kvalitete zraka, zelenih površina i digitalne transformacije. Urbana agenda potvrđena je i Ljubljanskim sporazumom 2021.¹⁸

Kako bi se ubrzao oporavak država članica te potaknula zelena i digitalna tranzicija, EU je pokrenula instrument EU sljedeće generacije, unutar kojeg se nalazi Mehanizam za oporavak i otpornost (RRF). Svaka država članica, uključujući Hrvatsku, izrađuje vlastiti Nacionalni plan oporavka i otpornosti (NPOO) koji definira prioritete investicije dostupne do 2026. godine.

Hrvatska je 2019. predstavila prvi Dobrovoljni nacionalni pregled provedbe Agende 2030, a paralelno s time izrađena je Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. (NRS 2030). U nacionalni strateški okvir uključena je i Strategija prilagodbe klimatskim promjenama, koja po prvi put donosi projekcije promjene klime za 2040. i 2070. godinu te procjenjuje ranjivost sektora i prostora.

Uz ove horizontalne dokumente, važni su i Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima RH (2021.–2030.) te Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama (2021.–2030.). Njihova je zadaća unaprijediti energetske učinkovitost, produžiti vijek trajanja zgrada, smanjiti građevinski otpad te povećati dostupnost kvalitetnih zelenih površina. Program razvoja zelene infrastrukture definira tri ključna cilja: kvalitetno planiranje i upravljanje zelenom infrastrukturom, povećanje dostupnosti zelenih površina te podizanje svijesti o održivom razvoju.

Plan razvoja Karlovačke županije za razdoblje 2022.–2027. godine predstavlja temeljni srednjoročni strateški dokument koji usmjerava gospodarski, društveni i prostorni razvoj županije. Njime se definiraju posebni ciljevi za provedbu prioriteta iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine te relevantnih sektorskih i međusektorskih strategija na nacionalnoj i regionalnoj razini. Dokument je izrađen u skladu s načelima partnerstva, uključivosti i suradnje, uz aktivno sudjelovanje lokalne samouprave, institucija, organizacija i građana, kako bi se osigurala usklađenost razvojnih potreba i vizije napretka Karlovačke županije.

Plan razvoja 2022.–2027. postavlja strateški okvir za učinkovito upravljanje razvojem, racionalno i održivo korištenje prirodnih i prostornih resursa te poticanje demografskog i gospodarskog oporavka. Poseban naglasak stavljen je na očuvanje okoliša, povećanje energetske učinkovitosti, unaprjeđenje sustava gospodarenja otpadom, razvoj zelene infrastrukture te mjere za prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena, što je od osobite važnosti za područje Karlovačke županije, poznato po bogatim prirodnim vrijednostima, rijekama i osjetljivim ekosustavima.

Kroz ovaj planski dokument Karlovačka županija usmjerava svoje razvojne aktivnosti prema stvaranju sigurnog, otpornog i održivog okruženja, poticanju konkurentnog gospodarstva te jačanju kvalitete života stanovnika, uz jasno definirane prioritete, ciljeve i mjere koje će se provoditi do 2027. godine.

U skladu s europskim i nacionalnim strateškim dokumentima, Općina Barilović ima priliku razvijati lokalne politike usmjerene održivom upravljanju prostorom, jačanju otpornosti na klimatske rizike, racionalnom korištenju resursa i unaprjeđenju kvalitete života svojih stanovnika. Korištenjem zelenih rješenja, obnovljivih izvora energije, digitalizacije i kružnih principa gospodarenja, Barilović može

¹⁸ Europska komisija. (2016.) Urban Agenda for the EU: Pact of Amsterdam. Dostupno na mrežnim stranicama: <https://futurium.ec.europa.eu/en/urban-agenda/library/pact-amsterdam>

postići uravnotežen i dugoročno održiv razvoj, uz stvaranje sigurnijeg, zdravijeg i funkcionalnijeg životnog okruženja.

Analiza razvojnih potreba Općine Barilović, uzimajući u obzir viziju i misiju definiranu u Provedbenom programu za razdoblje 2025.-2029., ukazuje na niz strateških ciljeva usmjerenih na očuvanje prirodnih resursa, jačanje društvene kohezije i poticanje održivog gospodarskog razvoja. Među prioritetima ističu se razvoj ruralnih područja, unapređenje turizma temeljenog na održivosti, povećanje zapošljavanja te unapređenje infrastrukture i kvalitete života lokalnog stanovništva.

Strategija zelene urbane obnove Općine Barilović predstavlja ključni instrument za ostvarenje ovih ciljeva, integrirajući mjere koje proizlaze iz Programima razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama. Njome se potiče održivo upravljanje prostorom, zaštita okoliša, povećanje dostupnosti zelenih površina i jačanje otpornosti zajednice na klimatske promjene, uz očuvanje ekoloških i društvenih vrijednosti područja.

S provedbom Strategije očekuje se da će se prevladati postojeće prepreke razvoju općine, uključujući demografske i gospodarske izazove, te se stvoriti uvjeti za dugoročno održiv rast, poboljšanje životnog standarda stanovnika i maksimalno iskorištavanje prirodnog i prostornog potencijala Općine Barilović. Strategija tako postaje temelj za stvaranje otpornijeg, ekološki odgovornog i društveno prosperitetnog okruženja. Strategija zelene urbane obnove u Općini Barilović doprinijet će ostvarivanju strateških prioriteta razvoja općine, s posebnim fokusom na provođenje mjera i aktivnosti usklađenih s Programom razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima te Programom razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

Tablica 7 Strateški ciljevi, mjere, aktivnosti i reforme važećih dokumenata i Programa koji pridonose Programima razvoja ZI i KG

Agenda 2030	Cilj 9 Industrija, inovacije, infrastruktura Izgraditi izdržljivu infrastrukturu, promovirati održivu industrijalizaciju i poticati inovativnost
	Cilj 11 Održivi gradovi i zajednice Učiniti gradove i naselja inkluzivnim, sigurnim, izdržljivim i održivim
	Cilj 13 Zaštita klime Poduzeti hitne akcije u suzbijanju klimatskih promjena i njihovih posljedica
Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine	Razvojni smjer 3 Zelena i digitalna tranzicija
	Strateški cilj 8 Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost
	Prioritetno područje 1 Zaštita prirodnih resursa i borba protiv klimatskih promjena
Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. - 2026. godine	Inicijativa C 6.1. Obnova zgrada
	Reforma R5 Uvođenje novog modela strategija zelene urbane obnove i provedba pilot projekata razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

Izvor: Sistematizacija autora

Tablica 8 Popis mjera Provedbenog programa Općine Barilović s posebnim ciljevima nadređenih akata strateškog planiranja

Mjere Provedbenog programa	Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine	Plan razvoja Karlovačke županije
Mjera 1.1. Poticanje sportskih i kulturnih djelatnosti	Strateški cilj 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	Posebni cilj 2. Unapređenje turističke ponude Posebni cilj 3. Razvoj kulturnih djelatnosti i sadržaja
Mjera 1.2. Poticanje razvoja turizma		
Mjera 2.1. Unapređenje predškolskog odgoja i obrazovanja	Strateški cilj 2. Obrazovni i zaposleni ljudi	Posebni cilj 4. Unaprjeđenje dostupnosti obrazovanja i osposobljavanja
Mjera 3.1. Unapređenje socijalne skrbi	Strateški cilj 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	Posebni cilj 6. Poticanje zdravog i aktivnog života kroz sport i rekreaciju Posebni cilj 7. Unapređenje dostupnosti i učinkovitosti usluga socijalne skrbi
Mjera 4.1. Osnaživanje sektora civilne zaštite i vatrogastva	Strateški cilj 7. Sigurnost za stabilan razvoj	Posebni cilj 8. Unapređenje sustava civilne zaštite i vatrogastva
Mjera 5.1. Unapređenje komunalne infrastrukture	Strateški cilj 12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima	Posebni cilj 12. Poboljšanje prometne povezanosti i sigurnosti u prometu Posebni cilj 14. Poticanje gospodarskog rasta i održivog razvoja na depriviranim područjima

Izvor: Provedbeni program Općine Barilović za razdoblje od 2025. do 2029. godine

Tablica 9 Doprinos Provedbenog programa Općine Barilović provedbi Programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. godine (ciljevima održivog razvoja UN Agende 2030) te doprinos provedbi zelene tranzicije i/ili digitalne transformacije

Naziv cilja	Naziv mjere	Doprinos prioritetu digitalizacije	Doprinos prioritetu zelene tranzicije	Doprinos ciljevima Programa UN-a
Posebni cilj 2. Unapređenje turističke ponude Posebni cilj 3. Razvoj kulturnih djelatnosti i sadržaja	Mjera 1.1. Poticanje sportskih i kulturnih djelatnosti Mjera 1.2. Poticanje razvoja turizma	NE	NE	DG 8 (Promicati kontinuiran, uključiv i održiv gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojanstven rad za sve)

Posebni cilj 4. Unapređenje dostupnosti obrazovanja i osposobljavanja	Mjera 2.1. Unapređenje predškolskog odgoja i obrazovanja	NE	NE	SDG 4 (Osigurati uključivo i pravedno kvalitetno obrazovanje te promicati mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve)
Posebni cilj 6. Poticanje zdravog, aktivnog života kroz sport i rekreaciju, Posebni cilj 7. Unapređenje dostupnosti i učinkovitosti usluga socijalne skrbi	Mjera 3.1. Unapređenje socijalne skrbi	NE	NE	SDG 1 (Iskorijeniti sve oblike siromaštva svuda u svijetu)
Posebni cilj 8. Unapređenje sustava civilne zaštite i vatrogastva	Mjera 4.1. Osnaživanje sektora civilne zaštite i vatrogastva	NE	NE	SDG 11 (Učiniti gradove i naselja uključivim, sigurnim, prilagodljivim i održivim)
Posebni cilj 12. Poboljšanje prometne povezanosti i sigurnosti u prometu Posebni cilj 14. Poticanje gospodarskog rasta i održivog razvoja na depriviranim područjima	Mjera 5.1. Unapređenje komunalne infrastrukture	NE	NE	SDG 9 (Izgraditi prilagodljivu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovativnost)

Izvor: Provedbeni program Općine Barilović za razdoblje od 2025. do 2029. godine

6.1.1. Analiza prostorno – planske dokumentacije

Cilj ovog poglavlja je provesti analizu važećih prostorno-planskih dokumenata Općine Barilović kako bi se istražile smjernice prostornog razvoja te ocijenio njihov utjecaj na sustavne elemente zelene infrastrukture i na primjenu kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

Prostorno-planska dokumentacija predstavlja skup dokumenata koji određuju način korištenja i uređenja prostora na određenom području. U ovu kategoriju spadaju prostorni planovi, urbanistički planovi, planovi uređenja te drugi propisi koji reguliraju korištenje zemljišta i izgradnju objekata.

Sustav prostornog planiranja organiziran je kroz nekoliko razina, pri čemu se dokumenti prostornog uređenja donose sukladno nadležnosti svake razine:

- Državna razina obuhvaća dokumente poput Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, kao i prostorne planove područja posebnih obilježja koji se izrađuju za nacionalne parkove, parkove prirode i druga područja definirana Strategijom i Programom. Ove dokumente donosi Sabor Republike Hrvatske i oni su u nadležnosti države.
- Regionalna razina uključuje prostorne planove županija i Grada Zagreba, kao i prostorne planove područja posebnih obilježja čija je izrada obvezna prema prostornom planu županije ili Grada Zagreba. Njihovo donošenje odgovornost je županijske skupštine ili Skupštine Grada Zagreba.

- Lokalna razina obuhvaća prostorne planove uređenja velikog grada, grada ili općine, kao i urbanističke i detaljne planove uređenja dijelova tih područja. Dokumente lokalne razine donosi gradsko ili općinsko vijeće za područje svoje nadležnosti.

Prostorni plan županije predstavlja ključni dokument za planiranje uređenja prostora unutar županije, a njegovu izradu i donošenje provodi županijska skupština. Plan se sastoji od tekstualnog dijela, koji sadrži odredbe za provođenje Plana, grafičkog prikaza i obveznih priloga. Njime se definiraju:

- namjena i način korištenja prostora,
- glavne mreže infrastrukture,
- uvjeti zaštite prostora i postojeća ograničenja.

Izrada prostornog plana temelji se na zakonskim propisima o prostornom uređenju, a u tijeku izrade provode se prethodne i javne rasprave. Tijekom tih rasprava građani, stručna javnost i mediji imaju mogućnost iznijeti svoja mišljenja i primjedbe na predložena rješenja Plana.

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (SPRRH), donesena 2017. godine od strane Hrvatskog sabora, predstavlja ključni usmjeravajući dokument koji se planski provodi kroz sustav prostornog planiranja na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. U kontekstu Strategije zelene urbane obnove Općine Barilović, SPRRH prepoznaje razvoj zelene infrastrukture u urbanim područjima i kružno gospodarenje prostorom i zgradama kao važne komponente održivog razvoja.

Jedan od prioriteta SPRRH-a je jačanje otpornosti na klimatske promjene, što se ostvaruje kroz očuvanje i unapređenje prirodnog kapitala te planiranje razvoja zelene infrastrukture. Strategija naglašava potrebu promišljenog planiranja i uspostavljanja novih te očuvanja postojećih sustava urbane zelene infrastrukture - mreža zelenih površina koje doprinose očuvanju, poboljšanju i obnovi prirode, prirodnih funkcija i procesa unutar naselja.

Uz to, SPRRH ističe značaj kružnosti u prostornom razvoju, uključujući ponovnu uporabu napuštenih prostora, revitalizaciju brownfield područja te smanjenje nastajanja građevinskog otpada i povećanje energetske učinkovitosti u zgradarstvu. Ovi principi izravno podupiru ciljeve Strategije zelene urbane obnove Općine Barilović, usmjeravajući planiranje i razvoj prema održivom, otpornom i kvalitetnijem životnom okruženju.

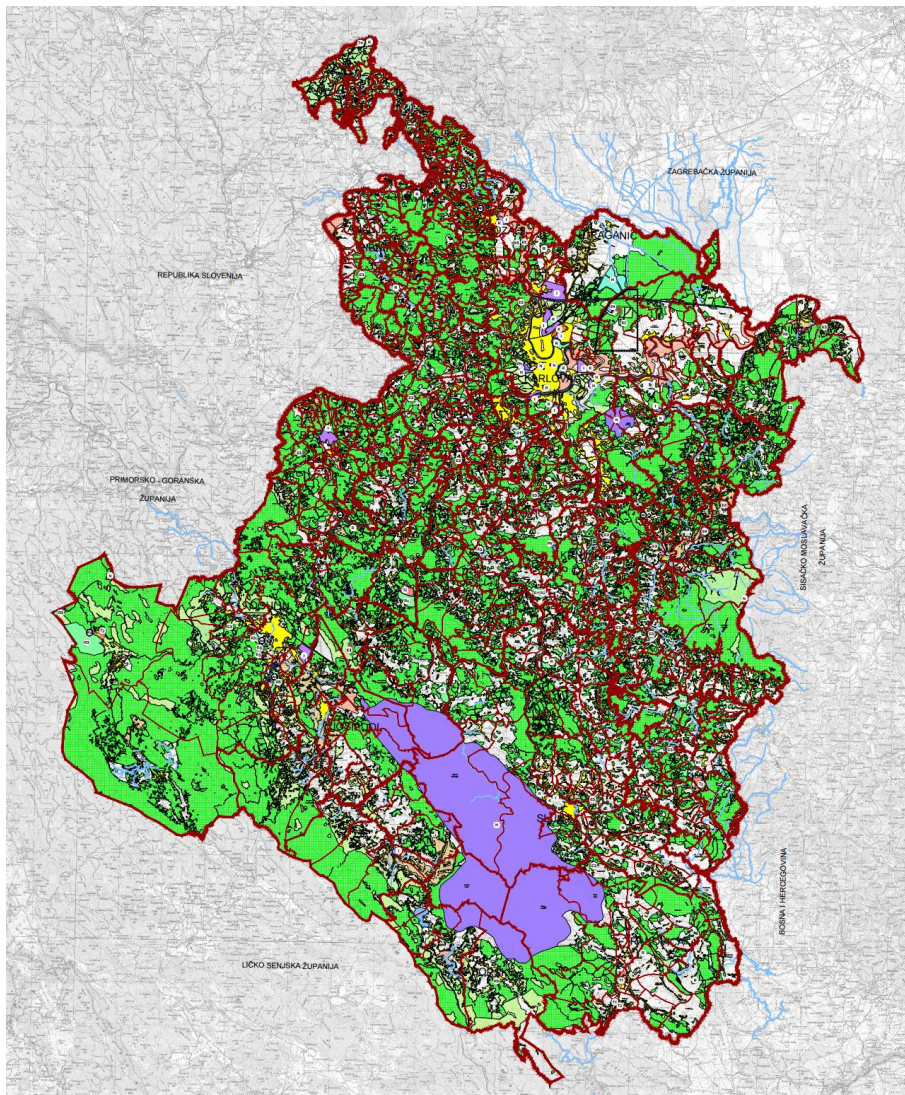
Prostorni plan Karlovačke županije donesen je 2001. godine ("Glasnik Karlovačke županije, broj 26/01"). Do danas je doneseno sedam izmjena i dopuna Prostornog plana Karlovačke županije. Predstavlja osnovni županijski dokument prostornog uređenja koji definira ključna načela uređenja prostora te postavlja ciljeve prostornog razvoja. Plan određuje organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu prostora uzimajući u obzir društveno-gospodarske, kulturno-povijesne i prirodne vrijednosti županije. Također, daje smjernice i okvir za prostorne planove gradova i općina na području Karlovačke županije, s kojima se svi lokalni planovi trebaju uskladiti.

Prostor Županije prema osnovnim obilježjima, korištenju i namjeni, razgraničuje se na:

- područja prirodnih obilježja:
 - poljoprivredne površine
 - šumske površine
 - vodne površine
- područja gradnje ili uređenja:

- građevinska područja (u daljnjem tekstu: GP) naselja s pratećim funkcijama
- prostori i površine izvan naselja izdvojenih namjena (gospodarska, sportsko-rekreacijska, područja posebne namjene)
- područja infrastrukturnih sustava
- područja istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina, ugljikovodika i geotermalnih voda u energetske svrhe.¹⁹

Tablica 10 Karta – Korištenje i namjena prostora - Prostori za razvoj i uređenje



Izvor: Prostorni plan karlovačke županije, dostupno na: <https://zavod-kazup.hr/prostorni-planovi/prostorni-plan-karlovacke-zupanije/>

¹⁹ Prostorni plan karlovačke županije, dostupan na: <https://zavod-kazup.hr/prostorni-planovi/prostorni-plan-karlovacke-zupanije/>

Tablica 11 Tumač planskog znakovlja

TUMAČ PLANSKOG ZNAKOVLJA

GRANICE		PROMET	
TERITORIJALNE I STATISTIČKE GRANICE		CESTOVNI PROMET	
	DRŽAVNA GRANICA	POSTOJEĆE	DRŽAVNA AUTOCESTA
	ŽUPANIJSKA GRANICA		OSTALE DRŽAVNE CESTE
	OPĆINSKA / GRADSKA GRANICA		ŽUPANIJSKE CESTE
	GRANICA NASELJA		CESTOVNI OBJEKTI - MOST / VIJADUKT
			CESTOVNI OBJEKTI - TUNEL
NAMJENA I KORIŠTENJE PROSTORA			
PROSTORI ZA RAZVOJ I UREĐENJE			
RAZVOJ I UREĐENJE PROSTORA NASELJA			
	GRAĐEVINSKA PODRUČJA NASELJA		
RAZVOJ I UREĐENJE PROSTORA IZVAN NASELJA			
	GOSPODARSKA NAMJENA - PROIZVODNA		
	POSLOVNA NAMJENA		
	UGOSTITELJSKO TURISTIČKA NAMJENA		
	T1 - HOTEL, T2 - TURISTIČKO NASELJE, T4 - IZLETIŠTE		
	SPORTSKO-REKREACIJSKA NAMJENA		
	R1 - GOLF TERENI, R2 - JAKOŠĆI CENTAR, R3 - CENTAR ZA ZIMSKE SPORTOVE,		
	R4 - CENTAR ZA VODENE SPORTOVE, R - SPORT I REKREACIJA		
	POVRŠINA ZA ISKORIŠTAVANJE GEOTERMALNE VODE		
	E2 - eksploatacijsko polje geotermalne vode		
	POVRŠINA ZA ISKORIŠTAVANJE MINERALNIH SIROVINA		
	E3 - kamenolom, E4 - glinokopi, E5 - šljunak i pijesak		
	POVRŠINE UZGAJALIŠTA (AKVAKULTURA)		
	AKUMULACIJA		
	AH - za hidroelektranu, AP - za obranu od poplava, AV - za vodoopskrbu		
	OSOBITO VRUJEDNO OBRADIVO TLO		
	VRUJEDNO OBRADIVO TLO		
	OSTALA OBRADIVA TLA		
	ŠUMA GOSPODARSKE NAMJENE		
	ZAŠTITNA ŠUMA		
	ŠUMA POSEBNE NAMJENE		
	OSTALO POLJOPRIVREDNO TLO, ŠUME I ŠUMSKO ZEMLJIŠTE		
	RUJEKE I DRUGE VODENE POVRŠINE		
	MANJE RUJEKE, POTOCI I DRUGI VODOTOCI		
	POSEBNA NAMJENA		
	UČILIŠTA VATROGASTVA, ZAŠTITE I SPAŠAVANJA		
	CENTAR ZA REGISTRACIJU MIGRANATA, CIVILNA SLUŽBA		

Izvor: Prostorni plan karlovačke županije, dostupno na: <https://zavod-kazup.hr/prostorni-planovi/prostorni-plan-karlovacke-zupanije/>

Prostorni plan uređenja Općine Barilović donesen je 2007. godine ("Službeni glasnik Općine Barilović", broj 03/07). Do danas je doneseno pet izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Barilović.²⁰

Važeći provedbeni dokumenti prostornog uređenja na području Općine Barilović su:

UPU 2: Belajske Poljice (Poslovni park Karlovac) (obuhvat 38,59 ha) - izdvojeno građevinsko područje proizvodne namjene (I11)

UPU 4: Donji Velemerić (obuhvat 8,05 ha) - izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko turističke namjene - kamp (T31), sportsko rekreacijske namjene - sportsko - rekreacijski centar (R1) i kupalište (R5) - Turističko sportski centar Korana

UPU 5: Cerovac Barilovički (obuhvat 4,65 ha) - izdvojeno građevinsko područje gospodarske namjene - pretežito poljoprivredna gospodarstva (M42)

UPU 6: Leskovac Barilovički (obuhvat 1,22 ha) - izdvojeno građevinsko područje gospodarske namjene - pretežito poljoprivredna gospodarstva (M43)

²⁰ Prostorni plan Općine Barilović, dostupan na: <https://zavod-kazup.hr/planovi-ppuo-g/ppuo-barilovic/>

UPU 7 - Kosijersko Selo (obuhvat 7,31 ha) - izdvojeno građevinsko područje poslovne namjene: komunalno servisna zona (K3)

U okviru Prostornog plana Barilovića, na kartografskom prikazu: Korištenje i namjena površina u mjerilu 1:25000 i detaljnije u mjerilu 1:5000 prezentiran je prikaz korištenja i namjene površina vezano uz razvoj i uređenje naselja i površina izvan naselja. Prostorna struktura korištenja površina građevinskih područja utvrđena PPUO-om prikazana je u sljedećoj tablici:

Tablica 12 Prostorna struktura korištenja građevinskih područja

Namjena	Oznaka	Površina (ha)
Građevinska područja naselja ukupno	GPn	685,17
Izgrađeni dio građevinskog područja naselja		527,44
Neizgrađeni dio građevinskog područja naselja		157,73
Izdvojena građevinska područja izvan naselja ukupno	IGPin	98,07
Proizvodna namjena – pretežito industrijska	IGPin	41,95
Površina za iskorištavanje mineralnih sirovina – kamenolom	E	16
Ugostiteljsko – turistička namjena	T	6,77
Športsko – rekreacijska namjena	R	11,96
Gospodarska namjena – pretežito poljoprivredna gospodarstva	M	7,39
Površine infrastrukturnih sustava	IS	1,51
Groblja	G	12,49
UKUPNO		783,24

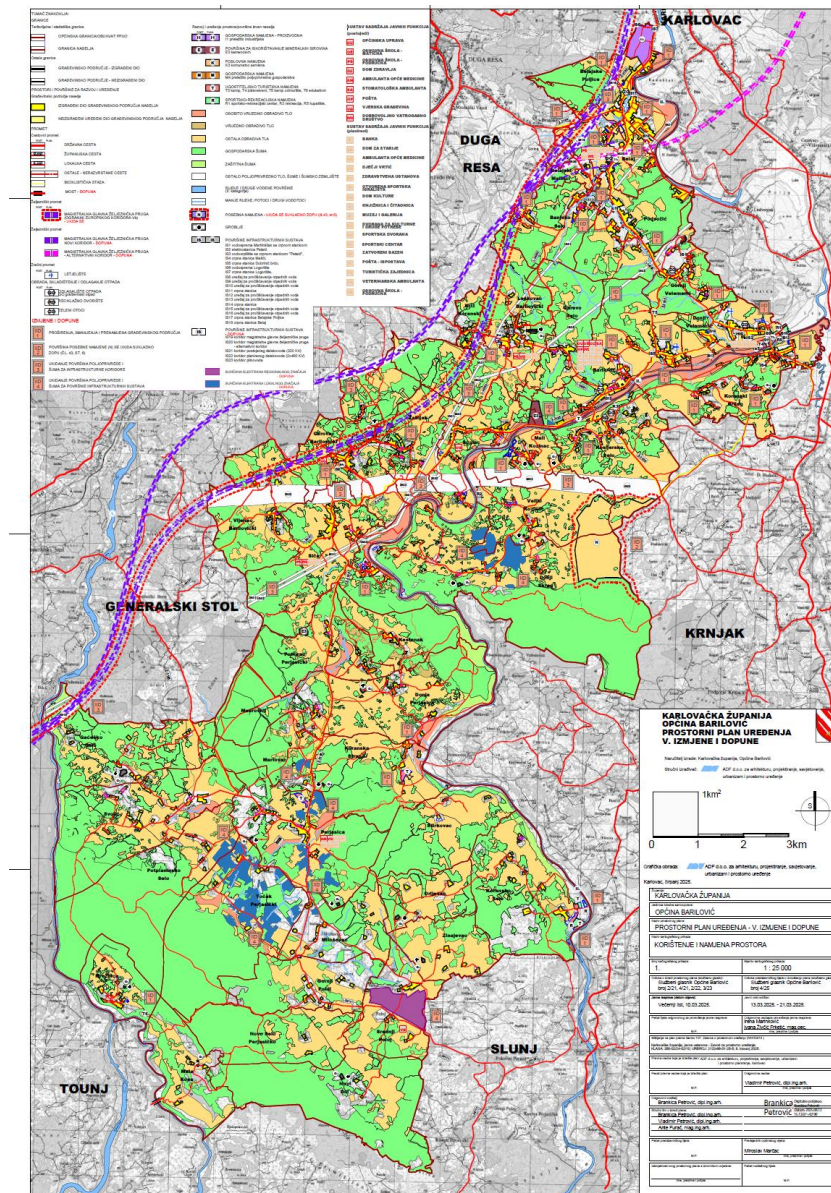
Izvor: sistematizacija autora prema Prostornom planu Općine Barilović

Na području Općine Barilović izgrađeni su ili se planiraju izgraditi objekti od značaja za Republiku Hrvatsku, kao i građevine važne za Karlovačku županiju, definirane posebnim propisima. U razvojnim dokumentima Općine Barilović predviđeni su brojni projekti usmjereni modernizaciji komunalne infrastrukture: unapređenju sustava vodoopskrbe i odvodnje, rekonstrukciji i proširenju vodovodnih i kanalizacijskih mreža te izgradnji, obnovi i održavanju stambene infrastrukture i javnih površina.

Planirani su i projekti poboljšanja prometne infrastrukture, uključujući izgradnju i održavanje lokalnih i nerazvrstanih cesta, razvoj i uređenje pješačkih i biciklističkih staza, kao i rekonstrukciju mostova te druge komunalne infrastrukture slične namjene. U segmentu društvene infrastrukture predviđena je izgradnja, obnova i modernizacija objekata predškolskog i školskog odgoja i obrazovanja, kulturnih sadržaja te sportske infrastrukture, uz poseban naglasak na razvoj turističkih kapaciteta i sadržaja.

Sve infrastrukturne projekte na području Općine Barilović potrebno je sagledavati kroz koncept zelene infrastrukture te, gdje god je moguće, usmjeriti prema održivim i ekološki prihvatljivim rješenjima.

Slika 13 Karta korištenja i namjene prostora u Općini Barilović



Izvor: <https://zavod-kazup.hr/planovi-ppuo-g/ppuo-barilovic/>

Prostornim planom uređenja Općine Barilović utvrđena je obveza izrade sljedećih urbanističkih planova uređenja:

UPU 1 - Barilović (obuhvat 28,05 ha) - građevinsko područje naselja

UPU 3 - Belajske Poljice (obuhvat 40,74 ha) - građevinsko područje naselja

UPU 8 - Barilović (obuhvat 1,59) - izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko turističke namjene - kamp (T32)

UPU 9 - Leskovac Barilovički (obuhvat 1,67 ha) - izdvojeno građevinsko područje groblja (G14)

UPU 10 - Koranska Strana (obuhvat (3,19ha) – izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko turističke namjene - kamp (T3₄)

UPU 11 - Perjasica (obuhvat 3,19 ha) - izdvojeno građevinsko područje ugostiteljsko turističke namjene - kamp (T35)

Cjelokupni razvoj Općine Barilović, kao i svi zahvati u prostoru, trebaju se provoditi u skladu s načelima održivog razvoja. Posebno vrijedni prirodni resursi: poljoprivredne i šumske površine, vodotoci te podzemne vode moraju biti prioritetno zaštićeni, bez obzira na namjeravanu vrstu korištenja prostora. Trase planirane infrastrukture potrebno je oblikovati tako da se maksimalno izbjegnu osjetljiva prirodna staništa i vrijedni krajobrazni elementi.

U tom kontekstu, zelena infrastruktura i kružno gospodarenje prostorom ne predstavljaju ograničenje, već ključne razvojne alate koji doprinose kvalitetnijem, učinkovitijem i dugoročno održivom upravljanju prostorom. Njihova integracija u prostorno-plansku dokumentaciju Općine Barilović od iznimne je važnosti jer osigurava usklađenost prostornog, gospodarskog i društvenog razvoja te očuvanje prirodnih vrijednosti za buduće generacije.

6.1.2. Analiza ulaganja u pojedinačne elemente

Jedan od najvažnijih indikatora uspješnog provođenja kvalitetnih programa i projekata koji potiču daljnji rast i razvoj gospodarstva i stanovništva uravnotežena je proračunska politika. Proračun Općine uključuje planirane prihode koje Općina očekuje ostvariti te planirane rashode koje namjerava podnijeti tijekom budućeg razdoblja.

Analizom proračuna Općine Barilović u razdoblju od posljednje četiri godine primjećuje se rast proračunskih prihoda i rashoda.

Tablica 13 Proračunski prihodi i rashodi Općine Barilović u razdoblju od 2021-2024 godine

Godina	Proračunski prihodi	Proračunski rashodi
2021.	1.397.636,77 €	1.325.962,93 €
2022.	1.633.110,63 €	1.474.202,96 €
2023.	1.656.933,96 €	1.639.699,24 €
2024.	2.374.744,22 €	2.592.534,51 €

Izvor: Godišnji izvještaji o izvršenju proračuna za 2024/2021 godinu, Službeni Glasnik Općine Barilović

Rashodi u sklopu Proračuna za 2025. godinu, planirani su u iznosu od 2.926.985,00 € što je u odnosu na prethodne godine povećanje zbog ulaganja u infrastrukturne projekte (dogradnja objekta Dječjeg vrtića i sportske školske dvorane).

U razdoblju od 2025. do 2029. godine planiran je niz značajnih projekata koji se provode u sklopu ulaganja u zelenu urbanu obnovu, s ciljem unapređenja kvalitete života stanovnika te razvoja društvene, sportske i turističke infrastrukture. Do kraja 2025. godine predviđeno je uređenje dječjeg igrališta vrtića u Bariloviću te izrada idejnog rješenja za budući dom za starije i nemoćne, dok je godinu kasnije planirana izrada glavnog projekta za isti objekt. Tijekom navedenog razdoblja, do svibnja 2029., planira se realizacija većeg broja kapitalnih zahvata poput izgradnje teniskih terena, Sportskog centra za pustolovni turizam i uređenja Turističko-sportskog centra Korana u Donjem Velemeriću. U istome roku predviđena je i dogradnja te opremanje dječjeg vrtića Potočić u Belajskim Poljicama, kao i izgradnja doma za starije i nemoćne te novog vatrogasnog doma u Bariloviću. Svi ovi projekti zajedno čine cjeloviti razvojni ciklus usmjeren prema zelenoj urbanoj obnovi, jačanju otpornosti zajednice i održivom upravljanju prostorom do 2029. godine.

Tablica 14 Ulaganja u zelenu urbanu obnovu do 2029. godine

Ključne aktivnosti	Rok za provedbu
Ishođenje građevinske dozvole za izgradnju teniskih terena	svibanj 2029.
Izgradnja Sportskog centra za pustolovni turizam	svibanj 2029.
Uređenje objekta Turističko – sportskog centra Donji Velemerić	svibanj 2029.
Uređenje dječjeg igrališta dječjeg vrtića Barilović	prosina 2025.
Dogradnja i opremanje dječjeg vrtića Potočić Belajske Poljice	svibanj 2029.
Izrada idejnog rješenja za izgradnju doma za starije i nemoćne	prosina 2025.
Izrada glavnog projekta za izgradnju doma za starije i nemoćne	prosina 2026.
Izgradnja doma za starije i nemoćne	svibanj 2029.
Izgradnja vatrogasnog doma u Bariloviću	svibanj 2029.

Izvor: Provedbeni program Općine Barilović za razdoblje od 2025. do 2029. godine

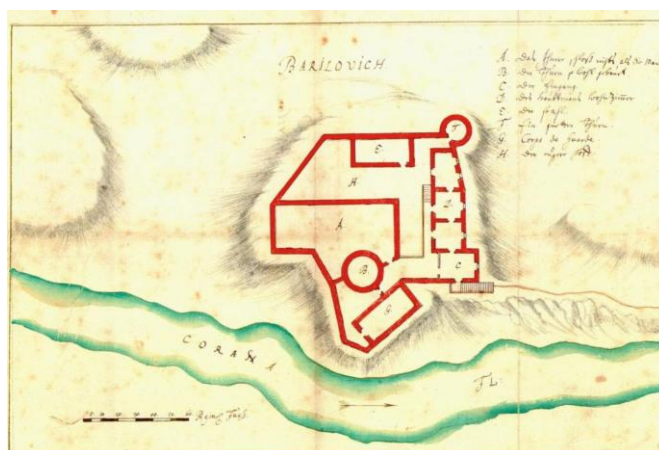
6.2. Povijesna analiza prostora

Uvidom u stručnu literaturu iz područja povijesti i kulture te analizom dostupnih prostorno-planskih, kartografskih i fotografskih izvora formira se podloga za izradu povijesne analize prostora. Cilj te analize je prikazati kako se kroz vrijeme koristio, oblikovao i preoblikovao prostor na području današnje Općine Barilović, od ranijih naseljenih i gospodarskih formacija preko promjena u vlasništvu i namjeni zemljišta do suvremenih infrastrukturnih i krajobraznih zahvata. Takav pregled omogućava razumijevanje povijesnih slojeva razvoja, prepoznavanje vrijednih kulturnih i pejzažnih elemenata te pruža bitne smjernice za očuvanje identiteta mjesta pri planiranju budućih intervencija.

Općina Barilović smještena je u Karlovačkoj županiji, duž lijeve obale rijeke Korane, na prijelazu između panonskih nizina i goranskog područja. Taj je položaj od nepobitne strateške važnosti kroz cijelu povijest, kako zbog reljefa, tako i zbog prometnih pravaca i vojne funkcije, što se jasno odražava u arheološkoj i utvrđenoj baštini ovoga kraja. Analiza povijesnog razvoja prostora Barilovića pokazuje slojevitost naseljenosti, stratešku dinamiku obrane i promjene funkcija prostora kroz stoljeća.

Već u prapovijesti, područje Barilovića pokazuje svoju važnost. Arheološka istraživanja, vodila ih je Hrvatski restauratorski zavod, dokumentirala su naseljenost u eneolitiku (Iasinjska kultura) te u kasnom brončanom dobu. Ti prvi slojevi naseljenosti smješteni su na povišenim liticama iznad Korane, što ukazuje na promišljen izbor lokacije zbog obrambenih prednosti i kontrole nad okolišem. Takve pozicije nisu bile slučajne, one su nudile vizualni nadzor nad dolinom i vodotokom te omogućavale zaštitu zajednice. U kasnoj fazi brončanog doba, gradinska naselja potvrđuju da su ti prostori služili i kao obrambeni centri i kao važna naseljena područja.

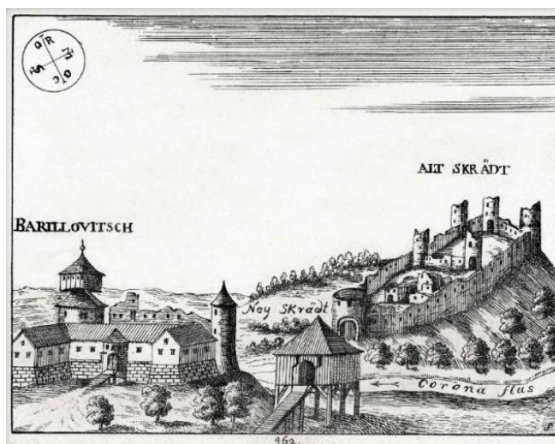
Slika 14 Stari grad Barilović na tlocrtu J. F. Hollsteina iz 1701. godine



Izvor: Osterreichisches Staatsarchiv; Gla0102 Pl.Nr.37 Barilovich

Srednjovjekovna priča Barilovića posebno je vezana uz Stari grad Barilović. Utvrda je izgrađena sredinom 15. stoljeća, prema arheološkim nalazima, te je bila sjedište plemićke obitelji Barilović. Ti su plemići imali nadzor nad područjem između Kupe i Korane, a njihovo je utjecanje bilo važno u lokalnoj i regionalnoj politici tog vremena. Prema strateškom položaju, Stari grad se nalazi na litici iznad rijeke, što mu daje obrambenu prednost, ali i simboličku vidljivost. Ruševine Staroga grada Barilovića svjedoče o trajanju i slojevitosti povijesnog razvoja ovog feudalnog naselja. Sačuvani dijelovi otkrivaju strukture iz sredine 15. stoljeća, dok se u njima mogu prepoznati i tragovi kasnijih preinaka nastalih tijekom vojnokrajiške uprave od početka 17. do kraja 19. stoljeća, kao i prilagodbe u razdoblju civilne uprave do sredine 20. stoljeća. Na taj način ostaci grada obuhvaćaju sve tri ključne faze njegova razvoja. Kako su prijetnje Osmanlijskog Carstva rasle, Barilović je postajao dio obrambenog sustava Vojne krajine. U 16. stoljeću bilježe se osmanski pritisci: utvrda je spaljena u 1524. godini, a u arheološkim slojevima vidljiva je transformacija iz feudalne utvrde u vojnu utvrdu. U 17. stoljeću posada Vojne krajine zauzima Stari grad, što potvrđuju pokretni arheološki nalazi, u toj se fazi smanjuje luksuzni uvoz, a dominiraju lokalni vojni predmeti i oružje. Taj je vojni status zadržan do ukidanja Vojne krajine, što označava kraj jednog razdoblja obrambene funkcije i početak civilne primjene utvrde.

Slika 15 Stari grad Barilović na grafici J. W. Valvasora iz 1689. godine



Izvor: Hrvatska mjesta u grafičkoj zbirci HDA

Nakon ukidanja Vojne krajine, Stari grad Barilović prelazi pod civilnu upravu. U 19. stoljeću utvrda dobiva nove funkcije, smješta se kotarska uprava i školske ustanove, dok veći dio prostora prepuštaju propadanju. Njena arhitektura, međutim, unatoč vremenom, zadržava opseg vanjskih bedema i obrambenih zidova, što je potvrda stabilne strukture utvrde kroz stoljeća.

Slika 16 Stari grad Barilović na veduti J. A. Schillingera iz 1746. godine



Izvor: Österreichisches Staatsarchiv; BIXa851 sect. 04

Drugi svjetski rat donosi novi prekid u povijesti Staroga grada: savezničko bombardiranje u toj regiji rezultiralo je oštećenjima i napuštanjem utvrde. Nakon toga, prijelazno razdoblje obilježava propadanje zidova i zgrada, ali i postupno raščišćavanje i konzervatorski radovi koje su pokrenuli lokalna vlast, Ministarstvo kulture i Hrvatski restauratorski zavod. Tijekom višegodišnjih arheoloških iskopavanja (i konzervatorskih intervencija) identificirane su tri temeljne faze povijesnog razvoja Staroga grada:

Feudalna utvrda (15.-16. stoljeće) - razdoblje u kojem je grad bio plemićko sjedište, bogato pokretnim nalazima (keramika, staklo, predmeti iz međunarodnih radionica), što svjedoči o trgovačkim vezama i statusu plemstva.

Vojna faza (17.-18. stoljeće) - grad postaje dio Vojne krajine, prilagođava se vojnim potrebama, a arheološki nalazi odražavaju vojni karakter (lokalna proizvodnja oružja, smanjenje luksuznih predmeta).

Civilna faza (od 1871.) - nakon rasformiranja Vojne krajine, bogatstvo objekata i prostora se smanjuje, a utvrda dijelom dobiva civilne funkcije.

Nakon požara 1943. godine, Stari grad dugo vremena bio je u izrazito zapuštenom stanju, dodatno oštećen djelovanjem vremenskih uvjeta i neuređene vegetacije. Unatoč tim negativnim utjecajima, osnovni tlocrt i oblik grada ostali su prepoznatljivi. Grad se ističe jednostavnom arhitektonskom formom, bez dekorativnih detalja, građen lomljenim kamenom i bez klesanih ugaonih blokova. Obodni zidovi, nepravilnog četverokutnog oblika, položajem svojih uglova usklađeni su s osnovnim stranama svijeta. Vanjski zidovi Staroga grada nose dvije kružne kule: branič-kulu, smještenu na sredini unutarnje strane jugoistočnog zida, te polukulu na sjevernom uglu. Na istočnoj strani, u obliku plitkog istaka, vidljivi su ostaci nekadašnje ulazne polukule pravokutnog tlocrta.

Općina Barilović osniva se 1952./1953. godine kao dio kotara Karlovac, a od 1962. sastavni je dio općine Duga Resa. Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 10/97) Općina Barilović pripala je Karlovačkoj županiji, u čijem se sastavu nalazi i danas, stoga od 1992. godine djeluje kao jedinica lokalne samouprave unutar Karlovačke županije.

Položaj Barilovića kao strateški značajnoga mjesta potvrdila je i njegova uloga u novijoj povijesti, tijekom Domovinskog rata opet je postao važna obrambena točka. Ovaj kontinuitet vojnog značenja od prapovijesnih naselja, preko srednjovjekovnih utvrda, Vojne krajine, pa do 20. stoljeća, pokazuje kako je geografija, topografija i prirodni uvjeti ovog kraja bili presudni za oblikovanje njegovog identiteta i uloge. Arheološki i povijesni slojevi u općini Barilović čine temelj za razumijevanje njegova razvoja: od kamenih gradina nad Koranom, preko plemićkih utvrda i vojnih posada, do napuštenih zidina koje danas predstavljaju kulturni i povijesni resurs. Ovaj kontinuitet naseljenosti i strateške važnosti jasno pokazuje da prostor Barilovića nije samo puka kulisa prošlosti, nego aktivni sudionik u oblikovanju povijesnih, društvenih i kulturnih procesa. Takva analiza služi kao vrijedna polazna točka za buduće prostorne intervencije, planiranje održive obnove i interpretaciju baštine na način koji poštuje slojevitost povijesti, ali i pruža mogućnost valorizacije u turističke, obrazovne i društvene svrhe.

6.3. Kulturna baština

Prema odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 114/22), kulturna dobra smatraju se dijelom nacionalnog blaga. Ona obuhvaćaju pokretne i nepokretne predmete od umjetničke, povijesne, paleontološke, arheološke, antropološke i znanstvene važnosti, uključujući arheološka nalazišta i zone, krajobrazce i njihove dijelove koji svjedoče o ljudskoj prisutnosti u prostoru. Kulturna dobra uključuju i nematerijalne vrijednosti te izraze čovjekova duhovnog stvaralaštva u prošlosti, kao i dokumentaciju i bibliografsku baštinu. U obuhvat zakona ulaze i zgrade ili prostori u kojima se trajno pohranjuju ili izlažu kulturna dobra te dokumentacija koja se odnosi na njih.

Slika 17 Nepokretna kulturna dobra prema vrsti



Izvor: <https://ispu.mqipu.hr/#/>

Kulturna baština Općine Barilović obuhvaća niz vrijednih građevina i lokaliteta koji svjedoče o bogatoj povijesti ovog prostora, od obrambenih utvrda do sakralnih objekata. Najistaknutije mjesto zauzimaju ruševine Staroga grada Barilovića, strateški smještene na stijeni iznad rijeke Korane. Ova vojna i obrambena građevina nepravilnog peterokutnog tlocrta, s dvije cilindrične kule i stambenim zgradama unutar obrambenog perimetra, izgrađena je kao feudalni grad obitelji Barilović. Grad je stradao 1524.

godine u napadima Turaka, a od kraja 16. stoljeća pa sve do 1876. godine služio je kao sjedište krajiške vojne posade. Tijekom Drugog svjetskog rata Stari grad je bombardiran i zapaljen, a njegova arhitektonska struktura preživjela je djelomično, svjedočeći o višestoljetnoj slojevitosti gradnje, od feudalnih početaka, preko vojnokrajiških preinaka do civilne uprave. Unatoč dugom periodu zapuštenosti, osnovni tlocrt i oblik grada ostali su prepoznatljivi, čineći Stari grad Barilovića ključnim elementom kulturne memorije Općine.

Slika 18 Ruševine starog grada Barilovića



Izvor: <https://www.hrz.hr/index.php/aktualno/novosti-i-obavijesti/5261-stari-grad-barilovic>

Sakralna arhitektura općine također je izrazito značajna i predstavlja kontinuitet religijskog, društvenog i kulturnog života zajednice. Crkva Gospe Lurdske i sv. Josipa u naselju Leskovac Barilovički sagrađena je 1782. godine, ujedno s osnivanjem župe, i predstavlja kvalitetan primjer baroknog funkcionalizma krajiških crkava Karlovačkog generalata. Građena je kao jednobrodna građevina pravokutnog tlocrta, s lađom, sakristijom južno uz svetište i zvonikom nad glavnim pročeljem. Prostor lađe obuhvaća dva traveja čeških svodova, dok je svetište izvedeno češkim svodom s polukalotom na kraju, što jasno demonstrira tipičnu krajišku baroknu gradnju s dominantnim položajem u naselju i očuvanim izvornim detaljima.

Slika 19 Crkva Gospe Lurdske i sv. Josipa



Izvor: <https://registar.kulturnadobra.hr/#/>

Crkva Presvetog Trojstva u naselju Cerovac Barilovički sagrađena je 1843. godine u barokno-klasicističkom stilu, prema tipskom projektu srednje varijante graničarske crkve. Ova jednobrodna crkva s užim polukružnim svetištem, sakristijom uz južni rub svetišta i zabatnim zvonikom u potpunosti je sačuvala izvorne elemente gradnje i oblikovanja. Svojom arhitekturom jasno prezentira tipičnu krajišku

crkvenu gradnju na području Karlovačkog generalata, s karakterističnim češkim svodovima, ističući kontinuitet regionalnog kulturnog identiteta.

Slika 20 Crkva Presvetog Trojstva



Izvor: <https://registar.kulturnadobra.hr/#/details/Z-7325>

Ova skupina kulturnih objekata, uključujući vojnu i sakralnu arhitekturu, svjedoči o bogatoj povijesnoj i kulturnoj tradiciji Općine Barilović, osiguravajući kontinuitet prostornog identiteta i društvene memorije te pružajući temelje za očuvanje i valorizaciju kulturne baštine u kontekstu suvremenog prostornog i turističkog.

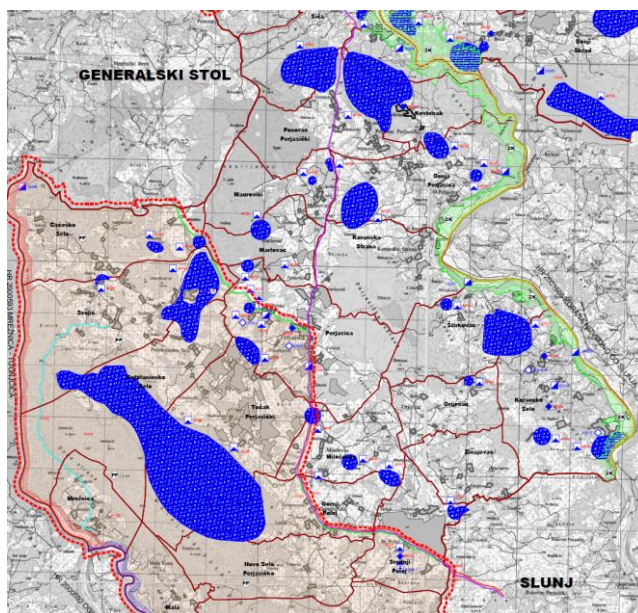
Tablica 15 Zaštićena nepokretnih kulturna dobra

Registarski broj	Naziv kulturnog dobra	Naselje	Vrsta	Pravni status
Z-6332	Crkva Gospe Lurdske i sv. Josipa	Leskovac Barilovički	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-7325	Crkva Presvetog Trojstva	Cerovac Barilovički	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-7128	Crkva sv. Vida mučenika i stari župni dvorac	Ladvenjak	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro
Z-295	Ruševine starog grada Barilovića	Barilović	Nepokretna pojedinačna	Zaštićeno kulturno dobro

Izvor: dopis Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Karlovcu

Na području Općine Barilović evidentirano je više arheoloških nalazišta koja svjedoče o dugoj i slojevitoj povijesti ovog kraja. Najznačajnija su nalazišta vezana uz srednjovjekovni grad Barilović te ostaci prapovijesnih i antičkih naselja u njegovoj okolici. Ovi lokaliteti potvrđuju kontinuirano naseljavanje prostora, a njihova istraživanja pružaju dragocjene informacije o načinu života, obrani i kulturi nekadašnjih zajednica. Arheološka baština predstavlja vrijedan razvojni potencijal jer, uz pravilnu zaštitu i interpretaciju, može doprinijeti kulturnom identitetu, obrazovanju i turističkoj ponudi općine.

Slika 21 Arheološko područje u općini Barilović – označeno plavom bojom



Izvor: <https://zavod-kazup.hr/planovi-ppuo-g/ppuo-barilovic/>

6.4. Analiza zelene infrastrukture

Zelena infrastruktura čini mrežu prirodnih i poluprirodnih prostora, karakteristika i zelenih površina koja se može uspostaviti na ruralnim, urbanim, kopnenim, slatkovodnim, obalnim i morskim područjima. Njena primarna uloga je jačanje zdravlja i otpornosti ekosustava te očuvanje bioraznolikosti, čime se osigurava očuvanje i poboljšanje ekosustavnih usluga koje ti prostori pružaju.²¹

Prema Zakonu o komunalnom gospodarstvu („N.N.“ br. 68/18, 110/18, 32/20 i 145/24), u javne zelene površine ubrajaju se parkovi, drvodredi, živice, cvjetnjaci, travnjaci, skupine ili pojedinačna stabla, dječja igrališta s pripadajućom opremom, javni sportski i rekreacijski prostori, te zelene površine uz ceste i ulice, pod uvjetom da nisu sastavni dio nerazvrstanih ili drugih cesta i ulica. Također, zakon propisuje da održavanje ovih javnih zelenih površina spada u komunalne djelatnosti koje su u nadležnosti jedinica lokalne samouprave.

Prema Europskoj komisiji, zelena infrastruktura definira se kao strateški planirana mreža prirodnih i poluprirodnih područja koja je, u kombinaciji s ostalim prostornim elementima, osmišljena kako bi pružala raznolike ekosistemske usluge. Takve usluge uključuju pročišćavanje vode, poboljšanje kvalitete zraka, ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama, kao i stvaranje prostora za rekreaciju i odmor. Mreža zelene i plave infrastrukture značajno doprinosi unaprjeđenju okolišnih uvjeta, što posljedično poboljšava kvalitetu života i zdravlje građana. Osim toga, podržava razvoj zelene ekonomije, potiče stvaranje novih radnih mjesta te doprinosi očuvanju i povećanju bioraznolikosti.²²

U skladu s navedenom tipologijom, poglavlje posvećeno analizi zelene infrastrukture obuhvaća pregled elemenata povezanih s prirodnim ekosustavima, poljoprivrednim površinama te zelenim strukturama unutar urbaniziranog prostora. Iako do sada nisu postojali sustavni i detaljni podaci o stanju zelene

²¹ Naumann S. et al. (2011): Design, Implementation and cost elements of Green Infrastructure projects

²² https://commission.europa.eu/index_hr

infrastrukture na području Općine Barilović, za potrebe izrade ove Strategije korišten je širok raspon dostupnih izvora. Kombinacijom informacija prikupljenih s nacionalne, regionalne i lokalne razine, uključujući izvješća o stanju u prostoru, prostorne planove, statističke dokumente, strateške akte, podatke iz informacijskog sustava prostornog uređenja te različite mrežne izvore, kao i uvidom u stavove lokalnog stanovništva, oblikovani su temeljni modeli praćenja i planiranja razvoja zelene infrastrukture.

Na temelju prikupljene i sistematizirane dokumentacije, osobito one vezane uz zaštićene prirodne vrijednosti, tipove staništa, utjecaj na bioraznolikost, opterećenje i pritiske na okoliš, ekološke prijetnje i rizike te prirodne elemente prostora, izrađena je sveobuhvatna procjena postojećeg stanja zelene infrastrukture na području Općine Barilović.

6.4.1. Analiza infrastrukture vezane za prirodne ekosustave

Prirodni ekosustav predstavlja samoodrživu cjelinu sastavljenu od živih organizama i njihovog fizičkog okoliša, u kojoj se sve ključne biološke i ekološke funkcije odvijaju bez značajnog ljudskog utjecaja. Obuhvaća biljke, životinje, mikroorganizme te njihove međusobne odnose s elementima okoliša poput tla, vode, zraka, sunčeve energije i klimatskih uvjeta. Unutar takvih sustava prirodni procesi, prehrana, razmnožavanje, razgradnja organskih tvari i kruženje hranjivih elemenata, odvijaju se spontano, održavajući ekološku ravnotežu i dugoročni opstanak brojnih vrsta.²³

Infrastruktura povezana s prirodnim ekosustavima obuhvaća sve fizičke strukture, mjere i intervencije usmjerene na zaštitu, očuvanje i obnovu prirodnog okoliša. U nju se ubrajaju različiti oblici zaštite prostora, poput zaštićenih područja i ekoloških mreža, zatim elementi povezivanja staništa kao što su ekološki koridori i mostovi, vodeni i močvarni sustavi koji podržavaju stabilnost ekosustava te ostale strukture usmjerene očuvanju bioraznolikosti i prirodnih procesa.

U okviru ovog poglavlja provedena je detaljna analiza zaštićenih dijelova prirode i prostora, s naglaskom na stanje i očuvanost staništa te njihove razvojne potencijale. Također su razmotreni pritisci koji utječu na smanjenje bioraznolikosti, uključujući antropogene utjecaje i promjene u korištenju zemljišta. Posebna pozornost posvećena je vodnoj infrastrukturi, što uključuje ocjenu stanja površinskih vodnih tijela te identificiranje područja izloženih poplavnim rizicima. Uz to, analizirana je i šumska infrastruktura kao jedan od najvažnijih prirodnih resursa, s ciljem sagledavanja njezine uloge u ekološkim procesima, zaštiti tla, klimatskoj stabilnosti i očuvanju prirodnih vrijednosti.

6.4.1.1. Zaštićeni dijelovi prirode i prostora

Sustav zaštite prirode i njezina cjelovitog očuvanja uređen je Zakonom o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19 i 155/23).²⁴ Prema ovom Zakonu, priroda obuhvaća ukupnu biološku, krajobraznu i geološku raznolikost koja je od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku te stoga uživa njezinu osobitu zaštitu. Zaštićeni dijelovi prirode predstavljaju segmente prirode koji su službeno proglašeni zaštićenima u skladu s odredbama Zakona, dok se zaštićena područja definiraju kao jasno prostorno

²³ Bezak, N. (2014). Ecosystems. U: Fath, B. D. (ur.), Encyclopedia of Ecology (2. izd., str. 1-6). Amsterdam: Elsevier.

²⁴ Zakon o zaštiti prirode. Narodne novine broj 80/13, 15/18, 14/19, 127/19 155/23.

određeni dijelovi prostora namijenjeni zaštiti prirodnih vrijednosti, kojima se upravlja s ciljem dugoročnog očuvanja ekosustava, krajobraza i prirodnih procesa.

U skladu s navedenim, sustav zaštićene prirode može se podijeliti na dvije osnovne kategorije: zaštićene dijelove prirode propisane Zakonom o zaštiti prirode te zaštićena područja unutar ekološke mreže Natura 2000, koja je dio europske mreže očuvanja vrijednih i osjetljivih staništa. Ove dvije kategorije zajedno čine temelj očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti te održivog upravljanja prirodnim resursima u Republici Hrvatskoj.

Ekološka mreža Republike Hrvatske obuhvaća 36,8 % kopnenog područja te 9,3 % morskog akvatorija pod nacionalnom jurisdikcijom. Riječ je o opsežnom sustavu očuvanja prirode koji uključuje 745 područja očuvanja važnih za pojedine vrste i stanišne tipove, kao i 38 područja očuvanja značajnih za ptice. Ova mreža dio je europskog sustava Natura 2000, čiji je cilj dugoročno očuvanje biološke raznolikosti i održavanje povoljnih uvjeta za vrste i staništa od interesa Europske unije.

Prostor Općine Barilović pripada jednom od ekološki najvrjednijih riječnih sustava kontinentalne Hrvatske. Riječni tokovi Mrežnice, Tounjčice i Korane, zajedno sa svojim pritokama, čine temelj prirodnog identiteta ovoga područja. Očuvani vodeni sustavi, bogata biološka raznolikost, visok stupanj prirodnosti staništa te brojni geomorfološki fenomeni – od krških kanjona do sedrotvornih barijera, svrstavaju ovo područje među ključne krajobrazne cjeline Karlovačke županije.

Sustav zaštite prirode na području općine obuhvaća više razina zaštite, od nacionalno važnih spomenika prirode i značajnih krajobraza, do europske ekološke mreže Natura 2000, čime se potvrđuje iznimna vrijednost lokalnih ekosustava.

NATURA 2000 PODRUČJA

Ekološka mreža Natura 2000 predstavlja najvažniji sustav očuvanja biološke raznolikosti Europske unije. Ona obuhvaća područja od posebne važnosti za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova te se sastoji od područja očuvanja značajnih za vrste i staništa (SCI/SAC) i područja očuvanja značajnih za ptice (SPA).

Unutar Općine Barilović nalaze se dva velika Natura 2000 područja od iznimnog značaja na razini države:

1. Natura 2000 - Mrežnica-Tounjčica (HR2000593)

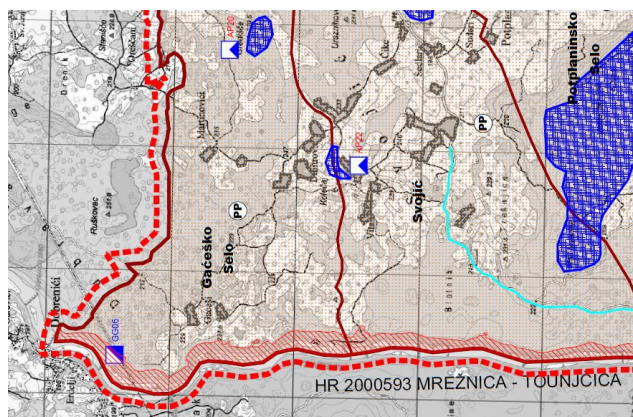
Prostor Mrežnice i Tounjčice obuhvaćen je mrežom Natura 2000 kao područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove. Ovaj kompleks uključuje sedrotvorne barijere, brzace, tih dionice, podzemne krške sustave i periferna poplavna područja, čime osigurava idealne uvjete za razvoj brojnih specijaliziranih organizama.

Na ovom području zabilježene su:

- visoko očuvane populacije vidre (*Lutra lutra*), vrste od europskog značaja;
- bogata ihtiofauna karakteristična za čiste krške rijeke;
- brojni beskralješnjaci vezani uz sedrotvorne procese;
- rijetke vodene i priobalne biljne zajednice.

Zbog kombinacije visokog ekološkog integriteta, geoloških posebnosti i biološke raznolikosti, ova cjelina predstavlja jedan od ključnih elemenata zelene infrastrukture Općine Barilović.

Slika 22 Mrežnica-Toujčica

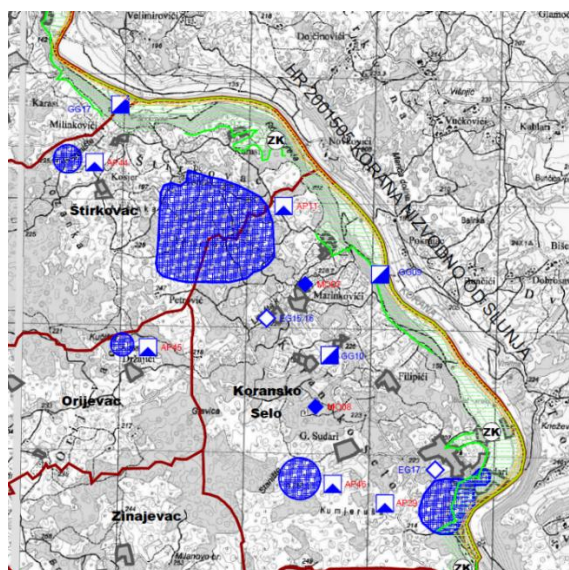


Izvor: <https://zavod-kazup.hr/planovi-ppuo-g/ppuo-barilovic/>

2. Natura 2000 - Korana nizvodno od Slunja (HR2001505)

Drugo za Općinu Barilović važno Natura 2000 područje je Korana nizvodno od Slunja, proglašeno 2015. godine kao područje od interesa za očuvanje staništa prema Direktivi o staništima. Obuhvaća 588,5 hektara riječnog koridora i pripadajućih obalnih ekosustava.

Slika 23 Korana nizvodno od Slunja



Izvor: <https://zavod-kazup.hr/planovi-ppuo-g/ppuo-barilovic/>

Rijeka Korana, poznata po jedinstvenim sedrotvornim procesima i izrazitoj prozirnosti vode, predstavlja jedno od ekološki najvažnijih riječnih staništa u Hrvatskoj. Na ovom području posebno se štite:

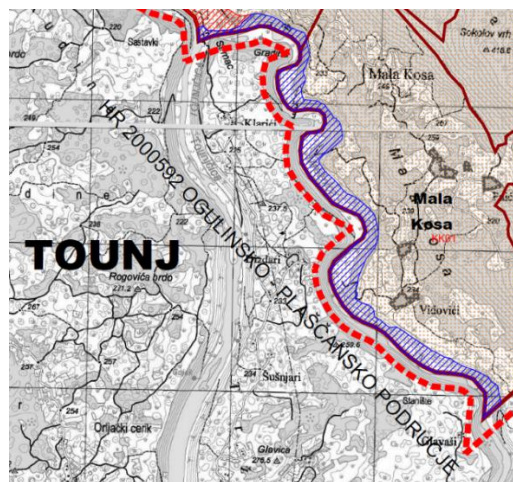
- sedrotvorni travertinski sustavi i slapovi;
- staništa vidre (Lutra lutra);
- vrste riba dunavskog sliva, uključujući vrste ovisne o vrlo čistoj vodi;
- krške podzemne strukture te mikrohabitati u školjkama sedre.

Prirodni krajolik Korane, posebno u dijelu koji prolazi kroz Općinu Barilović, iznimno je očuvan te predstavlja jedan od najvažnijih prirodnih resursa i temelj daljnjeg održivog razvoja.

3. Natura 2000 - Ogulinsko - Plašćansko područje (HR 2000592)

Ogulinsko–Plašćansko područje predstavlja vrijedno ekološko i krajobrazno područje s bogatom biološkom raznolikošću i očuvanim prirodnim staništima. Za općinu Barilović važno je očuvanje vodenih tokova, šumskih kompleksa i tradicijske poljoprivrede, koji zajedno doprinose ekološkoj stabilnosti i kvaliteti života lokalnog stanovništva. Uključivanje ovog područja u ekološku mrežu RH (Natura 2000) omogućuje zaštitu ugroženih vrsta, očuvanje prirodnog pejzaža te razvoj održivih aktivnosti poput ekoturizma i obrazovnih programa u skladu s lokalnim razvojnim planovima.

Slika 24 Ogulinsko-Plašćansko područje



Izvor: <https://zavod-kazup.hr/planovi-ppuo-g/ppuo-barilovic/>

NACIONALNO ZAŠTIĆENA PODRUČJA

Osim europske mreže zaštite, značajan dio prostora općine obuhvaćen je i nacionalnim kategorijama zaštite temeljem Zakona o zaštiti prirode.

Spomenik prirode - Mrežnica-Tounjčica (671,67 ha)

Ovaj kompleks, zbog svojih geomorfoloških i hidroloških osobitosti, proglašen je spomenikom prirode. Posebnu vrijednost predstavlja sustav slapova, sedrotvornih barijera i brzaca te iznimno čista voda koja omogućuje opstanak brojnih rijetkih organizama.

Značajni krajobraz - Donji tok Mrežnice (1401,79 ha)

Ovaj krajobraz obuhvaća širi riječni koridor Mrežnice, kulturno-povijesne elemente i očuvani okoliš visoke krajobrazne vrijednosti. Mrežnica je u ovom dijelu izrazito oblikovana interakcijom prirodnih procesa i tradicionalnog načina korištenja prostora, što doprinosi njenoj posebnoj estetskoj i ekološkoj vrijednosti.

Zaštićena područja Općine Barilović, uključujući dva Natura 2000 područja, spomenik prirode i značajni krajobraz, predstavljaju iznimno bogatstvo prirodnih resursa i ključnu osnovu za zelenu infrastrukturu općine. Očuvanost rijeka, raznolikost prirodnih ekosustava i prisutnost strogo zaštićenih vrsta potvrđuju da Barilović ima jedan od najvrjednijih prirodnih krajolika u Karlovačkoj županiji.

Ovaj sustav zaštićene prirode treba biti temelj svakog budućeg planiranja prostora, razvoja održivog turizma, upravljanja prirodnim resursima i provedbe zelene urbane obnove.

Sukladno članku 124. Zakona o zaštiti prirode, Prostornim planom predviđene su sljedeće planske smjernice, uvjeti i mjere zaštite značajnog krajobraza Korane. Cilj očuvanja ovog područja je zaštita ugroženih vrsta poput potočne mrežne, peša, bjelorepne krkušice, plotice i riječnog raka, kao i njihovih staništa, uključujući vodene tokove s bogatom vegetacijom i sedrotvornim riječnim zajednicama. Posebna pažnja posvećuje se očuvanju iznimne krajobrazne vrijednosti područja, koje je dio Ekološke mreže Republike Hrvatske (Natura 2000). Mjere zaštite uključuju osiguravanje pročišćavanja otpadnih voda, očuvanje ili poboljšanje povoljnih fizikalno-kemijskih svojstava vode, održavanje raznolikosti staništa na vodotocima i povoljne dinamike voda, te izbjegavanje regulacije vodotoka i promjena vodnog režima vodenih staništa. Ove smjernice osiguravaju održivo korištenje i zaštitu prirodnih vrijednosti značajnog krajobraza Korane.

Za sve radnje i zahvate koji bi mogli značajno utjecati na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže, na zaštićenom području potrebno je provesti postupak ocjene prihvatljivosti za ekološku mrežu u skladu s važećim Zakonom o zaštiti prirode i Pravilnikom o ocjeni prihvatljivosti planova, programa i zahvata. Svako građenje, izvođenje radova ili druge intervencije zahtijevaju prethodno pribavljanje uvjeta zaštite prirode i/ili dopuštenja nadležnog tijela državne uprave, sukladno važećim propisima. Pri projektiranju i oblikovanju građevina, osobito onih izvan građevinskih zona naselja, treba koristiti materijale i boje koje su u skladu s prirodnim obilježjima okoline i tradicionalnom arhitekturom.

Na području općine Barilović i u njenoj neposrednoj blizini nalaze se sljedeća zaštićena područja:

- Šifra područja HR2000595, naziv područja Korana, tip lokaliteta B,
- Šifra područja HR2001339, naziv područja Jopića špilja, tip lokaliteta B,
- Šifra područja HR2001391, naziv područja Brebornica, tip lokaliteta B.

Područje Jopića Špilja predstavlja horizontalni speleološki objekt s ulazom u špilju, smješten oko 1 km sjeverno od ceste Karlovac–Slunj, u blizini mjesta Krnjak. Teren je tektonski razlomljen i čini kontaktno područje između propusnih i nepropusnih geoloških naslaga. Četiri potoka oblikovala su složenu mrežu kanala etažnog tipa, ponekad u četiri razine, koje su međusobno snažno povezane i isprepletene, bez izdvajanja u posebne horizonte. Ukupna duljina špilje iznosi 6.564 metra.

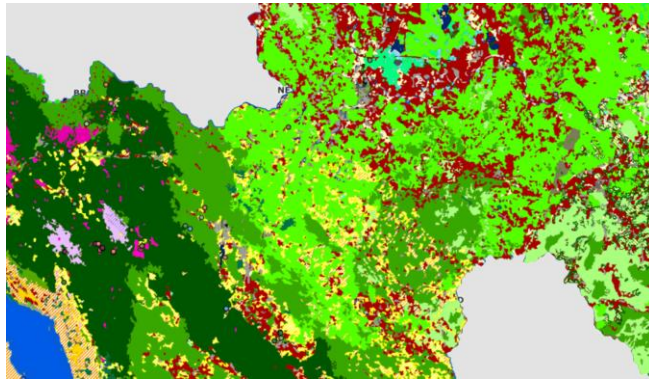
Područje Brebornica smješteno je neposredno uz Jopića Špilju, s njene istočne strane, i čini mali lokalitet sastavljen od livada i potoka, djelomično prekrivenih intenzivnijom vegetacijom. Glavni ciljevi očuvanja u okviru Nacionalne ekološke mreže na ovom području odnose se na zaštitu vrsta *Austroptamobius torrentium* (potočni rak) i *Himantoglossum adriaticum* (jadranska kozonoška). Osim toga, na lokaciji se nalaze i značajne biljne vrste poput *Ophrys apifer* (pčelina kokica), *Orchis purpurea* (grimizni kačun), *Orchis tridentata* (trozubi kačun) te *Orchis ustulata* (medeni kačun), koje doprinose bioraznolikosti i važnosti ovog područja.

6.4.1.2. Analiza očuvanosti i potencijala staništa

Prema Zakonu o zaštiti prirode, stanište predstavlja jedinstvenu funkcionalnu jedinicu kopnenog ili vodenog ekosustava, određenu geografskim, biotičkim i abiotičkim svojstvima, bez obzira radi li se o prirodnom ili poluprirodnom staništu. Sve jedinice istog stanišnog tipa čine jedan stanišni tip. Staništa

u Hrvatskoj kategorizirana su u Nacionalnoj klasifikaciji staništa (Pravilnik o popisu stanišnih tipova i karti staništa, „N.N.“ br. 27/21, 101/22), koja razlikuje 11 glavnih kategorija: Površinske kopnene vode i močvarna staništa (A.), Neobrasle i slabo obrasle kopnene površine (B.), Travnjaci, cretovi i visoke zeleni (C.), Šikare (D.), Šume (E.), Morska obala (F.), More (G.), Podzemlje (H.), Kultivirane nešumske površine i staništa s korovnom i ruderalnom vegetacijom (I.), Izgrađena i industrijska staništa (J.) i Kompleksi staništa (K.). Na temelju ove klasifikacije izrađena je Karta kopnenih nešumskih staništa Republike Hrvatske 2016., koja prostorno prikazuje 155 različitih stanišnih tipova.

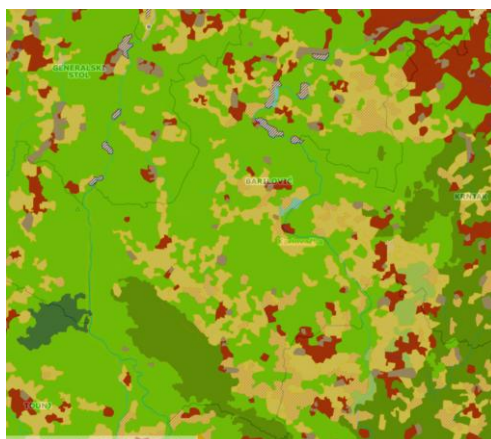
Slika 25 Karta staništa u mjerilu 1:100 000



Izvor: <https://envi.azo.hr/?topic=6>

Na području Općine prevladavaju mozaici kultiviranih površina, livada i poljoprivrednog zemljišta, dok udaljenija područja pretežno šumska. Na području Općine Barilović ne uočava se značajna fragmentacija staništa, niti postoje veći problemi u rasporedu staništa koji bi doveli do fragmentacije populacija ili degradacije ekosustava. Ako se spriječe negativni utjecaji poput sječe i krčenja šuma, krivolova, bespravne gradnje, zahvata na vodotokovima, eksploatacije prirodnih resursa te zagađenja i štetnih emisija, postoji dobra šansa da Općina Barilović ostane važna oaza bioraznolikosti i sigurno stanište za brojne biljne i životinjske vrste.

Slika 26 Karta staništa za općinu Barilović



Izvor: <https://envi.azo.hr/?topic=6>

6.4.2. Analiza utjecaja na bioraznolikost

Bioraznolikost obuhvaća cjelokupnu raznolikost živih organizama unutar ekosustava, uključujući raznolikost unutar vrsta, među vrstama, u životnim zajednicama te među ekosustavima. Republika Hrvatska je potpisnica Konvencije o biološkoj raznolikosti Ujedinjenih naroda (Rio de Janeiro, 1992.), čiji je ključni cilj očuvanje bioraznolikosti. Glavni uzroci njenog smanjenja su promjene u staništima, pretjerano iskorištavanje prirodnih resursa, unošenje stranih vrsta te sekundarna izumiranja. Gubitak bioraznolikosti ima negativne posljedice i za ljude, a jedan od ključnih faktora ugroženosti okoliša povezano je s djelatnostima koje stvaraju pritisak na prirodu, poput industrije, eksploatacije mineralnih resursa, prometa i energetike.

Industrija

Industrijski sektor ima važnu ulogu u razvoju gospodarstva, ali istovremeno značajno utječe na okoliš. Njegove aktivnosti mogu dovesti do zagađenja zraka, tla i voda, stvaranja velikih količina otpada, iscrpljivanja prirodnih resursa te potencijalno izazvati ozbiljne ekološke incidente.

Na području Općine Barilović trenutno posluje 20 aktivnih poduzeća koja djeluju u sektoru prerađivačke industrije (C), što potvrđuje prisutnost malog, ali stabilnog industrijskog segmenta lokalnog gospodarstva. Unatoč postojanju ovih poduzeća, prema podacima Registra onečišćavanja okoliša (ROO), samo je jedna tvrtka evidentirana u kategoriji „Nastanak otpada“, što upućuje na relativno nizak stupanj industrijskog opterećenja okoliša kada je riječ o službeno prijavljenoj količini nastalog ili predanog otpada. Dodatno, važno je naglasiti da prema ostalim kategorijama Registra, uključujući emisije u zrak, emisije u tlo, kao i ispuštanje industrijskih te komunalnih otpadnih voda, niti jedno poduzeće s područja Barilovića nije upisano. Ovakvi podaci ukazuju na to da promatrani dio gospodarstva načelno ne predstavlja značajniji izvor okolišnih pritisaka prema službenim evidencijama, premda je i dalje važno sustavno pratiti potencijalne utjecaje radi očuvanja kvalitete okoliša i održivog razvoja Općine.

Tablica 16 Poslovni subjekti, vrste i količine otpada

Naziv organizacijske jedinice na lokaciji	Grad/naselje organizacijske jedinice	NKD djelatnost (šifra)	Naziv otpada	Opasan/neopasan otpad	Nastalo (t)
Toner d.o.o.	Barilović	25.73	emulzije i otopine za strojnu obradu, koje ne sadrže halogene	Opasan	1,4
Toner d.o.o.	Barilović	25.73	ambalaža koja sadrži ostatke opasnih tvari ili je onečišćena opasnim tvarima	Opasan	0,012

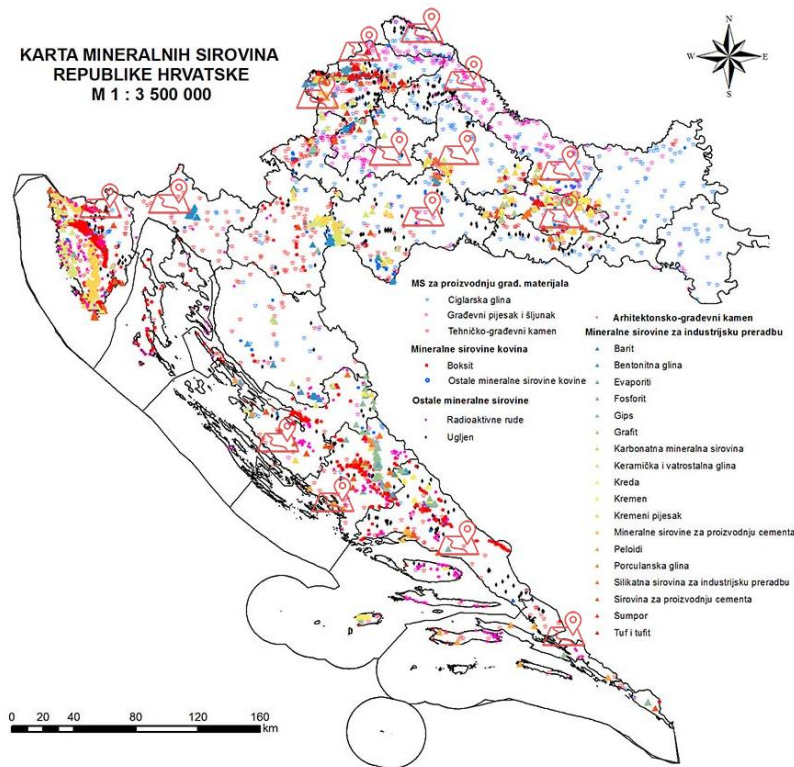
Izvor: Registar onečišćavanja okoliša

Eksploatacija mineralnih sirovina

Mineralne sirovine čine temelj gotovo svih gospodarskih aktivnosti, od građevinarstva i industrijske proizvodnje do energetike i tehnološkog razvoja. U suvremenom društvu njihova je uloga dodatno naglašena jer stalni napredak industrije i modernih tehnologija zahtijeva sve veće količine kvalitetnih resursa. Budući da se radi o neobnovljivim prirodnim dobrima, čije su rezerve ograničene i prostorno

vezane uz određena geološka područja, njihovo je korištenje nužno usklađivati s načelima održivosti. Eksploatacija mineralnih sirovina može imati značajne posljedice na prostor, prirodu i sigurnost okoliša, uključujući promjene u krajobrazu i pritiske na ekosustave. Zbog toga je od ključne važnosti odgovorno planiranje i upravljanje eksploatacijom, s naglaskom na racionalno korištenje resursa, sanaciju prostora nakon vađenja te očuvanje okolišne kvalitete i krajobraznih vrijednosti.

Slika 27 Karta mineralnih sirovina Republike Hrvatske



Izvor: Hrvatski geološki institut

Eksploatacijsko polje Barilović nalazi se na području Općine Barilović neposredno uz županijsku cestu ŽC3185. Od mjesta Barilović EP je udaljeno oko 1,5 km u smjeru jugozapada, a od obližnjeg naselja Šćulac oko 500 m istočno. Neposredno uz južnu granicu eksploatacijskog polja, odijeljeno županijskom cestom ŽC3185, protječe rijeka Korana. Obuvat EP „Barilović“ utvrđen je u iznosu od 13,01 ha, prema MINGOR. Prema prostorno planskoj dokumentaciji Karlovačke županije maksimalna površina iznosi 13,6 ha. Ležište tehničko-građevnog kamena Barilović smješteno je u naslagama jurske starosti (mikriti, oomikriti i dolomiti). Vapnenci koji se nalaze unutar ležišta djelomično su zahvaćeni dolomitizacijom. Pridobiveni tehničko-građevni kameni pogodan je za korištenje kao agregat za asfaltbetone ili za bitumenizirane slojeve u cestogradnji, za izgradnju i održavanje gospodarskih cesta i slično. Najveća godišnja količina eksploatacije mineralne sirovine na EP Barilović utvrđena je u iznosu od 150 000 m³, dok najmanja količina iznosi 75 000 m³.²⁵

²⁵ Rudarsko-geološka studija Karlovačke županije, 2024.

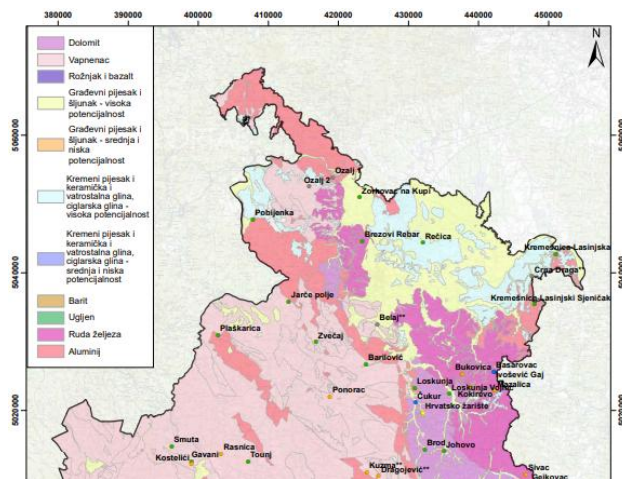
Slika 28 Eksploatacijsko polje u Bariloviću



Izvor: <https://www.hgi-cgs.hr/geoloske-karte/> i Radio Mrežnica

Neaktivni kop TGK-vapnenca Belaj nalazi se u blizini malog naselja Belaj, koje administrativno pripada Općini Barilović. Naselje Belaj udaljeno je oko 6 km jugoistočno od Duge Rese.

slika 29 Geološka potencijalnost Karlovačke županije



Izvor: Rudarsko-geološka studija Karlovačke županije

Energetika

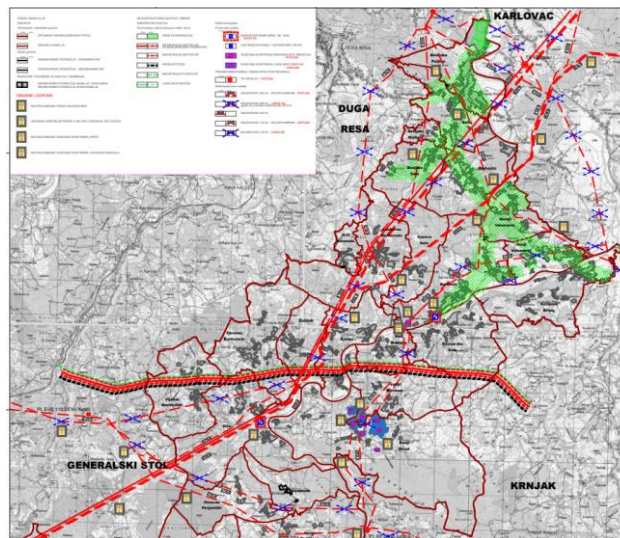
Energetski sektor ima presudnu ulogu u funkcioniranju suvremenog gospodarstva, razvoju industrije te svakodnevnom životu stanovništva. Istovremeno, način na koji se energija proizvodi, distribuira i troši značajno utječe na okoliš. Emisije stakleničkih plinova, onečišćujuće tvari, nusproizvodni otpad te rizici od mogućih nezgoda ili kvarova pokazuju koliko je energetika osjetljivo područje koje zahtijeva odgovorno upravljanje. Zbog toga se sve veći naglasak stavlja na razvoj i korištenje obnovljivih izvora energije, poput sunca, vjetera, biomase i geotermalnih izvora, koji omogućuju smanjenje negativnih utjecaja na okoliš i jačaju otpornost zajednice. Paralelno s time, povećanje energetske učinkovitosti, u industriji, zgradarstvu, prometu i javnoj infrastrukturi, ključan je korak prema smanjenju potrošnje energije, uštedi resursa i ostvarenju dugoročne energetske neovisnosti. Održivi pristup energetici, koji uravnotežuje razvoj, sigurnost opskrbe i zaštitu okoliša, predstavlja jedan od temelja modernog i održivog društvenog napretka.

Elektrodistributivna mreža Karlovačke županije organizirana je kroz dva distribucijska područja HEP, Operatora distribucijskog sustava d.o.o., čime se osigurava stabilna opskrba električnom energijom na cijelom prostoru županije. Sjeverni i središnji dio županije nalazi se u nadležnosti Elektre Karlovac, koja

pokriva približno 4.300 km² i opslužuje oko 175.000 stanovnika. Preostali dio, uključujući južne dijelove županije, grad Slunj i pripadajuće općine, pripada distribucijskom području Elektrolike Gospić. Takva podjela omogućuje učinkovitije upravljanje mrežom, brže rješavanje kvarova i bolje planiranje investicija.

S obzirom na povremene izazove u osiguranju dostatnih količina električne energije na nacionalnoj razini, posebno u razdobljima povećane potrošnje, dio potreba pokriva se uvozom energije. To dodatno naglašava potrebu za razvojem lokalnih izvora obnovljive energije, jačanjem energetske infrastrukture te povećanjem energetske učinkovitosti u javnom, komunalnom i privatnom sektoru, kako bi se smanjila ovisnost o vanjskim izvorima i povećala dugoročna energetska sigurnost.

Slika 30 Energetski sustav Općine Barilović



Izvor: <https://zavod-kazup.hr/planovi-ppuo-g/ppuo-barilovic/>

Potencijal obnovljivih izvora energije na području Karlovačke županije proizlazi iz njezinih bogatih prirodnih resursa i raznolikih krajobraznih obilježja. Zahvaljujući povoljnoj geografskoj poziciji, županija raspolaže značajnim mogućnostima korištenja gotovo svih vrsta obnovljivih izvora energije, uključujući energiju Sunca, snagu lokalnih vodotoka, biomasu te potencijal geotermalnih izvora. Ovakva raznolikost omogućuje razvoj fleksibilnog, održivog i decentraliziranog energetskeg sustava.

Na području županije već su prisutni različiti oblici OIE infrastrukture, poput hidroelektrana koje koriste bogatu riječnu mrežu, sunčanih elektrana koje sve više doprinose lokalnoj proizvodnji električne energije te postrojenja na biomasu koja iskorištavaju šumske i poljoprivredne resurse. Ovi postojeći kapaciteti potvrđuju da Karlovačka županija ima temelje za daljnje širenje obnovljivih izvora energije, što predstavlja važan korak prema povećanju energetske neovisnosti, smanjenju emisija stakleničkih plinova i jačanju otpornosti lokalnih zajednica na energetske i klimatske izazove. Općina Barilović već je prepoznala ovu priliku te je u svaki od projekata za sve planirane građevine, komunalne i društvene namjene, uključila male foto naponske elektrane na krovovima kao i dizalice topline, kako bi svi objekti bili što energetske neovisniji.

Središnjim područjem Karlovačke županije prolazi Jadranski naftovod u duljini 48,90 km. Naftovod prolazi u smjeru istok - zapad prolazi, a dio je trase Jadranskog naftovoda (JANAF) 36" Omišalj - Sisak

(Ø914 mm, 75 bara). Naftovod prolazi preko područja općina Bosiljevo, Generalski Stol, Barilović, Krnjak i Vojnić.

6.5. Analiza opterećenja okoliša

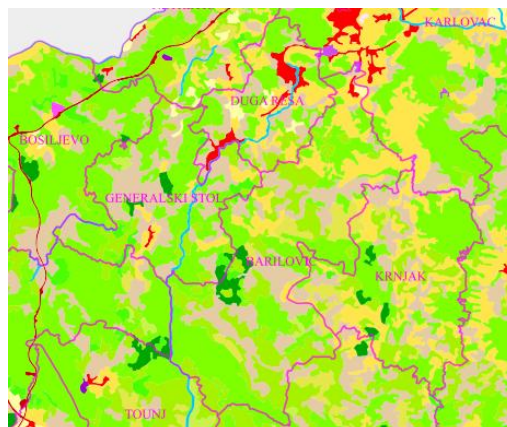
Zakon o zaštiti okoliša definira opterećivanje okoliša kao svaki zahvat ili posljedicu djelovanja koja, samostalno ili u kombinaciji s drugim aktivnostima, može uzrokovati onečišćenje, narušavanje kvalitete okoliša, nastanak štete, povećanje ekološkog rizika ili umanjeње mogućnosti korištenja prostora. Takva opterećenja mogu se očitovati kroz emisije različitih tvari i njihovih pripravaka, kao i kroz djelovanje fizikalnih i bioloških čimbenika poput buke, topline, svjetlosti i drugih oblika utjecaja koji negativno djeluju na sastavnice okoliša. Nadalje, pojedine djelatnosti ili procesi, svojom prirodom ili obujmom, mogu predstavljati potencijalnu opasnost za stabilnost ekosustava i kvalitetu života stanovništva.

U kontekstu Općine Barilović, nužno je sagledati širok spektar čimbenika koji doprinose opterećenju okoliša. U nastavku se stoga detaljno analizira struktura i način korištenja zemljišta, razina izloženosti buke i svjetlosnom onečišćenju, kvaliteta zraka, sustav gospodarenja otpadom te specifične ekološke prijetnje i rizici prisutni na području općine. Takav sveobuhvatan pristup omogućuje uočavanje glavnih izvora pritisaka na okoliš, ali i postavljanje temelja za planiranje mjera kojima će se unaprijediti kvaliteta prirodnih resursa, očuvati ekosustavi i osigurati održiv razvoj lokalne zajednice.

6.5.1. Promjene u namjeni zemljišta i prostornom uređenju

Za potrebe analize pokrova i promjena u korištenju zemljišta korištena je digitalna baza podataka CORINE Land Cover (CLC) Hrvatska, koja predstavlja najrelevantniji izvor podataka o zemljišnom pokrovu na razini Europske unije. Ova baza omogućuje uvid u stanje i promjene korištenja zemljišta u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 1980. do 2018. godine, koristeći jedinstvenu metodologiju i nomenklaturu, što osigurava potpunu usporedivost i homogenost podataka među državama članicama EU. CLC sustav nastao je u sklopu programa Europske unije CORINE (COoRdination of INformation on the Environment), koji je uspostavljen kako bi se osigurala kvalitetna, dosljedna i standardizirana baza informacija o okolišu i prirodnim resursima. Danas se smatra referentnim skupom podataka za sve vrste prostornih, okolišnih i teritorijalnih analiza na europskoj razini.

Slika 31 Pokrov na području Općine Barilović



Izvor: CORINE Land Cover

Izrada CLC baze temelji se na vizualnoj interpretaciji satelitskih snimaka prema propisanoj metodologiji, čime se dobivaju detaljni i pouzdani vektorski podaci o zemljišnom pokrovu. Korištena nomenklatura obuhvaća 44 klase zemljišnog pokrova, raspoređene u tri hijerarhijske razine, koje omogućuju različite dubine analize, od općeg prikaza osnovnih kategorija korištenja prostora do vrlo preciznih i specifičnih tipova pokrova. Ovakav pristup omogućuje praćenje dugoročnih trendova, detektiranje promjena u krajobrazu te analizu antropogenih i prirodnih utjecaja na prostor, što ga čini nezamjenjivim alatom u izradi strateških i planskih dokumenata, uključujući i Strategiju zelene urbane obnove Općine Barilović.

Na području Općine se evidentira 13 različitih klasa zemljišnog pokrova prema standardiziranoj CLC nomenklaturi. Struktura korištenja zemljišta pokazuje izrazitu dominaciju šumskih i poluprirodnih područja, što potvrđuje prepoznatljiv prirodni karakter općine. Najveću površinu zauzimaju zemljišta u sukcesiji, površine u procesu prirodnog zarastanja s ukupno 4.156,17 ha, što ukazuje na depopulacijske trendove i smanjenu poljoprivrednu aktivnost u dijelovima općine. Slijede bjelogorične šume koje se protežu na impresivnih 6.049,71 ha, čineći najznačajniji šumski resurs Barilovića, te pretežno poljoprivredna zemljišta sa značajnim udjelom prirodnog pokrova s 3.494,09 ha, što odražava mješoviti karakter ruralnog krajolika.

Poljoprivredne zone dodatno uključuju 2.104,51 ha mozaika poljoprivrednih površina, 994,27 ha pašnjaka, te manju površinu nenavodnjavanog oraničnog zemljišta (49,1 ha), što potvrđuje da se poljoprivreda odvija u heterogenim i razmjerno fragmentiranim prostornim cjelinama. Udio urbaniziranih područja iznimno je malen: nepovezana gradska područja zauzimaju tek 52,89 ha, industrijski i komercijalni objekti 34,67 ha, dok su gradilišta evidentirana na 161,34 ha, što upućuje na vrlo ograničenu izgrađenost i relativno nizak intenzitet urbanog razvoja. Vodotoci zauzimaju 103,07 ha, potvrđujući važnost riječnih sustava, posebice Korane i Mrežnice, u oblikovanju prostornih i ekoloških obilježja općine.

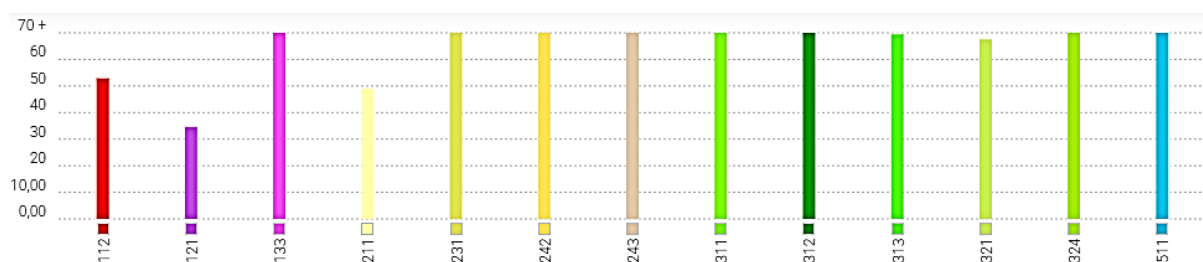
Tablica 17 Popis klasa površina na području Općine Barilović

Kod klase	Naziv klase	Površina (ha)
112	Nepovezana gradska područja	52,89
121	Industrijski ili komercijalni objekti	34,67
133	Gradilišta	161,34
211	Nenavodnjavano obradivo zemljište	49,1
231	Pašnjaci	994,27
242	Mozaik poljoprivrednih površina	2.104,51
243	Pretežno poljoprivredno zemljište, sa značajnim udjelom prirodnog biljnog pokrova	3.494,09
311	Bjelogorična šuma	6.049,71
312	Crnogorična šuma	282,83
313	Mješovita šuma	69,42
321	Prirodni travnjaci	67,57
324	Sukcesija šume (zemljišta u zarastanju)	4.156,17
511	Vodotoci	103,07

Izvor: <http://corine.haop.hr/dash-municipality/00078>

Ovakva raspodjela zemljišnog pokrova pokazuje da je Barilović pretežito šumsko i prirodno područje, s velikim ekološkim vrijednostima i visokim potencijalom za razvoj održivih oblika turizma, ruralnog razvoja i očuvanja bioraznolikosti, uz istodobno vrlo ograničen stupanj urbanizacije i gospodarskog opterećenja prostora.

Grafikon 2 Grafički prikaz površina prema zastupljenosti CLC klasa na 3. razini klasifikacije (zadnja referentna godina)



Izvor: <http://corine.haop.hr/dash-municipality/00078>

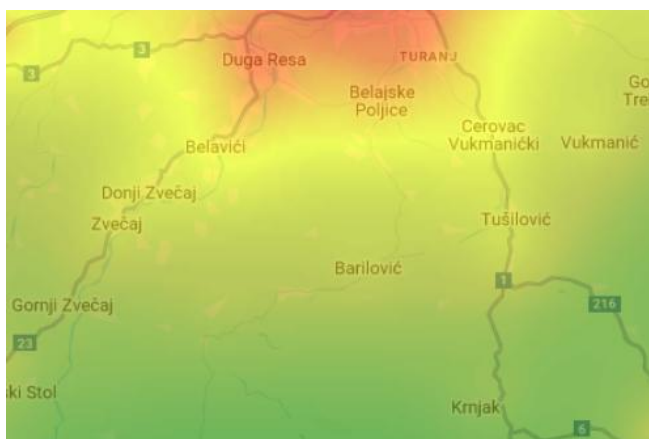
6.5.2. Zaštita od buke

Zakon o zaštiti od buke („N.N.“ br. 90/09., 55/13., 153/13., 41/16., 114/18., i 14/21.) definira buku okoliša kao svaki neželjeni ili potencijalno štetan zvuk u vanjskom prostoru koji nastaje kao posljedica ljudske aktivnosti. Ona uključuje zvukove koje emitiraju različiti izvori prometa - cestovni, željeznički, zračni, pomorski i riječni - kao i postrojenja te zahvati za koje je, sukladno propisima o zaštiti okoliša, potrebno ishoditi rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša ili procjeni utjecaja na okoliš. Buka postaje štetna za zdravlje kada njezina razina premašuje dopuštene vrijednosti, koje su propisane ovisno o vrsti izvora, lokaciji i dobu dana u kojem se pojavljuje. U tom smislu, zakon jasno regulira prihvatljive granice kako bi se zaštitio životni prostor, kvaliteta okoliša i zdravlje stanovništva. Prema istom Zakonu, odgovornost za provedbu zaštite od buke imaju tijela državne uprave, jedinice lokalne i regionalne samouprave te pravne i fizičke osobe koje obavljaju registrirane djelatnosti. Također, gradovi s više od 100.000 stanovnika dužni su izraditi strateške karte buke i pripadajuće akcijske planove. Stoga, za područje Općine Barilović nisu izrađene strateške karte buke. Način života i gospodarske prilike su takve da nije za očekivati značajno povećanje razine buke na području Općine Barilović u periodu do 2030. godine.

6.5.3. Svjetlosno onečišćenje

Svjetlosno onečišćenje predstavlja globalni problem koji ima ekonomske, sigurnosne i zdravstvene posljedice za ljude te negativno utječe na okoliš. Najčešće se očituje kroz povećanu osvjetljenost noćnog neba, uzrokovanu pretjeranom i nepravilnom uporabom umjetne rasvjete, pri čemu se svjetlost raspršuje u atmosferi i okolišu, uzrokujući štetne učinke na ljude i prirodu. Prema Zakonu o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja („N.N.“ br. 14/19), ovakvo onečišćenje definira se kao promjena razine prirodne noćne svjetlosti uzrokovana umjetnim izvorima, koja može štetiti zdravlju, ometati sigurnost u prometu, utjecati na migraciju i život životinja, narušavati rast biljaka, remeti prirodnu ravnotežu, ometati astronomsku promatranje te nepotrebno trošiti energiju i narušavati noćni krajobraz.

Slika 32 Svjetlosno onečišćenja na području Općine Barilović



Izvor: www.lightpollutionmap.info

Na području Općine Barilović svjesno se radi na smanjenju svjetlosnog onečišćenja kroz racionalnu i učinkovitu uporabu rasvjetnih tijela. Posebna pažnja posvećuje se primjeni energetske učinkovite LED javne rasvjete koja je pravilno postavljena tako da osvjetljava samo površine koje trebaju biti osvijetljene, bez rasipanja svjetla u okolinu. Edukacija lokalnog stanovništva i svih relevantnih sudionika također je važna kako bi se spriječile nepotrebne i štetne emisije svjetlosti te očuvalo noćno nebo. Kontinuiranim ulaganjima u modernizaciju javne rasvjete, Općina Barilović nastoji smanjiti negativne učinke svjetlosnog onečišćenja, čime doprinosi očuvanju prirodnog okoliša i kvalitete života svojih stanovnika. U Provedbenom programu Općine za razdoblje od 2025. do 2029. godine navedeno je da se očekuje postavljanje još ukupno 250 novih rasvjetnih tijela do svibnja 2029. godine, čime će se dodatno poboljšati kvaliteta i učinkovitost javne rasvjete. Iz prikazane slike jasno je da je većina teritorija Općine Barilović slobodna od svjetlosnog onečišćenja. Ono se pojavljuje uglavnom u sjevernom dijelu općine bliže većim gradovima Dugoj Resi i Karlovcu.

Tablica 18 Mjera 5.1. Unapređenje komunalne infrastrukture

Pokazatelj rezultata	Početna vrijednost	Ciljane vrijednosti				
	2025.	2026.	2027.	2028.	2029.	
5.1.-1. Broj postavljenih rasvjetnih tijela	210	220	230	240	250	

Izvor: Provedbeni program Općine Barilović za razdoblje 2025. do 2029. godine

6.5.4. Zrak

Prema Zakonu o zaštiti zraka („N.N.“ br. 127/19., 57/22. 136/24), Ministarstvo zaštite okoliša i zelene tranzicije godišnje izrađuje Izvješće o praćenju kvalitete zraka u Republici Hrvatskoj, uključujući popis kategorija kvalitete zraka. Praćenje kvalitete zraka provodi se na državnoj i lokalnoj razini putem mreže mjernih postaja, koja obuhvaća državnu mrežu za trajno praćenje te lokalne mreže u županijama i gradovima, uključujući i postaje posebne namjene. U područjima gdje kontinuirana mjerenja nisu obavezna, ocjena kvalitete zraka temelji se na indikativnim mjerenjima, modeliranju te stručnoj i objektivnoj procjeni stručnjaka, koji donosi zaključke na temelju svih dostupnih podataka i analiza.

Općina Barilović, smještena unutar Karlovačke županije, pripada zoni 3 - Lika, Gorski kotar i Primorje. Prema analizi rezultata mjerenja kvalitete zraka u 2023. godini, sve zone i aglomeracije unutar ove zone ispunjavaju granične vrijednosti za 1-satne koncentracije dušikovog dioksida (NO₂). Također, nije zabilježeno prekoračenje granične vrijednosti za srednju godišnju koncentraciju NO₂ u zaštiti zdravlja ljudi, čime je zrak u Općini Barilović ocijenjen kao I. kategorije kvalitete. Isto tako, i koncentracija prizemnog ozona (O₃) zadovoljava standarde I. kategorije kvalitete zraka, što ukazuje na vrlo dobru kakvoću zraka u ovom području.

6.5.5. Gospodarenje otpadom

Zakonom o gospodarenju otpadom (NN 84/21) propisane su obaveze i odgovornosti jedinica lokalne samouprave, odnosno njihovih izvršnih tijela, koja su dužna na svom području osigurati sljedeće: pružanje javne usluge prikupljanja miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada; odvojeno prikupljanje problematičnog otpada, papira, metala, stakla, plastike, tekstila te krupnog komunalnog otpada; sprječavanje i uklanjanje nezakonito odbačenog otpada; provedbu Nacionalnog plana gospodarenja otpadom; izradu i provedbu lokalnih planova gospodarenja otpadom; provođenje edukativno-informativnih aktivnosti za stanovništvo; organizaciju akcija prikupljanja otpada; predaju miješanog komunalnog otpada u odgovarajući centar za gospodarenje u skladu s Nacionalnim planom; te zatvaranje i prestanak rada odlagališta koja upravlja pravna osoba u vlasništvu jedinice lokalne samouprave.

Plan gospodarenja otpadom Općine Barilović za period 2017.-2022. godine usvojen je na 8. sjednici Općinskog vijeća održanoj 17. kolovoza 2018. godine i objavljen je u Službenom glasniku Općine Barilović br. 3/18. Karlovačka županija dala je suglasnost na Plan gospodarenja otpadom Općine Barilović za period 2017.-2022. godine. Na području Općine Barilović javnu uslugu sakupljanja komunalnog otpada obavlja trgovačko društvo Srnar d.o.o. iz Barilovića. Na području Općine Barilović ne postoji odlagalište otpada te se sav miješani komunalni otpad odvozi u Grad Karlovac na odlagalište otpada „Ilovac“. Općina Barilović ima jedno mobilno reciklažno dvorište te izrađenu urbanističko provedbenu dokumentaciju za izgradnju reciklažnog dvorišta u komunalno servisnoj zoni u Kosijerskom Selu.

Tablica 19 Količine ukupno sakupljenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge u 2023. godini

	Količine ukupno sakupljenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge u 2023. godini			Mobilno reciklažno dvorište	Davatelj javne usluge prikupljanja otpada
	Ukupno sakupljeno komunalni otpad	Miješani komunalni sakupljeni otpad	Odvojeno sakupljeni komunalni otpad		
Općina Barilović	359,55	313,35	46,2	Da - nema podataka o količini	SRNAR d.o.o.

Izvor: ROO

Količine ukupno sakupljenog komunalnog otpada na području Općine Barilović tijekom 2023. godine:

- Ukupno sakupljeno komunalnog otpada u sklopu javne usluge: 359,55 t

- Odvojeno sakupljeni komunalni otpad: 46,2 t
- Miješani komunalni otpad: 313,35 t

Tijekom 2023. godine na području Općine Barilović evidentirane su tri lokacije na kojima se nalazi odbačeni otpad koje su sanirane tijekom godine. U 2023. godini provedena je podjela promotivnih letaka mještanima u sklopu provedbe izobrazno-informativnih aktivnosti na području Općine Barilović.

Tablica 20 Količine ukupno sakupljenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge u 2023. godini

Komunalna tvrtka koja sakuplja otpad s područja grada /općine	Broj stanovnika obuhvaćen skupljanjem	Ključni broj otpada	Naziv otpada	Ukupno sakupljeno (preuzeto) u 2024. godini u tonama
BARILOVIĆ SRNAR d.o.o. Barilović 86	2666	200301	Komunalni otpad	416,27
		150101	Papir	14,66
		150107	Staklo	27,8
		150102	Plastika	39,02

Izvor: Izvješće o provedbi plana gospodarenja otpadom Općine Barilović za 2024. godinu

Tijekom 2024. godine Općina Barilović je u 5 navrata intervenirala u prostoru na način da je komunalno poduzeće SRNAR d.o.o. saniralo nelegalno odbačeni otpad u prirodu. Radilo se o odbačenom glomaznom otpadu koji je razvrstan i teren je saniran na način da je nasipan zemljom i zasijana je trava. Sveukupno se procjenjuje da je odvojeno cca 3 tone automobilskih guma i starih kućanskih aparata.

Sustav gospodarenja komunalnim otpadom na području Općine Barilović nastoji slijediti ekološka načela i kriterije kojima se pokušava postići najviši stupanj odvojenog prikupljanja pojedinih komponenti komunalnog otpada čime se ostvaruju višestruko korisni učinci: materijalno iskorištavanje otpadnih tvari: papir, plastika, biorazgradive tvari, staklo i ostalo, odvajanje opasnih tvari iz komunalnog otpada ostvarujući pritom bitno smanjenje nepovoljnih svojstava ostatnog otpada, smanjenje volumena i mase ostatnog otpada kojeg treba zbrinuti.

6.5.6. Ekološke prijetnje i rizici

Smanjenje rizika od katastrofa od izuzetnog je značaja za pojedince, zajednice, države i globalnu sigurnost. Katastrofe, bez obzira na njihov uzrok, mogu prouzročiti ozbiljne posljedice po ljudske živote, gospodarstvo, infrastrukturu i okoliš. Kako bi se spriječilo nastajanje novih ili smanjili postojeći rizici, nužno je učinkovito upravljanje rizicima. Pravovremeno planiranje i priprema omogućuju ublažavanje posljedica katastrofa, osiguravaju sigurnost, kontinuitet poslovanja te jačaju otpornost zajednica. Procjena rizika od katastrofa za Republiku Hrvatsku predstavlja temeljni dokument na kojem se temelji izrada ostalih strateških dokumenata u sustavu upravljanja rizicima od katastrofa.²⁶

²⁶ Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora. Narodne novine broj 29/83, 36/85, 42/86, 76/07, 153/13

Tablica 21 Popis elementarnih nepogoda na području općine Barilović

Godina / datum	Vrsta elementarne nepogode	Iznos štete
13.–14. rujna 2014. (proglašena 16.9.2014.)	Poplava	178.588,63 €
28. travnja – 2. svibnja 2016. (proglašena 13.5.2016.)	Mraz	191.191,75 €
2017.	Tuča	419.796,95 €
29. prosinca 2020.	Potres	168.823,41 €
27. travnja 2021.	Mraz	170.681,53 €

Izvor: Procjena rizika od velikih nesreća, Općina Barilović-2022

Tijekom posljednjeg desetljeća područje Općine Barilović više je puta bilo pogođeno različitim vrstama elementarnih nepogoda koje su ostavile značajne materijalne posljedice na infrastrukturi, poljoprivredi i imovini stanovništva. Prva evidentirana nepogoda u tom razdoblju bila je poplava u rujnu 2014. godine, za koju je procijenjena šteta iznosila 178.588,63 eura. Uslijedio je snažan mraz koji je zahvatio područje između 28. travnja i 2. svibnja 2016. godine te uzrokovao štetu u vrijednosti od 191.191,75 eura. Godinu 2017. obilježila je tuča, najrazornija u navedenom razdoblju, s procijenjenom štetom od čak 419.796,95 eura. Potres koji je pogodio šire područje 29. prosinca 2020. godine ostavio je dodatne posljedice u iznosu od 168.823,41 eura. Posljednja evidentirana nepogoda ponovno je bio mraz, 27. travnja 2021. godine, s procijenjenom štetom od 170.681,53 eura.

Temeljne mjere za zaštitu stanovništva te očuvanje prirodnih i materijalnih vrijednosti od prirodnih i drugih nesreća integrirane su u prostorni plan Općine. U tim se odredbama precizno određuju prostori namijenjeni gradnji, kao i zone u kojima je izgradnja ograničena ili potpuno zabranjena. Plan propisuje i ključne uvjete gradnje, poput dozvoljene gustoće izgrađenosti, načina smještaja građevina, njihovih maksimalnih visina te potrebnih razmaka između objekata kako bi se smanjili rizici i osigurala viša razina sigurnosti. Uz te prostorne smjernice, značajnu ulogu u smanjenju rizika imaju i kvalitetno planirani prometni i infrastrukturni sustavi, koji omogućuju bolju dostupnost, bržu reakciju u hitnim situacijama i općenito višu razinu sigurnosti u prostoru.

6.6. Analiza prirodnih elemenata

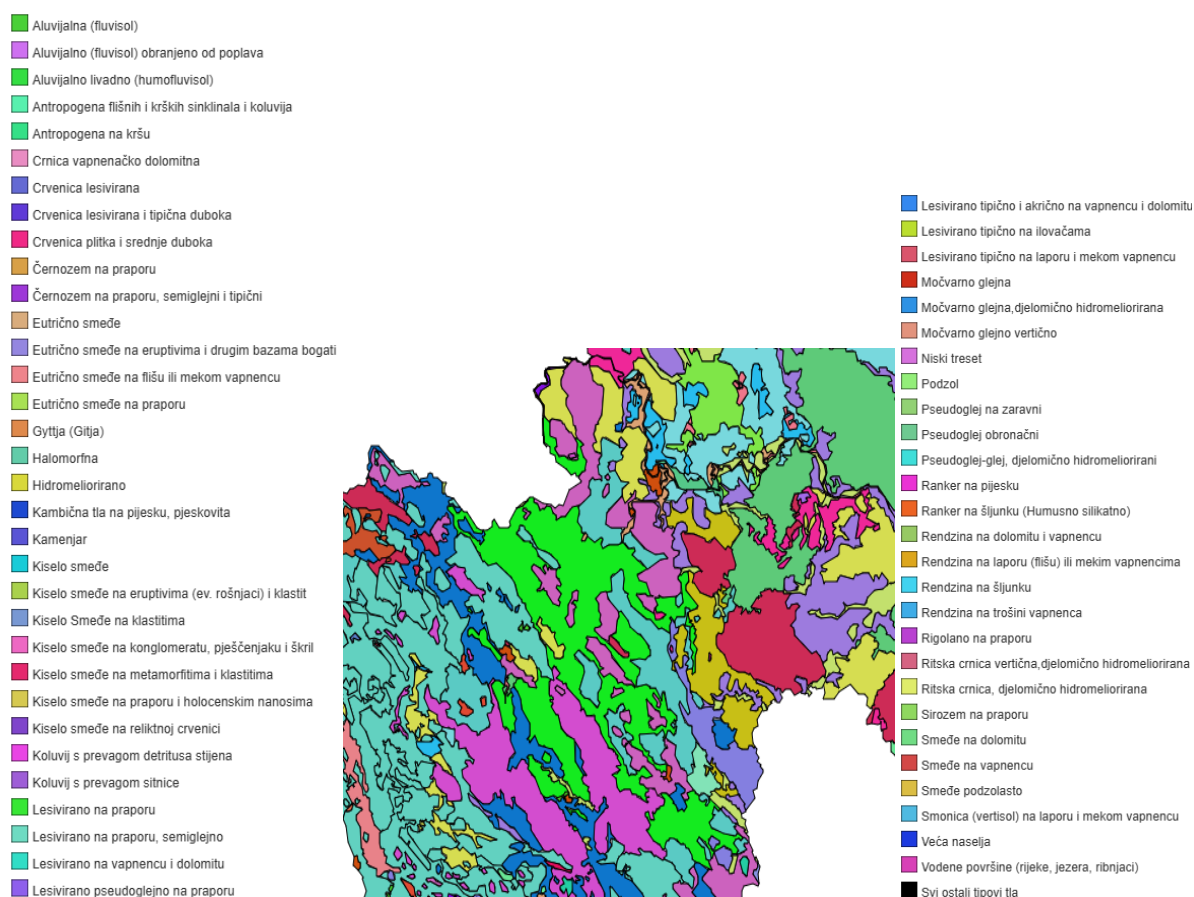
Tlo, vodni resursi i šumski ekosustavi predstavljaju temeljna prirodna bogatstva Republike Hrvatske te čine ključne preduvjete za stabilan i održiv razvoj. Međutim, zbog sve intenzivnije urbanizacije, rasta gospodarstva i širenja ljudskih aktivnosti, ovi su resursi pod sve većim pritiskom. Njihova degradacija može imati dalekosežne posljedice, od smanjenja poljoprivredne produktivnosti, narušavanja kvalitete voda i gubitka bioraznolikosti do slabljenja otpornosti ekosustava na klimatske promjene. Stoga je odgovorno upravljanje tlom, vodama i šumama, kao i njihova učinkovita zaštita, nužan preduvjet za ravnotežu između gospodarskog rasta, očuvanja okoliša i kvalitete života stanovništva. U nastavku se daje pregled stanja ovih ključnih prirodnih sastavnica prostora te izazova s kojima se suočavaju.

6.6.1. Tlo

Tlo je jedan od najvrjednijih, ali i najugroženijih prirodnih resursa, čija se obnova odvija izuzetno sporo te ga stoga smatramo praktično neobnovljivim. Ono obavlja niz ključnih ekoloških funkcija: omogućuje proizvodnju hrane i biomase, služi kao izvor sirovina, regulira cikluse vode i hranjivih tvari, te predstavlja najveći globalni rezervoar ugljika, čime ima presudnu ulogu u ublažavanju klimatskih promjena. Zdravlje tla izravno utječe na bioraznolikost, održivost ekosustava i stabilnost prirodnih procesa.

Svojstva tla na području Općine Barilović rezultat su međudjelovanja reljefa, geološke podloge, hidroloških uvjeta i klimatskih obilježja ovoga dijela Karlovačke županije. Raznolikost nadmorskih visina, prisutnost riječnih dolina te utjecaj površinskih i podzemnih voda oblikovali su mozaik pedoloških tipova koji pokrivaju područje općine. Ovi pedološki uvjeti utječu na način korištenja zemljišta, poljoprivredne mogućnosti, rasprostranjenost šumskih zajednica i opću ekološku stabilnost prostora. Upravo zbog toga, očuvanje kvalitete tla i njegovo održivo upravljanje jedno je od temeljnih polazišta dugoročnog planiranja razvoja Općine Barilović.

Slika 33 Pedološka karta područja Karlovačke županije



Izvor: www.obz.hr

Pet dominantnih pedosistematskih jedinica obuhvaća čak 53 % ukupnog poljoprivrednog zemljišta županije, a njihov raspored daje uvid u potencijale i ograničenja korištenja tla.

Najzastupljenija su lesivirana tipična i akrična tla na vapnencu i dolomitu (13 %), karakteristična za brdsko-krška područja, s umjerenim ograničenjima za poljoprivredu, ali pogodna za šumske ekosustave i trajne travnjake. Kiselo smeđe tlo na reliktnoj crvenici (12 %) ukazuje na staru pedogenezu i pogodnije

je za šumske zajednice nego za intenzivnu obradu. Pseudoglej obronačni (11 %) javlja se na nagnutim terenima s povremenim zadržavanjem vode, što može ograničiti obradivost, ali podržava pašnjake i šumske površine. Rendzine na laporu, flišu i mekim vapnencima (10 %) dubinski su pliće i često skeletne, ali pogodne za voćarstvo, vinogradarstvo i određene vrste travnjaka. Močvarna glejna tla, djelomično hidromeliorirana (7 %), vezana su uz poplavne zone i doline vodotoka, a nakon uređenja mogu imati značajan poljoprivredni potencijal.

Iako su ovi podaci prikazani na razini županije, oni se u velikoj mjeri odražavaju i na prostoru Općine Barilović, gdje kombinacija karbonatne podloge, izražene reljefnosti i riječnih dolina stvara raznoliku mozaiknu pedološku sliku. Sporiji razvoj tala na kršu, plodniji naplavni kompleksi u dolinama i kiselija tla na zaravnima utječu na današnje korištenje zemljišta, ali i na mogućnosti njegovog budućeg planiranja u okviru održivog razvoja.²⁷

Tablica 22 Poljoprivredne površine na području Općine Barilović

JLS	Ukupna poljoprivredna površina (ha)	Ukupan broj parcela u ARKOD-u	Livade (ha)	Voćnjaci (ha)	Vinogradi (ha)	Maslinici	Pašnjaci (ha)	Oranice (ha)
Barilović	1.369,40	2.740	354,60	121,94	1,52	n/p	257,96	627,87

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede

6.6.2. Vodna infrastruktura

Kako bi se omogućilo učinkovitije upravljanje vodnim resursima na području Republike Hrvatske, vodne površine se klasificiraju prema jasno definiranim prostornim cjelinama. Sukladno Zakonu o vodama (NN 66/19, 84/21, 47/23), vode se kategoriziraju prema pripadnosti vodnom području, području podsliva, području malog sliva te pripadajućem sektoru.²⁸ Ovakva podjela omogućava sustavno praćenje stanja voda, planiranje zaštite od poplava, racionalno korištenje vodnih resursa te provedbu mjera očuvanja i poboljšanja kvalitete površinskih i podzemnih voda. Strukturirani pristup osigurava bolje upravljanje vodnim sustavima na nacionalnoj i lokalnoj razini, uključujući i područje Općine Barilović, čime se doprinosi dugoročno održivom gospodarenju ovim ključnim prirodnim resursom.

Područje Karlovačke županije pripada u cijelosti slivu rijeke Kupe koja od izvora do Ozlja ima karakteristike krške rijeke, a nizvodno karakter nizinske rijeke. Sliv rijeke Kupe u krškom području čine podslivovi Kupe, Dobre, Mrežnice i Korane, koje se spajaju kod Karlovca, na prelasku iz krškog u područje panonskog bazena. Glavni vodotoci u općini Barilović su rijeke Korana i Mrežnica, dok rijeka Radonja samo malim dijelom definira sjeveroistočnu granicu Općine.

Prostorni plan uređenja Općine Barilović određuje da se sve vodne površine i vodno dobro trebaju uređivati tako da se osigura stabilan vodni režim, visoka kvaliteta voda te učinkovita zaštita vodnih resursa. Područje Općine Barilović nalazi se u zoni povećane izloženosti štetnim djelovanjima rijeke Korane te pripada području malog sliva Kupe, koji je jedan od hidrološki najosjetljivijih sustava u regiji. Neposredna blizina Karlovca, riječnog čvorišta kroz koje protječu Korana, Kupa, Mrežnica i Dobra, dodatno naglašava ovaj rizik, budući da je upravo ovaj grad među najugroženijima od poplava u

²⁷ Procjena rizika od velikih nesreća_Općina Barilović_2022

²⁸ Zakonu o vodama. Narodne novine broj 66/19, 84/21, 47/23.

Hrvatskoj. Hrvatske vode stoga su područje Kupe označile prioritetom najviše razine (broj 1) u kontekstu provedbe mjera za smanjenje štetnog djelovanja voda, što uključuje niz planiranih infrastrukturnih i zaštitnih projekata.

Općina Barilović smještena je u području tzv. „plitkog krša“, gdje su vodeni tokovi usječeni u karbonatnu podlogu sastavljenu od vapnenaca i dolomita, stvarajući uske kanjonske doline. Zbog takve geomorfološke strukture, poplave u pravilu ne uzrokuju velike materijalne štete, jer je sama riječna dolina relativno uska, širine između 150 i 250 metara. Poplavne vode najčešće se razlijevaju unutar prirodnih granica kanjona, a korištenje okolnih poljoprivrednih površina već je tradicionalno prilagođeno postojećem vodnom režimu. Ovakva prirodna konfiguracija prostora omogućuje određeni stupanj zaštite od ozbiljnijih poplavnih posljedica, iako i dalje zahtijeva kontinuirano praćenje i održavanje kako bi se osigurala dugoročna sigurnost stanovništva i imovine.

Rijeka Korana predstavlja jedan od najvažnijih hidroloških elemenata prostora Općine Barilović. U njen teritorij ulazi kod naselja Koransko Selo, nastavlja svoj tok kroz središnji dio općine te izlazi kod Donjeg Velemerića. Nakon kraćeg toka izvan administrativnog područja, ponovno ulazi na području Ladvenjka i zatim izlazi kod Belajskih Poljica. Slivni prostor Korane na području općine obuhvaća pojas širok 6 do 12 kilometara te je obilježen slabije razvijenom hidrografskom mrežom, što je karakteristično za krški reljef. Općina obuhvaća uglavnom lijevu obalu Korane, dok se na desnoj strani nalaze samo katastarske općine Donji Skrad i Kosijersko Selo. Najznačajnije pritoke na ovom području su ponornice Grabovac i Ponorac te površinski tok potoka Vuj. Vodostaj Korane kontinuirano se prati na vodomjernoj stanici Velemerić (km 15,3), gdje je do sada zabilježena maksimalna kota od 117,20 m n.m. Karakter riječnog korita mijenja se nizvodno od Barilovića – od uskog kanjona prema širem riječnom pojasu širine 150–200 metara.

Rijeka Mrežnica ulazi na teritorij općine u području Male Kose, na tromedi Barilovića, Krnjaka i Ogulina, te izlazi kod naselja Gaćeško Selo. Vodostaji Mrežnice prate se u vodomjernom profilu Mrzlo Polje, s maksimalno zabilježenom visinom od 118,20 m n.m. Poseban izazov predstavlja dio toka gdje Mrežnica prolazi kroz naseljena područja, jer u takvim zonama postoji povećana opasnost od poplava i drugih oblika štetnog djelovanja voda. Oborinske vode velikim se dijelom procjeđuju u tlo na mjestu nastanka, što je tipično za krška područja, dok se dio površinskih voda slijeva u obližnje vrtače i druge propusne depresije terena.

Najugroženija naselja na području općine, kada je riječ o potencijalnim poplavama i štetnom djelovanju voda, su Donji Velemerić sa oko 22 kuće i 70 stanovnika, Barilović s približno 75 kuća i 220 stanovnika, Lučica sa 10 kuća i 30 stanovnika te Belajske Poljice s oko 30 kuća i 90 stanovnika. Ukupno je potencijalno ugroženo oko 410 stanovnika. Osim naselja, značajno je istaknuti ugroženost ključnih prometnica koje predstavljaju vitalne veze unutar općine i prema susjednim područjima. Najvažnije među njima su županijske ceste Ž 3185 (Karlovac - Belajske Poljice - Belaj - Barilović - Perjasica - Generalski Stol) i Ž 3189 (Barilović - Kosijersko Selo - Krnjak), te lokalne ceste L 34077 (Belajske Poljice - Ladvenjak) i L 34082-Ž.3185 (Gornji Velemerić - Donji Velemerić - Tušilović). Ugroženost ovih prometnih pravaca dodatno naglašava važnost sustavne zaštite od poplava i pravilnog upravljanja vodnim resursima na području općine.

Slika 34 Pregledna karta osjetljivih područja i njihovih slivova (prema Registru zaštićenih područja, stanje: 2022. godine)



Izvor: Plan upravljanja vodnim područjima do 2027.

6.6.3. Šumska infrastruktura

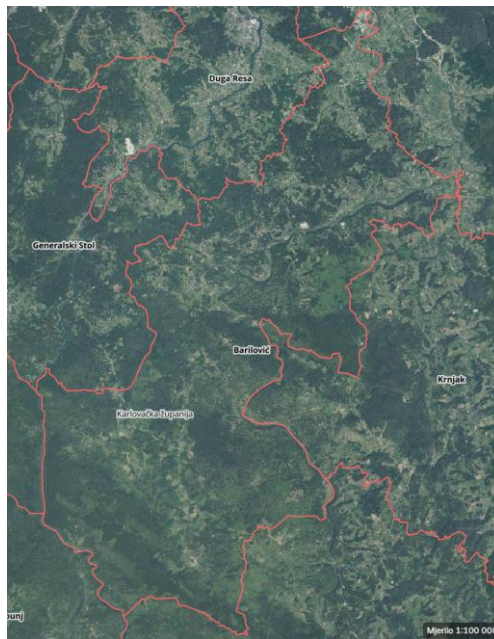
Sukladno Zakonu o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20, 101/23, 36/24)²⁹, šume i šumska zemljišta predstavljaju posebno vrijedan segment prirodnih resursa Republike Hrvatske te imaju ključnu ulogu u očuvanju okoliša, klimatske stabilnosti i gospodarskog razvoja. Zbog svoje ekološke, gospodarske i društvene važnosti, šumama je potreban specifičan pristup planiranju i upravljanju, a koji se temelji na načelu održivog gospodarenja. Održivo gospodarenje šumama podrazumijeva ravnotežu između korištenja šuma kao izvora biomase i drvne sirovine te njihovih brojnih općekorisnih funkcija, poput zaštite tla i voda, apsorpcije ugljika, očuvanja bioraznolikosti, stvaranja staništa za brojne vrste i omogućavanja rekreacijskih sadržaja za stanovništvo.

Ključni elementi održivog gospodarenja detaljno su definirani šumskogospodarskim planovima koji propisuju mjere usmjerene na očuvanje, obnovu i jačanje šumskih ekosustava. Osnovu ovih propisa čine načela potrajnosti i dugoročnog planiranja, čime se osigurava da šume ostanu stabilne i produktivne generacijama koje dolaze. Helsinški proces iz 1993. godine, koji definira međunarodne standarde održivog gospodarenja šumama, ističe šest kriterija koje je potrebno poštovati: očuvanje šumskih ekosustava te smanjenje negativnog utjecaja na globalni ciklus ugljika, jačanje zdravlja i vitalnosti šuma, održavanje proizvodnih funkcija, zaštitu i unapređenje biološke raznolikosti, razvoj zaštitnih funkcija (posebice u pogledu tla i voda) te jačanje socijalnih i ekonomskih funkcija šuma. Ovakav pristup omogućuje da šume ostanu jedan od najvažnijih, ali i najosjetljivijih prirodnih resursa na lokalnoj i nacionalnoj razini.

²⁹ Zakonu o šumama Narodne novine broj 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20, 101/34, 36/24

Ukupna površina šuma i šumskih zemljišta u Hrvatskoj iznosi 2.759.039 hektara, što predstavlja 49,3% kopnenog teritorija države. Od toga, 2.097.318 hektara pripada državnoj svojini, dok je 661.721 hektar u privatnom vlasništvu. Većinu državnih šuma upravlja javni šumoposjednik Hrvatske šume d.o.o., obuhvaćajući 2.024.461 hektara. Šume se prema namjeni dijele na gospodarske, zaštitne i šume s posebnom namjenom. Gospodarske šume, uz očuvanje svojih općekorisnih funkcija, koriste se za proizvodnju šumskih proizvoda; zaštitne šume imaju funkciju zaštite zemljišta, voda, naselja, objekata i druge imovine; dok šume posebne namjene uključuju zaštićene šume, urbane šume, šumske sjemenske objekte, šume namijenjene znanstvenim istraživanjima, obrani Republike Hrvatske te šume određene posebnim propisima.

Slika 35 Šumske površine u Općini Barilović



Izvor: <https://geoportal.dgu.hr/>

Na području Općine Barilović šumske površine pod upravom Uprave šuma Karlovac, koja djeluje u sastavu javnog poduzeća Hrvatske šume, zauzimaju 8.926,50 ha ili 50,83% ukupne površine općine. Sukladno III. izmjenama i dopunama PPUO Barilović, šume su u općini klasificirane prema osnovnoj namjeni: gospodarske šume (Š1), zaštitne šume (Š2) i šume posebne namjene (Š3). Gospodarske šume služe, uz očuvanje i unapređenje općekorisnih funkcija, za proizvodnju šumskih proizvoda, dok zaštitne šume primarno štite zemljište, vodne resurse, naselja, objekte i drugu imovinu. Šume posebne namjene uključuju šumske sjemenske objekte, šume unutar zaštićenih područja ili s prirodnim vrijednostima zaštićenim prema zakonima o zaštiti prirode, te šume namijenjene znanstvenim istraživanjima, nastavi, obrani RH i drugim posebnim potrebama.

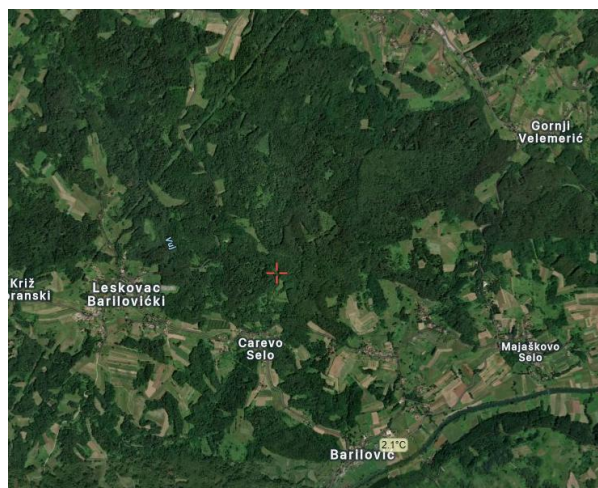
Prema procjeni izrađenoj na temelju podataka iz baze Corine Land Cover, oko 34,84% općine prekriva bjelogorična šuma, 1,86% crnogorična, a 0,39% mješovita šuma. Zabilježeno je i zapuštanje poljoprivrednog zemljišta, budući da 23,05% površine Općine čini prelazno šumsko područje koje postupno zarasta. Nema dostupnih podataka o raspodjeli šuma i šumskog zemljišta između državnog i privatnog vlasništva, a prema popisu poljoprivrede, kućanstva u Općini Barilović koriste 696,18 ha šumskog zemljišta. Na području općine ne postoji udruga privatnih šumoposjednika.

Bjelogorične šume u ovom području uglavnom se sastoje od hrasta lužnjaka (*Quercus robur*), hrasta kitnjaka (*Quercus petraea*), bukve (*Fagus sylvatica*) te manjih površina jasena (*Fraxinus excelsior*), javora (*Acer spp.*) i brijesta (*Ulmus spp.*). Ove vrste čine bogat i raznolik sloj krošnje, a istovremeno pružaju stanište mnogim vrstama ptica, sisavaca i insekata. Na nižim nadmorskim visinama često se javljaju i stabla grabova (*Carpinus betulus*), osobito u mješavinama s bukvom i hrastom, što doprinosi stabilnosti tla i očuvanju vodenog režima u tlu.

Crnogorične šume najčešće su zastupljene u obliku crnogorice poput smreke (*Picea abies*), bijelog bora (*Pinus sylvestris*) i manjih površina jela (*Abies alba*). Ove šume često rastu na strmijim i kamenitim terenima, gdje bjelogorične vrste teže uspijevaju, te igraju ključnu ulogu u očuvanju erozije tla i regulaciji vodotoka. Njihova prisutnost također doprinosi vizualnom i ekološkom bogatstvu krajolika, a često su i mješovite s hrastovim i bukovim vrstama.

Mješovite šume predstavljaju kombinaciju bjelogorice i crnogorice, gdje se hrast, bukva i jasen prirodno isprepliću s vrstama smreke, bora i jele. Takve šume su izrazito biodiverzitetne jer kombiniraju prednosti oba tipa drveća: čuvaju tlo, pružaju zaštitu od poplava i vjetrova, a istovremeno omogućuju bogatu ponudu hrane i staništa za brojne vrste životinja.

Slika 36 Satelitska karta Općine Barilović



Izvor: https://satellites.pro/Barilovic_map pristupljeno: 20.11.2025.

Značajan dio općine, oko 23% površine, čine prelazna šumska područja koja nastaju zapuštanjem poljoprivrednog zemljišta. Ova područja karakteriziraju pionirske vrste poput brijesta, javora, lipe (*Tilia spp.*), gloaga (*Crataegus spp.*) i različitih vrsta grmlja poput šipka (*Rosa spp.*) i divlje trešnje (*Prunus avium*), koji postupno preuzimaju kontrolu nad prostorom i omogućuju prirodnu sukcesiju prema zrelijim šumskim ekosustavima. Takva zarastanja ne samo da povećavaju ukupni šumski pokrov, već i obogaćuju bioraznolikost, stvaraju nove stanišne niše za ptice, sisavce i insekte te pridonose povezivanju postojećih šumskih kompleksa.

Ukupno gledano, šumski ekosustavi Barilovića čine složen i dinamičan mozaik bjelogoričnih, crnogoričnih i mješovitih šuma, uz značajan udio prelaznih šuma koje omogućuju prirodnu obnovu i širenje šumskog pokrova. Takva raznolikost drveća i struktura šuma doprinosi očuvanju tla, regulaciji vodnog režima, zaštiti biološke raznolikosti i stabilnosti lokalnog ekosustava, a istovremeno pruža gospodarske i rekreativne koristi lokalnoj zajednici.

6.6.3.1. Lovstvo

Lovstvo je važan dio prostora Općine Barilović, posebno zbog velikog udjela šumskih površina, bogatstva vodnih izvora i raznolikih prirodnih staništa koja stvaraju povoljne uvjete za opstanak i razvoj mnogih vrsta divljači. Očuvan krajolik i relativno mala razina antropogenog utjecaja dodatno pridonose kvaliteti lovnog područja. Na području općine prostiru se dijelovi triju lovišta, što potvrđuje značaj lovnog gospodarenja u ovom dijelu Karlovačke županije.

Lovački savez Karlovačke županije (LSKŽ) djeluje kao krovna, neprofitna organizacija koja okuplja lovozakupnike i koncesionare zadužene za gospodarenje lovištima na području županije. Savez je organiziran kroz pet lovnih ureda, u Dugoj Resi, Karlovcu, Ogulinu, Ozlju i Slunju – koji koordiniraju aktivnosti na terenu, brinu o pravilnom gospodarenju divljači te podržavaju rad lokalnih lovačkih društava.

Na prostoru Općine Barilović ustanovljeno je više otvorenih zajedničkih lovišta u kojima se gospodari raznim vrstama divljači. Među glavnim vrstama koje se uzgajaju, održavaju i za koje su lovišta formalno ustanovljena nalaze se srna obična, divlja svinja, zec obični, fazan - gnjetlovi, trčka skvržulja te prepelica pućpura. Raznolikost divljači rezultat je raznolikosti staništa, od gustih šuma i šikara do otvorenih poljoprivrednih površina, što omogućuje održivo lovno gospodarenje i očuvanje lokalne faune.

Tablica 23 Popis lovišta na području (dijelom ili u cijelosti) Općine Barilović

Lovište	Status	Površina	Lovozakupnik
IV/118 Skrad	županijsko otvoreno	3.580	LU HRVI Hrvatski sokol
IV/127 Belaj	županijsko otvoreno	5.649	LD Belaj, Belaj
IV/131 Perjasica	županijsko otvoreno	3.704	LD Sokol, Perjasica
IV/8 Perjasička Kosa	državno otvoreno	2.587	LU Vepar, Poloj

Izvor: Središnja lovna evidencija Ministarstva poljoprivrede

6.7. Društveno-gospodarska analiza

Uspješan dugoročni razvoj svakog područja u znatnoj je mjeri određen razinom uređenosti njegove infrastrukture. Gospodarska infrastruktura, poput komunalnih sustava, prometnih koridora, energetske opskrbe i suvremenih komunikacijskih mreža predstavlja pokretačku snagu svih proizvodnih i uslužnih djelatnosti te omogućuje učinkovit rad poduzeća i nesmetano odvijanje poslovnih procesa.

Jednako važna je i društvena infrastruktura, koja kroz obrazovne, zdravstvene, socijalne i kulturne ustanove oblikuje svakodnevni život stanovnika. Ovi sadržaji stvaraju okruženje u kojem se potiče razvoj ljudskih resursa, podiže opća razina dobrobiti te jača društvena kohezija. Sinergija gospodarske i društvene infrastrukture stoga je nužna za stvaranje stabilne, funkcionalne i napredne zajednice sposobne za održiv rast.

6.7.1. Gospodarstvo

Prema Zakonu o regionalnom razvoju i odgovarajućim provedbenim uredbama, svaka jedinica lokalne ili regionalne samouprave u Hrvatskoj redovito se ocjenjuje prema indeksu razvijenosti, koji je složen (kompozitni) pokazatelj sastavljen od niza društveno-gospodarskih parametara, poput stope

nezaposlenosti, dohotka po stanovniku, proračunskih prihoda po stanovniku, općeg kretanja stanovništva, stupnja obrazovanja te indeksa starenja.

Na temelju tih podataka, jedinice lokalne samouprave razvrstavaju se u više razvojnih skupina, od onih najnerazvijenijih do onih najrazvijenijih.

Budući da je Općina Barilović dio Karlovačka županija, razine razvijenosti županije daju okvirnu referencu za regionalni kontekst: prema posljednjoj odluci o razvrstavanju iz 2024., Karlovačka županija je svrstana u drugu razvojnu skupinu županija, tj. u prvu polovinu ispodprosječno rangiranih regija po indeksu razvijenosti.

Tablica 24 Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti na županijskoj i lokalnoj razini

Županija/Općina	Karlovačka	Barilović
Razvojna skupina	2	5
Indeks razvijenosti	97,951	100,124
Prosječni dohodak po stanovniku	41.893,28	37.536,73
Prosječni izvorni prihodi po stanovniku	3733,90	1,955.59
Prosječna stopa nezaposlenosti	0,0595	0,0506
Opće kretanje stanovništva (2021)	87,48	87,7
Indeks starenja (2021)	188,6	167,4
Stupanj obrazovanja (VSS 20-65)	21,83	13,97
Prosječni dohodak po stanovniku	103,56	102,97
Prosječni izvorni prihodi po stanovniku	96,42	94,24
Prosječna stopa nezaposlenosti	105,20	105,96
Opće kretanje stanovništva (2022./2021)	98,34	100,63
Indeks starenja (2021)	88,13	102,35
Stupanj obrazovanja (VSS 20-65) (2021.)	97,91	95,62

Izvor: Vrijednost indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti 2024.

Općina Barilović je, na temelju izračunate vrijednosti indeksa, svrstana u V. skupinu jedinica lokalne samouprave. To znači da se prema vrijednosti indeksa nalaze u zadnjoj četvrtini iznadprosječno rangiranih jedinica lokalne samouprave.

Za Općinu Barilović, to znači da njezin razvoj mora uzeti u obzir niz izazova, posebno u segmentima gospodarskog rasta, zapošljavanja, demografije i opće društvene infrastrukture. Istovremeno, ovakvo razvrstavanje otvara mogućnost da općina koristi ciljane poticaje i mjere namijenjene potpomognutim područjima, s ciljem smanjenja razvojnih zaostataka i jačanja kapaciteta za održiv razvoj.

Na području Općine Barilović trenutno posluje 82 aktivna poslovna subjekta, što predstavlja raznolik, ali stabilan gospodarski sustav karakterističan za ruralne sredine s naglašenim obrtničkim i malim poduzetništvom. Struktura gospodarstva temelji se na kombinaciji proizvodnih, uslužnih i trgovačkih djelatnosti, pri čemu posebno mjesto zauzimaju poduzeća iz građevinskog sektora, prerade drva, proizvodnje metalnih konstrukcija i alata te cestovnog prijevoza. U općini djeluju i subjekti koji se bave poljoprivredom, dizajnom, elektrotehnikom, obrazovanjem, prijevozom, konzultantskim uslugama i raznim specijaliziranim obrtima. Među najvećim poslodavcima ističu se društva poput Ceste Karlovac

d.d., LOVE CARPE DIEM d.o.o. te MEDUZA d.o.o., koji zajedno zapošljavaju stotine radnika u širokom spektru sektora, od obrazovanja do građevinarstva i prehrambene industrije.

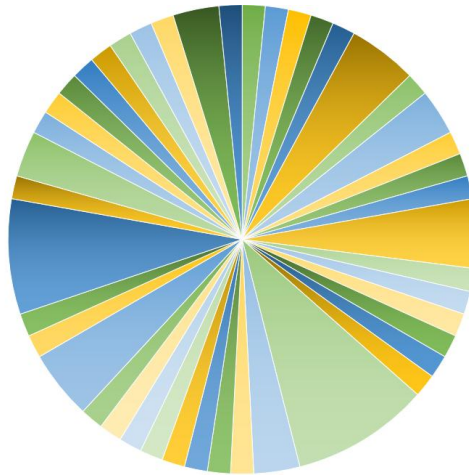
Tablica 25 Popis 20 najvećih poslovnih subjekata na području Općine Barilović

Skraćeni naziv	Broj zaposlenih	Naziv NKD (2025)
MEDUZA d.o.o.	105	Prerada i konzerviranje riba, rakova i mekušaca
Ceste Karlovac d.d.	232	Građenje cesta i autocesta
LOVE CARPE DIEM d.o.o.	178	Ostalo obrazovanje i poučavanje, d. n.
MEŽNAR građevinske usluge	47,00	Gradnja cesta i autocesta
TEHNOFOOD d.o.o.	12	Trgovina na veliko kavom, čajem, kakaom i začинима
BRAKIĆ obrt za interijer i proizvodnju	57	Ostali završni građevinski radovi
KONTAL d.o.o.	55	Proizvodnja alata
KRAJAČIĆ d.o.o.	24	Ostala trgovina na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama
VENTIL-PROM d.o.o.	12	Nespecijalizirana trgovina na veliko
NITEH d.o.o.	12	Trgovina na veliko alatnim strojevima
SA BIŠČAN INTERNATIONAL LINES d.o.o.	18	Cestovni prijevoz robe
TONER d.o.o.	28	Proizvodnja alata
I-MIHALIĆ d.o.o.	13	Proizvodnja ostalih proizvoda od drva, proizvod od pluta, slame i pletarskih materija
DOMES d.o.o.	7	Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova
HAMOWA-HIDRO TPK d.o.o.	15	Proizvodnja ostalih crpki i kompresora
VB INŽENJERING d.o.o.	4	Gradnja stambenih i nestambenih zgrada
KNJIGOVODSTVO BIŠČAN d.o.o.	24	Računovodstvena, knjigovodstvene i revizijske djelatnosti; porezno savjetovanje
Promo21 d.o.o.	10	Agencije za promidžbu (reklamu i propagandu)
HAGA METAL d.o.o.	43	Kovanja, prešanje, štancanje i valjanje metala; metalurgija praha

Izvor: Sistematizacija autora prema podacima iz Digitalne komore

Prema Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD 2025), poslovni subjekti u Bariloviću pokrivaju širok raspon djelatnosti. Najzastupljenije su djelatnosti vezane uz građevinarstvo (visokogradnja, niskogradnja, završni radovi), prerađivačku industriju (proizvodnja drvenih proizvoda, alata, metalnih konstrukcija, plastike), te trgovinu na veliko i malo. Primjetan je i udio poduzeća u području prijevoza i skladištenja, posebno cestovnog prijevoza robe, što odgovara prometnoj poziciji općine. Zastupljene su i stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti, uključujući računovodstvo, arhitektonsko projektiranje, dizajn i računalno programiranje. Manji broj subjekata djeluje u sektoru turizma i ugostiteljstva, ponajprije kroz manje objekte za smještaj i restorane, dok poljoprivredne zadruge i obiteljska gospodarstva doprinose održavanju ruralnog karaktera i poljoprivredne proizvodnje. Ovakva raznolikost stvara dobru osnovu za stabilnost i daljnji razvoj lokalnog gospodarstva.

Grafikon 3 Poslovni subjekti s barem 1 zaposlenim prema NKD (2025)



Izvor: Sistematizacija autora prema podacima iz Digitalne komore

Slika 37 Legenda za sliku iznad

■ Elektroinstalacijski radovi	■ Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća
■ Soboslikarski i staklarski radovi	■ Uzgoj šuma i ostale djelatnosti u šumarstvu povezane s njime
■ Ostali završni građevinski radovi	■ Sječa drva
■ Posredovanje u trgovini na veliko tekstilom, odjećom, krznom, obućom i kožnim proizvodima	■ Prerada i konzerviranje riba, rakova i mekušaca
■ Trgovina na veliko kavom, čajem, kakaom i začinima	■ Proizvodnja gotove hrane i jela
■ Trgovina na veliko alatnim strojevima	■ Piljenje i blanjanje drva
■ Nespecijalizirana trgovina na veliko	■ Proizvodnja ostale građevne stolarije i elemenata
■ Nespecijalizirana trgovina na malo pretežno hranom, pićima i duhanskim proizvodima	■ Proizvodnja ostalih proizvoda od drva i pluta, slame i pletarskih materijala
■ Ostala nespecijalizirana trgovina na malo	■ Proizvodnja proizvoda od plastike za građevinarstvo
■ Cestovni prijevoz robe	■ Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova
■ Odmarališta i slični objekti za kraći odmor	■ Kovanje i oblikovanje metala i metalurgija praša
■ Djelatnosti restorana	■ Proizvodnja alata
■ Ostalo računalno programiranje	■ Proizvodnja rasvjetne opreme
■ Računovodstvene i knjigovodstvene djelatnosti	■ Proizvodnja ostalih crpki i kompresora
■ Savjetovanje u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem	■ Proizvodnja električne i elektroničke opreme za motorna vozila
■ Arhitektonsko projektiranje	■ Proizvodnja civilnih zrakoplova i svemirskih letjelica te srodnih strojeva i opreme
■ Djelatnosti agencija za promidžbu	■ Instalacija industrijskih strojeva i opreme
■ Djelatnosti industrijskog i modnog dizajna	■ Odlaganje ili trajno skladištenje otpada
■ Ostalo obrazovanje i poučavanje, d. n.	■ Građenje stambenih i nestambenih zgrada
■ Ostalo umjetničko stvaralaštvo	■ Građenje cesta i autocesta
■ Popravak i održavanje motornih vozila	■ Građenje ostalih građevina niskogradnje, d. n.
■ Nepostojeća djelatnost	■ Pripremni radovi na gradilištu

Izvor: Digitalna komora, dostupno na: <https://digitalnakomora.hr/pretraga/poslovni-subjekti/napredna>

Na području Općine nalazi se poduzetnička zona od županijskog značaja (osnivanjem gospodarske zone Logorište (Poslovni park Karlovac) u naselju Belajske Poljice 2005. godine ostvaren je značajan doprinos razvoju gospodarstva. Ukupna površina poduzetničke zone u Logorištu iznosi 397.000 m², a podijeljena je u 60 parcela i to 30 parcela veličine 1.000 do 2.000m² i 30 parcela veličine 6.000 do 14.500 m². Zona obuhvaća industrijske, obrtničke i gospodarske pogone svih vrsta, te prateće skladišne pogon. Poslovne zone nalaze se i u Cerovcu Barilovačkom i Leskovcu Barilovačkom. Zone su djelomično u funkciji.

Kao dodatna potpora cjelokupnom gospodarskom razvoju, s posebnim naglaskom na ruralni razvoj, djeluje Lokalna akcijska grupa „Petrova Gora“ koja obuhvaća područja pet (5) jedinica lokalne samouprave, i to tri općine s područja Karlovačke županije: Barilović, Krnjak i Vojnić, kao i dvije općine

s područja Sisačko-moslavačke županije: Gvozd i Topusko. Površina LAG-a iznosi 938,77 km² na kojoj u 155 naselja.

LAG Petrova Gora je organiziran kao udruga sukladno Zakonu o udrugama (NN 74/14, 70/17 i 98/19) i neprofitna je organizacija, utemeljena na načelima LEADER principa u svrhu promicanja održivog ruralnog razvoja područja koje obuhvaća. LAG Petrova Gora je osnovana 17.03.2010. i upisana u registar neprofitnih organizacija 02.11.2010. a njena temeljna zadaća je decentralizirana raspodjela sredstava iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj putem LEADER/CLLD metoda.

6.7.2. Poljoprivreda

Prema Zakonu o poljoprivrednom zemljištu („N.N.“ br. 20/18, 118/18., 98/19/, 57/22, 136/25), poljoprivrednim zemljištem smatraju se sve površine koje su u katastru evidentirane kao oranice, vrtovi, livade, pašnjaci, vinogradi, voćnjaci, maslinici, ribnjaci, trstici i močvare, kao i ostala zemljišta koja se mogu privesti poljoprivrednoj proizvodnji. Budući da je poljoprivredno zemljište resurs od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku, ono uživa osobitu zaštitu i njime se gospodari na način koji osigurava dugoročnu produktivnost, očuvanje prostora i održivo korištenje prirodnih resursa.³⁰

Poljoprivreda u barilovićkom kraju od pamtvijeka je izuzetno važna privredna djelatnost. Gotovo svaka obitelj može se pohvaliti s dugom i bogatom poljoprivrednom tradicijom. Količina obrađenih površina i njihovo uredno održavanje pravi su dokaz koliko naši žitelji cijene blagodati svoje zemlje.

U posljednje vrijeme primjetan je pozitivan trend: investitori otkupljuju zapuštene parcele s ciljem njihova objedinjavanja i ponovnog stavljanja u funkciju. Okrupnjavanje posjeda otvara prostor za modernizaciju i povećanje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje te potiče revitalizaciju manje naseljenih područja. Time se stvaraju uvjeti za razvoj novih proizvodnih grana, povećanje obradivih površina i veće uključivanje lokalne radne snage.

Iako je teren pretežno brdsko-šumski, kvalitetnije obradive površine koncentrirane su uz naselja i uz riječne doline, gdje su povoljniji pedološki i hidrološki uvjeti za uzgoj različitih kultura. Najzastupljenije su oranice, livade i pašnjaci, što odražava orijentiranost lokalnih gospodarstava na stočarsku proizvodnju, prije svega uzgoj goveda i ovaca, ali i kombiniranu ratarsko-stočarsku proizvodnju.

Tablica 26 Vrsta poljoprivrednog zemljišta i površine na području Općine Barilović

Vrsta poljoprivrednog zemljišta	Površina (ha)
Oranica	572,87
Staklenici na oranici	0,14
Livada	440,12
Pašnjak	0,00
Krški pašnjak	254,26
Vinogradi	0,62
Iskrčeni vinogradi	0,00
Maslinik	0,00
Voćnjak	152,95
Kulture kratke ophodnje	0,00

³⁰ Zakon o poljoprivrednom zemljištu („N.N.“ br. 20/18, 118/18., 98/19/, 57/22, 136/25)

Rasadnik	0,00
Matičnjak lozних podloga i plemki	0,00
Mješoviti višegodišnji nasadi	0,42
Ostale vrste uporabe zemljišta	0,64
Privremeno neodržavana parcela	18,90
Ukupno	1.440,92

Izvor: Sistematizacija autora prema Prikazu broja i površina ARKOD-a po naseljima i vrsti uporabe poljoprivrednog zemljišta 31.12.2024.

Uz proizvodnu funkciju, poljoprivreda u Bariloviću ima i važnu ekološku i društvenu dimenziju. Aktivno korištenje zemljišta sprječava zarastanje i degradaciju prostora, doprinosi očuvanju krajobraza te pomaže u očuvanju bioraznolikosti. Održavanje tradicionalnih poljoprivrednih praksi, posebno ekstenzivnog stočarstva i košnje livada, ključno je za očuvanje kulturnog identiteta, ruralne arhitekture, običaja i ukupne materijalne i duhovne baštine lokalne zajednice.

Na dan 28.11.2025. godine, na području Općine Barilović poljoprivredna djelatnost se obavlja kroz ukupno 296 poljoprivrednih gospodarstava, koja raspolažu s 1.612,94 ha zemljišta. Strukturu čine OPG-ovi (158) kao najzastupljeniji oblik organizacije, zatim 123 samozaposlena obiteljska poljoprivredna gospodarstva (SOPG), 8 obrta, 4 trgovačka društva te 3 zadruge, dok drugih pravnih oblika u evidenciji nema. Ujedno, na području općine registrirano je 17 ekoloških proizvođača, što ukazuje na postupan, ali vidljiv rast interesa za održive oblike poljoprivredne proizvodnje. Ovakva struktura gospodarstava odražava tipičan karakter ruralnog područja u kojem dominiraju manja obiteljska gospodarstva, ali je prisutna i raznolikost organizacijskih oblika koji doprinose ukupnoj poljoprivrednoj aktivnosti i razvoju lokalne agroproizvodnje.

Tablica 27 Struktura poljoprivrednih gospodarstava na području Općine Barilović na dan 28.11.2025. godine

JLS	Organizacijski oblik poljoprivrednika						Od toga broj ekoloških proizvođača
	OPG	SOPG	Obrt	Trgovačko društvo	Zadruga	Druga pravna osoba i ostalo	
Barilović	158	123	8	4	3	0	17

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

U strukturi stočarske proizvodnje na području Općine Barilović vidljiv je značajan raspon uzgojnih grana. Najzastupljeniji je uzgoj goveda, s 626 grla raspoređenih na 47 gospodarstava, što Bariloviću daje stabilnu mliječnu i tovnu osnovu. Slijedi ovčarstvo, gdje 39 PG-ova drži ukupno 908 ovaca, što ovu granu čini važnom za održavanje travnjačkih staništa i tradicionalne stočarske proizvodnje. Uz to, u evidenciji je 891 svinja na 101 gospodarstvu, čime je svinjogojstvo jedna od najraširenijih aktivnosti. Pčelarstvo također ima snažnu ulogu, 16 PG-ova zajedno održava 1.016 košnica, što je važno za oprašivanje, bioraznolikost i lokalnu proizvodnju meda. Na području općine prisutni su i rjeđi oblici stočarstva poput uzgoja konja (11 grla), koza (37 grla) te magaraca i mula (9 grla), čime se dodatno osnažuje raznolikost stočarske proizvodnje.

Tablica 28 Broj stoke na području Općine Barilović na dan 28.11.2025. godine

Stoka	Broj PG-a	Količina
Govedo - broj grla	47	626
Konji - broj grla	7	11
Koze - broj grla	2	37
Magarci/mule/mazge - broj grla	4	9
Ovce - broj grla	39	908
Pčele - broj košnica	16	1.016
Svinje - broj grla	101	891

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

U svrhu poticanja razvoja i modernizacije poljoprivredne proizvodnje, Općina Barilović je donijela Program Potpora u poljoprivredi i ruralnom razvoju na području Općine Barilović za 2024. godinu. Doneseni ciljevi programa su:

1. Održivost poljoprivrednih gospodarstava na području Općine;
2. Unaprjeđenje i modernizacija poljoprivredne proizvodnje;
3. Očuvanje i razvoj ruralnih područja;
4. Poticanje gospodarskog razvoja na cjelokupnom području Općine.³¹

Temeljni ciljevi programa usmjereni su na aktivaciju i kvalitetnije korištenje poljoprivrednih površina, povećanje obujma primarne proizvodnje, unaprjeđenje prerade poljoprivrednih proizvoda i jačanje tržišne konkurentnosti lokalnih OPG-ova. Naglasak je i na poboljšanju kvalitete života u ruralnim naseljima te diversifikaciji gospodarskih aktivnosti, što doprinosi dugoročnoj održivosti i razvoju poljoprivrede na području Općine Barilović.

Potpore male vrijednosti dodjeljuju se za mjere:

Mjera 1. Nabava folije za spremanje sjenaže

Mjera 2. Umjetno osjemenjivanje krava

Mjera 3. Umjetno osjemenjivanje krmača

Mjera 4. Razvoj pčelarstva

Mjera 5. Razvoj peradarstva

U kontekstu budućeg razvoja, ključan izazov ostaje aktiviranje neiskorištenih poljoprivrednih površina i poticanje mlađih generacija na bavljenje poljoprivredom, uz primjenu modernih tehnologija i održivih metoda proizvodnje. Time se stvara temelj za jačanje lokalne prehrambene sigurnosti, diversifikaciju gospodarstava i razvoj dodatnih aktivnosti poput agroturizma, čime poljoprivreda ostaje važan oslonac ruralnog razvoja Općine Barilović.

³¹ Program Potpora u poljoprivredi i ruralnom razvoju na području Općine Barilović za 2024. godinu

Slika 38 Poljoprivredne površine u naselju Belajske Poljice



Izvor: https://satellites.pro/Barilovic_map#45.438792,15.553476,16

6.7.3. Turizam

Zakon o turizmu (NN 156/2023) i Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN 130/17,25/19, 98/19, 42/20 i 70/21) uređuje cjelokupni sustav turizma u RH: definira turističke destinacije i usluge, predviđa održivi razvoj turizma, poticanje ulaganja te zaštitu i valorizaciju prirodnih i kulturnih resursa.

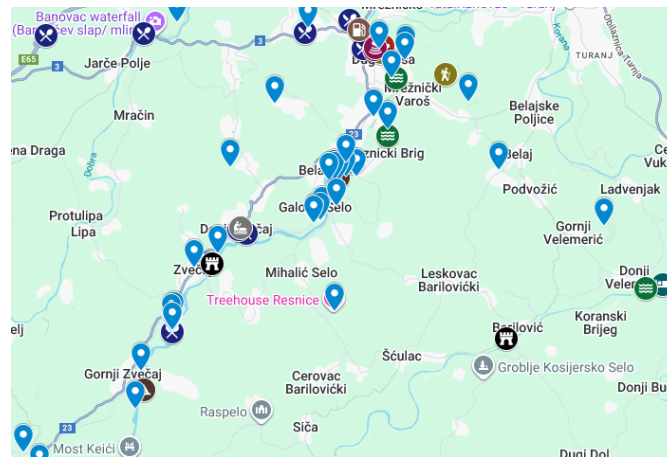
Zakon definira planiranje turističkog razvoja kroz sustav strateških dokumenata, potiče podizanje kvalitete turističkih usluga, te omogućuje jedinicama lokalne samouprave da aktivno upravljaju destinacijama putem razvojnih planova i modela održivog upravljanja. Time se osigurava da turizam doprinosi gospodarskom razvoju, ali istovremeno ne narušava okoliš, prostor i život lokalnog stanovništva. Ministarstvo turizma je Općinu Barilović svrstalo u turistički razred D, a samo naselje Barilović u turistički razred C, ali nema osnovanu turističku zajednicu ni kao obveznu ni kao neobveznu.³²

Općina Barilović posjeduje značajan, ali neiskorišten turistički potencijal. Smještena u prirodno atraktivnom području uz rijeku Koranu i Mrežnicu, s bogatim šumskim krajolikom, povijesnim lokalitetima i tradicionalnim seoskim ambijentom, općina ima sve preduvjete za razvoj selektivnih oblika turizma kao što su izletnički, sportsko-rekreacijski, cikloturizam, lovni turizam i ekoturizam. Njena prostorna raznolikost i očuvana priroda omogućuju stvaranje turističke ponude temeljene na autentičnosti i miru, što je sve traženije među suvremenim gostima. Smještajna ponuda na području Općine Barilović još je uvijek vrlo ograničena. Prema podacima Turističke zajednice Karlovačke županije, usluge smještaja pruža svega nekoliko iznajmljivača: Eko turizam Mrežnica u istoimenom naselju, Lujzijana d.o.o. iz Mejaškog Sela, Kuća za odmor Novosel u Banjskom Selu te Kuće za odmor Martinšćak u Gornjem Velemeriću. Mali broj smještajnih kapaciteta, u kombinaciji s nedovoljno razvijenim promotivnim aktivnostima, potvrđuje da je turizam na području općine tek u početnoj fazi razvoja. Ipak,

³² Pravilnik o proglašavanju turističkih općina i gradova i o razvrstavanju naselja u turističke razrede, NN 122/2009, 09/10, 61/10, 82/10, 36/11, 89/11, 146/11, 141/12, 144/12, 38/13, 153/13, 126/15, 15/16, 54/16, 113/16, 26/17, 61/17, 72/17, 78/17)

Barilović ima značajan potencijal za širenje turističke ponude. Prostorne i prirodne karakteristike, ali i tradicijski ruralni životni stil, čine ovo područje pogodnim za razvoj seoskog i agro-turizma, koji može doprinijeti ostanku stanovništva, očuvanju lokalnih običaja i diversifikaciji gospodarstva. Dodatno, prisutnost dviju rijeka, Korane i Mrežnice, otvara velike mogućnosti za razvoj različitih selektivnih oblika turizma, poput sportskog, rekreacijskog i pustolovnog turizma. Kanjoni i riječna područja pogodni su za aktivnosti kao što su fotosafari, speleoturizam, paintball, vožnja biciklom, penjanje na stijenama, a posebno rafting.

Karta 3 Turističke točke u Općini Barilović



Izvor: Interaktivna karta TZ Četiri rijeke

Osobito mjesto u turističkoj slici Barilovića zauzima stari grad Barilović, vrijedna kulturno-povijesna fortifikacija smještena na uzvisini iznad Korane. U kombinaciji s prirodnim resursima, ovaj lokalitet nudi mogućnost razvoja kulturnog turizma, interpretacijskih centara i tematskih edukativnih sadržaja. Uz to, rijeke i šumski predjeli pružaju velike mogućnosti za razvoj outdoor aktivnosti, kupanja, kajakaštva, ribolova, sportskog penjanja i planinarenja. Arheološko i kulturno nasljeđe Barilovića predstavlja izniman razvojni potencijal koji još uvijek nije dovoljno valoriziran ni prezentiran široj javnosti. Područje Općine jedno je od najbogatijih u Karlovačkoj županiji po brojnosti i vrijednosti arheoloških nalaza, a veliki dio tih lokaliteta i dalje leži skriven u šumama i prirodnim predjelima, čekajući sustavna istraživanja i odgovarajuća ulaganja. Stari grad Barilović, kao registrirano kulturno dobro, već sada je dostupan posjetiteljima, no uz dodatna ulaganja mogao bi postati središnja kulturno-turistička točka općine.

U šumi Srnjak kod Siče nalazi se niz izuzetno vrijednih rimskih artefakata, među kojima i kameni sarkofazi za koje se pretpostavlja da su ostaci nekadašnjih rimskih trgovačkih putova. Takvi lokaliteti, zajedno s Bubijevom jamom, rimskom nekropolom starom gotovo dva tisućljeća, te Vodenom jamom, poznatom turistima još u 19. stoljeću, predstavljaju jedinstvenu priliku za razvoj kulturnog i arheološkog turizma. Uz pravilno uređenje pristupnih puteva, interpretacijskih sadržaja i zaštitu nalazišta, ovi bi lokaliteti mogli postati prepoznatljive kulturno-turističke atrakcije. Sustavnim ulaganjima u istraživanje, zaštitu i prezentaciju ovih lokaliteta otvorila bi se mogućnost razvoja novih turističkih proizvoda, od edukativnih ruta i vođenih obilazaka do specijaliziranih arheoloških i speleoloških tura. Time bi se ne samo obogatila turistička ponuda Općine Barilović, već bi se potaknuo lokalni gospodarski razvoj, očuvalo vrijedno kulturno nasljeđe i stvorio dodatni identitetni potencijal ovoga područja. Razvoj turističke infrastrukture, uključujući bolje označene staze, odmorišta, male smještajne kapacitete poput

OPG-ova i kuća za odmor, te dodatne sadržaje u funkciji boravka na otvorenom, mogao bi značajno povećati konkurentnost Barilovića kao destinacije. U kombinaciji s lokalnim poljoprivrednim i gastronomskim proizvodima, Općina može oblikovati prepoznatljiv turistički identitet koji potiče gospodarski rast, otvaranje novih radnih mjesta i jačanje kvalitete života stanovništva.

Slika 39 Postelje, dolasci i noćenja turista u Općini Barilović u 2024. godini

	Postelje		Dolasci			Noćenja		
	Stalne	Pomoćne	Ukupno	Domaćih turista	Stranih turista	Ukupno	Domaćih turista	Stranih turista
Barilović	113	21	1.221	699	522	3.941	1.643	2.298

Izvor: Sistematizacija autora prema Turizam 2024. Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske

Prema službenim podacima o turističkom prometu, Općina Barilović raspolaže sa 113 stalnih i 21 pomoćnom posteljom, što ukupno čini 134 smještajna kapaciteta. U promatranom razdoblju ostvareno je 1.221 dolazak turista, od čega je 699 domaćih i 522 stranih gostiju. Turisti su ukupno ostvarili 3.941 noćenje, pri čemu su domaći posjetitelji ostvarili 1.643 noćenja, dok su strani gosti ostvarili 2.298 noćenja. Ovi podaci ukazuju na rastući interes stranih turista za boravak na području općine, kao i na stabilan udio domaćih gostiju, što potvrđuje potencijal za daljnji razvoj turističkih kapaciteta i ponude.

U cilju razvoja i unapređenja turističke ponude, Općina Barilović je donijela Urbanistički plan uređenja turističko-sportskog centra Korana u naselju Donji Velemerić (UPU 4), koji je svrstala među svoje najvažnije razvojne prioritete. Također, planirana je i izgradnja kampa robinzonskog turizma u naselju Mrežnica, na površini od 0,99 ha, kapaciteta do 50 posjetitelja. Time se nastoji proširiti smještajna baza i stvoriti preduvjete za cjelovitiji i održiv razvoj turizma na području općine. U cilju poticanja razvoja turizma i obavljanja specifičnih turističkih i uslužnih djelatnosti, stvaranja novih radnih mjesta te povećanja ukupnog gospodarskog razvitka i posebno zadržavanju mlađeg stanovništva na ovom području, Općina Barilović je usvojila iznimno ambiciozan plan i napravila sve potrebne preduvjete za uspostavu Turističko-sportskog centra „Korana“. Pri tome je uzeta u obzir atraktivnost lokacije kupališta na Korani te povećanu prisutnost, zadnjih nekoliko godina, drugih oblika rekreativnog turizma (prije svih rafting, kajak, kanu i biciklizam) upravo na tom mjestu. Naime, rekreativci i turisti koriste ovu lokaciju kao završnu, odnosno, izlaznu poziciju za čamce.

Slika 40 Donji Velemerić, kupalište TSC „Korana“



Izvor: Facebook stranica „Moto Legija Croatia“

Ukupna površina Turističko-sportskog centra „Korana“ iznosi 11,81 hektara gdje je 99 % zemljišta u vlasništvu Općine Barilović, a „Površina sportsko-rekreacijske namjene - kupalište (R3)“ je ukupne površine od 1,76 hektara. Urbanistički plan uređenja (UPU) TSC „Korana“ je definirao podjelu cijelog područja na posebne prostorne cjeline s obzirom na njihovu namjenu, i to: Sportsko-rekreacijska namjena: dvorana, bazen i aquapark (R1.1), nogometno igralište (R1.2), pustolovni sportovi (R1.3), sportski centar (R1.4) i kupalište (R3); Ugostiteljsko-turistička namjena: turističko naselje/apartmani (T2) i kamp (T3), Površine infrastrukturnih sustava: trafostanica (IS1), uređaj za pročišćavanje (IS2) i javno parkiralište (IS3), Zaštitne zelene površine (Z), Vodna površina (V) i - Prometne površine.³³

Slika 41 Prostorne cjeline unutar Turističko-sportskog centra Korana s obzirom na njihovu namjenu,



Izvor: Prostorni plan Općine Barilović

6.7.4. Obrazovanje

6.7.4.1. Program predškole

Program predškole predstavlja obvezni segment odgojno-obrazovnog rada za svu djecu u godini prije polaska u osnovnu školu. On omogućuje stjecanje i unapređivanje vještina, znanja i navika potrebnih za uspješnu prilagodbu školskom okruženju. Aktivnosti su usmjerene na istraživanje, otkrivanje, rješavanje problema, raspravu i korištenje različitih izvora učenja.

Program je integriran u redovni rad vrtića za djecu koja su već uključena u ustanovu, dok se za djecu koja vrtić ne pohađaju provodi u posebnom obliku, od 1. listopada do 31. svibnja, u ukupnom trajanju od 250 sati godišnje.

6.7.4.2. Vrtićki program

Za razliku od drugih jedinica lokalne samouprave u Karlovačkoj županiji, Općini Barilović ima nešto niži padajući demografski trend od -11,00 %. Na području općine, trenutno ima najmanje 150 djece vrtićkog i jasličkog uzrasta. Postojeći dječji vrtić u Belajskim Poljicama je jedini na području cijele općine Barilović i njegov kapacitet s tri dnevna boravka za 60 djece je popunjen u cijelosti.

³³ Studija izvedivosti s analizom troškova i koristi za Sportski centar za pustolovni turizam, 2023.

Slika 42 Vrtić Potočić u Belajskim Poljicama



Izvor: <https://djecjivrtic-potocic.com.hr/galerija/>

Dječji vrtić „Potočić“, obavlja djelatnost ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Objekt je projektiran i izgrađen prema najvišim pedagoškim, ekološkim i energetske standardima, na ukupnoj površini od 664,45 m². U potpunosti je opremljen za rad jedne jasliske te dvije vrtičke skupine. Odgojno-obrazovni rad organiziran je u promišljeno uređenim i poticajnim prostorima. Sobe svih odgojnih skupina podijeljene su u manje prostorne cjeline, centre aktivnosti, koji omogućuju djeci spontano grupiranje, istraživanje i zajedničku igru, čime se razvijaju socijalne vještine, komunikacija i međusobna suradnja. Prostoru su opremljeni prikladnim didaktičkim materijalima, kvalitetnim igračkama i pedagoški neoblikovanim sadržajima koji potiču kreativnost, samostalnost i maštovitost. Dječji radovi redovito se izlažu u prostoru vrtića, što jasno prikazuje njihovo napredovanje i stvaralačke procese. Odgojitelji svakodnevno potiču djecu na različite aktivnosti kroz tematske sadržaje, projekte i istraživačke zadatke. Uz prostore odgojnih skupina, djeca koriste i druge dijelove vrtića, poput hodnika, dvorane i terase. Posebna se pozornost posvećuje tjelesnom razvoju - svakodnevnim vježbanjem, boravkom na otvorenom, plesnim i motoričkim aktivnostima potiče se zdrav način života i stvara pozitivno, poticajno okruženje koje se nastoji prenositi i obiteljima, kao i široj zajednici.

U sklopu vrtića „Potočić“ djeluje i područni vrtić u mjestu Barilović s popunjenim kapacitetom za 32 djece (dvije prostorije boravka - jedna za jaslisku skupinu za 12 djece, a druga za vrtičku skupinu za 20 djece). Objekt vrtića predstavlja primjer kružnog gospodarenja i dobrog upravljanja, jer je u ovom slučaju rekonstruirana i prenamijenjena stara i zapuštena zgrada veterinarske stanice u potpuno funkcionalan dječji vrtić.

Slika 43 Područni vrtić u Bariloviću (izgled objekta prije i poslije)



Izvor: Arhiva autora

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku i Ministarstva znanosti i obrazovanja, u vrtićima je smješteno samo 61% od ukupnog broja djece predškolskog uzrasta s područja Općine Barilović. Jedini način za prevladavanje ovog problema je dogradnja postojećeg vrtića u Belajskim Poljicama. Općina je za tu namjenu otkupila susjedne građevinske čestice na kojima se trenutno dograđuje vrtić s pet dnevnih boravaka i pratećim prostorijama; i to s tri boravka za jasličke skupine za po 12 djece te još dva boravka za vrtićke skupine od po 20 djece. Time će se ukupni kapacitet smještaja djece na području općine Barilović povećati za 76 djece.

Ovaj zahvat predstavlja važan iskorak u unaprjeđenju predškolskog odgoja u Općini Barilović, kojim se osigurava dostupnost predškolskog odgoja za svu djecu s područja općine Barilović.

6.7.4.3. Osnovnoškolski program

U Općini Barilović djeluju tri područne škole: PŠ Belaj i PŠ Leskovac Barilovički, koje posluju u sastavu matične Osnovne škole Barilović, čiji je osnivač, u skladu sa zakonskim propisima, Karlovačka županija. Tradicija osnovnoškolskog obrazovanja na području Općine seže u 1904. godinu. Tijekom Domovinskog rata školska je zgrada teško oštećena te je naknadno obnovljena iz temelja. Nova, suvremena zgrada otvorena je 2000. godine, čime su osigurani odgovarajući uvjeti za kvalitetno obrazovanje djece.

Slika 44 Osnovne škole na području Općine Barilović

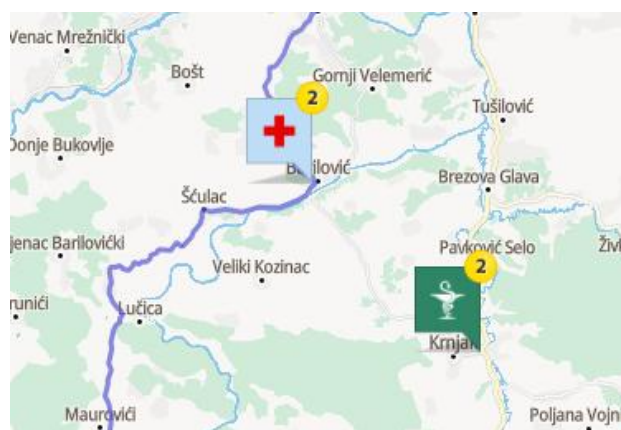


Izvor: <https://os-barilovic.skole.hr/podrucne-skole/>

6.7.5. Zdravstvo i socijalna skrb

Na području Općine Barilović sa sjedištem u Bariloviću djeluje jedna ordinacija opće medicine sa timom od jedne liječnice i medicinske sestre. U Općini je također organizirana jedna privatna stomatološka ordinacija.

Karta 4 Zdravstvena skrb na području općine Barilović



Izvor: Hrvatski autoklub

U sustavu socijalne skrbi na području Karlovačke županije Centar za socijalnu skrb Duga Resa svojim uslugama pokriva korisnike s područja Općine Barilović. Na području Općine nema ustanova koje skrbe i brinu o različitim korisničkim skupinama sukladno zakonu o socijalnoj skrbi (domovi za odgoj djece i mladeži, centri za rehabilitaciju).

Na području Općine nalazi se dom za starije i nemoćne Vila Korana u naselju Barilović kapaciteta 7 soba, od toga je jedna soba jednokrevetna, dok je ostalih šest soba dvokrevetno.

Na području Općine Barilović Gradsko društvo Crvenog križa Duga Resa (licencirani pružatelj usluga) pruža usluge pružatelja usluga za pomoć u kući starijim osobama kojima treba pomoć i podrška u vlastitom domaćinstvu.

Općina Barilović osim ovih mjera socijalne politike sufinancira i dio aktivnosti vezano za osnovnoškolsko obrazovanje kao što je produženi boravak, predškola, asistenti u nastavi. Najveći dio sredstava namijenjen je za aktivnu financijsku pomoć mladima i njihovim roditeljima od rođenja djeteta do završetka školovanja. Ove mjere posebno su važne budući na području Općine nema organizirane srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja.

Sredstva namijenjena građanima slabijeg imovinskog stanja (ostale naknade) odnose se na podmirenje različitih troškova te troškova nabave ogrjeva.

6.7.6. Civilno društvo

Prema podacima Ministarstva uprave na području Općine Barilović djeluje 24 aktivne registrirane udruge civilnog društva. Najbrojnije su udruge koje se bave sportom i rekreacijom (lovačka društva, rafting i konjički klub).

Na području Općine organizirana je Vatrogasna zajednica Općine Barilović koja obuhvaća tri DVD-a: Barilović, Belajske Poljice i Siča. Za potrebe vatrogasnih društava Općina priprema tehničku dokumentaciju potrebnu za financiranje uređenja vatrogasnih.

Rad udruga registriranih na području Općine financira se iz Općinskog proračuna manje od 1% proračunskih sredstava. U ovaj iznos nisu uključena sredstva namijenjena protupožarnoj zaštiti.

6.7.7. Vjerski život

Prema dostupnim demografskim podacima, većina stanovnika Općine Barilović pripada katoličkoj vjeroispovijesti, što čini 87,17% ukupnog stanovništva. Pravoslavci čine 7,15%, dok ostali kršćani zauzimaju 1,8% udjela. Muslimani su zastupljeni s vrlo malim brojem od 0,07%, dok druge religije, pokreti i svjetonazori čine 0,41% stanovništva. Agnostici i skeptici čine 0,56%, dok osobe koje se izjasne da nisu vjernici ili su ateisti čine 1,27%. Dodatnih 0,94% stanovnika nije se izjasnilo o svojoj vjeroispovijesti, dok je za 0,64% podataka nepoznato. Ovi podaci odražavaju religijsku strukturu lokalne zajednice, ističući dominantnu ulogu katoličanstva, uz prisutnost manjinskih religijskih i svjetonazorskih skupina.

Tablica 29 Stanovništvo Općine Barilović prema vjeri

	Broj stanovnika	Postotak
Katolici	2.330	87,17
Pravoslavci	191	7,15
Protestanti	-	-
Ostali kršćani	48	1,80
Muslimani	2	0,07
Židovi	-	-
Istočne religije	-	-
Ostale religije, pokreti i svjetonazori	11	0,41
Agnostici i skeptici	15	0,56
Nisu vjernici i ateisti	34	1,27
Ne izjašnjavaju se	25	0,94
Nepoznato	17	0,64

Izvor: Sistematizacija autora prema Popisu stanovništva 2021. godine

6.8. Analiza postojeće zelene infrastrukture

Zelena infrastruktura obuhvaća raznovrsne elemente koji doprinose očuvanju i unapređenju okoliša, kako u gradskim tako i u ruralnim područjima. To uključuje sve oblike trajnog zelenila, vodene površine, parkove, šumske komplekse, urbane vrtove, krovišta prekrivena vegetacijom i druge zelene površine koje se mogu međusobno povezati u mrežu. Takvo povezivanje omogućava očuvanje bioraznolikosti, regulaciju mikroklimе, pročišćavanje zraka i vode te ublažavanje klimatskih promjena.

Zelena infrastruktura se može promatrati kroz različite kategorije. Biološki elementi uključuju žive organizme, poput biljaka i životinja, čiji životni ciklusi direktno oblikuju okoliš. Neživi elementi obuhvaćaju tlo, vodu i zrak te prirodne procese koji utječu na ekosustave. Posebnu ulogu imaju tehnički elementi i sustavi, poput uređaja za pročišćavanje vode, regulaciju temperature ili filtraciju zraka, koji podržavaju funkcije zelene infrastrukture i nadopunjuju prirodne procese, osobito u područjima pogođenim zagađenjem. Ovakva integracija prirodnih i tehničkih sustava ključna je za održivi razvoj i zaštitu okoliša u uvjetima sve većih ekoloških izazova.

Zelena infrastruktura može se tipološki sistematizirati prema različitim principima: karakteru i strukturi, fizičkim oblicima i mjerilu.

Tipologija zelene infrastrukture prema karakteru i strukturi dijeli se na tri osnovne skupine, ovisno o prirodi i funkciji elemenata. Biološka (biotička) skupina čini temelj zelene infrastrukture i sastoji se od živih organizama, uključujući floru i faunu, koji se rađaju, rastu, razvijaju i umiru, stvarajući osnovu ekosustava. Nebiološka (abiotička) skupina obuhvaća tlo, vodu i zrak te sve procese povezane s njima, koji su nužni za održavanje biološke komponente. Mehanička (tehnička) skupina povezuje se s biološkom i nebiološkom infrastrukturom, posebice u uvjetima narušenih klimatskih pojava, i uključuje uređaje i tehnologije za pročišćavanje vode i zraka, snižavanje temperature i slične funkcije. Iako je ova skupina često izostavljena iz definicije zelene infrastrukture, ona postaje sve važnija u urbanim sredinama s visokim stupnjem zagađenja i otežanim uvjetima života za žive organizme.

Tipologija zelene infrastrukture prema fizičkim oblicima obuhvaća tri osnovna tipa:

- Urbane točke: najčešći oblik nepovezanog zelenila u naseljima, uključujući šume, perivoje, parkove, urbane vrtove, sportske terene, zelene okućnice, jezera, močvare, bare, pojedinačna stabla i male grupe stabala. Poljoprivredne površine unutar grada postaju dio infrastrukture tek kada su povezane s drugim zelenim površinama u planskoj mreži.
- Urbane trake ili koridori: šire trake zelenila i vodenih površina koje prate prirodne ili ljudski oblikovane tokove, poput rijeka, potoka, kanala, cestovnih i željezničkih koridora s drvodredima, te retencija oborina i zelenila uz energetske vodove.
- Urbane mreže ili matrice: velike planirane mreže koje povezuju urbane zelene površine s prirodnim zelenim i plavim površinama izvan naselja, stvarajući funkcionalni sustav zelenih i vodenih površina.

Tipologija zelene infrastrukture prema mjerilu razvrstava se na međunarodnu, nacionalnu, regionalnu, lokalnu i razinu pojedinačnog objekta. Iako je zelena infrastruktura najučinkovitija u većim razmjerima, u ovoj Strategiji naglasak je na lokalnoj razini.³⁴

Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine izdalo je Priručnik o primjeni zelene infrastrukture, u kojem je definirano 22 tipologije planski uređenih otvorenih prostora, zelenih i plavih površina koje čine zelenu infrastrukturu. Osnovna klasifikacija zelene infrastrukture temelji se na tim tipologijama i služi kao smjernica za planiranje, projektiranje i upravljanje zelenim i plavim elementima u prostoru.

Slika 45 Tipologija zelene infrastrukture

URBANA TOČKA					KLASIFIKACIJA TIPOLGIJA ZELENE INFRASTRUKTURE					Karakter		
Urbana točka	Manja urbana točka	Urbani koridor	Velika urbana točka i urbani koridor						Biološki	Nebiološki	Mehanički	
FIZIČKI OBLIK										O Karakter		
X	X			X	01	Park						
X			X		02	Gradska/urbana šuma						
	X	X			03	Površine za sport i rekreaciju						
X	X		X		04	Travnjak						
X		X	X		05	Botanički vrt/arboretum/zoološki vrt						
	X			X	06	Perivoj						
			X	X	07	Zeleni konstruktivni elementi na zgradama						
X	X	X			08	Produktivna zelena infrastruktura – urbani vrtovi, urbane farme, rasadnici i javni voćnjaci						
X			X		09	Integrirani sustav urbane odvodnje						
X			X		10	Urbana močvara						
	X			X	11	Krajobrazno uređena groblja						
	X	X		X	12	Brownfield površina						
	X		X		13	Vodotoci, poplavna područja i površinske kopnene vode						
	X				14	Trg						
	X		X	X	15	Morska obala						
	X	X			16	Zone za turizam						
			X	X	17	Zelene površine uz stambene zgrade						
			X	X	18	Zelene površine uz zgrade javne, društvene i gospodarske namjene						
X	X	X			19	Tematski park						
	X	X			20	Arheološki park						
			X	X	21	Zelene površine uz prometnice						
X					22	Sadnja stabala						
X Funkcija										DOSTUPNOST		
Ekološka	Društvena	Gospodarska	Regulacijsko-zastitna	Urbano-morfološka						Javna površina	Ograničen pristup	Privatna površina

Izvor: Priručnik o primjeni zelene infrastrukture

³⁴ Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine

Prema navedenim tipologijama, u nastavku je prikazana zelena infrastruktura na području Općine Barilović. Prikaz se temelji na dostupnim prostorno-planskim dokumentima, aktima i strategijama nadležnih tijela Općine, kao i na svim ostalim raspoloživim izvorima podataka. Ovaj prikaz omogućuje uvid u postojeće stanje zelenih i plavih površina te služi kao osnova za planiranje, zaštitu i razvoj zelene infrastrukture u lokalnoj zajednici.

6.8.1. Površine za sport i rekreaciju

Kupalište na rijeci Korani, koje je sastavni dio Turističko-sportskog centra „Korana“, predstavlja važnu rekreacijsku zonu, a u njegovu se sklopu planira i izgradnja Sportskog centra za pustolovni turizam. Ovaj novi sadržaj nadovezat će se na postojeće atrakcije i dodatno obogatiti ponudu cijelog područja.

Tablica 30 Evidencija komunalne infrastrukture

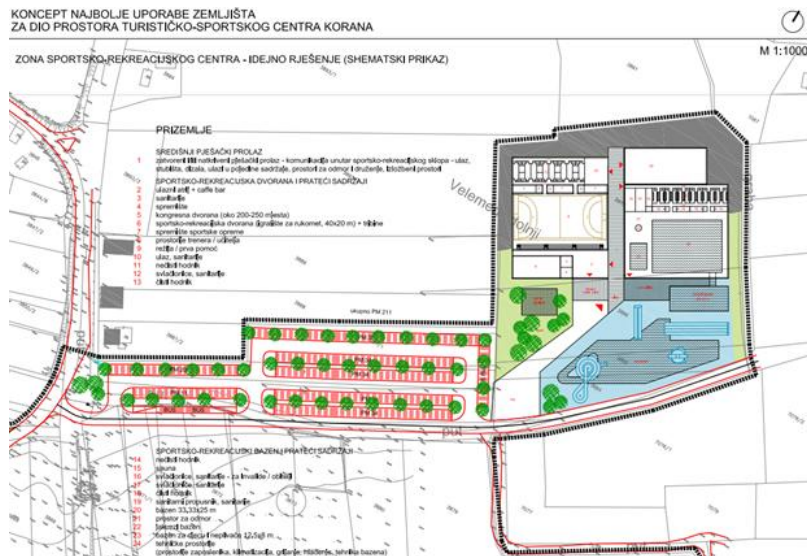
Naziv komunalne infrastrukture	Vrsta komunalne infrastrukture	Naselje	Katastarska čestica	Katastarska općina	Vlasništvo	Upravljanje komunalnom infrastrukturom
Javne zelene površine	Dječje igralište	Barilović	99/4	Barilović	1/1 - Općina Barilović	Srnar d.o.o.
Javne zelene površine	Dječje igralište	Leskovac Barilovički	2013/2,2014	Barilović	1/1 - Općina Barilović	Srnar d.o.o.
Javne zelene površine	Javni sportski i rekreacijski prostor	Donji Velemerić	3853/1 i 3861	Barilović	1/1 - Općina Barilović	Srnar d.o.o.

Izvor: Registar nekretnina u vlasništvu Općine Barilović

Planirani Sportski centar za pustolovni turizam smještat će se unutar TSC-a „Korana“ te će predstavljati središnje mjesto okupljanja, informiranja i organizacije aktivnosti za sve ljubitelje aktivnog i avanturističkog odmora. Zbog postojećeg turističkog interesa za ovu lokaciju, očekuje se da će svi sadašnji i budući sadržaji u neposrednoj blizini pozitivno utjecati na razvoj samog Centra.

Koncept Centra temelji se na ideji da bude početno ili završno mjesto za posjetitelje koji se bave raftingom, kanuingom ili drugim aktivnostima na rijeci Korani i Mrežnici. Posjetiteljima će biti omogućeno korištenje svlačionica, prostora za garderobu, tuševa i mjesta za sušenje ili popravak opreme. Centar će ujedno biti odmorište za bicikliste i pješake koji prolaze mnogobrojnim stazama u okolici.

Slika 46 Idejno rješenje Turističko-sportskog centra Korana

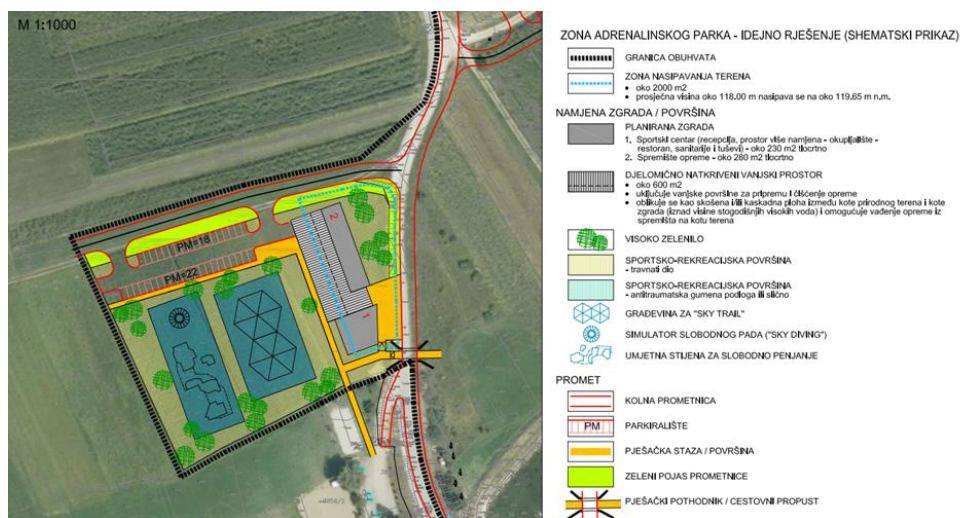


Izvor: <https://opcina-barilovic.hr/>

Korisnicima će biti dostupne usluge najma bicikala i kanua, a planira se i širenje ponude na najam čamaca te organizaciju rafting tura. U suradnji s lokalnim konjičkim klubom, moći će se organizirati i jahačke ture za razgledavanje okolnih atrakcija. Poseban naglasak stavlja se na digitalne informacijske sustave koji će pružiti podatke o vodostajima, vremenskim uvjetima, stanju staza i drugim važnim informacijama. Centar će djelovati i kao turističko-informacijski punkt u kojem posjetitelji mogu dobiti pregled lokalnih atrakcija, smještajnih mogućnosti i drugih ponuda. Predviđeno je i mjesto za prezentacije, edukacije i radionice te funkcija svojevrzne recepcije za privatne iznajmljivače.

Dodatna vrijednost bit će punionica za električna vozila, bicikle i čamce, a u kasnijoj fazi planira se izgradnja manjeg adrenalinskog parka, čime će se dodatno proširiti sadržaji i ojačati uloga Centra kao ključnog mjesta za razvoj pustolovnog turizma u općini Barilović.

Slika 47 Idejno rješenje Adrenalinskog parka



Izvor: <https://opcina-barilovic.hr/>

Biciklističke staze

Uz rijeku Koranu značajnu ulogu u rekreativnoj ponudi Općine Barilović ima i poučna biciklistička staza "Korana", koja vodi oko Skradске gore i dijelom kroz područje susjedne općine Krnjak. Ova više od 40 kilometara duga ruta osmišljena je tako da posjetiteljima omogući upoznavanje kulturne i povijesne baštine dviju općina, ali i uživanje u prirodnim ljepotama prostora. Staza prolazi u neposrednoj blizini naselja Donji Velemerić, gdje se spušta u samo središte Turističko-sportskog centra "Korana", čime je dodatno naglašena njena rekreativna i turistička vrijednost.

Karta 5 Biciklistička ruta Barilović - Perjasica - Skradska gora



Izvor: <https://blog.dnevnik.hr/mtbcroatia/2012/08/1630975420/barilovici-perjasica-skradska-gora.html>

Razvoj cikloturizma na području Barilovića prepoznat je i u Operativnom planu razvoja cikloturizma Karlovačke županije, kroz više strateških mjera. Među njima su kreiranje državnih glavne rute br. 3 Sjever-Jug ("Plitvička ruta") te državnih vezne rute Barilović - Vojnić - Petrova gora, što dodatno pozicionira općinu na karti važnih nacionalnih cikloturističkih koridora. Također, planom je obuhvaćen i razvoj odmorišta i servisnih stanica za cikloturiste na području Barilovića i Bosiljeva, čime se osigurava kvalitetnija i sigurnija infrastruktura za sve korisnike te potiče daljnji rast sportskog i rekreativnog turizma.

Slika 48 Pogled s biciklističke rute



Izvor: <https://www.komoot.com/guide/2645939/cycling-around-opcina-barilovic>

Dječja igrališta

Općina Barilović realizirala je projekt Opremanja i uređenja dječjeg igrališta u Općini Barilović, čime je dodatno unaprijeđena kvaliteta života djece i mladih u lokalnoj zajednici. Projekt je sufinanciran sredstvima Ministarstva demografije i useljeništvu u iznosu od 41.179,00 eura, putem Javnog poziva „Dostupnost kvalitetnih i priuštivih sadržaja za djecu u lokalnim zajednicama kroz opremanje i uređenje igrališta za djecu“.

Slika 49 Dječje igralište uz vrtić Barilović



Izvor: <https://opcina-barilovic.hr/uredeno-djecje-igraliste-u-centru-barilovica/>

Uređenjem igrališta osigurani su uvjeti za sigurnu i kvalitetnu igru, poticanje tjelesne aktivnosti te razvoj socijalnih vještina kod djece. Novi i obnovljeni sadržaji prilagođeni su različitim dobnim skupinama, a prostor je oblikovan tako da pruža poticajno, sigurno i uključivo okruženje za boravak na otvorenom.

Ispred Kulturnog centra u Bariloviću nalazi se uređeno dječje igralište koje služi kao važno mjesto okupljanja najmlađih stanovnika. Prostor je opremljen osnovnim spravama za igru te doprinosi stvaranju sigurnog i poticajnog okruženja za dječju rekreaciju i druženje.

Slika 50 Dječje igralište ispred Kulturnog centra Barilović



Izvor: Arhiva autora

Realizacijom ovog projekta, Općina Barilović nastavlja provoditi mjere usmjerene na podizanje standarda života obitelji s djecom te na stvaranje ugodnog, funkcionalnog i sigurnog javnog prostora za sve stanovnike. Uz novo uređeno igralište u središtu općine, dodatni sadržaji za djecu dostupni su i na dječjem igralištu u Leskovcu Barilovićkom i kod osnovne škole u Belaju, čime se dodatno podupire ravnomjerniji razvoj naselja i dostupnost kvalitetne infrastrukture za najmlađe.

U naselju Donji Velemerić, u neposrednoj blizini uređenog kupališta, nalaze se sportski sadržaji koji obogaćuju ponudu rekreacijskih aktivnosti na otvorenom. Posebno se izdvajaju teren za odbojku na pijesku i nogometni teren, koji su česta okupljališta mještana i posjetitelja te doprinose razvoju sportskog i društvenog života u zajednici.

Slika 51 Nogometni teren u Donjem Velemeriću



Izvor: Facebook NK Barilović

U neposrednoj blizini postojeće školske zgrade započela je izgradnja nove školske sportske dvorane, dvaju vanjskih igrališta te manje gimnastičke dvorane. Ovaj investicijski zahvat predstavlja značajno ulaganje u obrazovnu i sportsku infrastrukturu Općine Barilović. Novi sadržaji omogućit će kvalitetnije uvjete za izvođenje nastave tjelesne i zdravstvene kulture, razvoj školskog sporta te organizaciju različitih rekreativnih aktivnosti za djecu i mlade. Istodobno, planirana sportska infrastruktura imat će važnu ulogu i za širu lokalnu zajednicu, budući da će otvoriti mogućnosti za korištenje prostora u izvanškolskim terminima, doprinoseći zdravijem načinu života i jačanju društvene kohezije u općini.

Slika 52 Izgradnja nove sportske dvorane u Bariloviću



Izvor: <https://www.kazup.hr/aktualno/pocela-izgradnja-sportske-dvorane-i-u-barilovicu-karlovacka-zupanija-jedno-je-od-najvecih-gradilista-u-rh>

6.8.2. Travnjaci

Livadne površine na području Općine Barilović predstavljaju značajan element lokalnog krajobraza te pridonose očuvanju bioraznolikosti i stabilnosti prirodnih ekosustava. Ovi travnjački prostori imaju izražen potencijal za uključivanje u sustav zelene infrastrukture, osobito kroz održivo upravljanje, prilagodbu za rekreacijske sadržaje te korištenje u edukativne i ekološke svrhe.

Tablica 31 Evidencija komunalne infrastrukture

Naziv komunalne infrastrukture	Vrsta komunalne infrastrukture	Naselje	Katastarska čestica	Katastarska općina	Vlasništvo	Upravljanje komunalnom infrastrukturom
Javne zelene površine	Travnjak	Barilović	2028	Barilović	1/1 Rimokatolička crkvena općina u Leskovcu	Srnar d.o.o.

Izvor: Registar nekretnina u vlasništvu Općine Barilović

Slika 53 Travnjaci uz Stari Grad Barilović



Izvor: <https://blog.dnevnik.hr/viatrix/2023/04/1632412155/barilovic-utvrda-na-granici-s-osmanskim-carstvom.html>

Postojeći registar nekretnina u vlasništvu općine je potrebno ažurirati obzirom da ima nemali broj površina koje održava lokalno komunalno poduzeće, a nisu upisane u registar npr. površine oko dječjih vrtića.

6.8.3. Brownfield površine

Brownfield površine predstavljaju prethodno korištene, ali danas napuštene, zapuštene ili nedovoljno iskorištene prostore koji su često opterećeni mogućom ili potvrđenom onečišćenošću tla, vode ili infrastrukture. Najčešće se radi o bivšim industrijskim, gospodarskim ili infrastrukturnim lokacijama koje su izgubile svoju izvornu funkciju te sada predstavljaju prostorne i razvojne izazove. Iako mogu nositi određene rizike, brownfield područja istovremeno imaju i značajan potencijal za urbanu obnovu, gospodarsku revitalizaciju i stvaranje novih javnih ili poslovnih sadržaja, pod uvjetom da se provedu

odgovarajuće mjere sanacije i prenamjene. Upravo zbog toga brownfield lokacije sve češće postaju ključni resurs u planiranju održivog razvoja prostora.

Primjer kvalitetno iskorištenog brownfield područja na području Općine Barilović upravo je prenamjena stare i zapuštene zgrade veterinarske stanice u objekt područnog vrtića „Potočić“ u Bariloviću. Nekada napušten prostor, bez jasne funkcije i potencijalno podložan daljnjem propadanju, pretvoren je kroz rekonstrukciju u potpuno funkcionalan i moderan dječji vrtić kapaciteta 32 djece. U zgradi se nalaze dvije boravišne prostorije, jedna namijenjena jaslčkoj skupini od 12 djece, a druga vrtićkoj skupini od 20 djece. Ovaj projekt predstavlja primjer uspješnog kružnog gospodarenja i održivog upravljanja prostorom, jer revitalizacija postojeće, zapuštene građevine smanjuje potrebu za novom izgradnjom, očuvava prostor i unapređuje kvalitetu života lokalne zajednice.

Dodatni primjer neiskorištenog brownfield potencijala na području Općine Barilović nalazi se u naselju Perjasica, gdje je zgrada u vlasništvu Općine, nekada korištena kao ambulanta, dok je drugi, pregrađeni dio služio kao trgovina, danas u stanju postupnog propadanja. Iako trenutačno zapuštena i bez funkcije, ova građevina ima značajan prostorni i infrastrukturni potencijal. Uz odgovarajuću rekonstrukciju i prenamjenu, mogla bi se pretvoriti u objekt od veće važnosti za lokalnu zajednicu, poput društvenog, zdravstvenog, edukativnog ili multifunkcionalnog centra. Takva revitalizacija doprinijela bi poboljšanju kvalitete života stanovnika Perjasice i šireg područja te bi predstavljala još jedan primjer održivog upravljanja prostorom i razvojnog usmjerenja Općine Barilović.

6.8.4. Vodotoci, poplavna područja i površinske kopnene vode

Prema Priručniku o primjeni zelene infrastrukture, tipologija 13 koja obuhvaća vodotoke, poplavne ravnice, obalne pojaseve uz vodotoke (riparijske zone) i površinske kopnene vode, definira vodotoke kao prostore koji obuhvaćaju vodene površine i njima pripadajuća, javno dostupna obalna područja s naglašenim prirodnim obilježjima. Vodotoci su uglavnom linearnih oblika te najčešće imaju primijenjene određene mjere vodnogospodarskog uređenja, uključujući one za zaštitu od poplava.

U građevinskim područjima pojavljuju se različiti tipovi vodotoka i vodnih tijela – od rijeka i potoka do bujičnih tokova, oteretnih i plovnih kanala, kanala za navodnjavanje, jezera i ribnjaka. Zajedno s elementima poput kišnih vrtova, oni čine sastavnu mrežu urbanog vodnog sustava. Poplavne površine (inundacijska područja) imaju velik potencijal u sustavu upravljanja oborinskim vodama, ali i u oblikovanju prostora namijenjenih rekreaciji i boravku na otvorenom. Istodobno pružaju važne uvjete za očuvanje flore i faune koja ovisi o dinamici plavljenja i prirodnom vodnom režimu.

Vodotoci i poplavne zone na području Općine Barilović predstavljaju jedan od najvrjednijih segmenata prirodne zelene infrastrukture, kako u ekološkom tako i u društveno-prostornom smislu. Rijeke Korana i Mrežnica, koje obilježavaju prostor općine svojim kanjonskim i proširenim riječnim dolinama, oblikuju jedinstvene krajobrazne cjeline bogate biljnim i životinjskim svijetom. Njihovi obalni pojasevi, zajedno s povremenim poplavnim površinama, imaju ključnu ulogu u prirodnoj regulaciji vodnog režima, upijaju, usporavaju i privremeno zadržavaju veće količine vode, čime smanjuju rizik od bujičnih poplava i štetnih posljedica za stanovništvo, infrastrukturu i poljoprivredne površine.

Inundacijska područja uz Koranu i Mrežnicu, iako povremeno plavljena, funkcioniraju kao prirodni amortizeri vodenih valova te istovremeno predstavljaju visoko vrijedna staništa za niz vrsta vezanih uz poplavne ekosustave. Ove površine nude i velik potencijal za uređenje rekreacijskih zona, osobito uz

postojeća kupališta i pristupne točke uz rijeke, gdje bi se uz minimalne intervencije mogle razvijati pješačke staze, edukativne poučne staze, prostori za boravak na otvorenom i sportsko-rekreacijske aktivnosti.

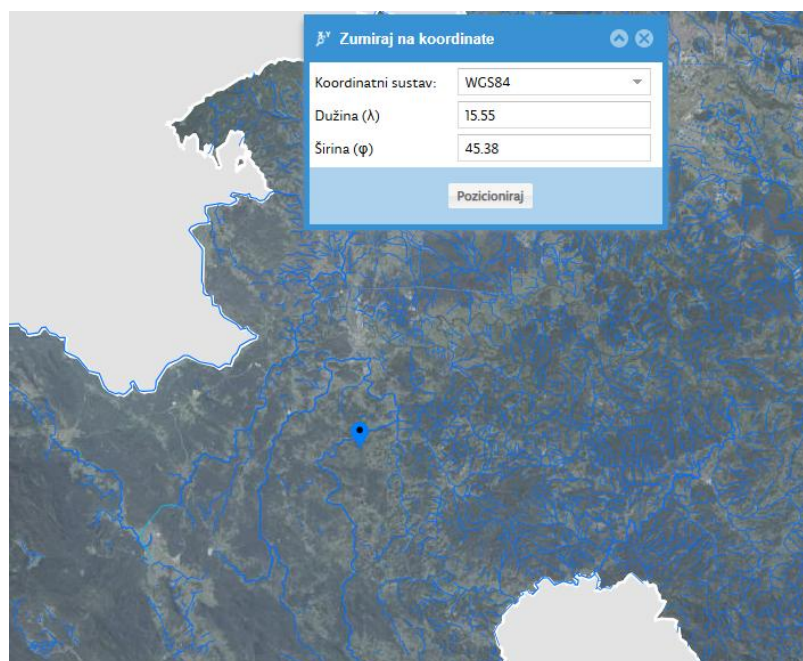
Područje Općine zahvaća lijevo zaobalje rijeke Korane, na desnoj obali su samo k.o. Donji Skrad i Kosijersko Selo. Lijeve pritoke su ponornice Grabovac i Ponorac te potok Vuj. Vodostaji se promatraju u vodomjernom profilu Velemerić (km 15,3) a do sada maksimalni vodostaj dostigao je kotu 117,20 m.n.m. Riječna dolina do Barilovića ima kanjonski profil, a nizvodno se proširuje u pojas 150-200 m.

Rijeka Mrežnica ulazi u prostor Općine u području naselja Mala Kosa (na tromeđi općina Barilović, Krnjak i Grada Ogulina), a izlazi u području naselja Gaćeško Selo. Vodostaji se promatraju u vodomjernom profilu Mrzlo Polje, a do sada maksimalni vodostaj dostigao je kotu 118,20 m.n.m.

Njihovi prirodni obalni pojasevi, u većoj mjeri neoštećeni, doprinose infiltraciji oborinske vode, sprječavaju eroziju tla te omogućuju održavanje kontinuiteta ekoloških koridora. Zajedno s većim rijekama, ovi vodni elementi tvore funkcionalnu cjelinu „plave infrastrukture“ koja je izravno povezana sa zelenim površinama, šumama i poljoprivrednim zemljištima.

Ukupno gledano, vodotoci i pripadajuće poplavne ravnice Općine Barilović predstavljaju temeljni prirodni resurs koji, uz odgovarajuće planiranje i očuvanje, može istovremeno služiti kao mehanizam zaštite od poplava, ključni ekološki sustav, ali i prostor za razvoj održivih rekreacijskih i turističkih sadržaja.

Slika 54 Vodotoci Općine Barilović



Izvor: Geoportal

Dio Općine Barilović nalazi se u zoni potencijalnih rezervi podzemnih voda prve razine, što dodatno naglašava važnost odgovornog upravljanja prostorom i svih aktivnosti koje se na njemu odvijaju. Riječ je o području čije su hidrogeološke značajke iznimno osjetljive, posebno zbog krškog podzemlja u kojem se voda brzo infiltrira i putuje kroz pukotine i šupljine, što povećava rizik od potencijalnog onečišćenja.

Zbog toga svako gospodarsko iskorištavanje prostora mora biti usklađeno s načelima zaštite okoliša i održivog razvoja te zahtijeva posebne mjere kontrole i prevencije zagađenja.

Očuvanje kanjonskih dolina Korane, koje su istodobno i dominantni krajobrazni elementi i ključni dijelovi prirodne zelene infrastrukture, predstavlja prioritet. Njihovi osjetljivi ekosustavi, kao i podzemni krški vodonosnici koji ih prate, zahtijevaju strogi nadzor nad upotrebom kemikalija, gospodarskim zahvatima i infrastrukturnim intervencijama. Jednako tako, potrebno je osigurati integrirani pristup zaštiti voda kako površinskih, tako i podzemnih jer svako zagađenje na površini vrlo brzo može utjecati na kvalitetu pitke vode u dubljim slojevima krša.

U tom kontekstu, planiranje razvoja Općine Barilović mora se temeljiti na uravnoteženju ekoloških ograničenja i potreba stanovništva, pri čemu je ključan stalni monitoring vodnih tijela, provedba propisanih mjera zaštite te razvoj gospodarskih aktivnosti koje neće ugroziti ovaj osjetljivi, ali iznimno vrijedan prirodni resurs.

6.8.5. Zone za turizam

U Priručniku o primjeni zelene infrastrukture navodi se da su zone za turizam prostori koji su prostornim planovima namijenjeni isključivo turističkim sadržajima, poput hotelskih kompleksa, kampova te pripadajućih obalnih područja uz more ili druge vodene površine.

Zelena infrastruktura u takvim zonama donosi niz prednosti: povećava bioraznolikost, smanjuje učinke toplinskih otoka i ublažava mikroklimatske promjene. Istodobno pridonosi zdravlju korisnika jer omogućuje boravak na otvorenom, ugodne vizure, izloženost svježem zraku i suncu te potiče fizičku aktivnost. Preporučuje se da se rekreativni sadržaji na otvorenom omoguće lokalnom stanovništvu tijekom cijele godine.

Uz bogatu povijesnu baštinu, turistički razvoj Općine Barilović uvelike se oslanja na iznimne prirodne resurse koji čine temelj atraktivnosti ovog područja. Među njima se posebno izdvajaju rijeke Korana i Mrežnica, poznate po kristalno čistoj vodi, slikovitim kanjonima i očuvanim obalnim krajolicima koji privlače posjetitelje željne kupanja, sportskih aktivnosti na vodi i boravka u prirodi. Dodatnu vrijednost predstavljaju jedinstveni speleološki objekti poput pećine Vražića i Mramorne pećine kod Siče, kao i brdo Martinščak, koje nudi mogućnosti za rekreaciju, planinarenje i uživanje u panoramskim pogledima.

Turistička ponuda u Bariloviću temelji se uglavnom na smještajnim kapacitetima u privatnom sektoru, što odražava miran i ruralni karakter destinacije. Posjetiteljima su dostupne kuće za odmor, apartmani i sobe za iznajmljivanje, koje često pružaju autentičan doživljaj boravka u netaknutoj prirodi, uz blizinu brojnih aktivnosti na otvorenom. Prema podacima Turističke zajednice područja Četiri rijeke, na području općine registrirano je 18 smještajnih objekata s ukupno 22 smještajne jedinice i 91 ležajem. Ovaj broj upućuje na još uvijek skroman, ali stabilan turistički kapacitet, koji pruža temelj za daljnji razvoj selektivnih oblika turizma, osobito aktivnog, ekološkog i ruralnog turizma.

U kontekstu turizma, za općinu je od najveće važnosti upravo naselje Donji Velemerić, gdje se nalazi jedinstveni Turističko-sportski centar "Korana" u izgradnji. Unutar Centra će se između ostalog, nalaziti i predviđene građevine Sportskog centra za pustolovni turizam. Za potrebe razvoja TSC- a "Korana", osim kupnje zemljišta, izmijenjen je Prostorni plan uređenja Općine (PPUO) te je donesen Urbanistički plan uređenja (UPU) cijelog područja TSC- a "Korana". Centar "Korana" imati će veliki broj različitih

sadržaja sportsko-rekreacijske i ugostiteljsko-turističke namjene. Uz naselje Donji Velemerić za turističke zone značajna su i druga susjedna naselja.

Turistički centar "Korana" doprinijet će razvoju turističke infrastrukture, kao i očuvanju ostalih turističkih resursa Općine Barilović, osobito primjerenijoj valorizaciji turističkih resursa donjeg toka rijeke Korane, kao i stvaranju novih atrakcija, što će posljedično rezultirati stvaranjem novih motiva dolaska turista na ovo područje. Ključno za istaknuti je okolicu samog područja gdje su planirane građevine za Sportski centar za pustolovni turizam. Sve ono što je tamo izgrađeno ili se planira izgraditi u skorije vrijeme, može pozitivno utjecati na razvoj samog Sportskog centra, a samim time i veći ukupni broj posjetitelja. U svemu tome ključna je blizina državne ceste D1, odnosno dobra povezanost s okolnim gradovima i općinama, a samim time i ostatkom Republike Hrvatske.

Slika 55 Donji Velemerić, kupalište TSC "Korana"



Izvor: Facebook stranica "Moto Legija Croatia"

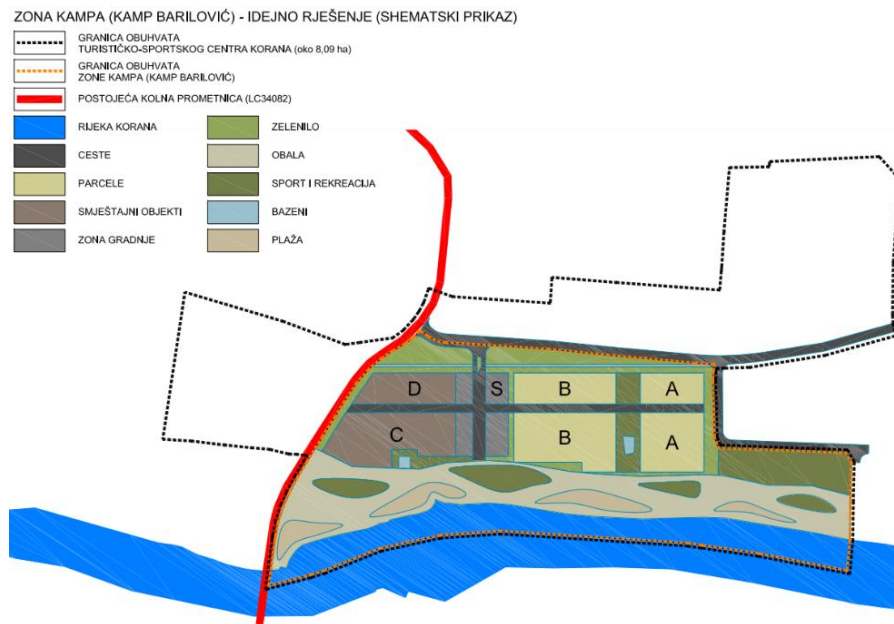
Na ovaj način Turistički centar, a unutar njega i projekt izgradnje Sportskog centra za pustolovni turizam, također izravno utječe na poticanje rasta turističke potrošnje, kao i stvaranju novih radnih mjesta. Dolazi i do poticanja ukupnog razvoja turizma uz pokretanje i razvoj drugih, specifičnih uslužnih djelatnosti na području oko samog TSC „Korana“ prije svega u okolnim naseljima te posredno i u drugim dijelovima općine, kao i ukupnog gospodarskog razvitka cijele općine. Istovremeno, doći će do povećanja ukupnih prihoda Općine Barilović, što bi omogućilo dalja ulaganja u javnu infrastrukturu područja Turističko-sportskog centra "Korana". Uzevši sve navedeno u obzir, posljedično, Turističko-sportski centar "Korana" ima izravan utjecaj na poboljšanje kvalitete života za lokalno stanovništvo, kao i potencijalno dolazak novih mladih obitelji na to područje.

Kao što je ranije u sklopu ove Strategije navedeno, na područje općine Barilović postoji više drugih turističkih atrakcija i potencijala (na primjer Stari grad Barilović, špilja Vražića, Bubijeva jama i dr.). Osim tih turističkih atrakcija na području općine Barilović ima i niz drugih: odmorište "Stari Mlin na Korani", humka Končalovići, vodeni mlin u Šćulcu, izletišta "Pusića slap - Lučica", izletišta Vujaškovići te most preko rijeke Korane u Donjoj Perjasici.

Kao zona za turizam ističe se namjera izgradnje kampa koja je u potpunosti usklađena s Prostornim planom Općine Barilović te s Urbanističkim planom uređenja Turističko-sportskog centra „Korana“ u

Donjem Velemeriću (UPU4), unutar kojeg je predviđen i poseban prostor za turistički kamp. Planirani obuhvat kampa zauzima površinu od 1,92 hektara, a predmet koncesije uključuje i pojedine dijelove katastarskih čestica uz obalu rijeke Korane. Time će se korisnicima kampa omogućiti izravan pristup javnim površinama i sadržajima, konkretno šetnicima i javnom kupalištu.

Slika 56 Zona kampa u Donjem Velemeriću



Izvor: <https://zavod-kazup.hr/planovi-ppuo-g/ppuo-barilovic/>

Buduća izgradnja kampa, koji općina planira dati u koncesiju, predstavlja važan iskorak u jačanju turističke ponude Općine Barilović. Kao dodatni i kvalitetno osmišljen smještajni kapacitet, kamp će doprinijeti proširenju spektra turističkih sadržaja, produženju sezone i privlačenju novih ciljnih skupina, osobito ljubitelja prirode, aktivnog odmora i kampiranja. U kombinaciji s prirodnim vrijednostima rijeke Korane, kamp ima potencijal postati ključna točka turističkog razvoja, potaknuti veći broj noćenja, ojačati lokalno gospodarstvo te povećati vidljivost Barilovića kao destinacije održivog ruralnog turizma.

Uz pravilno usmjeravanje razvoja, poboljšanje turističke infrastrukture i daljnje valoriziranje prirodnih atrakcija, Barilović ima potencijal dodatno proširiti svoju ponudu te privući veći broj posjetitelja tijekom cijele godine.

6.8.6. Zelene površine uza zgrade javne, društvene i gospodarske namjene

Prema Priručniku o primjeni zelene infrastrukture, zelene površine koje okružuju javne, društvene i gospodarske zgrade imaju ključnu ulogu u održivom uređenju naselja. Riječ je o vanjskim prostorima uz škole, vrtiće, zdravstvene i socijalne ustanove, kampuse, trgovačko-poslovne objekte te građevine u gospodarskim zonama. Takvi prostori predstavljaju važne sastavnice mreže zelene infrastrukture, jer povezuju različite dijelove naselja i doprinose stvaranju funkcionalnih zelenih koridora.

Iako prostorni planovi definiraju osnovne uvjete gradnje u tim zonama, često nedostaju jasne smjernice o tome kako oblikovati slobodne površine oko zgrada i koje bi se aktivnosti mogle odvijati na njima. Zbog toga je potrebno posvetiti veću pažnju kvalitetnom krajobraznom uređenju, osobito u smislu formiranja povezanih, kontinuiranih zelenih zona. Osim što doprinose boljem vizualnom dojmu

prostora, ove zelene površine znatno poboljšavaju mikroklimatske uvjete i omogućuju da se dio funkcija pojedine ustanove ili objekta odvija na otvorenom, što korisnicima donosi dodatnu vrijednost i poboljšanu kvalitetu boravka.

Slika 57 Posađena stabla u blizini zgrada društvene i javne namjene



Izvor: Arhiva autora

U Općini Barilović površine uz zgrade javne, društvene i gospodarske namjene čine važan element lokalne zelene infrastrukture. Takvi prostori nalaze se uz Kulturni centar Barilović, područnu školu i matičnu školu, dječja igrališta te druge javne objekte koji služe stanovništvu. Njihovo kvalitetno oblikovanje doprinosi stvaranju ugodnog i funkcionalnog okruženja te povezuje različite dijelove naselja u sveobuhvatnu mrežu zelenih površina. Ujedno omogućuju dodatne aktivnosti na otvorenom, od kulturnih i društvenih programa do dječje igre i boravka učenika na svježem zraku, čime se podiže opća kvaliteta prostora i jača društvena vitalnost zajednice.

Tablica 32 Cvjetnjaci na području Općine Barilović

Naziv komunalne infrastrukture	Vrsta komunalne infrastrukture	Naselje	Katastarska čestica	Katastarska općina	Vlasništvo	Upravljanje komunalnom infrastrukturom
Javne zelene površine	Cvjetnjak	Barilović	99/4 i 100	Barilović	1/1 - OPĆINA BARILOVIĆ	SRNAR d.o.o.
Javne zelene površine	Cvjetnjak	Belaj	94 i 95	Belaj	1/1 - Rimokatolička župa Leskovac Barilovički	Srnar d.o.o.

Izvor: Registar nekretnina u vlasništvu Općine Barilović

6.8.7. Zelene površine uz prometnice

Prema Priručniku o primjeni zelene infrastrukture, zelene površine uz prometnice predstavljaju važan dio održivog urbanog i ruralnog uređenja. Prometni koridori, definirani prostornim planovima, uključuju kolnike, pješačke i biciklističke staze te parkirališta, pri čemu se pojedini od tih elemenata mogu pojavljivati i samostalno, posebno u užim gradskim ili naseljenim područjima. U kontekstu zelene infrastrukture, uz prometnice se planiraju i prateće zelene površine: drvoredi, uski travnjaci te površine s niskom i visokom vegetacijom. Takvo ozelenjavanje doprinosi vizualnoj zaštiti i usmjeravanju pogleda, smanjenju buke, prašine i odbljeska, zaštiti od naleta vjetra te ublažava efekt zagrijavanja asfaltiranih i popločanih površina. Uz to, pravilno postavljeni drvoredi i stabla mogu pridonijeti smanjenju brzine

vožnje, povećanju sigurnosti u prometu, kao i boljoj odvodnji oborinskih voda, čime se smanjuje rizik od urbanih poplava.

U Općini Barilović zelene površine uz prometnice predstavljaju važan element uređenja prostora i lokalne zelene infrastrukture. Uz većinu cesta nalaze se uski pojasevi travnjaka, a povremeno i površine s niskom i visokom vegetacijom koje doprinose vizualnoj kvaliteti prostora i ugodnijem boravku uz prometnice. Takve zelene površine pomažu u smanjenju buke i prašine, ublažavanju odblijeska i zaštiti od naleta vjetrova, a istovremeno djeluju i na mikroklimatske uvjete, smanjujući zagrijavanje asfaltiranih i popločanih površina.

Tablica 33 Zelene površine uz cestu i ulicu

Naziv komunalne infrastrukture	Vrsta komunalne infrastrukture	Naselje	Katastarska čestica	Katastarska općina	Vlasništvo	Upravljanje komunalnom infrastrukturom
Javne zelene površine	Zelene površine uz cestu i ulicu	Belajske Poljice	832/5	Belaj	1/1 Poduzetnička zona Korana	Srnar d.o.o.
Javne zelene površine	Zelene površine uz cestu i ulicu	Belajske Poljice	832/4	Belaj	1/1 Poduzetnička zona Korana	Srnar d.o.o.
Javne zelene površine	Zelene površine uz cestu i ulicu	Belajske Poljice	832/6	Belaj	1/1 Poduzetnička zona	Srnar d.o.o.
Javne zelene površine	Zelene površine uz cestu i ulicu	Belajske Poljice	833	Belaj	1/1 Poduzetnička zona Korana	Srnar d.o.o.

Izvor: Registar nekretnina u vlasništvu Općine Barilović

Slika 58 Poduzetnička zona Korana



Izvor: <https://pzk.hr/galerija/>

6.9. Održivi oblici mobilnosti

Održiva mobilnost predstavlja pristup prometnom planiranju koji potiče napuštanje klasičnih modela prometa i prelazak na ekološki prihvatljive i aktivne načine kretanja, poput hodanja, vožnje biciklom te korištenja javnog prijevoza manjeg okolišnog otiska. Dok u urbanim područjima mobilnost obuhvaća složenu povezanost ekonomskih, ekoloških i društvenih čimbenika, u ruralnim sredinama ona ponajprije ima socijalnu dimenziju. Ondje je glavni cilj osigurati stanovnicima dostupne, financijski prihvatljive i dugoročno održive oblike kretanja koji omogućuju kvalitetno povezivanje s ključnim sadržajima i uslugama.

6.9.1. Biciklistička infrastruktura

Poučna biciklistička staza „Korana“ čini važnu sastavnicu rekreativne i turističke ponude Općine Barilovića. Ruta, duga nešto više od 40 kilometara, vodi okolišom Skradnske gore i dijelom prolazi kroz susjednu općinu Krnjak, što joj daje transregionalni karakter. Dizajnirana je kao kružna dionica koja kombinira prirodne atrakcije, kanjonske doline, sedrene slapove i šumske predjele, s kulturno-povijesnim točkama interesa, pa je namijenjena kako rekreativnim biciklistima tako i posjetiteljima zainteresiranim za edukativne sadržaje u prirodi. Staza prolazi u neposrednoj blizini naselja Donji Velemerić i spušta se do samog kompleksa Turističko-sportskog centra „Korana“, čime direktno povezuje biciklističku ponudu s uređenim kupalištem, sportskim sadržajima i servisima za posjetitelje, to značajno povećava njenu atraktivnost i funkcionalnost u turističkoj sezoni.

Uključivanje staze „Korana“ u širi okvir cikloturističkih koridora dodatno pojačava stratešku važnost Barilovića. Operativni plan razvoja cikloturizma Karlovačke županije prepoznaje područje Barilovića kroz više ključnih mjera: planiranje državne glavne rute br. 3 (Sjever-Jug, poznate i kao „Plitvička ruta“) te državne vezne rute Barilović - Vojnić - Petrova gora, što pozicionira općinu kao prometnu i turističku poveznicu unutar nacionalne mreže. Plan također predviđa razvoj odmorišta i servisnih stanica za cikloturiste na području Barilovića i Bosiljeva, takvi objekti poboljšavaju sigurnost, komfor i funkcionalnost ruta (mjesto za popravak, napajanje, informacije i odmor) te doprinose produženju boravka posjetitelja i većim turističkim prihodima za lokalnu zajednicu.

Detaljna analiza učinaka i potencijala pokazuje nekoliko važnih aspekata:

Turističko i gospodarsko: integracija staze „Korana“ s državnim rutama povećava promet cikloturista kroz općinu, što otvara mogućnosti za lokalne usluge (smještaj, ugostiteljstvo, bike-servisi, suvenirnica) i sezonsko zapošljavanje. Razvijene odmorišne i servisne točke povećavaju spremnost destinacije za prihvat dužih ruta i međunarodnih posjetitelja.

Održivost i okoliš: cikloturizam je niskouglijčna aktivnost koja se prirodno nadovezuje na ciljeve zelene urbane obnove, podrazumijeva minimalne infrastrukturne intervencije uz visoke koristi za promociju prirodne baštine. Pri planiranju potrebno je štiti osjetljive obalne i kanjonske zone te primijeniti mjere za sprječavanje erozije i ometanja staništa.

Sigurnost i pristupačnost: za pretvaranje postojećih lokalnih cesta i trasa u funkcionalne biciklističke koridore potrebno je osigurati označene trake, adekvatnu signalizaciju, odvojene dionice na prometno opterećenim segmentima ili brzinska ograničenja na dionicama s mješovitim prometom. Uspostava servisnih stanica s osnovnim alatima i pumpama te osiguravanje nadstrešnica i mjesta za odmor u ključnim točkama (npr. ulaz u Turističko-sportski centar) povećava uporabljivost rute tijekom cijele sezone.

Kategorizacija i tehničke značajke: buduće ucrtavanje i kategorizacija dionica (asfaltirani segmenti za trekking gravel/road bicikle vs. makadamske/šumske dionice za MTB) omogućit će jasnu ponudu za različite profile korisnika. Preporučljivo je izraditi karte s informacijama o duljini segmenata, nadmorskim razlikama, najbližim servisima i ocjeni težine dionica.

Promocija i upravljanje: uvođenje standardiziranih info-punktova, QR-kodova s povijesno-prirodnim objašnjenjima te digitalnih ruta u aplikacijama za biciklizam podiže atraktivnost i olakšava planiranje posjeta. Suradnja s lokalnim operaterima i županijskom turističkom zajednicom može osigurati kvalitetnu promociju i paketne ponude (npr. bike + smještaj + vodeni sadržaji).

Zaključno, staza „Korana“ i uključenja Barilovića u županijske i državne cikloturističke planove predstavljaju značajan razvojni potencijal. Korištenjem kombinacije infrastrukturnih ulaganja (servisne točke, signalizacija, sigurnosne mjere) i konzervatorskih pristupa (zaštita obalnih staništa, kontrola pristupa osjetljivim zonama), općina može izgraditi održivu, sigurnu i atraktivnu cikloturističku destinaciju koja istovremeno podupire lokalno gospodarstvo i čuva prirodne vrijednosti.

Karta 6 Državna biciklistička ruta Dinarska



Izvor: Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture – biciklističke rute u RH

6.9.2. Pješačka infrastruktura

Pješačka infrastruktura na području Općine Barilović razvija se kao važan element sigurnosti prometa, dostupnosti javnih sadržaja te kvalitete života lokalnog stanovništva i posjetitelja. U samom naselju Barilović trenutno je u tijeku izgradnja nogostupa duž glavne prometnice, što predstavlja jedan od ključnih infrastrukturnih zahvata u središtu općine. Ovaj nogostup omogućit će sigurnije kretanje pješaka, posebno djece i starijih osoba, te će povezati nekoliko važnih funkcionalnih cjelina naselja. Time se znatno smanjuje rizik od nesreća na dionici koja je do sada bila opterećena mješovitim prometom pješaka i vozila.

Značajan dio ulaganja u pješačku infrastrukturu provodi se i u sklopu Turističko-sportskog centra „Korana“, gdje je već izveden dio pješačke staze uz novoizgrađeni potporni zid. Potporni zid ima dvostruku funkciju: s jedne strane prevenira poplavu, stabilizira teren i razdvaja kupalište od ostalih sadržaja kompleksa, a s druge strane stvara linearnu osnovu uz koju je moguće sigurno provesti pješačko kretanje. Uz taj zid izgrađena je pješačka staza koja se nadovezuje na pješački pothodnik te se proteže sve do središnjih sadržaja kupališta. Time je omogućeno da korisnici pristupe cijelom prostoru, uključujući sportske terene, plato kupališta, odmorišne zone i prateću infrastrukturu, pješice ili biciklom, bez potrebe ulaska u područje predviđeno za promet vozila.

Realizacija ove staze provedena je u fazama: prvi dio izgrađen je financiranjem Ministarstva graditeljstva i Općine Barilović, dok je drugi dio dovršen sredstvima iz mjere 19.2 Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020., dodatno poduprt sredstvima Ministarstva regionalnog razvoja i fondova EU te Općine Barilović. Ovakav višeslojni model financiranja pokazuje da Općina ima

proaktivan pristup privlačenju sredstava za javnu infrastrukturu i da sustavno djeluje na unapređenju pristupačnosti i mobilnosti.

Slika 59 Pješačka staza i potporni zid u Donjem Velemeriću



Izvor: <https://opcina-barilovic.hr/projekti/>

Dana 30.03.2023 godine, završeni su radovi na izgradnje pješačke staze i potpornog zida - II faza u Turističko sportskom centru Korana u Donjem Velemeriću. Ukupna vrijednost investicije iznosila je 41.966,28 €. Radove na izgradnji pješačke staze i potpornog zida - II faza, sufinancirali su Ministarstvo prostornog uređenja graditeljstva i državne imovine i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU. Ministarstvo prostornog uređenja graditeljstva i državne imovine osiguralo je 13.272,28 €, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU osiguralo je 13.272,28 € dok je iz proračuna Općine Barilović za projekt izdvojeno 15.421,72 €.

Tablica 34 Vrsta komunalne infrastrukture

Vrsta komunalne infrastrukture	Naselje	Katastarska čestica	Katastarska općina	Vlasništvo	Upravljanje komunalnom Infrastrukturom
Pješačka staza	Belajske Poljice	266	Belaj	1/1 - Općina Barilović - cesta	Srnar d.o.o.
Pješačka staza	Belaj	32	Belaj	1/1 - Općina Barilović - cesta	Srnar d.o.o.
Pješačka staza	Barilović	100	Barilović	1/1 - Općina Barilović - cesta	Srnar d.o.o.
Pješačka staza	Barilović	61	Barilović	1/1 - Općina Barilović-put	Srnar d.o.o.

Izvor: Sistematizacija autora

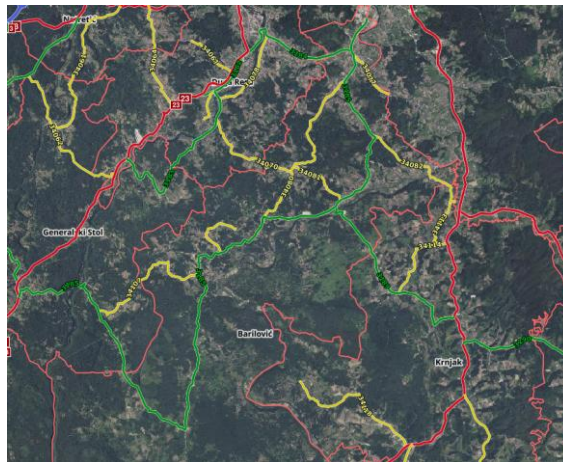
Uz navedeno, trenutno je u izgradnji pješačka staza uz prometnicu u naselju Barilović te prema dječjem vrtiću u Belajskim Poljicama.

Naposljetku, ova ulaganja nisu samo infrastrukturni projekti već i strateški iskorak prema uređenju javnog prostora. Razvojem pješačkih veza, Barilović stvara ugodnije, sigurnije i životno kvalitetnije okruženje, jača povezanost rekreativnih zona i naselja te potiče aktivan način života kao jedan od temelja održivog lokalnog razvoja.

6.10. Analiza cestovnog prometa

Od tri prometna koridora europskog i državnog značaja na području Republike Hrvatske, jedan prolazi područjem Karlovačke županije - poprečni koridor na prometnom pravcu sjever - jug - Vb. Cestovna mreža i cestovni promet su od najveće važnosti za Općinu budući je to jedini način prometne komunikacije sa okolnim gradskim središtima. Na području Općine odvija se i javni prijevoz što olakšava dnevne i povremene migracije stanovništva.

Slika 60 Javne ceste na području Općine Barilović



Izvor: <https://geohrvatska.hr/>

Prema podacima iz Odluke o razvrstavanju javnih cesta (NN 41/22) područjem Općine prolazi 14 javnih (razvrstanih) cesta; 3 županijske ceste (ŽC) i 9 lokalnih cesta (LC). Ukupna duljina javnih (razvrstanih) cesta na području Općine je 84,2 km. Ukupna duljina lokalnih cesta iznosi 50,8 km tj. 60,33% javnih (razvrstanih) cesta, a ukupna duljina županijskih cesta iznosi 33,4 km tj. 39,67% javnih (razvrstanih) cesta. Potrebno je održavanje svih postojećih javnih (razvrstanih) cesti.

Područjem Općine prolazi čitav niz nerazvrstanih cesta, te je Odlukom o nerazvrstanim cestama (Službeni glasnik Općine Barilović 5/13) uređeno upravljanje, građenje, rekonstrukcija, održavanje, mjere za zaštitu i nadzor nad nerazvrstanim cestama na području Općine.

Obzirom na navedenu odluku nerazvrstanim cestama na području Općine smatraju se:

- ceste na području Općine koje prestaju biti javne ceste sukladno zakonu kojim se uređuju ceste, a određene su podzakonskim propisom;
- ceste koje povezuju naselja unutar Općine;
- površine za promet u mirovanju koje se nalaze u sastavu ceste - okretišta vozila javnog prijevoza, parkirališta i pristupne ceste do stambenih, poslovnih, gospodarskih i drugih građevina;
- druge ceste na području Općine.

Održavanje i unaprjeđivanje nerazvrstanih cesta je obveza jedinica lokalne samouprave te u pravilu zahtijeva angažman značajnog dijela sredstava na godišnjoj razini prema godišnjem Programu održavanja objekata i uređaja komunalne infrastrukture koje donosi Općinsko vijeće Općine. Radovi na održavanju nerazvrstanih cesta su radovi redovitog održavanja koji obuhvaćaju skup mjera i aktivnosti

koje se provode tijekom godine na nerazvrstanim cestama uključujući sve objekte i instalacije na njima sa svrhom održavanja nesmetanog i sigurnog prohoda i provoza. Gradnja i rekonstrukcija nerazvrstanih cesta na području Općine obavlja se na osnovu i u okvirima godišnjeg Programa gradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture koji donosi Općinsko vijeće Općine. Naročitu brigu treba posvetiti rekonstrukciji i proširenju postojećih lokalnih i nerazvrstanih cesta.

Dana 29.11.2023 godine, završeni su započeti radovi na rekonstrukciji dijela nerazvrstanih cesta na području Općine Barilović. Ukupna vrijednost investicije iznosila je 85.325,29€. Radove na rekonstrukciji nerazvrstanih cesta sufinanciralo je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU sa 25.000,00 € dok je iz proračuna Općine Barilović za projekt izdvojeno 60.325,29 €.

Slika 61 Asfaltiranje nerazvrstane ceste



Izvor: <https://opcina-barilovic.hr/projekti/>

Na području Općine nalazi se više mostova na rijeci Korani: most preko Korane u Bariloviću (na cesti za sela Mali i Veliki Kozinac, Kosijelsko Selo i Donji Skrad); most preko Korane u Velikoj Crkvini (na cesti Perjasovica-Krnjak); most u Donjem Velemeriću (na cesti Belajske Poljice-Tušilović). Sve ove mostove potrebno je održavati i uređivati.

6.11. Analiza dostupnosti zgrada i prostora za osobe smanjene pokretljivosti i osobe s invaliditetom

Pristupačnost građevina za osobe s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću uređena je Zakonom o gradnji te Pravilnikom o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti (NN 78/13) i Tehnički propis o osiguranju pristupačnosti građevinama osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (NN 12/23). Ovi propisi jasno definiraju obveze investitora i projekatanta pri izgradnji novih objekata, ali i zahtjeve koji se moraju poštovati prilikom rekonstrukcije postojećih građevina. Pravilnik detaljno propisuje standarde za osiguravanje nesmetanog pristupa, sigurno kretanje, boravak i rad osoba s invaliditetom u javnim i poslovnim zgradama, dok se za stambene i stambeno-poslovne objekte naglašava potreba omogućavanja jednostavne prilagodbe prostora, kako bi se osigurala inkluzivnost i dostupnost svim korisnicima.

Analiza dostupnosti zgrada i javnih prostora na području Općine Barilović pokazuje kontinuiran napredak u osiguravanju pristupačnosti osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću. U skladu s propisima, Općina posljednjih godina sustavno ulaže u uklanjanje fizičkih prepreka i stvaranje inkluzivnog okruženja u kojem se svi građani mogu sigurno i samostalno kretati.

Krajem 2023. godine realizirano je nekoliko važnih projekata. Završeni su radovi na projektu „Pješačka staza u Turističko-sportskom centru Korana-Segment: Rampa za osobe smanjene pokretljivosti“, čime je omogućeno potpuno pristupačno kretanje unutar kompleksa. Vrijednost izvedenih radova iznosila je 66.249,50 €, uz dodatnih 1.250,00 € za stručni nadzor. Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine sufinanciralo je projekt s 33.700,00 €, dok je preostali dio pokriven iz proračuna Općine Barilović.

Također, u 2023. godini, završeni su radovi na prilagodbi ulaza u općinsku zgradu za osobe s invaliditetom, čime je unaprijeđen pristup jednoj od najvažnijih javnih institucija. Ovaj zahvat financiran je sredstvima Ministarstva hrvatskih branitelja u iznosu od 7.167,03 €.

Slika 62 Rampa za osobe s invaliditetom ispred zgrade Općine



Izvor: <https://opcina-barilovic.hr/projekti/>

Navedene aktivnosti potvrđuju opredijeljenost Općine Barilović stvaranju pristupačne i uključive zajednice te predstavljaju značajan korak prema ravnopravnom sudjelovanju svih građana u društvenom životu.

Slika 63 Lift za invalidska kolica u Kulturnom centru Barilović



Izvor: Facebook profil Kulturnog centra Barilović

7. Model kružnog gospodarjenja prostorom i zgradama

Model kružnog upravljanja prostorom i građevinama temelji se na stvaranju održivih, sigurnih, otpornih i uključivih naselja, pri čemu se naglasak stavlja na maksimalno iskorištavanje postojećih prostora i objekata. Cilj je spriječiti nekontrolirano širenje građevinskih područja te poticati odgovorno i plansko upravljanje prostorom. Ovakav pristup istodobno doprinosi ublažavanju i prilagodbi klimatskim promjenama, potiče racionalnu potrošnju resursa i razvoj infrastrukture koja je dugoročno otporna i prilagodljiva.

Kružno gospodarstvo je model proizvodnje i potrošnje koji uključuje dijeljenje, posudbu, ponovno korištenje, popravljavanje, obnavljanje i reciklažu postojećih proizvoda i materijala što je dulje moguće kako bi se stvorila dodatna - duža - vrijednost proizvoda. Na ovaj način produljuje se životni vijek proizvoda te istovremeno smanjuje količina otpada.

Slika 64 Kružno gospodarstvo



Izvor: <https://www.fzoeu.hr/hr/kruzno-gospodarstvo/7659>

Kružno upravljanje prostorom i zgradama promatra održivost kroz niz međusobno povezanih komponenti, od planiranja i projektiranja, preko faze korištenja, do ponovne uporabe građevinskog materijala. Time se nastoji očuvati vrijednost materijala tijekom čitavog životnog ciklusa građevine, dok se istodobno smanjuje količina proizvedenog otpada. Na taj način ovaj model izravno doprinosi većoj energetske učinkovitosti, racionalnijoj potrošnji resursa i stvaranju dugoročno održivog prostora.

Europska komisija je u ožujku 2020. godine, u sklopu Zelenog plana i u skladu s novom industrijskom strategijom, predstavila novi Akcijski plan za kružno gospodarstvo, koji uključuje prijedloge o održivijem dizajnu proizvoda, smanjenju otpada i osnaživanju građana (uvođenjem primjerice „prava na popravak“). Poseban fokus je na resursno intenzivnim sektorima, poput elektronike i informacijske i komunikacijske tehnologije, plastike, tekstila i građevine.

U veljači 2021. Parlament je glasao o novom akcijskom planu za kružno gospodarstvo i zatražio dodatne mjere za postizanje ugljično neutralnog, ekološki održivog, netoksičnog i potpuno kružnog

gospodarstva do 2050. godine, uključujući stroža pravila o recikliranju i obvezujuće ciljeve za upotrebu i potrošnju materijala za 2030.³⁵

Provedba modela kružnog gospodarenja prostorom i zgradama provodi se kroz različite faze i tipove projekata:

- planiranje i gradnja novih zgrada u skladu s kružnim gospodarstvom
- revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada
- kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada.³⁶

7.1. Planiranje i gradnja novih zgrada u skladu s kružnim gospodarstvom

U području planiranja i izgradnje novih prostora i građevina na području Općine Barilović, potrebno je primjenjivati načela kružnog gospodarstva kako bi se osigurala dugoročna održivost i racionalno korištenje resursa. To uključuje uvođenje zelenih elemenata u graditeljsku praksu, poput zelenih krovova, zelenih fasada i ozelenjenih zidova, koji doprinose energetske učinkovitosti, ublažavanju toplinskih otoka te povećanju kvalitete okoliša. Osim toga, preporučuje se sustavno korištenje recikliranih i reciklabilnih materijala pri gradnji i obnovi objekata i javnih površina, čime se smanjuje potreba za novim sirovinama i količina građevinskog otpada.

Važan segment održive gradnje odnosi se i na uvođenje sustava za prikupljanje i ponovnu uporabu oborinskih voda s krovova objekata, čime se smanjuje opterećenje na lokalne vodne resurse i racionalizira potrošnja pitke vode. Također se preporučuje da se privatne investitore potakne, a gdje je moguće i obveže, na primjenu načela kružnog gospodarstva pri planiranju i realizaciji projekata, osobito u zonama koje su predviđene za urbanu obnovu, sanaciju ili prenamjenu.

Pri svakoj novoj gradnji potrebno je maksimalno očuvati postojeću vegetaciju, naročito visoku, jer ona predstavlja vrijedan prirodni resurs i doprinosi krajobraznoj stabilnosti, kvaliteti zraka i vizualnom identitetu prostora. Stoga je nužno u prostornoplansku dokumentaciju uključiti jasne mjere zaštite vegetacije te naglasiti obvezu integracije novih zahvata u širu mrežu zelene infrastrukture Općine Barilović.

Iako je Barilović ruralna sredina s manjim intenzitetom urbanih transformacija u odnosu na veće gradove, pristupi koji se temelje na kružnom upravljanju prostorom i zgradama jednako su važni pri svakom budućem zahvatu u prostoru, osobito u projektima uređenja naselja, rekonstrukcije postojećih građevina ili stvaranja novih sadržaja od javnog interesa.

Neki od važnijih planiranih zahvata izgradnje novih zgrada kao javnih investicija na području Općine Barilović su sljedeći:

³⁵ Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, dostupno na: <https://www.fzoeu.hr/hr/kruzno-gospodarstvo/7659>

³⁶ Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine (2021). Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine.

Tablica 35 Popis planirane infrastrukture za koju se planiraju projekti kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

Naziv objekta	Lokacija
Dom za starije i nemoćne	k.č. br. 268/2, 266, 267, 265 i dio 268/1 k.o. Barilović
Sportski centar za pustolovni turizam	k.č. br. 3853, 3861, 3862/1, 3862/4, 3863/5, 3863/7, 3863/8 k.o. Barilović
Vatrogasni dom	k.č.br. 268/1 i 269 k.o. Barilović
Nogometni stadion	k.o. Donji Velemerić

Izvor: Sistematizacija autora prema Provedbenom programu Općine Barilović

Općina Barilović u narednom razdoblju planira izgradnju ključne infrastrukture uz primjenu principa kružnog gospodarenja, pri čemu će se pri projektiranju i gradnji novih objekata voditi računa o održivom korištenju materijala, optimizaciji prostora i integraciji objekata u okoliš. Među planiranim projektima nalazi se Dom za starije i nemoćne na katastarskim česticama br. 268/2, 266, 267, 265 i dijelu čestice 268/1 u k.o. Barilović, na ukupnoj raspoloživoj površini od cca 4.700 m². Objekt će imati kapacitet do 80 korisnika i biti usmjeren na pružanje kvalitetnih socijalnih usluga u okviru stalnog smještaja.

Dom za starije i nemoćne osobe predstavlja ustanovu socijalne skrbi koja nudi cjelokupnu brigu o korisnicima, uključujući smještaj, prehranu, održavanje osobne higijene, zdravstvenu skrb, njegu, radne aktivnosti te organizaciju slobodnog vremena. Novi objekt bit će projektiran prema principima kružnog gospodarenja i energetske učinkovitosti, uključujući korištenje obnovljivih izvora energije, optimizaciju prostora i održivu integraciju u okoliš. Time će se osigurati dugoročno održiv i funkcionalan dom koji zadovoljava potrebe starijih stanovnika Općine Barilović.

Planirana je i izgradnja Sportskog centra za pustolovni turizam na katastarskim česticama br. 3853, 3861, 3862/1, 3862/4, 3863/5, 3863/7 i 3863/8 u k.o. Barilović. Centar će kombinirati sportske, rekreativne i edukativne sadržaje, a projektiranjem u skladu s principima kružnog gospodarenja predviđeno je optimalno korištenje građevinskih materijala, energetska učinkovitost te integracija u prirodni okoliš, čime se potiče održivi turizam i zaštita okoliša.

Planira se izgradnja novog Vatrogasnog doma na katastarskim česticama br. 268/1 i 269 u k.o. Barilović, koji će se sastojati od prizemlja i kata, uz uređenje vanjskih parkirališta. Objekt će biti projektiran prema načelima kružnog gospodarenja, pri čemu će se materijali korišteni u gradnji pažljivo odabrati i maksimalno iskoristiti, a grijanje će se osigurati obaveznom primjenom obnovljivih izvora energije. Prizemlje doma osmišljeno je kao funkcionalni prostor za svakodnevne aktivnosti vatrogasaca, uključujući rad s opremom i vozilima, prostor za interventnu odjeću i obuću, te dežuranu i vatrogasni operativni centar, dok će kat objekta služiti za odmor, edukaciju, uredske funkcije i vježbe pripravnosti, uključujući spavaonice i malu dvoranu za predavanja. Ovime se kombinira interventna funkcija doma s edukativnom i društvenom ulogom u zajednici, stvarajući prostor koji je energetska učinkovit, održiv i dugoročno funkcionalan.

Također, planirana je izgradnja nogometnog stadiona u k.o. Donji Velemerić, s modernim sportskim i pratećim sadržajima. Novi stadion bit će razvijen u skladu s načelima kružnog gospodarenja, s fokusom na optimizaciju prostora, racionalnu uporabu građevinskih materijala i integraciju u lokalni okoliš, čime se potiče dugoročna održivost, sportski razvoj i društveno okupljanje zajednice.

7.2. Revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada

Općina Barilović prepoznaje važnost revitalizacije i obnove nekorištenih prostora i zgrada kao ključnog koraka prema održivom razvoju i poboljšanju kvalitete života svojih stanovnika. Mnogi objekti u središtu i prigradskim naseljima općine dugi niz godina stoje neiskorišteni, što osim vizualnog i estetskog utjecaja može dovesti i do propadanja građevinske baštine. Obnova takvih prostora predstavlja priliku za očuvanje lokalnog identiteta, ali i za stvaranje novih funkcionalnih sadržaja koji odgovaraju potrebama zajednice.

Kao konkretan primjer, Općina je za ovu namjenu kupila objekt stare veterinarske stanice, koji je rekonstruiran i opremljen kao vrtić. Novi vrtić ima jedan dnevni boravak za jasličku skupinu s 12 djece te još jedan boravak za vrtićku skupinu od 20 djece. Time se ukupni kapacitet smještaja djece na području općine Barilović povećao za 32 djece. Istovremeno, otvaranjem ovog objekta rasteretio se kapaciteti vrtića u Dugoj Resi i Karlovcu za isti broj djece, čime se direktno doprinosi kvaliteti predškolskog odgoja i životu obitelji u općini.

Ovakve inicijative pokazuju da obnova nekorištenih prostora ne donosi samo estetske i infrastrukturne koristi, već i konkretan društveni i ekonomski doprinos zajednici. Pravilnom prenamjenom objekata, poput stare veterinarske stanice, Općina Barilović osigurava održivo korištenje prostora, poboljšava dostupnost javnih usluga i jača lokalnu zajednicu.

7.2.1. Identificirani lokaliteti nekorištenih prostora i zgrada s prijedlozima revitalizacije i obnove

U budućem razdoblju, nakon završetka izgradnje novog vatrogasnog doma, planira se temeljita rekonstrukcija i prenamjena prostora postojećeg doma u naselju Barilović. Cilj je stvoriti multifunkcionalni objekt koji će služiti kao javna kuhinja te prostor za druženje i organizaciju zajedničkih aktivnosti mještana. U okviru javne kuhinje moći će se provoditi priprema obroka za potrebe lokalnih manifestacija, radionica kuhanja, edukativnih programa o zdravoj prehrani, ali i pružati podrška socijalno ugroženim stanovnicima kroz organizirane obroke.

Prostor za druženje bit će opremljen za različite društvene i kulturne aktivnosti, uključujući sastanke udruga, radionice, predavanja i male kulturne priredbe. Time se stvara mjesto susreta i interakcije koje potiče zajedništvo i jača socijalne veze među mještanima. Ova prenamjena ne samo da učinkovito koristi postojeću infrastrukturu, već i doprinosi razvoju lokalne zajednice, jačanju identiteta općine i povećanju kvalitete života svih stanovnika Barilovića.

Neaktivni kop TGK - vapnenca Belaj predstavlja prostor s potencijalom za funkcionalnu prenamjenu i revitalizaciju, što može pridonijeti gospodarskom, društvenom i ekološkom razvoju lokalne zajednice. Trenutačno neiskorišten, prostor zahtijeva strateški pristup kako bi se maksimalno iskoristile postojeće površine i infrastruktura, uz istovremeno očuvanje okoliša i poticanje održivih praksi.

Slika 65 Neaktivni kop TGK - vapnenca Belaj



Izvor: Rudarsko-geološka studija Karlovačke županije

Revitalizacija kopa mogla bi uključivati kombinaciju ekoloških, rekreativnih i edukativnih sadržaja, primjerice: formiranje otvorenog edukativnog parka s interpretacijskim stazama koje ilustriraju geološku i industrijsku povijest kopa, uređenje prostora za sportske i rekreativne aktivnosti, te potencijalno osnivanje malih poduzetničkih zona ili obrta vezanih uz lokalnu proizvodnju. Pri rekonstrukciji i uređenju prostora treba primijeniti principe kružnog gospodarenja, uključujući ponovnu upotrebu materijala s terena, kontrolu odlaganja otpada te očuvanje prirodnih resursa.

Osim ekonomske i društvene koristi, revitalizacija kopa TGK - vapnenca Belaj doprinosila bi očuvanju i unapređenju okoliša, kroz uređenje zelenih površina, sadnju autohtonih biljnih vrsta i integraciju u lokalnu zelenu infrastrukturu. Na taj način prostor bi dobio novu, višestruku funkciju koja kombinira edukaciju, rekreaciju, održivi razvoj i jačanje zajedništva, istovremeno smanjujući negativne utjecaje napuštenog industrijskog prostora.

U kontekstu poticanja kružnog gospodarenja, brownfield područja predstavljaju značajan resurs koji omogućava održivo korištenje prostora i materijala. Kroz obnovu i prenamjenu napuštenih ili zapuštenih objekata moguće je smanjiti potrebu za novom gradnjom, očuvati postojeću infrastrukturu i resurse te istovremeno stvoriti funkcionalne prostore koji odgovaraju potrebama lokalne zajednice. Takav pristup doprinosi smanjenju otpada, učinkovitijem korištenju energije i očuvanju okoliša, dok se istovremeno potiče društvena interakcija i ekonomski razvoj.

Dodatni primjer mogućeg iskorištavanja brownfield potencijala na području Općine Barilović nalazi se u naselju Perjasica, gdje se nalazi zgrada u vlasništvu Općine koja je nekada služila kao ambulanta, dok je drugi, pregrađeni dio bio namijenjen trgovini. Danas je objekt zapušten i postupno propada, ali posjeduje značajan prostorni i infrastrukturni potencijal. Uz odgovarajuću rekonstrukciju i prenamjenu, zgrada bi mogla postati društveni, zdravstveni, edukativni ili multifunkcionalni centar, čime bi se značajno unaprijedila kvaliteta života stanovnika Perjasice i susjednih naselja. Ovaj primjer pokazuje kako strateško upravljanje brownfield prostorima omogućava održivo i funkcionalno korištenje resursa, uz direktan doprinos razvoju i jačanju lokalne zajednice.

Uz navedeno, postoji veći broj manjih objekata koji se ne koriste, ali koji nisu svi u vlasništvu Općine već Županije i RH (npr. objekti područnih škola koje se ne koriste).

7.3. Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada

Kružna obnova i prenamjena postojećih zgrada i prostora temelji se na njihovom dugoročnom, održivom korištenju kroz modernizaciju i prilagodbu stvarnim potrebama zajednice. Umjesto da objekt stoji neiskorišten, njegovim energetske i funkcionalnim unapređenjem produžuje se vijek trajanja, poboljšavaju uvjeti korištenja i omogućuje fleksibilna namjena. Time se stvara mogućnost da isti prostor koristi više korisnika ili funkcija u različitim vremenskim periodima, čime se povećava učinkovitost prostora i doprinosi održivom razvoju lokalne zajednice.

Tablica 36 Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada

Lokalitet	Prijedlog revitalizacije i obnove
energetski neučinkovite zgrade	U svrhu povećanja funkcionalnosti, smanjenja energetske potrošnje i unaprjeđenja kvalitete prostora, predlaže se cjelovita obnova i reprogramiranje postojećih energetske neučinkovite zgrade. Takav pristup uključuje modernizaciju građevinske ovojnice, zamjenu sustava grijanja, hlađenja i ventilacije te uvođenje obnovljivih izvora energije, čime se znatno smanjuje potrošnja energije i troškovi održavanja. Osim energetske obnove, zgrade se mogu prenamijeniti ili reorganizirati prema stvarnim potrebama korisnika, što uključuje fleksibilnu raspodjelu prostora i mogućnost višestruke namjene. Primjenom koncepta kružnog gospodarenja, prostor se može koristiti u različitim funkcijama i od strane više korisnika, čime se maksimizira njegova iskorištenost i doprinosi održivom razvoju zajednice. Cjelovitim pristupom obnovi i reprogramiranju energetske neučinkovite zgrade stvara se dugoročno održiva infrastruktura koja osigurava bolje uvjete korištenja, povećava sigurnost i komfor korisnika, te smanjuje negativan utjecaj na okoliš. Takve mjere predstavljaju strateški korak prema održivom urbanom razvoju i ekonomičnijem upravljanju prostorom u lokalnoj zajednici.
energetski neučinkovita i ekološki neprihvatljiva javna rasvjeta	U okviru mjera za unapređenje energetske učinkovitosti i smanjenje ekološkog opterećenja, planira se postupna modernizacija javne rasvjete u Općini Barilović. Početna vrijednost broja postavljenih rasvjetnih tijela iznosi 210, pri čemu se radi o sustavu koji je energetski neučinkovit i ekološki neprihvatljiv. Kroz petogodišnje razdoblje predviđa se postupno povećanje broja modernih i održivih rasvjetnih tijela, uz zamjenu postojećih neefikasnih, što će istovremeno smanjiti potrošnju energije i negativni utjecaj na okoliš.

Izvor: Sistematizacija autora

8. Područja pogodna za urbanu preobrazbu i/ili urbanu sanaciju

Pojmovi urbane preobrazbe i urbane sanacije definirani su u Zakonu o prostornom uređenju (NN, broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19 i 67/23). Urbana preobrazba odnosi se na skup planiranih mjera i uvjeta kojima se značajno mijenjaju karakteristike već izgrađenih dijelova građevinskog područja. To uključuje promjene u rasporedu i oblikovanju javnih površina, izmjenu namjene ili oblika građevina, te prilagodbu veličine i rasporeda građevnih čestica, s ciljem poboljšanja funkcionalnosti i kvalitete urbanog prostora.

S druge strane, urbana sanacija obuhvaća planirane aktivnosti i uvjete usmjerene na unapređenje kvalitete izgrađenih područja, uključujući i one izvan granica građevinskog područja, koja su degradirana zbog nezakonite gradnje ili drugih oblika propadanja. Cilj urbane sanacije je obnova i poboljšanje izgleda, funkcionalnosti i sigurnosti prostora, čime se doprinosi održivom razvoju i kvaliteti života u zajednici.

Analizom postojećeg stanja prostora i uočenih razvojnih potreba, u Općini se mogu prepoznati određena područja koja imaju potencijal za provođenje mjera urbane preobrazbe te područja u kojima je nužno provesti urbanu sanaciju radi poboljšanja infrastrukture, prostorne organizacije i kvalitete života stanovništva.

8.1. Područja pogodna za urbanu preobrazbu

Područja namijenjena urbanoj preobrazbi obuhvaćaju dijelove naselja u kojima je moguće unaprijediti prostorne i krajobrazne vrijednosti kroz integraciju zelene infrastrukture i oblikovanje javnih prostora. Takva područja najčešće se odnose na:

- Prostore slabije uređenog ili neuređenog javnog prostora, gdje postoji potreba za uspostavom vizualno i funkcionalno kvalitetnog okruženja.
- Zone uz glavne pješačke i prometne koridore, u kojima se može unaprijediti sigurnost i pristupačnost kroz formiranje novih pješačkih i biciklističkih staza.
- Rubna područja naselja koja se mogu iskoristiti za formiranje zelenih tampon zona radi smanjenja utjecaja buke, prašine i prometa te ukupnog poboljšanja mikroklimе.
- Prazne ili zapuštene površine pogodne za ozelenjavanje, sadnju drvoreda ili stvaranje novih javnih zelenih ploha.

U tim područjima preobrazba uključuje krajobrazno uređenje, sadnju autohtonih vrsta drveća, postavljanje urbane opreme, stvaranje kontinuiteta zelene mreže te oblikovanje površina koje potiču pješačku i biciklističku mobilnost. Cilj je stvaranje atraktivnih, održivih i funkcionalnih prostora koji doprinose identitetu naselja i poboljšanju kvalitete života.

U kontekstu Općine Barilović, to se odnosi na samo središte naselja Barilović za koje je potrebno izvršiti urbanu preobrazbu. Općinsko središte potrebno je vizualno i funkcionalno urediti (poboljšati horizontalnu i vertikalnu prometnu signalizaciju, dodatni mobilijari na autobusnom stajalištu, sadnja cvjetnjaka i slično).

8.2. Područja pogodna za urbanu sanaciju

Područja prikladna za urbanu sanaciju odnose se na dijelove naselja gdje postoji potreba za tehničkim i infrastrukturnim zahvatima kako bi se osigurala prikladna funkcionalnost prostora. Ova područja karakterizira:

- Nedostatak ili zastarjelost osnovne komunalne infrastrukture, uključujući sustave odvodnje, prometnu mrežu i javnu rasvjetu.
- Nedovoljno uređene ili oštećene pješačke površine, koje zahtijevaju rekonstrukciju radi sigurnosti i dostupnosti.
- Prometno opterećeni koridori u kojima je potrebno unaprijediti prometnu organizaciju ili izvesti rekonstrukciju kolnika.
- Dijelovi naselja podložni degradaciji, gdje je nužno provesti hitne mjere zaštite kako bi se spriječilo dodatno fizičko propadanje prostora ili objekata.

Sanacija ovih lokacija podrazumijeva nastavak izgradnje sustava odvodnje u pojedinim naseljima, uređenje prometnica, postavljanje ili nadogradnju javne rasvjete te formiranje kvalitetnih pješačkih površina prema školama. Ovi zahvati stvaraju preduvjete za stabilan i održiv razvoj prostora, omogućujući nesmetano korištenje i sigurnost za svakodnevne potrebe stanovnika.

8.3. Strateška važnost identifikacije područja

Precizno definiranje područja pogodnih za preobrazbu i/ili sanaciju predstavlja ključnu stručnu podlogu za izradu detaljnijih prostornih planova i urbanističkih rješenja. Identifikacija ovih prostora omogućava:

- usmjeravanje razvojnih ulaganja,
- proračunsko i projektno planiranje,
- očuvanje krajobraznih i ambijentalnih vrijednosti,
- usklađen razvoj komunalne i zelene infrastrukture u skladu s načelima održivog razvoja i zelene tranzicije.

Sustavan pristup ovim područjima doprinosi ravnomjernom razvoju naselja, očuvanju kvalitete prostora i stvaranju uvjeta za dugoročno održivo upravljanje prostorom.

8.4. Urbani toplinski otoci

Urbani toplinski otok predstavlja mikroklimatski pojavu koji se javlja u gradskim i izgrađenim područjima, a očituje se višim temperaturama u odnosu na susjedne neizgrađene ili vegetacijski bogate površine.

Smanjenje efekta urbanih toplinskih otoka jedan je od ključnih izazova suvremenog prostornog planiranja, osobito u gusto izgrađenim ili infrastrukturno opterećenim naseljima. Urbana područja apsorbiraju i zadržavaju toplinu zbog velike zastupljenosti nepropusnih površina poput betona i asfalta, što dovodi do povišenih temperatura u odnosu na okolna ruralna područja. Stoga je nužno planirati i provoditi mjere koje doprinose smanjenju zagrijavanja prostora, poboljšanju mikroklimе te povećanju kvalitete života stanovnika.

Jedan od najučinkovitijih mehanizama ublažavanja toplinskih otoka jest unaprjeđenje zelene infrastrukture. Povećanje udjela zelenih površina, uključujući parkove, drvorede, zelene koridore i zelene međuprostore, ima višestruke pozitivne učinke. Vegetacija omogućuje zasjenjivanje površina, smanjuje apsorpciju topline, potiče isparavanje (evapotranspiraciju) te poboljšava cirkulaciju zraka. Posebno se preporučuje sadnja drvoreda uz prometnice, ozelenjivanje rubnih dijelova naselja, kao i transformacija neuređenih površina u zelene mikrolokacije, poput malih kvartovskih parkova ili zelenih tampon zona.

Uvođenje zelenih i hladnih krovova te ozelenjavanje fasada dodatno doprinosi regulaciji temperature u naseljima. Zeleni krovovi smanjuju toplinsko opterećenje zgrada, povećavaju energetska učinkovitost te umanjuju akumulaciju topline tijekom ljetnih mjeseci. Fasade s vertikalnim zelenilom doprinose filtriranju zraka, smanjenju refleksije topline i stvaranju ugodnijeg ambijenta u gusto izgrađenim prostorima.

Promjena materijala koji se koriste u izgradnji javnih i prometnih površina još je jedna važna mjera. Korištenje svjetlijih, reflektirajućih ili poroznih materijala na pločnicima, parkiralištima i kolnicima smanjuje apsorpciju topline i omogućava bolje otjecanje oborinskih voda. Uređenje javnih površina materijalima s visokim albedom te povećanje udjela propusnih površina doprinosi smanjenju temperaturnih razlika i stvaranju ugodnijih mikroklimatskih uvjeta.

Uz prostorne i infrastrukturne mjere, važno je promicati planiranje koje integrira načela zelene i održive mobilnosti. Razvoj pješačkih zona, biciklističkih staza i javnog prijevoza smanjuje potrebu za korištenjem osobnih vozila, čime se smanjuje emisija topline i zagađenja koje dodatno pogoršava učinak urbanih toplinskih otoka. Kombinacija povećane zelene infrastrukture i smanjenja automobilske prometa ključna je za stvaranje hladnijih, zdravijih i energetski učinkovitijih urbanih prostora

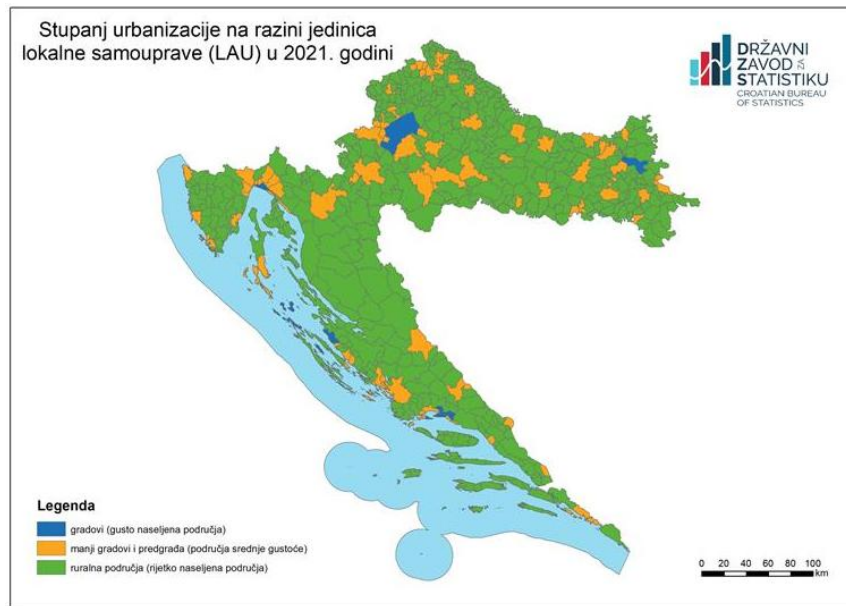
Stupanj urbanizacije (Degree of Urbanisation - DEGURBA) primjenjuje se za kategorizaciju jedinica lokalne samouprave na gradove, manja urbana područja odnosno predgrađa te ruralne prostore. Klasifikacija se temelji na gustoći naseljenosti i prostornom kontinuitetu susjednih mrežnih ćelija veličine 1 km². Prema ovoj tipologiji, mrežne ćelije razvrstavaju se u urbana središta, urbane klastere i ruralne ćelije.

Tri vrste jedinica lokalne samouprave (LAU-ova) definirane su kako slijedi:

- gradovi (gusto naseljena područja): teritorijalne jedinice na razini LAU-ova u kojima najmanje 50% stanovništva živi u urbanim središtima
- manji gradovi i predgrađa (područja srednje gustoće): teritorijalne jedinice na razini LAU-ova u kojima manje od 50% stanovništva živi u urbanim središtima i manje od 50% stanovništva živi u ruralnim mrežnim ćelijama
- ruralna područja (rijetko naseljena područja): prostorne jedinice na razini LAU-ova u kojima više od 50% stanovništva živi u ruralnim mrežnim ćelijama.³⁷

³⁷ <https://dzs.gov.hr/istaknute-teme-162/prostorne-klasifikacije-i-subnacionalne-statistike-2/stupanj-urbanizacije-degurba/453>

Slika 66 Stupanj urbanizacije na razini jedinica lokalne samouprave (LAU) u 2021. godini



Izvor: <https://dzs.gov.hr/istaknute-teme-162/prostorne-klasifikacije-i-subnacionalne-statistike-2/stupanj-urbanizacije-degurba/453>

Na osnovi prethodnih prikaza vidljivo je da Općina Barilović pripada pod ruralna područja, što uvelike smanjuje predispozicije za nastanak urbanih toplinskih otoka. Prema dostupnim podacima može se zaključiti da je na prostoru Općine Barilović utjecaj čimbenika koji potiču stvaranje toplinskih otoka trenutno relativno slab osim na rubnom sjevernom dijelu općine prema Karlovcu gdje se nalazi Poslovna zona. Ipak, s obzirom na to da klimatski čimbenici, osobito temperatura i relativna vlažnost zraka, imaju ključnu ulogu u pojavi, razvoju i intenzitetu urbanih toplinskih otoka, te da ni područje Općine Barilović nije izuzeto od posljedica klimatskih promjena, potrebno je osvijestiti potencijalne rizike.

Stoga je važno pravovremeno prepoznati moguće negativne učinke budućih klimatskih promjena na mikroklimatske uvjete u naselju te planirati i provoditi mjere kojima bi se umanjio intenzitet toplinskih opterećenja. Na taj način moguće je očuvati povoljne mikroklimatske karakteristike i doprinijeti održivom prostornom razvoju Općine Barilović.

Prijedlozi mjera ublažavanja učinaka urbanih toplinskih otoka podijeljeni su u sljedeće kategorije, uzimajući u obzir prostorne specifičnosti i ruralni karakter Općine Barilović:

1. Unaprjeđenje zelene infrastrukture i krajobraznog uređenja

S obzirom na to da Općina Barilović raspolaže velikim udjelom prirodnih i poluprirodnih površina, preporučuje se dodatno ozelenjavanje naseljenih dijelova kako bi se poboljšali mikroklimatski uvjeti u manjim, gusto izgrađenim zonama. To uključuje sadnju drvoreda uz lokalne prometnice, uređenje zelenih otoka unutar naselja, revitalizaciju zapuštenih površina te stvaranje manjih parkovnih zona u središtima naselja. Ove mjere doprinose zasjenjivanju i smanjenju zagrijavanja izloženih površina.

Slika 67 Skica drvoreda uz lokalnu cestu i cvijetnjaka u središtu općine



Izvor: Sistematizacija autora

2. Održivo upravljanje izgrađenim i infrastrukturnim površinama

U cilju smanjenja akumulacije topline, preporučuje se korištenje propusnih i reflektirajućih materijala pri uređenju pješačkih staza, parkirališta i javnih površina, posebno u središtima naselja Barilović, Belajske Poljice i Donji Velemerić. Kod rekonstrukcije javnih i društvenih zgrada moguće je poticati primjenu zelenih ili hladnih krovova te ozelenjivanje fasada gdje god je to tehnički izvedivo. Time se smanjuje toplinsko opterećenje objekata i povećava energetska učinkovitost.

3. Poboljšanje prometnog i urbanističkog planiranja

Iako većina područja Općina Barilović nema izražene probleme intenzivnog prometa, poticanje pješčenja i bicikliranja između bližih naselja te razvoj sigurnih pješačko-biciklističkih koridora može dodatno smanjiti emisije topline iz vozila. Uređivanjem lokalnih prometnica s naglaskom na zelenilo uz cestovne rubove, smanjuje se zagrijavanje asfaltnih površina i poboljšava ukupni vizualni i klimatski dojam prostora.

4. Očuvanje prirodne ventilacije i otvorenog prostora

Zbog izražene konfiguracije terena i otvorenosti prostora, posebno uz tok rijeka Korane i Mrežnice, važno je sačuvati prirodne ventilacijske koridore. Preporučuje se izbjegavanje prekomjerne izgradnje u zonama gdje prirodno strujanje zraka ima značajnu mikroklimatsku ulogu. Planiranje novih sadržaja treba usmjeriti na očuvanje otvorenih zelenih površina i izbjegavanje formiranja zatvorenih, zagušenih urbanih cjelina.

5. Edukacija i uključivanje lokalne zajednice

Stanovnici ruralnih sredina, poput onih u Općini Barilović, imaju važnu ulogu u upravljanju okolišem. Kroz informativne kampanje, radionice i lokalne akcije može se potaknuti sadnja drveća, održavanje zelenih površina te uvođenje manjih klimatskih rješenja na privatnim parcelama. Podizanje svijesti o utjecaju klimatskih promjena i važnosti prilagodbe doprinosi poboljšanju otpornosti naselja na toplinska opterećenja.

9. SWOT ANALIZA

SWOT analiza izrađena je na temelju uvida u trenutno stanje, potrebe i razvojne potencijale te su u tom procesu identificirane ključne snage, slabosti, prilike i prijetnje koje je potrebno uzeti u obzir pri planiranju razvoja zelene infrastrukture i kružnog upravljanja prostorom i zgradama.

Tablica 37 Prepoznate snage Općine Barilović

SNAGE	
ELEMENT	OBRAZLOŽENJE
Očuvani prirodni resursi	Prirodne resurse općine Barilović karakterizira čista voda, tla i zraka bez zagađenja. Mnogobrojni izvori pitke vode, očuvane šume s dobrim gospodarenjem, nepostojanje značajnih industrijskih zagađivača, što osigurava održiv gospodarski razvitak. Područje bez zagađenja zraka i zagađenja bukom, očuvana priroda.
Povoljan geoprometni položaj	Općina Barilović smještena je u neposrednoj blizini državne ceste D1. Njena blizina gradovima poput Karlovca, Zagreba i Velike Gorice omogućava stanovnicima pristup gospodarskoj i društvenoj infrastrukturi većih urbanih središta. Zahvaljujući blizini Karlovca, stanovnici Općine imaju mogućnost svakodnevnog zapošljavanja u tom gradu bez potrebe za preseljenjem, što omogućava dnevnu migraciju.
Bogata kulturno povijesna baština	Općina Barilović posjeduje značajne kulturne i povijesne vrijednosti, uključujući sakralne objekte, spomenike i tradicijske lokalitete. Ova baština doprinosi identitetu zajednice, turističkoj privlačnosti i mogućnostima razvoja kulturnih i obrazovnih aktivnosti.
Razvijena komunalna infrastruktura	U posljednjih nekoliko godina uloženi su napor u sanaciji i postavljanju nove komunalne infrastrukture. Općina Barilović ima dobro razvijen sustav komunalne infrastrukture, uključujući cestovnu mrežu, odvodnju, opskrbu vodom i javnu rasvjetu. To omogućava kvalitetno funkcioniranje naselja, potiče gospodarski razvoj i osigurava udobnije i sigurnije življenje stanovnika.
Mreža pokrivenosti odvoza komunalnog otpada	Općina Barilović ima uspostavljen sustav prikupljanja i odvoza komunalnog otpada koji pokriva sva naselja. Ova mreža doprinosi očuvanju čistoće, zaštiti okoliša i zdravlja stanovnika te predstavlja važan preduvjet za održivo gospodarenje otpadom.
Postojanje zelenih koridora i prirodnih ventilacijskih puteva	Otvoreni prostori uz rijeke Koranu i Mrežnicu te šumske površine omogućavaju prirodnu ventilaciju i ublažavanje lokalnih klimatskih ekstremiteta.
Poljoprivredna i ruralna proizvodnja	Zemljište u Općini pogoduje održivoj poljoprivredi i organskoj proizvodnji, što doprinosi očuvanju tradicijskih krajolika i lokalnoj ekonomiji.
Niska gustoća izgradnje i ruralni karakter naselja	Ruralni karakter Općine smanjuje efekt urbanih toplinskih otoka i omogućava lakše planiranje održivih i ekološki prihvatljivih zahvata.

Postojeća svijest zajednice o okolišu	Stanovnici ruralnih područja često su uključeni u očuvanje okoliša, uređenje okućnica i održavanje lokalnih zelenih površina, što olakšava provedbu zelenih politika.
Postojanje vodene i šumske infrastrukture	Općina Barilović raspolaže bogatim prirodnim resursima, uključujući rijeke, potoke i šumske površine. Ova kombinacija vodene i šumske infrastrukture ima višestruku važnost: doprinosi očuvanju bioraznolikosti, regulaciji mikroklimе i smanjenju efekta urbanih toplinskih otoka, osigurava izvore pitke vode i pogoduje rekreaciji i turizmu. Također, šumski i vodeni resursi čine osnovu za održivo gospodarenje prirodnim resursima, razvoj ekološke poljoprivrede i očuvanje okoliša u ruralnim sredinama.
Mala razina pritiska na bioraznolikost	Zbog ruralnog karaktera Općine Barilović, niske gustoće naseljenosti i ograničene industrijske aktivnosti, pritisak na prirodne ekosustave i bioraznolikost je nizak. Ova situacija omogućava očuvanje autohtonih biljnih i životinjskih vrsta, održavanje ekološke ravnoteže te pruža dobru osnovu za razvoj ekoturizma i zaštitu prirodnih resursa.

Izvor: Sistematizacija autora

Tablica 38 Prepoznate slabosti Općine Barilović

SLABOSTI	
ELEMENT	OBRAZLOŽENJE
Ograničena razvijenost javne zelene infrastrukture	Iako Općina ima prirodne resurse, broj uređenih parkova, zelenih površina i rekreacijskih zona unutar naselja je ograničen, što smanjuje mogućnost aktivnog korištenja zelenih površina.
Ograničena infrastruktura za gospodarenje otpadom i reciklažu	Iako postoji sustav odvoza komunalnog otpada, mreža reciklažnih i sakupljališta opasnog i biorazgradivog otpada je nedovoljno razvijena.
Niska energetska učinkovitost zgrada	Mnoge stambene i javne zgrade nemaju optimalnu toplinsku izolaciju niti primjenu obnovljivih izvora energije, što povećava potrošnju energije i emisiju stakleničkih plinova.
Ograničeni kapacitet za prilagodbu klimatskim promjenama	Iako je ruralna sredina smanjila učinke urbanih toplinskih otoka, Općina nije dovoljno pripremljena za ekstremne klimatske događaje poput suša, poplava ili toplinskih valova.
Nedostatak ekoloških edukativnih programa i svijesti	Postoji samo mali broj inicijativa za obrazovanje stanovnika o održivom upravljanju resursima, zaštiti prirode i zelenim praksama, što može ograničiti sudjelovanje zajednice u zelenim projektima.

Nedostatak oznaka i putokaza do turističkih sadržaja	Nedostatak putokaza i „smeđe“ signalizacije te informativnih ploča do prirodnih i kulturnih znamenitosti, kao i oznaka i obilježja biciklističkih staza, predstavlja jako izraženu slabost i ozbiljnu prepreku sveobuhvatnom turističkom razvoju cijelog kraja. Isto tako nema ni putokaza na državnoj cesti D1 koji bi usmjerio posjetitelje na samo 2,2 km udaljeno područje TSC“ Korana“ i Sportski centar za pustolovni turizam.
Nedovoljno razvijena društvena, sportska i druga javna infrastruktura	Radi povećanja kvalitete življenja i potrebe zadržavanja stanovništva te iskorištenja turističkih potencijala na ovom području, potrebno je nastaviti ulaganja u društvenu infrastrukturu, sportske i rekreacijske sadržaje te javnu turističku infrastrukturu, osobito u dijelovima koji gravitiraju prirodnim vrijednostima, kulturnim spomenicima i povijesnim lokacijama.
Slaba iskorištenost prirodnih vrijednosti i kulturne baštine	Iako Općina Barilović posjeduje bogate prirodne resurse i značajnu kulturno-povijesnu baštinu, oni su u velikoj mjeri nedovoljno iskorišteni za razvoj turizma, edukativnih programa i rekreacijskih aktivnosti. Nedostatak organiziranih sadržaja, promotivnih aktivnosti i turističke infrastrukture ograničava ekonomski potencijal ovih vrijednosti i njihovu ulogu u održivom razvoju zajednice.

Izvor: Sistematizacija autora

Tablica 39 Prepoznate prilike Općine Barilović

PRILIKE	
ELEMENT	OBRAZLOŽENJE
Razvoj ekoturizma i rekreacijskih sadržaja	Bogatstvo rijeka, šuma i očuvanih prirodnih prostora pruža mogućnosti za razvoj ekoturizma, pješačkih i biciklističkih ruta, kampiranja i drugih oblika održive rekreacije.
Poticanje obnovljivih izvora energije	Šumski resursi i otvoreni neplodni prostori omogućavaju primjenu biomase, solarnih sustava, male hidroelektrane i dr., što može doprinijeti energetskej neovisnosti i smanjenju emisija CO ₂ .
Razvoj zelene infrastrukture i urbane ekologije	Postoji mogućnost širenja uređenih zelenih površina, sadnje drvoreda i ozelenjivanja javnih prostora unutar naselja, čime bi se poboljšala mikroklima i kvaliteta života stanovnika.
Bolje iskorištavanje kulturne i prirodne baštine	Iskorištavanje lokalne kulturne i prirodne baštine kroz turističke, edukativne i kulturne projekte može povećati gospodarske prihode i jačati identitet zajednice.
Pristup nacionalnim i EU fondovima za održivi razvoj	Općina Barilović i drugi dionici imaju priliku koristiti sredstva i potpore za projekte zaštite okoliša, zelene infrastrukture, energetske učinkovitosti i prilagodbe klimatskim promjenama.

Edukacija i uključivanje zajednice u održive prakse	Poticanje lokalnog stanovništva na sudjelovanje u zelenim projektima, reciklaži i očuvanju prirodnih resursa može povećati uspješnost ekoloških mjera i dugoročno jačati održivost.
Tržišno aktiviranje nevaloriziranih prirodnih resursa	Na području općine Barilović i susjednim općinama se nalaze očuvani prirodni resursi s jasno izraženim turističkim potencijalom, kao i prepoznatljivi spomenici kulturne baštine čija vrijednost nije niti izbliza valorizirana u smislu jedinstvene i prepoznatljive turističke ponude.

Izvor: Sistematizacija autora

Tablica 40 Prepoznate prijetnje Općine Barilović

PRIJETNJE	
ELEMENT	OBRAZLOŽENJE
Klimatske promjene i ekstremni vremenski uvjeti	Povećanje učestalosti suša, poplava, toplinskih valova i drugih ekstremnih događaja može negativno utjecati na mikroklimu, poljoprivredu, šume i vodne resurse.
Degradacija prirodnih resursa	Nepravilno gospodarenje šumama, vodama ili zemljištem može dovesti do smanjenja bioraznolikosti, erozije tla i smanjenja ekološke vrijednosti prostora.
Infrastrukturalna ograničenja i pristupačnost	Nedostatak razvijenih prometnih i komunikacijskih veza do udaljenijih prirodnih i kulturnih resursa može ograničiti ekoturizam i održivi razvoj.
Negativni demografski trendovi u drugim ruralnim područjima RH	Negativni demografski trendovi kretanja stanovništva odraz su nepostojanja prirodnog rasta na području skoro cijele Karlovačke županije te u skoro svim ruralnim područjima RH.
Migracije	Područje općine Barilović nalazi se gotovo na glavnom putu kojim se migranti sa Srednjeg i Bliskog istoka nastoje domoći razvijenih zemalja Europske Unije. Upravo na rijeci Korani u blizini Donjeg Velemerića je zadnjih par godina bilo nekoliko slučajeva utapanja migranata. Takvi slučajevi se svakako mogu negativno odraziti na turistički razvoj cijelog ovog područja i posljedično broj posjetitelja. Osim toga, lokalno stanovništvo ima tendenciju tražiti posao i smještaj u većim gradovima koji nude po njihovom mišljenju veću perspektivu.
Nesređeni zemljišni odnosi	Još uvijek nedovoljna usklađenost i dostupnost podataka u katastarskim evidencijama i zemljišnim knjigama otežava planiranje i provedbu razvojnih projekata u Općini Barilović. Ovi problemi mogu usporiti realizaciju zelenih i infrastrukturnih projekata, stvarajući pravne i administrativne prepreke te povećavajući troškove i rizike investicija.

Izvor: Sistematizacija autora

10. STRATEŠKI OKVIR

Prema Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17, 151/22, 37/23), sustav strateškog planiranja temelji se na jasno utvrđenim načelima i obuhvaća različite vrste strateških akata. To uključuje akte koji su od nacionalnog značaja, akte relevantne za jedinice lokalne i regionalne samouprave (JLP(R)S), kao i akte usklađene s politikama i okvirima gospodarskog upravljanja Europske unije, uključujući korištenje EU fondova.³⁸

Strateški akti mogu biti dugoročni, srednjoročni ili kratkoročni, ovisno o vremenskom okviru njihovog djelovanja, a svaki akt definira specifične ciljeve i pokazatelje uspješnosti kako bi se mogao pratiti napredak i ostvarivanje rezultata.

Proces izrade i provedbe strateških dokumenata temelji se na ključnim načelima: preciznosti i cjelovitosti podataka, učinkovitosti i djelotvornosti u postizanju ciljeva, odgovornosti i orijentaciji na rezultate, održivosti razvoja, partnerstvu svih relevantnih dionika te transparentnosti u donošenju odluka i raspodjeli resursa.

Na temelju provedene analize postojećeg stanja, raspoloživih podataka i rezultata javne ankete, definirani su strateški ciljevi koji odražavaju zajedničku viziju održivog razvoja Općine Barilović. Svaki cilj formuliran je tako da odgovara specifičnim izazovima i prilikama u području zelene urbane obnove i održivog upravljanja prostorom, uz jasno definirane pokazatelje ishoda koji omogućuju sustavno praćenje provedbe i postignutih rezultata.

Struktura strateškog okvira organizirana je na sljedeći način:

- Strateški ciljevi definirani su kao srednjoročni ciljevi koji izravno podupiru razvoj zelene infrastrukture i održivog uređenja prostora u Općini Barilović.
- Posebni ciljevi proizlaze iz strateških ciljeva i usklađeni su s Nacionalnom razvojnom strategijom, relevantnim sektorskim planovima te smjernicama za zelenu tranziciju.
- Mjere predstavljaju konkretne skupove aktivnosti i projekata namijenjenih ostvarivanju posebnih ciljeva, uključujući zelenu infrastrukturu, urbanu sanaciju i ekološki održivo gospodarenje prostorom.

Strateški ciljevi Strategije zelene urbane obnove Općine Barilović definirani su kako bi osigurali dugoročnu održivost, povećali kvalitetu života stanovnika i potaknuli odgovorno korištenje prirodnih i izgrađenih resursa.

Strateški ciljevi Strategije zelene urbane obnove Općine Bariloviću su:

Strateški cilj 1. Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih resursa i bioraznolikosti

Strateški cilj 2. Razvoj zelene infrastrukture i javnih zelenih prostora

Strateški cilj 3. Promicanje održivog i kružnog gospodarstva u prostoru i zgradarstvu

³⁸ Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Narodne novine broj 37/23

Tablica 41 Ciljevi, prioriteti, mjere i strateški projekti zelene urbane obnove

Strateški cilj 1.	Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih resursa i bioraznolikosti		
Posebni cilj 1.1.	Razvoj održive poljoprivrede	Mjera 1.1.1.	Poticanje održive i ekološke poljoprivrede
		Mjera 1.1.2.	Unaprjeđenje krajobraznih obilježja poljoprivrednih površina
Posebni cilj 1.2.	Unaprjeđenje prirodnih i društvenih vrijednosti vodnih tijela	Mjera 1.2.1.	Uspostava uređenih zona uz rijeke
		Mjera 1.2.2.	Uspostava društvenih sadržaja i ozelenjavanje koridora vodotoka
Strateški cilj 2.	Razvoj zelene infrastrukture i javnih zelenih prostora		
Posebni cilj 2.1.	Unaprjeđenje postojećih i uspostava novih zelenih površina	Mjera 2.1.1.	Razvoj i obnova postojeće sportske infrastrukture
		Mjera 2.1.2.	Uređenje otvorenih prostora uz objekte društvene i obrazovne namjene
		Mjera 2.1.3.	Unaprjeđenje memorijalnih prostora i vanjskih prostora sakralnih objekata
Posebni cilj 2.2.	Uređenje i unaprjeđenje prometno-krajobrazne infrastrukture	Mjera 2.2.1.	Ozelenjavanje i unaprjeđenje prometnih koridora
		Mjera 2.2.2.	Postavljanje urbanih elemenata i mobiliara u skladu s krajobrazom
Posebni cilj 2.3.	Unaprjeđenje turističke i rekreacijske ponude	Mjera 2.3.1.	Razvoj i obnova turističke infrastrukture
		Mjera 2.3.2.	Uređenje i održavanje javnih prostora za rekreaciju
Strateški cilj 3.	Promicanje održivog i kružnog gospodarstva u prostoru i zgradarstvu		
Posebni cilj 3.1.	Kružno gospodarenje prostorom i zgradama	Mjera 3.1.1.	Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG
		Mjera 3.1.2.	Prenamjena i obnova nekorištenih prostora i zgrada
		Mjera 3.1.3.	Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada

Izvor: Sistematizacija autora

10.1. Strateški cilj 1. Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih resursa i bioraznolikosti

Ovaj cilj usmjeren je na zaštitu i revitalizaciju prirodnih ekosustava Općine Barilović, uključujući šume, rijeke, potoke i poljoprivredne površine, s naglaskom na očuvanje autohtonih biljnih i životinjskih vrsta. Cilj je osigurati održivo korištenje prirodnih resursa, spriječiti degradaciju okoliša i potaknuti ekološki prihvatljive prakse u ruralnim i naseljenim područjima. Time se doprinosi očuvanju bioraznolikosti, poboljšanju mikroklima, jačanju ekološke otpornosti prostora te stvaranju temelja za ekoturizam i održivi razvoj zajednice.

Iz navedenog strateškog cilja proizašlo je dva (2) posebna cilja i četiri (4) mjere.

10.1.1. Posebni cilj 1.1. Razvoj održive poljoprivrede

Razvoj poljoprivrede podrazumijeva transformaciju sektora u kojem se hrana proizvodi tako da istovremeno bude ekonomski održiva i ekološki prihvatljiva. To znači da poljoprivreda više nije samo pitanje proizvodnje što većeg broja žitarica ili stoke, već i pitanje kako tu proizvodnju učiniti pametnijom, učinkovitijom i dugoročno održivom. U praksi, to se očituje u tome da se poljoprivrednici sve više oslanjaju na moderne tehnologije i inovativne metode uzgoja, ali i na principe koji čuvaju tlo, vodu i bioraznolikost. Razvoj poljoprivrede uključuje poticanje lokalnih proizvođača, jačanje njihove konkurentnosti na tržištu i stvaranje sustava koji omogućava stabilnu i kvalitetnu proizvodnju hrane, a istovremeno smanjuje negativne učinke na okoliš.

10.1.1.1. Mjera 1.1.1. Poticanje održive i ekološke poljoprivrede

Održiva i ekološka poljoprivreda predstavlja način proizvodnje hrane u kojem se maksimalno koristi prirodni potencijal tla, biljnog i životinjskog svijeta, bez intenzivne upotrebe kemijskih sredstava. Ova mjera podrazumijeva poticanje poljoprivrednika da prelaskom na ekološke metode uzgoja smanje štetni utjecaj na okoliš, povećaju kvalitetu proizvoda i očuvaju prirodne resurse. Ekološka proizvodnja zahtijeva pažljivo planiranje, jer se ne oslanja na sintetička gnojiva i pesticide, već na kompost, izmjena kultura i plodored, prirodne metode zaštite od štetnika i očuvanje bioraznolikosti tla. Takav pristup dugoročno jača otpornost poljoprivrede na klimatske promjene, smanjuje zagađenje i potiče zdravije prehrambene navike. Poljoprivrednici koji primjenjuju ove metode često prolaze kroz edukaciju i certifikaciju, što im omogućava da svoje proizvode plasiraju na tržište kao ekološki i visoke kvalitete. Na taj način, proizvodnja postaje ne samo ekološki odgovorna, nego i ekonomski isplativa jer se stvara dodana vrijednost kroz prepoznatljivost i tražnju za ekološkim proizvodima.

Aktivnosti:

- analiza postojećih poljoprivrednih gospodarstava i identificiranje onih koji imaju potencijal za prelazak na ekološku proizvodnju.
- organizacija radionica i seminara o ekološkoj poljoprivredi, uključujući teme poput kompostiranja, prirodne zaštite usjeva, održivog stočarstva i certificiranja.
- edukacija poljoprivrednika o mogućnostima dodatnih financijskih potpora za ekološki uzgoj.

10.1.1.2. Mjera 1.1.2. Unaprjeđenje krajobraznih obilježja poljoprivrednih površina

Unaprjeđenje krajobraznih obilježja poljoprivrednih površina odnosi se na aktivnosti usmjerene na očuvanje i unaprjeđenje vizualnih, ekoloških i funkcionalnih karakteristika poljoprivrednog prostora. To uključuje očuvanje i obnavljanje tradicionalnih elemenata krajobraza poput ekstenzivnih voćnjaka, pašnjaka i travnjaka, održavanje terasastih i obrambenih struktura, te očuvanje drvoreda, živica i drugih prirodnih granica parcela. Cilj je postići sklad između proizvodnih funkcija poljoprivrede i očuvanja prirodne i kulturne vrijednosti krajolika, povećati bioraznolikost i otpornost ekosustava, te stvoriti estetski privlačan prostor koji doprinosi identitetu lokalne zajednice i razvoju održivog turizma. Ovakav pristup omogućava dugoročnu održivost poljoprivrede, zaštitu tla i vode, te integraciju ekoloških i kulturnih vrijednosti u svakodnevno upravljanje poljoprivrednim površinama. Aktivnosti:

- Održavanje postojećih i sadnja novih živica između poljoprivrednih površina.
- Sadjnja novih pojedinačnih stabala i/ili drvoreda.
- Održavanje postojećih i uspostava novih šumaraka.
- Uređenje i sanacija odvodnih kanala.
- Uspostava pojaseva bez poljoprivredne djelatnosti uz vodotoke.
- Uspostava travnatih pojaseva bez poljoprivredne djelatnosti uz rubove šuma.
- Uspostava poljskih traka za očuvanje bioraznolikosti i zaštitu tla.

10.1.2. Posebni cilj 1.2. Unaprjeđenje prirodnih i društvenih vrijednosti vodnih tijela

Ovaj cilj predstavlja pomak u razumijevanju vodnih resursa, rijeke, jezera i potoci nisu samo infrastrukturni elementi ili izvori vode, nego složeni ekosustavi s ogromnom prirodnom i društvenom vrijednošću. Pojam unaprjeđenja ovih vrijednosti uključuje istovremeno očuvanje prirodnog okoliša, zaštitu bioraznolikosti i stvaranje prostora koji ljudi mogu koristiti za rekreaciju, odmor i društvene aktivnosti. Vodna tijela imaju ključnu ulogu u regulaciji lokalne klime, očuvanju tla, smanjenju poplava i stvaranju uvjeta za raznovrsne biljne i životinjske vrste. Istovremeno, ona mogu biti i mjesta okupljanja, kulture i sporta, gdje ljudi doživljavaju prirodu i aktivno sudjeluju u njezinu očuvanju.

10.1.2.1. Mjera 1.2.1. Uspostava uređenih zona uz rijeke

Uređene zone uz rijeke predstavljaju područja u kojima je priroda i infrastruktura pažljivo integrirana tako da rijeke postaju sigurni, pristupačni i održivi prostori. Takve zone često uključuju šetnice, biciklističke staze, mostiće i platforme za promatranje prirode, ali i nasade autohtonih biljaka koje štite tlo od erozije i očuvaju bioraznolikost. Osim što štite okoliš i smanjuju rizik od poplava, ove zone omogućuju građanima da se povežu s prirodom, rekreiraju se i sudjeluju u aktivnostima na otvorenom. Uređivanje obala ne znači samo fizičku infrastrukturu, već i ekološki pristup, očuvanje i obnova riječnih ekosustava, revitalizacija močvara, te balans između prirodnih i ljudskih potreba.

Aktivnosti:

- Projektiranje i izgradnja pješačkih staza uz rijeku.
- Projektiranje i izgradnja biciklističkih staza uz rijeku.
- Stabilizacija i zaštita obalnog tla od erozije.
- Uspostava sustava redovitog održavanja i čišćenja obala.

- Održavanje zelenih površina kroz košenje, obrezivanje i zaštitu od invazivnih vrsta.
- Uvođenje sustava odvodnje i ekoloških barijera za zaštitu tla i vode.

Slika 68 Pješačke i biciklističke staze uz rijeke



Izvor: Izrada autora

10.1.2.2. Mjera 1.2.2. Uspostava društvenih sadržaja i ozelenjavanje koridora vodotoka

Ova mjera nadograđuje ekološku funkciju vodnih koridora društvenim aspektom. Ozelenjavanje uzvodnih i nizvodnih dijelova rijeka uključuje sadnju drveća, grmlja i vodenih biljaka koje sprječavaju eroziju, poboljšavaju kvalitetu zraka i vode te stvaraju staništa za ptice, insekte i druge vrste. Paralelno, stvaraju se prostori prilagođeni ljudima, klupe, travnjaci za odmor, dječja igrališta, biciklističke staze, sportsku infrastrukturu i edukativne površine. Na taj način, koridori vodotoka postaju mjesta gdje ljudi mogu učiti o prirodi, provoditi vrijeme s obitelji, baviti se sportom ili jednostavno uživati u zelenilu. Integracija društvenih sadržaja s ekološkim ozelenjivanjem čini rijeke i potoke prostorima održivog suživota prirode i čovjeka, gdje se očuvanje okoliša i ljudska aktivnost ne isključuju, nego nadopunjuju.

Aktivnosti:

- Nastavak izgradnje Sportsko turističkog centra Korana.
- Sadnja autohtonih drvenastih i travnatih biljnih vrsta uz vodotok.
- Obnova i održavanje postojećih travnjaka i zelenih pojaseva.
- Uređenje biciklističkih i pješačkih staza duž vodotoka.
- Postavljanje klupa, sjenica i odmorišta za građane.
- Uređenje dječjih igrališta i prostora za rekreaciju u blizini koridora.
- Izgradnja vidikovaca i platformi za promatranje prirode.
- Postavljanje edukativnih i interpretacijskih ploča o biljnim i životinjskim vrstama.
- Organizacija mini parkova i piknik zona uz rijeke i potoke.
- Eliminacija invazivnih životinjskih vrsta (kalifornijski signalni rak).
- Zaštita drveća od utjecaja dabrova.
- Uspostava malih sportskih sadržaja (npr. trim staze, teren za odbojku na pijesku, stolni tenis na otvorenom).

Slika 69 Uspostava društvenih sadržaja i ozelenjivanje koridora vodotoka



Izvor: Izrada autora

10.2. Strateški cilj 2. Razvoj zelene infrastrukture i javnih zelenih prostora

Strateški cilj 2. usmjeren je na stvaranje povezanog, kvalitetnog i održivog sustava zelenih površina koji unapređuje životni standard stanovnika i podiže ekološku otpornost prostora. Razvoj zelene infrastrukture podrazumijeva oblikovanje mreže parkova, uređenih obala, zelenih koridora, šetnica i javnih rekreativnih površina koje zajedno funkcioniraju kao prirodna i društvena infrastruktura. Time se poboljšava mikroklima naselja, povećava bioraznolikost, smanjuju negativni utjecaji klimatskih promjena, a stanovnicima se pruža više prostora za boravak na otvorenom, druženje, kretanje i povezivanje s prirodom. Ovaj cilj također podupire regeneraciju zapuštenih područja, potiče stvaranje estetski vrijednog okoliša i promovira održive obrasce uređenja prostora koji doprinose dugoročno zdravijem, atraktivnijem i funkcionalnijem životnom okruženju.

Iz navedenog strateškog cilja proizašlo je tri (3) posebna cilja i sedam (7) mjera.

10.2.1. Posebni cilj 2.1. Unaprjeđenje postojećih i uspostava novih zelenih površina

Posebni cilj 2.1. usmjeren je na sustavno poboljšanje kvalitete postojećih zelenih površina te stvaranje novih prostora koji obogaćuju krajolik i doprinose zdravijem životnom okruženju. Ovaj cilj podrazumijeva obnovu zapuštenih ili nedovoljno iskorištenih javnih površina, njihovo pretvaranje u uređene parkove, šetnice, drvorede i rekreacijske zone te povećanje udjela autohtonog bilja koje jača ekološku stabilnost prostora. Razvijanjem novih zelenih površina stvaraju se dodatni prostori za odmor, boravak na otvorenom i društvene aktivnosti, dok se unaprjeđenjem postojećih poboljšava njihova funkcionalnost, estetska vrijednost i pristupačnost. Fokus je na stvaranju cjelovite, povezane i održive mreže zelenih površina koje doprinose boljoj mikroklimi, smanjenju urbanog toplinskog otoka, očuvanju bioraznolikosti i većoj kvaliteti života stanovnika.

10.2.1.1. Mjera 2.1.1. Razvoj i obnova sportske infrastrukture

Mjera 2.1.1. usmjerena je na revitalizaciju i unaprjeđenje postojeće sportske infrastrukture kako bi postala funkcionalnija, sigurnija i prilagođena potrebama lokalne zajednice. Obuhvaća obnovu sportskih terena, dvorana i pratećih sadržaja, modernizaciju podloga, rasvjete, tribina i sanitarnih

prostora te prilagodbu prostora osobama s različitim razinama pokretljivosti. Kroz ovu mjeru stvaraju se kvalitetni uvjeti za rekreaciju, trening i organizaciju sportskih događanja, što potiče aktivan stil života i jača društvenu koheziju. Obnovljena infrastruktura povećava dostupnost sportskih sadržaja stanovnicima svih dobnih skupina, a istovremeno doprinosi atraktivnosti naselja i održivom korištenju javnih prostora.

Aktivnosti:

- Sanacija i modernizacija postojećih sportskih terena (nogometnih i odbojkaških).
- Ugradnja nove ili energetske učinkovitije rasvjete na sportskim terenima.
- Obnova tribina, zaštitnih ograda i rubnih zona sportskih terena.
- Uređenje svlačionica, sanitarnih čvorova i pomoćnih objekata.
- Postavljanje novih sportskih rekvizita i opreme (golovi, koševi, mreže, klupe).
- Prilagodba sportskih površina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću.
- Uređenje okoliša oko sportskih objekata (zelene površine, pristupne staze, parkirališta).
- Uvođenje sustava održavanja i upravljanja sportskim objektima.

10.2.1.2. Mjera 2.1.2. Uređenje otvorenih prostora uz objekte društvene i obrazovne namjene

Mjera 2.1.2. obuhvaća uređenje i unapređenje otvorenih prostora oko društvenih, kulturnih i obrazovnih objekata kako bi oni postali sigurniji, funkcionalniji i ugodniji za boravak korisnika i lokalne zajednice. Ova mjera uključuje stvaranje kvalitetnog vanjskog okruženja oko škola, vrtića, domova kulture, društvenih domova i drugih javnih objekata kroz uređenje zelenih površina, pješačkih zona, pristupnih staza i prostora za odmor. Cilj je osigurati ambijentalno uređene, estetski privlačne i ekološki održive prostore koji potiču druženje, kreativnost, boravak na otvorenom i aktivno korištenje javnih sadržaja. Uređeni vanjski prostori postaju produženi dio funkcije javnih institucija, pridonose većoj kvaliteti boravka korisnika, povećavaju sigurnost i pristupačnost te stvaraju poticajno okruženje za društvene, edukativne i rekreativne aktivnosti.

Aktivnosti:

- Uređenje zelenih površina oko škola, vrtića i društvenih domova (sadnja drveća, grmlja, cvjetnjaka).
- Uređenje prostora za odmor i druženje (klupe, sjenice, pergole).
- Obnova i postavljanje vanjske energetske učinkovite rasvjete radi sigurnijeg korištenja prostora.
- Obnova dječjih igrališta uz obrazovne objekte.
- Uređenje prostora za rekreaciju (manji sportski sadržaji, poligoni, sprave za vježbanje).
- Uređenje parkirališta i pristupnih površina za vozila i bicikle.
- Poboljšanje pristupačnosti za osobe s invaliditetom (rampe, široke staze, taktilne podloge).
- Postavljanje urbane opreme (koševi za otpad, stalci za bicikle, oglasne ploče).
- Uređenje okoliša uz objekte za kulturne i društvene manifestacije (pozornice, otvoreni prostori za događanja).

10.2.1.3. Mjera 2.1.3. Unapređenje memorijalnih prostora i vanjskog prostora sakralnih objekata

Unapređenje memorijalnih prostora i vanjskog prostora sakralnih objekata podrazumijeva obnovu, zaštitu i estetsko uređenje prostora koji imaju posebnu povijesnu, kulturnu i duhovnu vrijednost za

lokalnu zajednicu. Ova mjera obuhvaća revitalizaciju spomen-obilježja, groblja, spomen-parkova i mjesta kolektivnog sjećanja kako bi bila dostojno prezentirana i pristupačna posjetiteljima. Uz sakralne objekte poput crkava, kapela i drugih vjerskih građevina, uređuju se pristupne staze, zelene površine, rasvjeta i prostor za tiho zadržavanje, čime se stvaraju ambijenti koji poštuju njihov identitet i tradiciju. Cilj je očuvati kulturnu baštinu, unaprijediti vizualni doživljaj i omogućiti da ovi prostori postanu njegovana mjesta sjećanja, kontemplacije i okupljanja, uz naglasak na očuvanje dostojanstva i autentičnosti lokalne povijesti i duhovnosti.

Aktivnosti:

- Obnova i sanacija spomen-obilježja, spomenika i memorijalnih ploča.
- Uređenje pristupnih staza, ulaznih zona i prilaza memorijalnim lokacijama.
- Obnova i uređenje okoliša oko crkava, kapela i groblja (sadnja drveća, grmlja, uređenje travnjaka).
- Postavljanje nove i obnova postojeće rasvjete radi sigurnog i dostojanstvenog obilaska prostora.
- Uvođenje interpretacijskih i edukativnih ploča o povijesnom i kulturnom značaju lokacije.
- Hortikulturno uređenje prostora.

10.2.2. Posebni cilj 2.2. Uređenje i unapređenje prometno-krajobrazne infrastrukture

Posebni cilj 2.2. usmjeren je na podizanje kvalitete prometnih i krajobraznih elemenata prostora kako bi se stvorilo sigurnije, estetski uređenije i funkcionalnije okruženje za kretanje stanovnika i posjetitelja. Ovaj cilj obuhvaća uređenje prometnica, raskrižja, parkirališta i pješačkih zona uz istodobno integriranje zelenih površina, drvoreda, zaštitnih pojaseva i vizualno usklađenog urbanog mobilijara. Naglasak je na stvaranju skladnog odnosa između prometa i krajolika, gdje prometna infrastruktura ne dominira prostorom, nego se uklapa u okoliš i pridonosi boljoj kvaliteti života, sigurnijem prometu i ljepšem vizualnom identitetu naselja. Ovim se pristupom istodobno potiče ekološka održivost, smanjenje negativnih utjecaja prometa te stvaranje privlačnih i uređenih ulaznih zona, javnih površina i putnih koridora.

10.2.2.1. Mjera 2.2.1. Ozelenjavanje i unaprjeđenje prometnih koridora

Mjera 2.2.1. usmjerena je na stvaranje i unapređenje zelenih pojaseva uz prometne koridore kako bi se poboljšala estetska, ekološka i funkcionalna vrijednost prostora. Ozelenjavanje prometnica uključuje sadnju drvoreda, grmlja i višegodišnjih biljaka koje ne samo da uljepšavaju okruženje, nego i smanjuju negativne učinke prometa poput buke, prašine i emisije štetnih plinova. Mjera također podrazumijeva uređenje javnih površina uz ceste, stvaranje zaštitnih pojaseva, hortikulturno oblikovanje kružnih tokova i pristupnih zona te integraciju urbane opreme poput klupa, rasvjete i informativnih elemenata. Kroz ove aktivnosti prometni koridori postaju sigurniji, vizualno privlačniji i ekološki održivi, doprinoseći boljoj mikroklimi, bioraznolikosti i kvaliteti života lokalne zajednice.

Aktivnosti:

- Sadnja drvoreda uz glavne i sporedne prometnice.
- Uređenje zelenih pojaseva uz ceste (grmlje, cvjetnjaci, višegodišnje biljke).

- Uređenje ulaznih zona u naselja kroz zamjenu ploča s nazivom mjesta te sadnju i hortikulturno oblikovanje.
- Instalacija javne rasvjete u uređenim zelenim zonama.
- Uklanjanje invazivnih i neodržavanih biljnih vrsta uz prometne koridore.
- Održavanje i redovito praćenje stanja zelenih površina (rezidba, navodnjavanje, obnova tla).
- Povezivanje zelenih koridora s pješačkim i biciklističkim stazama.
- Uređenje rubnih zona parkirališta i pristupnih površina sadnjom zelenila.
- Sanacija i revitalizacija zapuštenih prostora uz prometnice kroz ozelenjavanje i uređenje okoliša.

10.2.2.2. Mjera 2.2.2. Postavljanje urbanih elemenata i mobiliara u skladu s krajobrazom

Mjera 2.2.2. usmjerena je na uvođenje i integraciju urbanih elemenata i mobiliara u javni prostor na način koji poštuje estetske, funkcionalne i krajobrazne karakteristike lokaliteta. Cilj je da klupe, koševi za otpad, stalci za bicikle, rasvjeta, informativne ploče i drugi elementi budu smješteni tako da nadopunjuju okoliš, povećavaju funkcionalnost prostora i potiču boravak građana na otvorenom. Pritom se vodi računa o skladnom uklapanju u prirodne i urbane vizure, očuvanju zelenih površina, sigurnosti korisnika i pristupačnosti za sve dobne skupine i osobe s invaliditetom. Kroz ovu mjeru javni prostor postaje ugodniji, pregledniji i vizualno privlačniji, potičući društvenu interakciju, rekreaciju i kvalitetno korištenje prostora uz poštivanje lokalnog identiteta i krajolika.

Aktivnosti:

- Postavljanje klupa i sjedećih površina u javnim i zelenim prostorima.
- Ugradnja koševa za otpad i reciklažne stanice u skladu s okolišem.
- Postavljanje stalaka za bicikle i parking prostora za mikromobilnost.
- Instalacija rasvjete koja se uklapa u vizualni i prirodni kontekst prostora.
- Postavljanje informativnih i edukativnih ploča te signalizacije.
- Uvođenje pergola, sjenica i nadstrešnica na zelenim površinama.
- Postavljanje elemenata za igru i rekreaciju prilagođenih lokalnom prostoru.
- Adaptacija i modernizacija postojećih urbanih elemenata radi estetskog usklađivanja s krajobrazom.
- Postavljanje mobiliara u zonama odmora, vidikovcima i pješačkim koridorima.
- Redovito održavanje i kontrola funkcionalnosti postavljenih elemenata.
- Planiranje pozicioniranja mobiliraja u skladu s pješačkim i biciklističkim rutama te zelenim površinama.

10.2.3. Posebni cilj 2.3. Unaprjeđenje turističke i rekreacijske ponude

Posebni cilj 2.3. usmjeren je na razvoj i unaprjeđenje turističke i rekreacijske ponude u općini kroz stvaranje atraktivnih, funkcionalnih i dostupnih sadržaja koji potiču aktivan život i privlače posjetitelje. Cilj obuhvaća uređenje i opremanje prostora za rekreaciju, sport, pješačenje, biciklizam, izletništvo i druge aktivnosti u prirodi, pri čemu se posebno vodi računa o očuvanju prirodnog okoliša i kulturne baštine. Kroz integraciju turističkih ruta, edukativnih i interpretacijskih elemenata, te promociju lokalnih prirodnih i kulturnih vrijednosti, cilj je stvoriti kvalitetnu mrežu sadržaja koja povećava atraktivnost područja, potiče gospodarski razvoj kroz turizam i doprinosi boljoj kvaliteti života lokalnih

stanovnika. Ovaj cilj također naglašava povezivanje rekreacijskih i turističkih sadržaja s postojećom infrastrukturom, zelenim površinama i kulturnim atrakcijama kako bi se ostvarila cjelovita i održiva ponuda.

10.2.3.1. Mjera 2.3.1. Razvoj i obnova turističke infrastrukture

Mjera 2.3.1. usmjerena je na razvoj i obnovu turističke infrastrukture s ciljem povećanja atraktivnosti i funkcionalnosti turističke ponude. Obuhvaća uređenje i modernizaciju objekata i prostora koji služe posjetiteljima, uključujući ugostiteljske objekte, info-centre, vidikovce, staze, odmorišta i parkirališta, te povezivanje s kulturnim i prirodnim atrakcijama. Kroz ovu mjeru osigurava se kvalitetna, sigurna i pristupačna infrastruktura koja omogućuje dugotrajno i održivo korištenje turističkih sadržaja. Istovremeno se promiče integracija infrastrukture u okoliš i očuvanje prirodnih i kulturnih resursa, čime se doprinosi jačanju lokalnog identiteta, povećanju broja posjetitelja i poticanju gospodarskog razvoja kroz turizam.

Aktivnosti:

- Obnova i modernizacija postojećih turističkih objekata (info-centri, odmorišta, paviljoni).
- Izgradnja vidikovaca, platformi za promatranje prirode i interpretacijskih mjesta.
- Uređenje i označavanje pješačkih, biciklističkih i planinarskih staza.
- Obnova i uređenje parkirališta i pristupnih površina uz turističke lokacije.
- Ugradnja informativne i edukativne signalizacije za posjetitelje.
- Uređenje ugostiteljskih i pratećih sadržaja u skladu s okolišem.
- Restauracija i očuvanje kulturnih i povijesnih objekata unutar turističkih ruta.
- Integracija sustava reciklaže i odvodnje u turističke zone radi ekološke održivosti.
- Povezivanje novih i postojećih sadržaja u cjelovite turističke rute i itinerere.
- Nastavak izgradnje Turističko-sportskog centra Korana sa sadržajima za sport, rekreaciju i edukaciju (Centar za pustolovni turizam).
- Redovito održavanje i kontrola funkcionalnosti turističke infrastrukture.
- Promocija obnovljenih i novih turističkih sadržaja kroz lokalne i regionalne kampanje.

10.2.3.2. Mjera 2.3.2. Uređenje i održavanje javnih prostora za rekreaciju

Mjera 2.3.2. usmjerena je na uređenje i održavanje javnih prostora namijenjenih rekreaciji kako bi postali sigurni, pristupačni i funkcionalni za sve dobne skupine. Cilj je stvoriti kvalitetne prostore za tjelesnu aktivnost, igru, opuštanje i društvene aktivnosti, uz očuvanje okoliša i integraciju u postojeći urbani i prirodni krajolik. Mjera uključuje uređenje parkova, dječjih igrališta, trim staza, prostora za sport i rekreaciju na otvorenom te pratećih sadržaja poput klupa, sjenica i rasvjete. Kroz kontinuirano održavanje i obnovu ovih prostora osigurava se dugoročna funkcionalnost i estetska vrijednost, potiče aktivan stil života stanovnika te se doprinosi jačanju socijalne kohezije i turističke atraktivnosti lokalne zajednice.

- Uspostava parkova i zelenih površina za javnu rekreaciju.
- Izgradnja i obnova dječjih igrališta i prostora za igru.
- Uređenje trim staza, staza za trčanje i biciklističkih ruta.
- Postavljanje klupa, sjenica, pergola i odmorišta.
- Ugradnja javne rasvjete radi sigurnijeg korištenja prostora.

- Ugradnja rekvizita za vježbanje na otvorenom i sportskih sprava.
- Održavanje i sanacija pješačkih staza i pristupnih puteva unutar javnih prostora.
- Uređenje prostora za mini sportove i rekreacijske aktivnosti (npr. odbojka, košarka, stolni tenis i dr.).
- Sadnja drveća, grmlja i cvjetnjaka za poboljšanje mikroklima i estetike prostora.
- Postavljanje informativnih i edukativnih ploča o pravilnom korištenju rekreacijskih prostora.
- Redovito održavanje i praćenje stanja rekreacijskih površina i opreme.
- Uklanjanje invazivnih biljnih vrsta i hortikulturno uređenje okoliša.

10.3. Strateški cilj 3. Promicanje održivog i kružnog gospodarstva u prostoru i zgradarstvu

Strateški cilj 3. usmjeren je na poticanje održivih i kružnih praksi u gospodarstvu, prostornom planiranju i zgradarstvu kako bi se smanjio negativni utjecaj na okoliš, povećala energetska učinkovitost i potaknula dugoročna održivost lokalne zajednice. Cilj obuhvaća promoviranje korištenja obnovljivih izvora energije, recikliranih i ekološki prihvatljivih materijala, energetske obnove zgrada te uvođenje sustava kružnog gospodarstva koji smanjuju otpad i potiču ponovnu uporabu resursa. Također uključuje planiranje i razvoj prostora uz primjenu principa održivog urbanizma i zelenih zgrada, čime se doprinosi smanjenju emisija stakleničkih plinova, očuvanju prirodnih resursa i jačanju ekološke svijesti među građanima i poduzetnicima. Ovaj cilj povezuje gospodarske aktivnosti s prostornim i infrastrukturnim intervencijama kako bi se stvorilo funkcionalno, ekološki održivo i energetske učinkovito okruženje.

10.3.1. Posebni cilj 3.1. Kružno gospodarenje prostorom i zgradama

Posebni cilj 3.1. usmjeren je na primjenu principa kružnog gospodarstva u upravljanju prostorom i zgradama kako bi se smanjio otpad, povećala učinkovitost resursa i potaknula dugoročna održivost izgrađenog okoliša. Cilj obuhvaća planiranje, projektiranje, gradnju i obnovu objekata uz korištenje recikliranih i ekološki prihvatljivih materijala, energetske obnovu postojećih zgrada te optimizaciju korištenja prostora kroz adaptacije i multifunkcionalne namjene. Posebna pažnja posvećuje se revitalizaciji zapuštenih ili neiskorištenih površina i objekata, smanjenju otpada u građevinskoj djelatnosti i uvođenju sustava koji omogućuju ponovnu uporabu resursa. Kroz ovaj cilj promiče se održiva gradnja i upravljanje prostorom, što doprinosi smanjenju negativnog utjecaja na okoliš, povećanju energetske učinkovitosti i stvaranju zdravijeg, funkcionalnijeg i dugoročno održivog urbanog i ruralnog okruženja.

10.3.1.1. Mjera 3.1.1. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG

Mjera 3.1.1. usmjerena je na planiranje i izgradnju novih prostora i zgrada prema principima kružnog gospodarstva (KG), s ciljem maksimalnog smanjenja utjecaja na okoliš, optimizacije resursa i povećanja energetske učinkovitosti. Obuhvaća projektiranje objekata koji koriste ekološki prihvatljive i reciklirane materijale, implementaciju tehnologija obnovljivih izvora energije, te osmišljavanje prostora s multifunkcionalnom namjenom kako bi se smanjila potreba za dodatnom gradnjom. Mjera također uključuje integraciju zelenih površina, sustava za upravljanje otpadom i vode, te osiguravanje dugoročne održivosti i funkcionalnosti novih zgrada u skladu s principima zelene gradnje. Kroz ovu

mjeru promiče se održiva izgradnja koja balansira potrebe stanovnika, gospodarski razvoj i zaštitu okoliša, stvarajući zdravije, energetske učinkovite i ekološki odgovorne prostorne cjeline.

Aktivnosti:

- Projektiranje novih objekata prema principima kružne gradnje i energetske učinkovitosti.
- Korištenje recikliranih i ekološki prihvatljivih građevinskih materijala pri izgradnji.
- Integracija obnovljivih izvora energije u nove objekte (solarni paneli, toplotne pumpe, biomasa).
- Planiranje multifunkcionalnih prostora i objekata radi optimizacije korištenja.
- Primjena sustava odvajanja i recikliranja otpada u novim objektima.
- Edukacija projektanata, investitora i građana o principima kružnog gospodarstva u gradnji.
- Praćenje i evaluacija energetske učinkovitosti i održivosti novih objekata.
- Planiranje pristupnih i javnih prostora uz nove objekte u skladu s održivim urbanizmom.
- Nastavak provedbe mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar budućih Urbanističkim planovima uređenja (UPU).
- Izgradnja Vatrogasnog doma, Doma za starije i nemoćne i Centra za pustolovni turizam.

10.3.1.2. Mjera 3.1.2. Prenamjena i obnova nekorištenih prostora i zgrada

Mjera 3.1.2. usmjerena je na prenamjenu i obnovu zapuštenih, nekorištenih ili neiskorištenih prostora i zgrada u skladu s principima kružnog gospodarstva, s ciljem povećanja funkcionalnosti, energetske učinkovitosti i smanjenja negativnog utjecaja na okoliš. Mjera obuhvaća revitalizaciju starih industrijskih objekata, javnih i privatnih zgrada, adaptaciju neiskorištenih parcela te njihovu integraciju u lokalnu infrastrukturu i društveni život. Poseban naglasak stavlja se na korištenje recikliranih i ekološki prihvatljivih materijala, obnovljive izvore energije, održive metode gradnje i multifunkcionalnu namjenu prostora kako bi se povećala dostupnost i dugoročna održivost objekata. Kroz ovu mjeru promiče se očuvanje kulturne i prostorne baštine, smanjenje graditeljskog otpada te poboljšanje kvalitete života lokalne zajednice kroz funkcionalne i estetski uređene prostore.

Aktivnosti:

- Identifikacija i popis zapuštenih ili nekorištenih objekata i prostora.
- Prenamjena objekata za nove funkcije (stanovanje, kulturne, edukativne, društvene ili poslovne namjene).
- Energetska obnova postojećih objekata (izolacija, stolarija, grijanje/hlađenje).
- Korištenje recikliranih i ekološki prihvatljivih materijala pri obnovi.
- Ugradnja obnovljivih izvora energije u adaptirane zgrade (solarni paneli, toplotne pumpe).
- Multifunkcionalna adaptacija prostora radi maksimalnog iskorištavanja.
- Restauracija i očuvanje kulturno-povijesnih elemenata objekata i prostora.
- Integracija adaptiranih objekata u postojeću urbanu i ruralnu infrastrukturu.
- Uvođenje sustava odvajanja i ponovne uporabe građevinskog otpada.
- Uređenje okoliša oko obnovljenih objekata (zelene površine, pristupne staze).
- Praćenje učinkovitosti obnove i energetske učinkovitosti objekata.
- Prenamjena prostora korištenog u vatrogasne svrhe u multifunkcionalni prostor izgradnjom novog Vatrogasnog doma.

10.3.1.3. Mjera 3.1.3. Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada

Mjera 3.1.3. usmjerena je na kružnu obnovu i reprogramiranje već korištenih prostora i zgrada kako bi se produžio njihov životni vijek, povećala funkcionalnost i smanjio negativan utjecaj na okoliš. Ova mjera uključuje adaptaciju postojećih objekata za nove ili višestruke namjene, modernizaciju sustava grijanja, hlađenja i rasvjete, te integraciju održivih tehnologija i ekološki prihvatljivih materijala. Cilj je stvoriti fleksibilne, energetske učinkovite i dugoročno održive prostore koji zadovoljavaju potrebe korisnika i zajednice, istovremeno smanjujući potrebu za novom gradnjom i potrošnjom resursa. Kroz kružnu obnovu promovira se racionalno korištenje prostora, očuvanje kulturne i građevinske baštine te doprinos stvaranju zdravijeg, funkcionalnijeg i ekološki odgovornog urbanog i ruralnog okoliša.

Aktivnosti:

- Analiza i procjena postojećih objekata za mogućnosti kružne obnove i reprogramiranja.
- Reprogramiranje prostora za nove funkcije (stanovanje, uredski, edukativni, kulturni ili društveni sadržaji).
- Energetska modernizacija postojećih sustava grijanja, hlađenja i rasvjete.
- Primjena recikliranih i ekološki prihvatljivih materijala pri obnovi.
- Ugradnja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovite tehnologije.
- Adaptacija prostora radi multifunkcionalne i fleksibilne uporabe.
- Restauracija i očuvanje arhitektonskih i kulturnih elemenata objekata.
- Integracija obnovljenih objekata u lokalnu infrastrukturu i zajednicu.
- Uređenje okoliša i pristupnih površina oko obnovljenih objekata.
- Praćenje energetske učinkovitosti i funkcionalnosti reprogramiranih prostora.

Provedba odabranih aktivnosti i projekata u općini Barilović podrazumijeva organizirano izvođenje svih aktivnosti koje osiguravaju ostvarenje ciljeva predviđenih strategijama i planovima razvoja. To uključuje upravljanje projektom te izradu detaljnog plana provedbe, prilagođenog lokalnim uvjetima. Ovisno o vrsti projekta, plan provedbe može obuhvatiti izradu projektno-tehničke dokumentacije, pripremu proračuna, osiguranje financijskih sredstava putem proračuna općine ili drugih izvora, provedbu postupka nabave, izgradnju, dobivanje uporabne dozvole i stavljanje objekta ili infrastrukture u funkciju.

Općina Barilović već ima prethodno projektno iskustvo u provedbi različitih razvojnih i infrastrukturnih projekata, što joj omogućuje učinkovito planiranje, koordinaciju i praćenje novih projekata.

S obzirom na ograničene financijske kapacitete, nedostatak sredstava za realizaciju projekata zelene urbane obnove jedan je od ključnih izazova s kojima se susreće općina. Stoga je važno pravovremeno planirati troškove za sve faze projekta, istraživati mogućnosti dodatnog financiranja, uključujući fondove i programe Europske unije, te koristiti aktualne inicijative EU koje podupiru razvoj projekata u području zelene infrastrukture, kružnog gospodarenja i klimatskih promjena.

Mogući problemi u provedbi, poput kašnjenja predviđenih aktivnosti, često nastaju zbog nedovoljnog praćenja realizacije. Kako bi se osigurala uspješna realizacija projekata u Bariloviću, nužna je učinkovita koordinacija i komunikacija svih uključenih aktera, uvođenje mjera za upravljanje rizicima te sustavno praćenje i izvještavanje o napretku provedbe.

Tablica 42 Prioritetni projekti na području Općine Barilović

Naziv projekta	Cilj projekta	Ciljano područje	Razdoblje provedbe projekta	Potrebni koraci za realizaciju projekta
Donošenje Strategije zelene urbane obnove Općine Barilović	Unaprjeđenje upravljanjem zelenom infrastrukturom i kružnim gospodarenjem prostora i zgradama	Javna uprava	2025.-2025.	izrada SZO donošenje SZO
Izgradnja teniskih terena	Unapređenje sportske infrastrukture u općini Barilović, pružanje prostora za rekreaciju i sport građanima svih dobnih skupina te poticanje aktivnog i zdravog načina života.	Javno-društvena infrastruktura - Sport i rekreacija	2029.-2029.	izrada projektno-tehničke i druge potrebne dokumentacije prijava za sufinanciranje izgradnja dobivanje uporabne dozvole
Izgradnja Sportskog centra za pustolovni turizam	Razvoj i unapređenje turističke i sportske ponude općine Barilović, stvaranje atraktivnog i sigurnog prostora za avanturističke i rekreativne aktivnosti, poticanje aktivnog turizma te povećanje broja posjetitelja i jačanje lokalnog gospodarskog razvoja.	Javno-društvena infrastruktura - Sport i rekreacija	2025.-2030.	prijava za sufinanciranje izgradnja dobivanje uporabne dozvole
Izgradnja vatrogasnog doma u Bariloviću	Osiguranje moderne, funkcionalne i sigurne infrastrukture za djelatnike i dobrovoljne članove Vatrogasne zajednice, unapređenje kapaciteta za brzu i učinkovitu intervenciju u slučaju požara i drugih nesreća, te jačanje zaštite stanovnika i imovine u općini, pri čemu se projekt provodi u skladu s principima kružnog gospodarstva.	Javno-društvena infrastruktura -Javna sigurnost	2025.-2029.	prijava za sufinanciranje izgradnja dobivanje uporabne dozvole
Izgradnja doma za starije i nemoćne	Osiguranje sigurne, funkcionalne i pristupačne ustanove koja pruža kvalitetnu skrb i podršku starijim i nemoćnim osobama u općini Barilović, poticanje socijalne uključenosti i zajedništva, te unapređenje standarda života ranjivih skupina, pri čemu se projekt provodi u skladu s principima kružnog gospodarstva.	Javno-društvena infrastruktura - Zdravstvo i socijalna skrb	2025.-2029.	izrada projektno-tehničke i druge potrebne dokumentacije prijava za sufinanciranje izgradnja dobivanje uporabne dozvole

Dogradnja dječjeg vrtića Potočić Belajske Poljice	Povećanje kapaciteta i funkcionalnosti vrtića kako bi se osigurao kvalitetan, siguran i suvremen prostor za odgoj i obrazovanje djece u općini Barilović, održavanje ranog razvoja i socijalne uključenosti najmlađih, te unapređenje uvjeta za rad odgojitelja, pri čemu se projekt provodi u skladu s principima kružnog gospodarstva.	Javno-društvena infrastruktura - Obrazovanje i predškolski odgoj	2025.-2026.	dogradnja dobivanje uporabne dozvole
Nastavak modernizacije nerazvrstanih cesta	Povećanje javno- društvene infrastrukture vezane za promet u skladu s načelom kružnog gospodarenja prostorom i zgradama i zelenom infrastrukturom.	Javno-društvena infrastruktura - Prometna infrastruktura	2025.-2030.	izrada projektno-tehničke i druge potrebne dokumentacije prijave za sufinanciranje modernizacija dobivanje uporabne dozvole
Izgradnja nogometnog stadiona Donji Velemerić	Izgradnja moderne i funkcionalne sportske infrastrukture koja će omogućiti sigurno i kvalitetno igranje nogometa, poticanje aktivnog i zdravog načina života među mladima i građanima općine Barilović, razvoj lokalnog sporta i rekreacije, te stvaranje prostora za društvena i sportska događanja, pri čemu se projekt provodi u skladu s principima kružnog gospodarstva.	Javno-društvena infrastruktura - Kulturna baština	2025.-2030.	izrada projektno-tehničke i druge potrebne dokumentacije prijave za sufinanciranje izgradnja dobivanje uporabne dozvole
Rekonstrukcija svetišta sv. Florijana	Očuvanje i revitalizacija kulturno-povijesne i vjerske baštine općine Barilović, osiguranje sigurnog i pristupačnog prostora za vjernike i posjetitelje, te unapređenje turističke i društvene funkcije svetišta, pri čemu se projekt provodi u skladu s principima kružnog gospodarstva.	Javno-društvena infrastruktura – Sakralna infrastruktura	2025.-2030.	izrada projektno-tehničke i druge potrebne dokumentacije prijave za sufinanciranje rekonstrukcija dobivanje uporabne dozvole
Izgradnja dječjeg igrališta Siča	Stvaranje sigurnog, pristupačnog i suvremenog prostora za igru i rekreaciju djece u općini Barilović, poticanje tjelesnog razvoja, socijalne interakcije i kreativnosti među najmlađima, te unapređenje kvalitete javnih prostora u zajednici.	Javno-društvena infrastruktura - Sport i rekreacija	2025.-2030.	izrada projektno-tehničke i druge potrebne dokumentacije prijave za sufinanciranje izgradnja dobivanje uporabne dozvole

<p>Nastavak izgradnje pješačke staze i potpornog zida</p>	<p>Nastavak izgradnje pješačke staze u TSC Korana. Pješačka staza će imati dvostruku funkciju: obrana od poplava i rekreacijska svrha.</p>	<p>Javno-društvena infrastruktura - Sport i rekreacija</p>	<p>2025.-2030.</p>	<p>prijava za sufinanciranje izgradnja dobivanje uporabne dozvole</p>
---	--	--	--------------------	---

Izvor: Sistematizacija autora prema Provedbenom programu Općine Barilović

11. Horizontalna načela

Horizontalna načela obuhvaćaju opće i multidisciplinarne teme te se odnose na temeljne društvene vrijednosti poput demokracije, jednakosti (uključujući nediskriminaciju, ravnopravnost spolova i pristupačnost za osobe s invaliditetom), održivog razvoja (održivo korištenje resursa i zaštita okoliša) te dobrog upravljanja (promicanje principa transparentnosti, odgovornosti i suradnje s civilnim društvom). Cilj jednakih mogućnosti i nediskriminacije je omogućiti svima jednak pristup javnim resursima i sudjelovanje u društvenom i javnom životu.

Društvena korist zelene infrastrukture očituje se u poboljšanju kvalitete života kroz mogućnost provođenja slobodnog vremena na otvorenom te aktivnog korištenja javno dostupnih sadržaja za rekreaciju, sport, kulturu, zdravstvo i obrazovanje unutar ili u blizini zelenih površina.

11.1. Promicanje ravnopravnosti žena i muškaraca i zabrana diskriminacije

Prilikom izrade, donošenja i provedbe projekata iz Strategije zelene urbane obnove, poštivat će se sve odredbe nacionalnog zakonodavstva, posebno Zakon o ravnopravnosti spolova (NN 82/08, 69/17) i Zakon o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08, 112/12).

Provest će se pozitivne mjere za uklanjanje rodni stereotipa i nametnutih rodni uloga u svim aktivnostima informiranja i vidljivosti Strategije, uključujući izradu promotivnih materijala i predstavljanje Strategije. Posebna pažnja posvetit će se verbalnom i vizualnom izražavanju iz rodne perspektive, uključujući i korištenje jezične terminologije. Gdje je moguće, koristi će se nazivi u muškom i ženskom rodu, a svi tiskani materijali sadržavat će izjavu:

„Izrazi koji se koriste, a imaju rodno značenje, koriste se neutralno i odnose se jednako na muški i ženski spol.“

Također će se poduzeti pozitivne mjere za uklanjanje rodni i drugih stereotipa o manjinama u svim aktivnostima informiranja i vidljivosti. Cilj je promicanje okruženja koje ravnopravno vrednuje sve osobe, a sve aktivnosti bit će jednako pristupačne svima, bez obzira na njihove različite potrebe.

11.2. Pristupačnost za osobe s invaliditetom

Prilikom izrade, donošenja i provedbe projekata iz Strategije zelene urbane obnove poštivat će se sve odredbe nacionalnog zakonodavstva, osobito Pravilnik o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (NN 78/2013). Veći naglasak stavlja se na važnost pristupačnosti prostora za osobe smanjene pokretljivosti, što je posebno relevantno za javno dostupnu zelenu infrastrukturu, koja mora biti pristupačna svima.

Mjere pristupačnosti obuhvaćaju elemente koji omogućuju savladavanje visinskih razlika, kao što su rampe, stubišta, dizala, vertikalne i kose podizne platforme, u skladu s Pravilnikom. Prilikom realizacije projekata primjenjivat će se i načela univerzalnog dizajna, čiji je cilj uklanjanje prepreka pristupu i omogućavanje društvenog sudjelovanja svih korisnika.

Posebnu pažnju posvetit će se i osjetilnom dizajnu svih mobilijara, koji čini prostore pristupačnima, atraktivnima i značajnima za sve, bez obzira na dob, invaliditet ili status. To uključuje stvaranje bogatih osjetilnih iskustava kroz nove pristupne staze s klupama i skloništima, prilagođene oznake, te osjetilne elemente u vrtovima i parkovima, čime se osigurava maksimalna pristupačnost i uključivost svih posjetitelja.

11.3. Održivi razvoj

Prilikom izrade, donošenja i provedbe projekata iz Strategije zelene urbane obnove u općini Barilović poštivat će se načela održivog razvoja, uključujući primjenu zelene javne nabave, uzimanje u obzir klimatskih izazova, učinkovito korištenje resursa i načela zelenog rasta. Za potrebe nabave provedena je zelena javna nabava, a pri planiranju Strategije uzeti su u obzir klimatske promjene i izazovi koje one donose.

Svi projekti bit će izrađeni u skladu s Zakonom o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19, 145/24), što uključuje osiguranje mehaničke otpornosti i stabilnosti građevina, zaštite od požara, higijene, zdravlja i zaštite okoliša, sigurnosti u korištenju, zaštite od buke, energetske učinkovitosti i toplinske zaštite. Za višestambene ili zajedničke objekte primjenjivat će se i Zakon o upravljanju i održavanju zgrada (NN 152/24), koji uvodi nove obveze održavanja, upravljanja i fonda rezervi.

Projektiranje će biti usmjereno na nisku potrošnju energije tijekom gradnje i uporabe objekata, održivu uporabu prirodnih resursa, te mogućnost ponovne uporabe i reciklaže građevine, materijala i dijelova nakon uklanjanja. Pri gradnji koristit će se ekološki prihvatljivi sirovinski i sekundarni materijali, a svi građevinski proizvodi, materijali i oprema moraju imati dokazanu kvalitetu (certifikat ili atest). Gospodarenje otpadom tijekom gradnje odgovornost je izvođača, a svi radovi provodit će se prema načelu „ne nanosi bitnu štetu“.

Promicat će se korištenje obnovljivih izvora energije, a gdje je moguće, ugrađivat će se elementi koji koriste takve izvore. Sva ulaganja bit će usklađena s načelom nenanošenja značajne štete okolišnim ciljevima, u skladu s Uredbom (EU) 2021/241 i Uredbom (EU) 2020/852 te tehničkim smjernicama Komisije o primjeni načela nenanošenja bitne štete (2021/C 58/01).

Ovaj pristup osigurava da svi projekti zelene urbane obnove u Bariloviću budu energetske učinkoviti, ekološki održivi, dugoročno funkcionalni i otporni na klimatske izazove, te da se resursi koriste odgovorno i u skladu s najnovijim zakonodavstvom.

12. Pokazatelji, indikativni financijski plan i terminski plan provedbe

U nastavku se daje pregled ključnih pokazatelja rezultata s ciljnim vrijednostima, koji su usklađeni s pokazateljima ishoda iz Programa razvoja zelene infrastrukture i Programa razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama. Ovaj okvir služi za praćenje i vrednovanje uspješnosti provedbe definiranih aktivnosti, temeljem ostvarenja pokazatelja.

Pregled uključuje:

- Pokazatelje rezultata i njihove ciljne vrijednosti
- Izvore financiranja za svaku aktivnost ili projekt
- Terminski plan provedbe aktivnosti i projekata
- Ključne točke ostvarenja, odnosno konkretne mjere i aktivnosti koje doprinose ostvarivanju utvrđenih pokazatelja rezultata

Ovaj pristup omogućuje transparentno praćenje napretka, pravovremenu identifikaciju izazova u provedbi i osigurava da se svi projekti strateški usmjere na ostvarivanje predviđenih ciljeva zelene urbane obnove i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

- DP - Državni proračun
- ŽP – Županijski proračun
- OP - Općinski proračun
- PI - Privatni izvor
- PVZ - Proračun vjerske zajednice
- Program KG - Program kružnog gospodarenja prostorom i zgradama 2021.-2030.
- Program ZI - Program razvoja zelene infrastrukture 2021.-2030.
- ZPP RH - Strategija upravljanja i unapređenje politike Republike Hrvatske 2023.-2027. godine (prije Program ruralnog razvoja)
- FZOEU - Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
- ESIF - Europski strukturni i investicijski fondovi
- HV - Hrvatske vode
- LAG - Lokalna akcijska grupa
- MTS - Ministarstvo turizma i sporta
- SS -Sportski savez
- APPRRR – Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
- HTZ – Hrvatska turistička zajednica
- HVZ – Hrvatska vatrogasna zajednica

Tablica 43 Provedbeni okvir

Strateški cilj 1.	Očuvanje i unaprjeđenje prirodnih resursa i bioraznolikosti
Posebni cilj 1.1.	Razvoj održive poljoprivrede
Mjera 1.1.1.	Poticanje održive i ekološke poljoprivrede
Status aktivnosti	U planu
Opis aktivnosti	Identifikacija poljoprivrednih gospodarstava pogodnih za ekološku proizvodnju, edukacija poljoprivrednika kroz radionice i seminare o održivim metodama uzgoja, kompostiranju, prirodnoj zaštiti usjeva i certificiranju, te pružanje financijskih potpora poljoprivrednicima.
Primjena horizontalnih načela	Osiguravanje jednakog pristupa svim poljoprivrednicima, promicanje ravnopravnosti spolova i nediskriminacije, uključivanje osoba s invaliditetom, poticanje održivog korištenja prirodnih resursa, zaštite okoliša i bioraznolikosti, te primjena načela dobrog upravljanja kroz transparentnu i odgovornu provedbu aktivnosti.
Glavne aktivnosti	Glavne aktivnosti uključuju analizu postojećih poljoprivrednih gospodarstava i identifikaciju onih s potencijalom za prelazak na ekološku proizvodnju, organizaciju radionica i seminara o održivim metodama uzgoja, kompostiranju, prirodnoj zaštiti usjeva i certificiranju, te edukaciju poljoprivrednika o mogućnostima financijske potpore. Uz to, pruža se financijska i savjetodavna podrška, uz praćenje i evaluaciju provedbe kako bi se aktivnosti uskladile s načelima održivog razvoja i zaštite okoliša.
Dionici	Općina Barilović, Savjetodavna služba, APPRRR, Srnar d.o.o.
Procijenjena ukupna vrijednost	100.000,00 €
Potencijalni izvori financiranja	OP, ŽP, DP, ZPP
Terminski plan izvedbe	2025.-2030.
Mjera 1.1.2.	Unaprjeđenje krajobraznih obilježja poljoprivrednih površina
Status aktivnosti	U planu
Opis aktivnosti	Očuvanje i unaprjeđenje krajobraznih obilježja poljoprivrednih površina kroz održavanje i sadnju živica, pojedinačnih stabala i drvoreda, uspostavu i revitalizaciju šumaraka, uređenje jaraka, te stvaranje travnatih i neobrađenih pojaseva uz vodotoke i rubove šuma, kao i poljskih traka. Cilj je povećati bioraznolikost, zaštititi tlo i vodne resurse, te očuvati estetske i kulturne vrijednosti krajolika.
Primjena horizontalnih načela	Osiguravanje ravnopravnog pristupa svim korisnicima, promicanje jednakosti spolova i nediskriminacije, uključivanje osoba s invaliditetom, očuvanje prirodnih resursa i bioraznolikosti, te primjena načela dobrog upravljanja kroz transparentnu i odgovornu provedbu aktivnosti.
Glavne aktivnosti	Održavanje i sadnja živica, sadnja pojedinačnih stabala i drvoreda, uspostava i obnova šumaraka, uređenje jaraka, uspostava pojaseva bez poljoprivredne djelatnosti uz vodotoke i uz rubove šuma, te uspostava poljskih traka za zaštitu tla i bioraznolikosti.
Dionici	Općina Barilović, Savjetodavna služba, APPRRR, Srnar d.o.o.

Procijenjena ukupna vrijednost	100.000,00 € + Visina bespovratnih sredstava bit će određena aktivnostima ZPP.
Potencijalni izvori financiranja	DP, OP, ZPP, ESIF, PI
Terminski plan izvedbe	2025.-2030.
Posebni cilj 1.2.	Unaprjeđenje prirodnih i društvenih vrijednosti vodnih tijela
Mjera 1.2.1.	Uspostava uređenih zona uz rijeke
Status aktivnosti	U planu
Opis aktivnosti	Uspostava uređenih zona uz rijeke uključuje integraciju prirode i infrastrukture kako bi se stvorili sigurni, pristupačni i održivi prostori uz riječne obale. Aktivnosti uključuju izgradnju pješačkih i biciklističkih staza, stabilizaciju obalnog tla, zaštitu bioraznolikosti kroz nasade autohtonih biljaka, održavanje zelenih površina, eliminaciju autohtonih životinja te uvođenje sustava odvodnje i ekoloških barijera. Ove zone omogućuju rekreaciju građana, edukaciju o prirodnom okolišu i smanjenje rizika od poplava, istovremeno čuvajući i obnavljajući riječnu ekologiju.
Primjena horizontalnih načela	Osiguravanje ravnopravnog pristupa svim korisnicima, promicanje jednakosti spolova i nediskriminacije, uključivanje osoba s invaliditetom, očuvanje prirodnih resursa i bioraznolikosti, te primjena načela dobrog upravljanja kroz transparentnu i odgovornu provedbu aktivnosti.
Glavne aktivnosti	Projektiranje i izgradnja pješačkih i biciklističkih staza uz rijeku. Stabilizacija i zaštita obalnog tla od erozije. Uspostava sustava redovitog održavanja i čišćenja obala. Održavanje zelenih površina kroz košenje, obrezivanje i zaštitu od invazivnih vrsta. Eliminiranje životinjskih invazivnih vrsta. Uvođenje sustava odvodnje i ekoloških barijera za zaštitu tla i vode.
Dionici	Općina Barilović, TSC Korana, lokalne udruge, Srnar d.o.o.
Procijenjena ukupna vrijednost	100.000,00 € + Ukupna vrijednost bit će definirana prema planu djelovanja Hrvatskih voda.
Potencijalni izvori financiranja	DP, OP, ZPP, ESIF, PI, HV, Natura Viva
Terminski plan izvedbe	2025.-2030.
Mjera 1.2.2.	Uspostava društvenih sadržaja i ozelenjavanje koridora vodotoka
Status aktivnosti	U planu
Opis aktivnosti	Ozelenjavanje koridora uključuje sadnju drveća, grmlja i vodenih biljaka koje sprječavaju eroziju, poboljšavaju kvalitetu zraka i vode te stvaraju staništa za ptice, insekte i druge vrste. Paralelno se uređuju prostori prilagođeni građanima, klupe, travnjaci, dječja igrališta, biciklističke staze, sportska i edukativna infrastruktura. Takvi koridori omogućuju rekreaciju, edukaciju o prirodi i uživanje u zelenilu, čime se postiže održivi suživot prirode i čovjeka.
Primjena horizontalnih načela	Osiguravanje ravnopravnog pristupa svim korisnicima, promicanje jednakosti spolova i nediskriminacije, uključivanje osoba s invaliditetom, očuvanje prirodnih resursa i bioraznolikosti, te primjena načela dobrog upravljanja kroz transparentnu i odgovornu provedbu aktivnosti.

Glavne aktivnosti	Sadnja autohtonih drvenastih i travnatih biljnih vrsta uz vodotok. Obnova i održavanje postojećih travnjaka i zelenih pojaseva. Uređenje biciklističkih i pješačkih staza duž vodotoka. Postavljanje klupa, sjenica i odmorišta za građane. Uređenje dječjih igrališta i prostora za rekreaciju u blizini koridora. Izgradnja vidikovaca i platformi za promatranje prirode. Postavljanje edukativnih i interpretacijskih ploča o biljnim i životinjskim vrstama. Organizacija mini parkova i piknik zona uz rijeke i potoke. Uspostava malih sportskih sadržaja (trim staze, teren za odbojku, stolni tenis na otvorenom). Zaštita od invazivnih životinjskih vrsta.
Dionici	Općina Barilović, Srnar d.o.o.
Procijenjena ukupna vrijednost	150.000,00 €
Potencijalni izvori financiranja	DP, OP, ZPP, ESIF, PI, FZOEU, ŽP, Natura Viva, LAG Petrova Gora
Terminski plan izvedbe	2025.-2030.
Strateški cilj 2.	Razvoj zelene infrastrukture i javnih zelenih prostora
Posebni cilj 2.1.	Unaprjeđenje postojećih i uspostava novih zelenih površina
Mjera 2.1.1.	Razvoj i obnova sportske infrastrukture
Status aktivnosti	U planu
Opis aktivnosti	Aktivnosti obuhvaćaju obnovu sportskih terena, dvorana i pratećih sadržaja, modernizaciju podloga, rasvjete, tribina i sanitarnih prostora te prilagodbu osoba s različitim razinama pokretljivosti. Cilj je stvoriti kvalitetne uvjete za rekreaciju, trening i organizaciju sportskih događanja, poticati aktivan stil života, jačati društvenu koheziju i povećati dostupnost sportskih sadržaja za sve dobne skupine.
Primjena horizontalnih načela	Osiguravanje ravnopravnog pristupa svim korisnicima, promicanje jednakosti spolova i nediskriminacije, uključivanje osoba s invaliditetom, očuvanje prirodnih resursa i bioraznolikosti, te primjena načela dobrog upravljanja kroz transparentnu i odgovornu provedbu aktivnosti.
Glavne aktivnosti	Sanacija i modernizacija postojećih sportskih terena (nogometnih i odbojkaških). Ugradnja nove ili energetski učinkovitije rasvjete na sportskim terenima. Obnova zaštitnih ograda i rubnih zona sportskih terena. Uređenje svlačionica, sanitarnih čvorova i pomoćnih objekata. Postavljanje novih sportskih rekvizita i opreme (golovi, koševi, mreže, klupe). Prilagodba sportskih površina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivošću. Uređenje okoliša oko sportskih objekata (zeleno površine, pristupne staze, parkirališta). Uvođenje sustava održavanja i redovitog upravljanja sportskim objektima.
Dionici	Općina Barilović, lokalne sportske udruge
Procijenjena ukupna vrijednost	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranih projektnih zadataka.
Potencijalni izvori financiranja	DP, OP, Program ZI, ESIF, MTS, SS
Terminski plan izvedbe	2025.-2030.
Mjera 2.1.2.	Uređenje otvorenih prostora uz objekte društvene i obrazovne namjene

Status aktivnosti	U planu
Opis aktivnosti	Aktivnosti uključuju uređenje zelenih površina, pješačkih zona, pristupnih staza i prostora za odmor oko škola, vrtića, domova kulture, društvenih domova i drugih javnih objekata. Cilj je stvoriti estetski privlačne, ekološki održive i ambijentalno uređene prostore koji potiču druženje, kreativnost, boravak na otvorenom i aktivno korištenje javnih sadržaja, povećavajući sigurnost, pristupačnost i kvalitetu boravka.
Primjena horizontalnih načela	Osiguravanje ravnopravnog pristupa svim korisnicima, promicanje jednakosti spolova i nediskriminacije, uključivanje osoba s invaliditetom, očuvanje prirodnih resursa i bioraznolikosti, te primjena načela dobrog upravljanja kroz transparentnu i odgovornu provedbu aktivnosti.
Glavne aktivnosti	Uređenje zelenih površina oko škola, vrtića i društvenih domova (sadnja drveća, grmlja, cvjetnjaka). Uređenje prostora za odmor i druženje (klupe, sjenice, pergole). Postavljanje vanjske rasvjete radi sigurnijeg korištenja prostora. Izgradnja i obnova dječjih igrališta uz obrazovne objekte. Uređenje prostora za rekreaciju (manji sportski sadržaji, poligoni, sprave za vježbanje). Uređenje parkirališta i pristupnih površina za vozila i bicikle. Poboljšanje pristupačnosti za osobe s invaliditetom (rampe, široke staze, taktilne podloge). Postavljanje urbane opreme (koševi za otpad, stalci za bicikle, oglasne ploče). Uređenje okoliša uz objekte za kulturne i društvene manifestacije (pozornice, otvoreni prostori za događanja).
Dionici	Općina Barilović, Dječji vrtić, Osnovna škola, lokalne udruge
Procijenjena ukupna vrijednost	1. Izrada projektne dokumentacije: 1.000,00 -10.000,00 € ovisno o tipu ulaganja 2. Izvedba projekta: 5.000,00 - 100.000,00 € ovisno o tipu ulaganja
Potencijalni izvori financiranja	DP, OP, Program ZI, ZPP, ESIF, Ministarstva RH
Terminski plan izvedbe	2025.-2030.
Mjera 2.1.3.	Unaprjeđenje memorijalnih prostora i vanjskog prostora sakralnih objekata
Status aktivnosti	U planu
Opis aktivnosti	Ova mjera obuhvaća očuvanje, obnovu i krajobrazno uređenje sakralnih i memorijalnih prostora od lokalnog značaja na području Općine Barilović. Cilj je zaštititi kulturno-povijesne vrijednosti, osigurati njihovu dostupnost i funkcionalnost za stanovništvo te unaprijediti njihov okolišni i estetski dojam. Aktivnosti se provode uz poštovanje kulturne i vjerske baštine te doprinose identitetu i povezanosti zajednice.
Primjena horizontalnih načela	Fizička pristupačnost / Informacijska pristupačnost / Uključivanje u proces planiranja
Glavne aktivnosti	Aktivnosti obuhvaćaju obnovu i održavanje crkvenih dvorišta, groblja, spomenika i kapelica, krajobrazno uređenje okoliša ovih prostora, sadnja prikladne vegetacije, postavljanje rasvjete, klupa i informativnih ploča te provedba manjih konzervatorskih zahvata u suradnji s nadležnim institucijama za zaštitu kulturne baštine.
Dionici	Općina Barilović, PVZ, braniteljske udruge, Srnar d.o.o.
Procijenjena ukupna vrijednost	150.000,00 €

Potencijalni izvori financiranja	DP, OP, Program ZI, PVZ, ESIF
Terminski plan izvedbe	2025.-2030.
Posebni cilj 2.2.	Uređenje i unapređenje prometno-krajobrazne infrastrukture
Mjera 2.2.1.	Ozelenjavanje i unaprjeđenje prometnih koridora
Status aktivnosti	U planu
Opis aktivnosti	Ova mjera fokusira se na modernizaciju prometne infrastrukture uz uključivanje zelenih elemenata, s ciljem unapređenja sigurnosti, funkcionalnosti i održivosti prometnih površina na području Općine. Aktivnosti pridonose smanjenju emisija štetnih plinova, ublažavanju efekta urbanih toplinskih otoka, poboljšanju vizualnog identiteta naselja te stvaranju ugodnijeg i zdravijeg okruženja za stanovnike i posjetitelje.
Primjena horizontalnih načela	Fizička pristupačnost / Informacijska pristupačnost / Uključivanje u proces planiranja
Glavne aktivnosti	Aktivnosti obuhvaćaju rekonstrukciju i modernizaciju kolnika, nogostupa i raskrižja uz ugradnju elemenata za usporavanje prometa, čime se povećava sigurnost svih sudionika, posebno pješaka i biciklista. Uređuju se zeleni otoci, sade drvoređi i postavlja urbana oprema uz prometnice, dok se grade biciklističke i pješačke staze s naglaskom na povezivanje naselja i javnih sadržaja. Također, provodi se implementacija sustava za odvodnju oborinskih voda te ozelenjavanje površina uz cestovnu infrastrukturu radi povećanja ekološke učinkovitosti.
Dionici	Općina Barilović, Srnar d.o.o.
Procijenjena ukupna vrijednost	1. Izrada projektne dokumentacije: 1.000,00-10.000,00 € ovisno o tipu ulaganja 2. Izvedba projekta: 10.000,00 - 100.000,00 € ovisno o tipu ulaganja
Potencijalni izvori financiranja	Hrvatske ceste, ŽP, DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF
Terminski plan izvedbe	2025.-2030.
Mjera 2.2.2.	Postavljanje urbanih elemenata i mobiliara u skladu s krajobrazom
Status aktivnosti	U planu
Opis aktivnosti	Aktivnosti obuhvaćaju postavljanje i modernizaciju urbanog mobilijara u javnim prostorima, uz potpuno usklađivanje s prirodnim, povijesnim i urbanim karakterom krajobraza. Cilj je unaprijediti funkcionalnost i vizualnu kvalitetu javnih površina kroz korištenje materijala, oblika i boja koji se skladno uklapaju u okoliš, te osigurati ugodan, siguran i pristupačan boravak korisnika. Kvalitetno pozicioniranje elemenata potiče korištenje prostora, društvenu interakciju i održivo kretanje.
Primjena horizontalnih načela	Fizička pristupačnost / Informacijska pristupačnost / Uključivanje u proces planiranja

Glavne aktivnosti	Postavljanje klupa, sjedećih zona i elemenata za odmor; ugradnja koševa za otpad i reciklažnih stanica usklađenih s okolišem; postavljanje stalaka za bicikle i mikromobilnost; instalacija rasvjete prilagođene ambijentu uz smanjenje svjetlosnog onečišćenja; postavljanje informativnih ploča, signalizacije i edukacijskih totema; uvođenje pergola, sjenica, nadstrešnica i elemenata za zaštitu od sunca; ugradnja opreme za rekreaciju i igru u skladu s lokalnim prostorom; modernizacija i zamjena postojećeg mobilijara radi estetske usklađenosti; uređenje odmorišta, vidikovaca i pješačkih koridora mobilijarom; uspostava sustava održavanja i redovitog nadzora.
Dionici	Općina Barilović, Srnar d.o.o., TSC Korana, Osnovna škola
Procijenjena ukupna vrijednost	50.000,00 €
Potencijalni izvori financiranja	ŽP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF, LAG Petrova Gora
Terminski plan izvedbe	2025.-2030.
Posebni cilj 2.3.	Unaprjeđenje turističke i rekreacijske ponude
Mjera 2.3.1.	Razvoj i obnova turističke infrastrukture
Status aktivnosti	U planu
Opis aktivnosti	Obuhvaća razvoj i obnovu turističke infrastrukture radi povećanja kvalitete, atraktivnosti i dostupnosti turističkih sadržaja. Aktivnosti uključuju modernizaciju postojećih objekata, uređenje staza, vidikovaca, odmorišta i pristupnih površina te integraciju informativno-edukativnih elemenata. Cilj je osigurati održivu, sigurnu i funkcionalnu infrastrukturu koja podupire lokalni turistički razvoj, jača identitet destinacije i doprinosi gospodarskom rastu.
Primjena horizontalnih načela	Fizička pristupačnost / Informacijska pristupačnost / Uključivanje u proces planiranja
Glavne aktivnosti	Obnova i modernizacija turističkih objekata (npr. info-centar, odmorište, paviljon). Izgradnja vidikovaca, platformi i interpretacijskih punktova. Uređenje, označavanje i povezivanje pješačkih, biciklističkih i planinarskih staza. Uređenje parkirališta i pristupnih površina. Postavljanje informativne i edukativne signalizacije. Uređenje ugostiteljskih i pratećih sadržaja. Restauracija kulturnih i povijesnih objekata. Implementacija sustava reciklaže i odvodnje radi ekološke učinkovitosti. Povezivanje novih i postojećih sadržaja u cjelovite turističke rute i itinerere. Završetak izgradnje Turističko-sportskog centra Korana sa sadržajima za sport, rekreaciju i edukaciju. Redovito održavanje i kontrola funkcionalnosti turističke infrastrukture. Promocija obnovljenih i novih turističkih sadržaja kroz lokalne i regionalne kampanje.
Dionici	Općina Barilović, TSC Korana, TZ Četiri Rijeke
Procijenjena ukupna vrijednost	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnih zadataka
Potencijalni izvori financiranja	ŽP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF, MTS, HTZ
Terminski plan izvedbe	2025.-2030.

Mjera 2.3.2.	Uređenje i održavanje javnih prostora za rekreaciju
Status aktivnosti	U planu
Opis aktivnosti	Razvoj, uređenje i redovito održavanje javnih rekreacijskih površina kako bi postale sigurnije, pristupačnije i funkcionalnije za sve korisnike. Aktivnosti obuhvaćaju uređenje parkova, igrališta, staza za trčanje i bicikljanje, prostora za sport i odmor, kao i postavljanje pripadajuće opreme i rasvjete. Cilj je potaknuti aktivan i zdrav način života stanovnika, unaprijediti kvalitetu boravka na otvorenom te doprinijeti socijalnoj uključenosti i turističkoj privlačnosti lokalne zajednice.
Primjena horizontalnih načela	Fizička pristupačnost / Informacijska pristupačnost / Uključivanje u proces planiranja
Glavne aktivnosti	Uređenje i obnova parkova i zelenih površina, izgradnja i obnova dječjih igrališta, uređenje trim staza, staza za trčanje i biciklističkih ruta, postavljanje klupa, sjenica, pergola i odmorišta, ugradnja javne rasvjete, ugradnja sprava za vježbanje i sportskih rekvizita, održavanje i sanacija pješačkih staza i pristupnih puteva, uređenje prostora za mini sportove poput odbojke, košarke i stolnog tenisa, sadnja drveća, grmlja i cvjetnjaka, postavljanje informativnih i edukativnih ploča, redovito održavanje rekreacijske opreme i površina te uklanjanje invazivnih biljnih vrsta uz hortikulturno uređenje prostora.
Dionici	Općina Barilović, Dječji vrtić, Osnovna škola
Procijenjena ukupna vrijednost	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnih zadataka
Potencijalni izvori financiranja	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF, Ministarstva
Terminski plan izvedbe	2025.-2030.
Strateški cilj 3.	Promicanje održivog i kružnog gospodarstva u prostoru i zgradarstvu
Posebni cilj 3.1.	Kružno gospodarenje prostorom i zgradama
Mjera 3.1.1.	Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG
Status aktivnosti	U planu
Opis aktivnosti	Planiranje i izgradnja novih objekata prema principima kružnog gospodarstva, s naglaskom na smanjenje utjecaja na okoliš, učinkovito korištenje resursa, povećanje energetske učinkovitosti i dugoročnu održivost. Aktivnosti uključuju projektiranje zgrada s upotrebom recikliranih i ekološki prihvatljivih materijala, integraciju obnovljivih izvora energije, sustave za odvajanje otpada i upravljanje vodama te planiranje multifunkcionalnih prostora kako bi se smanjila potreba za dodatnom gradnjom. Cilj je stvaranje održivih urbanih cjelina koje podupiru gospodarski razvoj, unapređuju kvalitetu života i štite okoliš.
Primjena horizontalnih načela	Fizička pristupačnost / Informacijska pristupačnost / Uključivanje u proces planiranja

Glavne aktivnosti	Projektiranje novih objekata prema principima kružne gradnje i energetske učinkovitosti. Korištenje recikliranih i ekološki prihvatljivih građevinskih materijala. Integracija obnovljivih izvora energije (solarni paneli, toplotne pumpe, biomasa). Planiranje multifunkcionalnih prostora radi optimalne iskoristivosti. Uspostava sustava odvajanja i recikliranja otpada u objektima. Praćenje energetske učinkovitosti i održivosti izgrađenih objekata. Usklađivanje projekata s prostornim planovima i propisima zaštite okoliša. Planiranje pristupnih i javnih površina prema principima održivog urbanizma. Uključivanje mjera zelene infrastrukture u buduće UPU-e.
Dionici	Općina Barilović
Procijenjena ukupna vrijednost	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektih zadataka
Potencijalni izvori financiranja	DP, OP, NPOO, FZOEU, Ministarstva, HVZ
Terminski plan izvedbe	2025.-2030.
Mjera 3.1.2.	Prenamjena i obnova nekorištenih prostora i zgrada
Status aktivnosti	U planu
Opis aktivnosti	Prenamjena i obnova zapuštenih, nekorištenih ili neiskorištenih prostora i zgrada prema principima kružnog gospodarstva. Aktivnosti uključuju revitalizaciju starih industrijskih i javnih objekata, adaptaciju neiskorištenih parcela, integraciju prostora u lokalnu infrastrukturu te stvaranje funkcionalnih, energetske učinkovitih i estetski uređenih prostora. Cilj je povećati dostupnost, dugoročnu održivost i kvalitetu života u lokalnoj zajednici, uz očuvanje kulturne i prostorne baštine te smanjenje negativnog utjecaja na okoliš.
Primjena horizontalnih načela	Fizička pristupačnost / Informacijska pristupačnost / Uključivanje u proces planiranja
Glavne aktivnosti	Identifikacija i popis zapuštenih ili nekorištenih objekata i prostora, prenamjena objekata za stanovanje, kulturne, edukativne, društvene ili poslovne funkcije, energetska obnova postojećih objekata uključujući izolaciju, stolariju i sustave grijanja i hlađenja, korištenje recikliranih i ekološki prihvatljivih materijala, ugradnja obnovljivih izvora energije poput solarnih panela i toplotnih pumpi, multifunkcionalna adaptacija prostora radi optimalnog iskorištavanja, restauracija i očuvanje kulturno-povijesnih elemenata, integracija adaptiranih objekata u urbanu i ruralnu infrastrukturu, uvođenje sustava odvajanja i ponovne uporabe građevinskog otpada, uređenje okoliša uključujući zelene površine i pristupne staze, te praćenje energetske učinkovitosti i održivosti objekata.
Dionici	Općina Barilović
Procijenjena ukupna vrijednost	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektih zadataka
Potencijalni izvori financiranja	DP, OP, NPOO, FZOEU, MRRFEU, PVZ
Terminski plan izvedbe	2025.-2030.
Mjera 3.1.3.	Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada

Status aktivnosti	U planu
Opis aktivnosti	Mjera 3.1.3. usmjerena je na kružnu obnovu i reprogramiranje već korištenih prostora i zgrada kako bi se produžio njihov životni vijek, povećala funkcionalnost i smanjio negativan utjecaj na okoliš. Aktivnosti uključuju adaptaciju objekata za nove ili višestruke namjene, modernizaciju sustava grijanja, hlađenja i rasvjete, integraciju održivih tehnologija i ekološki prihvatljivih materijala te uređenje okoliša. Cilj je stvoriti fleksibilne, energetske učinkovite i dugoročno održive prostore koji zadovoljavaju potrebe korisnika i zajednice, uz racionalno korištenje prostora i očuvanje kulturne i građevinske baštine.
Primjena horizontalnih načela	Fizička pristupačnost / Informacijska pristupačnost / Uključivanje u proces planiranja
Glavne aktivnosti	Analiza i procjena postojećih objekata za mogućnosti kružne obnove i reprogramiranja, reprogramiranje prostora za nove funkcije poput stanovanja, uredskih, edukativnih, kulturnih ili društvenih sadržaja, energetska modernizacija sustava grijanja, hlađenja i rasvjete, primjena recikliranih i ekološki prihvatljivih materijala, ugradnja obnovljivih izvora energije i energetske učinkovite tehnologije, adaptacija prostora radi multifunkcionalne i fleksibilne uporabe, restauracija i očuvanje arhitektonskih i kulturnih elemenata, integracija obnovljenih objekata u lokalnu infrastrukturu i zajednicu, uređenje okoliša i pristupnih površina oko objekata te praćenje energetske učinkovitosti i funkcionalnosti reprogramiranih prostora.
Dionici	Općina Barilović, Dječji vrtić, Osnovna škola
Procijenjena ukupna vrijednost	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnih zadataka
Potencijalni izvori financiranja	ŽP, DP, OP, NPOO, FZOEU, ESIF
Terminski plan izvedbe	2025.-2030.

Izvor: Sistematizacija autora

13. Zaključak okvira za praćenje i provedbu

Sukladno važećim nacionalnim propisima, posebice Pravilniku o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja (NN 6/2019), uspostavljen je jasan okvir za sustavno praćenje i izvještavanje o provedbi strateških dokumenata, pa tako i Strategije zelene urbane obnove Općine Barilović. Ovaj okvir utvrđuje metodologiju, rokove i odgovornosti u procesu praćenja kako bi se osiguralo učinkovito i transparentno provođenje strateških mjera i aktivnosti.

Praćenje provedbe Strategije predstavlja prvi i nezaobilazan korak u ciklusu strateškog upravljanja. Obuhvaća kontinuirano prikupljanje, analizu i interpretaciju pokazatelja uspješnosti, koji služe za vrednovanje ostvarenja posebnih ciljeva te izvedbe planiranih projekata i aktivnosti vezanih uz zelenu infrastrukturu i održivi prostorni razvoj. Sustavno praćenje omogućuje utvrđivanje stupnja napretka, pravovremeno prepoznavanje izazova te donošenje informiranih odluka. Time se osigurava transparentno i odgovorno upravljanje javnim sredstvima, ali i uključivanje šire zajednice u proces planiranja i razvoja.

Strategija se, sukladno pravilima strateškog planiranja, revidira svakih pet godina, čime se osigurava njena dugoročna aktualnost i usklađenost s prostornim, gospodarskim, okolišnim i društvenim promjenama. Paralelno s time, Općina Barilović jednom godišnje provodi detaljnu provjeru i usklađivanje popisa prioritetnih projekata kako bi se osigurala njihova realnost, opravdanost i usklađenost s potrebama zajednice i financijskim mogućnostima. Ovaj godišnji pregled omogućuje pravovremeno prilagođavanje razvojnih ciljeva novim okolnostima te bolju pripremu projekata za dostupne nacionalne i europske fondove.

Za provedbu praćenja odgovoran je Jedinostveni upravni odjel Općine Barilović, koji jednom godišnje izrađuju Izvješće o praćenju provedbe Strategije. Sadržaj izvješća, metodologija prikupljanja podataka i tehničke smjernice definirani su Priručnikom o strateškom planiranju, čime se osigurava standardiziran, usporediv i mjerljiv pristup vrednovanju rezultata. Godišnja izvješća služe kao podloga za eventualne korekcije, izmjene i dopune strateškog dokumenta, ali i za transparentno informiranje općinskog vijeća i stanovnika o napretku u ostvarenju ciljeva zelene urbane obnove.

Ovakav sustav upravljanja omogućuje Općini Barilović da dugoročno održava učinkovit, odgovoran i održiv razvoj, oslanjajući se na mjerljive pokazatelje, stručno upravljanje i stalnu prilagodbu u skladu s potrebama prostora i zajednice.

14. POPIS IZVORA/LITERATURE

- Bioportal. Web portal Informacijskog sustava zaštite prirode
- Bralić, I. (1995). Krajobrazna regionalizacija Hrvatske s obzirom na prirodna obilježja, Zagreb.
- Chaudhary, A., Burivalova, Z., Koh, L.P., Hellweg, S. (2016). Impact of Forest Management on Species Richness: Global Meta-Analysis and Economic Trade-Offs, Scientific Reports 6, 23954.
- Državni hidrometeorološki zavod (DHMZ)
- Državni zavoda za statistiku (DZS)
- Europska komisija. (2016.) Urban Agenda for the EU: Pact of Amsterdam.
- Europska komisija. European Green Infrastructure Typology.
- Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, dostupno na: <https://www.fzoeu.hr/hr/kruzno-gospodarstvo/7659>
- Forestry and climate change
- GeoPortal Hrvatskih voda, <https://preglednik.voda.hr>
- GeoPortal kulturnih dobara Republike Hrvatske, <https://geoportal.kulturnadobra.hr/>
- Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU)
- Integrirani teritorijalni program 2021. - 2027.
- Interaktivna planinarska karta Hrvatske
- Izvješće o stanju okoliša Karlovačke županije za razdoblje 2017.-2022., Zagreb 2024. godine
- Karta staništa (2016). Karta kopnenih nešumskih staništa Republike Hrvatske, <https://www.haop.hr/hr/baze-i-portali/karta-kopnenih-nesumskih-stanista-republike-hrvatske-2016>.
- Križman, D., i Perman, L. (2019). Urbana infrastruktura. U: Benić, M., Bogdan, S. i Križman, D. (ur.), Uvod u urbanizam (str. 143-173).
- Light Pollution Map (2023). Light Pollution Map, <https://www.lightpollutionmap.info>.
- Markić, Bruna (2020). Uloga infrastrukture u razvoju sportskog turizma.
- McPhearson, T., Andersson, E., Elmqvist, T., & Frantzeskaki, N. (2015). Resilience of urban ecosystem services: a conceptual framework for practical urban planning. Landscape and Urban Planning, 133, 139-145.
- Meteo-info.hr, Toplinski otoci, <https://www.meteo-info.hr/article/102/uv>
- Miloloža, M. (2016). Onečišćenje bukom, prvostupnički rad, Sveučilište u Zagrebu, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije, Zagreb.
- Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Zavod za zaštitu okoliša i prirode.
- Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine (2021). Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine.
- Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, Metodologija za identifikaciju i kartiranje urbanih toplinskih otoka
- Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine. (2021). Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine
- Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Upute za prijavitelje i korisnike operativnog programa „konkurentnost i kohezija” o provedbi horizontalnih načela
- Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine („N.N.” br. 13/21.)
- Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026.
- Naumann S. et al. (2011): Design, Implementation and cost elements of Green Infrastructure projects
- Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti, (NN br. 3/24.)
- Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova u područjima ekološke mreže (NN 119/22).

- Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže (NN 25/20)
- Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora. (NN 29/83, 36/85, 42/86, 76/07, 153/13)
- Pravilnik o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjenom pokretljivosti, (NN br. 78/13).
- Pravilnik o popisu stanišnih tipova i karti staništa (NN br. 27/21.)
- Pravilnik o proglašavanju turističkih općina i gradova i o razvrstavanju naselja u turističke razrede (NN 122/2009, 09/10, 61/10, 82/10, 36/11, 89/11, 146/11, 141/12, 144/12, 38/13, 153/13, 126/15, 15/16, 54/16, 113/16, 26/17, 61/17, 72/17, 78/17)
- Procjena rizika od velikih nesreća Općina Barilović 2022
- Program KG (2021). Program razvoja kružnog gospodarstva prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine (NN 143/21).
- Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.
- Program Potpora u poljoprivredi i ruralnom razvoju na području Općine Barilović za 2024. godinu
- Program razvoja kružnog gospodarstva prostorom i zgradama za razdoblje 2021. - 2030. godine
- Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. do 2030. godine
- Program ublažavanja klimatskih promjena, Prilagodbe klimatskim promjenama i zaštite ozonskog sloja Karlovačke županije
- Program ZI (2021). Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje od 2021. do 2030. godine (NN 147/21).
- Prostorni plan karlovačke županije, dostupan na: <https://zavod-kazup.hr/prostorni-planovi/prostorni-plan-karlovacke-zupanije/>
- Prostorni plan Općine Barilović, dostupan na: <https://zavod-kazup.hr/planovi-ppuo-g/ppuo-barilovic/>
- Provedbeni program Općine Barilović 2025. godine
- Registar onečišćavanja okoliša, <https://roo.azo.hr/>
- Registri Nacionalne infrastrukture prostornih podataka (NIPP)
- Rudarsko-geološka studija Karlovačke županije, 2024.
- Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/2017)
- Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine, s pogledom na 2070. godinu (NN br. 46/20).
- Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/2017)
- Studija izvedivosti s analizom troškova i koristi za Sportski centar za pustolovni turizam, 2023.
- Ujedinjeni narodi – Opća skupština. (2015.) Program Ujedinjenih Naroda za održivi razvoj 2030. A/RES/70/1.
- Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 37/23)
- Vlada Republike Hrvatske (2021). Program razvoja kružnog gospodarstva prostorom i zgradama 2021–2030.
- Vlada Republike Hrvatske. (2021). Nacionalni plan oporavka i otpornosti Republike Hrvatske 2021. - .2026.
- Zakon o gospodarenju otpadom (NN br. 84/21).
- Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19, 145/24).
- Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN br. 67/25.).
- Zakon o komunalnom gospodarstvu (NN br. 68/18, 110/18, 32/20 i 145/24).
- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN br. 33/01., 60/01., 129/05., 109/07., 125/08, 36/09., 36/09., 150/11., 144/12., 19/13., 137/15., 123/17., 98/19. i 144/20).
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN br. 20/18, 118/18., 98/19/, 57/22, 136/25).

- Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23).
- Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN br. 123/17. i 151/22).
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 145/24).
- Zakon o zaštiti od buke (NN br. 90/09., 55/13., 153/13., 41/16., 114/18. i 14/21).
- Zakon o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja (NN br. 14/19).
- Zakon o zaštiti okoliša (NN br. 80/13, 153/13, 78/15, 12/18, 118/18, 155/23).
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19, 155/23).
- Zakon o šumama (NN br. 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20, 101/34, 36/24).
- Zakon o vodama (NN 66/19, 84/21, 47/23).

Popis slika, tablica, grafikona i karti

Slika 1 Ključna strateška odrednica razvoja i razvojni smjerovi Hrvatske do 2030.	13
Slika 2 Ulaz u Barilović	14
Slika 3 Pogled na Barilović	20
Slika 4 Rijeka Korana	25
Slika 7 Srednje mjesečne vrijednosti i ekstremi za Karlovac za razdoblje od 1949.-2024. godine	34
Slika 8 Područja posebnih ograničenja	35
Slika 9 Opasnosti od poplava male, srednje i velike vjerojatnosti pojavljivanja u Karlovačkoj županiji	36
Slika 10 Prostorni razmještaj područja pojačane erozije tla i najvećeg intenziteta potresa na području Županije	37
Slika 11 Procjena ugroženosti od požara ili tehnološke eksplozije	38
Slika 12 Matrica rizika za elementarnu nepogodu – suša na području Općine Barilović	39
Slika 13 Legenda za sliku iznad	39
Slika 14 Agenda 2030 - Globalni ciljevi održivog razvoja	41
Slika 15 Karta korištenja i namjene prostora u Općini Barilović	51
Slika 16 Stari grad Barilović na tlocrtu J. F. Hollsteina iz 1701. godine	54
Slika 17 Stari grad Barilović na grafici J. W. Valvasora iz 1689. godine	54
Slika 18 Stari grad Barilović na veduti J. A. Schillingera iz 1746. godine.....	55
Slika 19 Nepokretna kulturna dobra prema vrsti	56
Slika 20 Ruševine starog grada Barilovića.....	57
Slika 21 Crkva Gospe Lurdske i sv. Josipa	57
Slika 22 Crkva Presvetog Trojstva	58
Slika 23 Arheološko područje u općini Barilović – označeno plavom bojom	59
Slika 24 Mrežnica-Tounjčica.....	62
Slika 25 Korana nizvodno od Slunja	62
Slika 26 Oglinsko-Plašćansko područje	63
Slika 27 Karta staništa u mjerilu 1:100 000.....	65
Slika 28 Karta staništa za općinu Barilović	65
Slika 29 Karta mineralnih sirovina Republike Hrvatske.....	67
Slika 30 Eksploatacijsko polje u Bariloviću.....	68
slika 31 Geološka potencijalnost Karlovačke županije.....	68
Slika 32 Energetski sustav Općine Barilović	69
Slika 33 Pokrov na području Općine Barilović	70
Slika 34 Svjetlosno onečišćenja na području Općine Barilović	73
Slika 35 Pedološka karta područja Karlovačke županije	77
Slika 36 Pregledna karta osjetljivih područja i njihovih slivova (prema Registru zaštićenih područja, stanje: 2022. godine)	80
Slika 37 Šumske površine u Općini Barilović.....	81
Slika 38 Satelitska karta Općine Barilović	82
Slika 39 Legenda za sliku iznad	86
Slika 40 Poljoprivredne površine u naselju Belajske Poljice	90
Slika 41 Postelje, dolasci i noćenja turista u Općini Barilović u 2024. godini	92
Slika 42 Donji Velemerić, kupalište TSC “Korana”.....	92
Slika 43 Prostorne cjeline unutar Turističko-sportskog centra Korana s obzirom na njihovu namjenu,	93
Slika 44 Vrtić Potočić u Belajskim Poljicama	94

Slika 45 Područni vrtić u Bariloviću (izgled objekta prije i poslije)	94
Slika 46 Osnovne škole na području Općine Barilović	95
Slika 47 Tipologija zelene infrastrukture	98
Slika 48 Idejno rješenje Turističko-sportskog centra Korana	100
Slika 49 Idejno rješenje Adrenalinskog parka	100
Slika 50 Pogled s biciklističke rute	101
Slika 51 Dječje igralište uz vrtić Barilović	102
Slika 52 Dječje igralište ispred Kulturnog centra Barilović	102
Slika 53 Nogometni teren u Donjem Velemeriću	103
Slika 54 Izgradnja nove sportske dvorane u Bariloviću	103
Slika 55 Travnjaci uz Stari Grad Barilović	104
Slika 56 Vodotoci Općine Barilović	106
Slika 57 Donji Velemerić, kupalište TSC "Korana"	108
Slika 58 Zona kampa u Donjem Velemeriću	109
Slika 59 Posađena stabla u blizini zgrada društvene i javne namjene	110
Slika 60 Poduzetnička zona Korana	111
Slika 61 Pješačka staza i potporni zid u Donjem Velemeriću	114
Slika 62 Javne ceste na području Općine Barilović	115
Slika 63 Asfaltiranje nerazvrstane ceste	116
Slika 64 Rampa za osobe s invaliditetom ispred zgrade Općine	117
Slika 65 Lift za invalidska kolica u Kulturnom centru Barilović	117
Slika 66 Kružno gospodarstvo	118
Slika 67 Neaktivni kop TGK - vapnenca Belaj	122
Slika 68 Stupanj urbanizacije na razini lokalne samouprave u 2021. godini	127
Slika 69 Skica drvoreda uz lokalnu cestu i cvijetnjaka u sredini općine	128
Slika 70 Pješačke i biciklističke staze uz rijeke	137
Slika 71 Uspostava društvenih sadržaja i ozelenjivanje koridora vodotoka	138
Grafikon 1 Broj stanovnika prema spolu i dobi u općini Barilović	31
Grafikon 2 Grafički prikaz površina prema zastupljenosti CLC klasa na 3. razini klasifikacije (zadnja referentna godina)	72
Grafikon 3 Poslovni subjekti s barem 1 zaposlenim prema NKD (2025)	86
Karta 1 Položaj Karlovačke županije u RH	27
Karta 2 Karlovačka županija	27
Karta 3 Turističke točke u Općini Barilović	91
Karta 4 Zdravstvena skrb na području općine Barilović	95
Karta 5 Biciklistička ruta Barilović - Perjasica - Skradnska gora	101
Karta 6 Državna biciklistička ruta Dinarska	113
Tablica 1 Ciljevi prostornog uređenja	10
Tablica 2 Ciljevi i zadaće zaštite prirode	10
Tablica 3 Ciljevi zaštite okoliša	11
Tablica 4 Popis svi naselja i udaljenost od općinskog središta	28
Tablica 5 Broj zaposlenih prema području djelatnosti na dan 31.03.2020.	32

Tablica 6 Zaposleni prema spolu u Karlovačkoj županiji u trećem tromjesečju 2025.	33
Tablica 7 Strateški ciljevi, mjere, aktivnosti i reforme važećih dokumenata i Programa koji pridonose Programima razvoja ZI i KG.....	44
Tablica 8 Popis mjera Provedbenog programa Općine Barilović s posebnim ciljevima nadređenih akata strateškog planiranja	45
Tablica 9 Doprinos Provedbenog programa Općine Barilović provedbi Programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. godine (ciljevima održivog razvoja UN Agende 2030) te doprinos provedbi zelene tranzicije i/ili digitalne transformacije.....	45
Tablica 10 Karta – Korištenje i namjena prostora - Prostori za razvoj i uređenje	48
Tablica 11 Tumač planskog znakovlja	49
Tablica 12 Prostorna struktura korištenja građevinskih područja	50
Tablica 13 Proračunski prihodi i rashodi Općine Barilović u razdoblju od 2021-2024 godine.....	52
Tablica 14 Ulaganja u zelenu urbanu obnovu do 2029. godine.....	53
Tablica 15 Zaštićena nepokretnih kulturna dobra	58
Tablica 16 Poslovni subjekti, vrste i količine otpada.....	66
Tablica 17 Popis klasa površina na području Općine Barilović	71
Tablica 18 Mjera 5.1. Unapređenje komunalne infrastrukture	73
Tablica 19 Količine ukupno sakupljenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge u 2023. godini ...	74
Tablica 20 Količine ukupno sakupljenog komunalnog otpada u sklopu javne usluge u 2023. godini ...	75
Tablica 21 Popis elementarnih nepogoda na području općine Barilović.....	76
Tablica 22 Poljoprivredne površine na području Općine Barilović	78
Tablica 23 Popis lovišta na području (dijelom ili u cijelosti) Općine Barilović	83
Tablica 24 Vrijednosti indeksa razvijenosti i pokazatelja za izračun indeksa razvijenosti na županijskoj i lokalnoj razini.....	84
Tablica 25 Popis 20 najvećih poslovnih subjekata na području Općine Barilović.....	85
Tablica 26 Vrsta poljoprivrednog zemljišta i površine na području Općine Barilović	87
Tablica 27 Struktura poljoprivrednih gospodarstva na području Općine Barilović na dan 28.11.2025. godine.....	88
Tablica 28 Broj stoke na području Općine Barilović na dan 28.11.2025. godine.....	89
Tablica 29 Stanovništvo Općine Barilović prema vjeri	97
Tablica 30 Evidencija komunalne infrastrukture.....	99
Tablica 31 Evidencija komunalne infrastrukture.....	104
Tablica 32 Cvjetnjaci na području Općine Barilović.....	110
Tablica 33 Zelene površine uz cestu i ulicu.....	111
Tablica 34 Popis planirane infrastrukture za koju se planiraju projekti kružnog gospodarenja prostorom i zgradama	120
Tablica 35 Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada	123
Tablica 36 Prepoznate snage Općine Barilović	129
Tablica 37 Prepoznate slabosti Općine Barilović	130
Tablica 38 Prepoznate prilike Općine Barilović.....	131
Tablica 39 Prepoznate prijetnje Općine Barilović	132
Tablica 40 Ciljevi, prioriteti, mjere i strateški projekti zelene urbane obnove	134
Tablica 41 Prioritetni projekti koji će biti provedeni na području Općine Barilović	146
Tablica 42 Provedbeni okvir.....	152